

શ્રી જૈન કન્યાશાળાની

બાળાઓને ઈનામ.

બાઈ ચંદન વીસનગરવાલા શેઠ

ગોકળલાલ મુલચંદની

દીકરી તરફથી.

ધોરણ

નંબર

નામ

સંવત ૧૯

સન ૧૯

श्री चतुर्विंशतिजिन स्तुति देशना संग्रह.

उपावी प्रसिद्ध करनार.

श्री आद्य जैनधर्म प्रवर्तक सजा.

पांजरापोळ अमदावाद (तरफथी).

शा. बालाजाई ककलजाई.

सांडवीनी पोळ-अमदावाद.

अमदावादमां-“राजनगर प्रिन्टिंग प्रेस” मां बाप्यो.

वीर संवत् १४३७. विक्रम संवत् १९६७.

किम्मत रु. ०-१२-०.

प्रस्तावना.

सांप्रतंकाळमां संप्रतिराजा समान जे कुमारपाळ राजा तेमना गुरु महाराज श्री हेमचंद्राचार्य थया जे पोतानी असाधारण बुद्धिबळथी कळिकाळमां सर्वज्ञ कहेवाया तेमना नामथी कोइ पण जैन नाम्हे जे अजाण्यो हशे. तेमणे कुमारपाळ चुपाळना अति आयहथी त्रिषष्टि शलाका पुरुष चरित्र संस्कृतमां श्लोकवरू वनाव्युं. तेमां चोवीस तीर्थंकर, बार चक्रवर्ती, नव वासुदेव, नव बळदेव अने नव प्रतिवासुदेवोनुं चरित्र आवे लुं हे. तेनुं गुजराती भाषांतर भावनंगरनी श्री जैनधर्म प्रसारक सत्राए कथुं हे. तेमां घोवीस तीर्थंकर जगवानना जन्म समये तथा केवळज्ञान समये इंद्र महाराजे करेली स्तुतिउ तथा तेमनी पहिली देशनाउ चतुर्विध संघने घणो जाव उत्पन्न करनारी तथा बोधदायक जाणी अमदावादमां चालती साधवी शाळामां जणनार साधवीउने माटे वांचनमाळा तरीके वापरवा सारुं अमारी सत्राए तेनो संग्रह करी ठपावी प्रसिद्ध करी तेनी अंदर जे जे अघरा शब्दो मालम पड्या तेना अर्थ पण ठेवटना जागमां दाखल कर्यां हे जेथी जणनारने तथा वांचनारने तेनी सारी समज पडे.

बांचनार वर्गले नम्रतापूर्वक अरज करं बुं के लक्ष्मूर्तिक आ ग्रंथ बांची मनन करी
 अपूर्व लाज मेळवना चुकशो नहीं, तथा आ पुस्तकर्ता अंदर मंदबुद्धिची, दृष्टी दो-
 ष्ठी, प्रमादथी तथा ठापनारनी वीनकाळजीथी जे कांइ कानो, मात्रा, अनुस्वार तथा
 ह्रस्व दीर्घनी भ्रूलुचुरु रही गइ होय तथा जिनाज्ञा विरुद्ध लखाण थयुं होय तेने
 मादे मिथ्यादुष्कृत देवं बुं, ने सुइपुरुषोने ते सुधारी बांचना तथा मने लखी जणावना
 सत्रिनय प्रार्थना करं बुं के बीजी आवृत्तिनां ते सुधारी शक्याय.

ली. प्रसिद्धकर्ता श्री आद्य जैनधर्म प्रवर्तक सत्ता.

सा. १-११-१०.

पांजशमोळ असदावाद (तरफथी)

शा. बालानाई ककलनाई.

अनुक्रमणिका.

विषयानुक्रम.	पृष्ठांक.
श्री रिपञ्जदेव जगवानना जन्म वखते इन्द्र महाराजे करेली स्तुति.	४
श्री रिपञ्जदेवजीनी दीक्षा वखते इन्द्रे करेली स्तुति.	५
प्रयुना केवलज्ञान वखते इन्द्रे करेली स्तुति.	५
भरत चक्रवर्त्तिष्ण रिपञ्जदेव स्वामीनी करेली स्तुति.	६
भरते अष्टापद उपर करेली प्रयुनी स्तुति.	६
	७
	८
	१०
	१०

११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१

विषयानुक्रम.

श्री सुमतिनाथजीनी स्तुति.

”
श्री पद्मप्रभुजीनी स्तुति.

”
श्री सुपार्श्वनाथजीनी स्तुति.

”
श्री चंद्रप्रभुजीनी स्तुति.

”
श्री सुविधिनाथजीनी स्तुति.

”
श्री शीतलनाथजीनी स्तुति.

”

पृष्ठांक.

११

११

१२

१२

१३

१३

१४

१५

१५

१६

१६

१७

विषयानुक्रम.

श्री श्रेयांसनाथजीनी स्तुति.

”
श्री वासुपूज्यजिन स्तुति.

”
श्री त्रिमलनाथजिन स्तुति.

”
श्री अनंतनाथजिन स्तुति.

”
श्री धर्मनाथजिन स्तुति.

”
श्री शांतिनाथजीनी स्तुति.

”

पृष्ठांक.

१७

१७

१७

१८

१८

१९

१९

२०

२०

२१

२१

२२

विषयानुक्रम.	पृष्ठांक.
श्री नमिनाथजिन स्तुति.	२८
श्री नेमिनाथजिन स्तुति.	२८
” ” ” ”	२९
श्री पार्श्वनाथजिन स्तुति.	३०
” ” ” ”	३०
श्री महावीरजिन स्तुति.	३१
” ” ” ”	३१
श्री खिवदेव स्तुति.	३१
श्री जिनेश्वर स्तुति.	३२

कये पाने.

संतार स्वरूप तथा त्रण रखनी उपासना. ३५

विषयानुक्रम.	पृष्ठांक.
श्री कुंतुनाथजीनी स्तुति.	२३
” ” ” ”	२४
श्री अरनाथजीनी स्तुति.	२४
” ” ” ”	२५
श्री महिनाथजिन स्तुति.	२५
” ” ” ”	२६
श्री सुनिखुव्रतनाथजीनी स्तुति.	२६
” ” ” ”	२७
श्री नमिनाथजिन स्तुति.	२७

देशनासंग्रहनी अनुक्रमणिका.

शा विषय उपर.

कया जगवाननी देशना.

श्री रिषभदेव जगवाननी देशना.

कया रागवाननी देशना.
 श्री अजीतनाथजीनी देशना.
 श्री संचवनाथजीनी देशना.
 श्री अचिनंदनजिन देशना.
 श्री सुमतिनाथजीनी देशना.
 श्री पद्मप्रभुजीनी देशना.
 श्री सुपार्श्वनाथजीनी देशना.
 श्री चंद्रप्रभुजीनी देशना.
 श्री सुविधीनाथजीनी देशना.
 श्री शीतळनाथजीनी देशना.
 श्री श्रेयांसनाथजीनी देशना.
 श्री वासुपूज्यजिननी देशना.
 श्री विमळनाथजीनी देशना.

शा विषयंतिपर.

देवसमास सविस्तर वर्णन.

अनित्य जावना.

अशरण जावना.

एकत्व जावना.

संसार जावना.

अन्यत्व जावना.

अशुची जावना.

आश्रव जावना.

संवर जावना.

निर्जरा जावना.

धर्मदुर्लभ जावना.

बोधिदुर्लभ जावना.

कये पाने.

४०

४१

४२

४३

४४

४५

४६

४७

४८

४९

५०

कथा जगवाननी देशना.
 श्री अनंतनाथजीनी देशना.
 श्री धर्मनाथजीनी देशना.
 श्री शांतिनाथजीनी देशना.
 श्री कुंथुनाथजीनी देशना.
 श्री अरनाथजीनी देशना.
 श्री मल्लिनाथजीनी देशना.
 श्री सुनिसुवतस्वामिनी देशना.
 श्री नमीनाथजीनी देशना.
 श्री अरीष्ट नेमिनाथजीनी देशना.
 श्री पार्श्वनाथजीनी देशना.
 श्री महावीर स्वामीजीनी देशना.
 पापनां फल तथा हितोपदेश उपर देशना.

शां विषय उपर.
 तस्व स्वरूप.
 कपायनो जय.
 इंद्रियोनो जय.
 मनशुद्धि.
 राग द्वेष जय.
 समता.
 एहस्य धर्म.
 श्रावक दिनचर्या तथा मनोरथ.
 अजह्य त्याग.
 श्रावकनां धारव्रत.
 पांच श्रवत त्याग.
 साधुने उपदेश.

कये पाने.
 ७१
 ७५
 ७३
 ७५
 ७६
 ७७
 ७८
 १००
 १०१
 १०४
 १०६
 १०७

चतुर्विंशति जिन स्तुति देशना संग्रह.

स्तुति संग्रह.

श्री रिषभदेव भगवानना जन्म वखते इन्द्रमहाराजे करेखी स्तुति.
हे तीर्थनाथ! हे जगत्पने सनाथ करनार, हे कृपारसना समुद्र, हे नाचिनंदन, त-
सने नमस्कार करं छुं. हे नाथ! नंदनादिक त्रण उद्यानोथी जेम मेरु पर्वत शोजे, तेम
सति विंगेरे त्रण ज्ञानसहित उपजत्राथी तमे शोजो ठो. हे देव! आजे आ भरतक्षेत्र
स्वर्गथी पण विशेष शोजे ठे, केमके त्रैलोक्यनां सुगटरत्नसमान एवा तमे तेने अलंकृत
कर्युं ठे. हे जगन्नाथ! जन्म कळ्याणकना महोत्सवथी पवित्र षण्ढो आजनो दिवस, संसा-
रमां रहुं त्यां सुधी तमारी पेठे वंदन करवाने योग्य ठे. आ तभारा जन्मनां पर्वथी आजे
नारकीडने पण सुख थयुं ठे. केमके अईतोनो उदय कोना संतापने हरनारो न थाय ?

आ जंबुद्विपने विषे जगतक्षेत्रमां निधाननी पेठे धर्म नष्ट थइ गयो ठे, तेने तमारी आइहा रूपीबीजथी पाठो प्रकाश करो. हे जगवन्! तमारा चरणने प्राप्त करीने हवे कोण संसारने तरशे नहि? केमके नाचना योगत्रके लोडुं पण समुद्रना पारने पामे ठे. हे जगवान्! बृहन्नाना देशमां जेम कडपवृक्ष उत्पन्न थाय, अने मरुदेशमां जेम नदीनो प्रवाह थाय तेम तेम आ जगतक्षेत्रमां लोकोना पुन्यथी अत्रतरेला बो.

श्री रिखञ्जदेवजीनी दिह्हा वखते इन्धे करेली स्तुति.

हे प्रभु ! तमारा यथार्थ गुण कहेवाने अमे असमर्थ ठीए, तथापि अमे स्तुति करीए ठीए; केमके तमारा प्रजावथी अमारी बुद्धिनो विस्तार थाय ठे. हे स्वामि ! तस अने स्थावर जंतुर्जनी हिंसानो परिहार करवाथी अत्रयदान आपनारी दानशाळारूप प्रएला आपने अमे नमस्कार करीए ठीए. सर्वथा मृषावादनो परित्याग करवाथी हितकारी, सत्य अने प्रियवचनरूपी सुधारसना समुद्र एवा आपने अमे नमस्कार करीए ठीए. हे जगवन् ! अदनादाननो त्याग करवारूपी खीझाइ गएला मार्गमां प्रथम पंथी

छएला आपने अमे नमस्कार करीए ढीए. हे प्रभु! कामदेवरूपी अंधकारनो नाश कर-
 नार अने अखंडित ब्रह्मचर्यरूपी महा तेजवाळा सूर्यसमान आपने अमे नमस्कार करीए
 ढीए. तृणनी पेठे पृथ्वि विगेरे सर्व जातना परिग्रहने एकसाथे त्याग करनार निर्लोचता
 रूप आत्मवाळा आपने अमे नमस्कार करीए ढीए. पंचमहाव्रतनो जार उपारुवामां
 वृषज समान अने संसार सिंधुने तरवामां काचवा समान आप महात्माने अमे नम-
 स्कार करीए ढीए. हे आदिनाथ! जाणे पांच महाव्रतनी पांच सहोदरा होय तेवी
 पांच समीतिने धारण करनारा आपने अमे नमस्कार करीए ढीए. आत्मारामने विवेज
 जोकेला मनवाळा, वचननी संहृत्तिथी शोचता अने शरीरनी सर्व चेष्टाउथी निवृत्त थएला
 एवा त्रण गुप्तिधारक तमने अमे नमस्कार करीए ढीए.

प्रभुना केवळज्ञान वखते इन्धे करेली स्तुति.

हे जगत्पते! रत्नोवके रत्नाकर शोने तेम आप एकज अनंत ज्ञान दर्शन वीर्यना
 आनंद्थी शोचो बो. हे देव! आ जरतक्षेत्रमां घणा काळथी नष्ट थएल धर्मरुप वृद्धने
 पुनः उत्पन्न करवामां तमे बीज समान बो; वळी हे प्रभु! तमारा महात्म्यनो कांइ अ-

वधि नथी कारण के पोताने स्थानके रहेला अनुत्तर विमानना देवोना संदेहने तमे अही रखा ठता जाणो वो, अने ते संदेहनुं निवारण पण करो वो. मोटी ऋद्धिवाळा अने कां- तिथी प्रकाशी रहेला आ सर्व देवतार्त्तनो जे स्वर्गमां निवास ठे ते तमारी जक्तिना लेश मात्रुं फळ ठे. मुखैजनेने ग्रंथनो अन्व्यास जेम क्लेशने अर्थेज थाय ठे तेम तमारी जक्ति विनाना मनुष्योना मोटां तप पण श्रमने माटेज थाय ठे. हे प्रभु ! तमारी स्तुति करनार अने तमारो द्वेष करनार बन्ने उपर तमे तो समान इष्टिवाळा वो, परंतु तेउने शुच अने अशुच एम जिन जिन फळ थाय ठे तेथी अमने आश्चर्य थाय ठे. हे नाथ ! मने स्वर्गनी लक्ष्मीथी पण संतोष नथी तेथी हुं षुं मागुंठुं के मारी तमारे विषे अक्षय अने अपार जक्ति थाउ.

भरत चक्रवर्तिण् रिखवदेव स्वामिनी करेखी स्तुति.

हे अखिल जगन्नाथ ! हे विश्वने अक्षय आपनार ! हे प्रथम तीर्थेश ! हे संसार तारण ! तमे जय पासो. आजे आ अवसर्पिणीमां जन्मेला लोकोरूपी पद्माकरने सूर्य समान तमारा दर्शनथी मारे अंधकारनो नाश यइने प्रजात थयुं ठे. हे नाथ ! जव्यजी-

બોના મનરૂપી જલને નિર્મલ કરવાની ક્રિયામાં કતકના ચૂર્ણ જેવી તમારી વાણી જય-
 વંતી વર્તે છે. હે કરુણાના દીર સાગર ! જે તમારા શાસનરૂપી મહારથમાં આહુદ થાય છે
 તેડને લોકાગ્ર (મોક) દૂર નથી. હે દેવ ! નિષ્કારણ જગત્તંદુ આપ સાદાત્ જોવામાં
 આવો ઠો તેથી આ સંસારને અમે લોકાગ્રથી પણ અધિક માનીએ છીએ. હે સ્વામિન્ ! આ
 સંસારમાં પણ નિશ્ચલ નેત્રોવદે તમારા દર્શનના મહાનંદરૂપી ઝરામાં અમને મોકિસુખના
 સ્વાદનો અનુભવ થાય છે. હે નાથ ! રાગદ્વેષ અને કષાયોદિ શત્રુભેદ રુંધેલા આ જગત્ને
 અજયદાન દેનારા તમે બદ્ધેષિત કરો ઠો (હંધનમાંથી ઠોકાવો ઠો.) હે જગત્પતે ! તત્ત્વ
 જણાવો ઠો, તમે માર્ગ બતાવો ઠો, અને તમે વિશ્વની રક્ષા કરો ઠો તો તેથી વિશેષ હું તમારું
 રી પાસે હું યાચના કરું ? જેનું અનેક જાતના હપદ્ધવ અને સંગ્રામથી પરસ્પરનાં ગામો અને
 પૃથ્વીને લઈ લેનારા છે એવા આ સર્વ રાજાઈ આપની સન્નામાં પરસ્પર મિત્ર થઈને રહેલા છે.
 તમારી પર્યવામાં આવેલો આ હસ્તી પોતાની સૂંઢથી કેસરીસિંહના કરને (સુંઢને) આકર્ષણ
 કરી તેનાવદે પોતાનાં કુંજસ્થલને વારંવાર કંદુચન કરે છે (લજવાલે છે). આ મહિષ,
 અન્ય મહિષની પેઠે વારંવાર સ્નેહથી પોતાની જીવહાવને આ હણહણતા અશ્વને માર્જન

करे ठे. लीलाथी पोताना पुंढमाने हलावतो आ मृग उंचाकान करी अने सुखने नमावी पोतानी नासिकाथी आ वाघना मुखनुं आघ्राण करे ठे (सुंघे ठे). आ तरुण सार्जार्^१ आगळ पाठळ अने पन्खे पोताना बचचानी पेठे फरता एवा मूषक^२ ने आलिंगन करे ठे. आ जुजंग पोताना शरीरनुं कुंमालुं करी आ नकुलरुनी पासे मित्रनी पेठे निर्भय थइने वेगो ठे. हे देव ! आ बीजा पण निरंतरनां त्रैवाळा प्राणीउ अहीं निरैर थइने रह्या ठे. आ सर्वनुं कारण तमारो अतुट्य प्रजाव ठे.

त्ररतचक्रीए अघ्रापद उपर करेळी प्रभुनी स्तुति.

हे प्रभु ! अबता गुणोने कहेनारा मनुष्यो अन्यजनोनी स्तुति करी शके ठे, पण हुंतो तमारा वता गुणो कहेवाने पण असमर्थ हुं तेथी आपनी स्तुति केम करी शकुं ? तंथापि दरिद्र पुरुष पण जेम लक्ष्मीवंतने घेट करे ठे तेम हे जगन्नाथ ! हुं आपनी स्तुति करीश. हे प्रभु ! चंडनां किरणोथी शेफाळी जातनां वृद्धोनां पुष्यो गळी जाय ठे तेम तमारा चरण जोवा मात्रथी मनुष्योनां अन्य जन्ममां करेझां पापो गळी जाय ठे. हे

^१ वीलानो.

^२ उंदर.

^३ नोलीउ.

સ્વામી ! જેની ચિકિત્સા ન શકે એવા મહા મોહરૂપી સંનિપાતવાળા પ્રાણીને વિષે પણ અમૃત ઔષધિના રસ જેવી તમારી વાણી જયવંતી વર્તે છે. હે નાથ ! વરસાદની ટુટ્ટિની જેમ ચક્રવર્તી અને રંકજન હપર સદૃશ ત્રાવવાળી તમારી દૃષ્ટિ પ્રીતિ સંપત્તિના એક કારણરૂપ છે. હે સ્વામી ! ક્રૂર કર્મરૂપી બરફની ગાંઠને ગાળી દેવામાં સૂર્યની જેવા આપ અમારા જેવાના પુણ્યથીજ પૃથ્વીમાં વિચરો છો. હે પ્રજ્ઞ ! શબ્દાનુશાસનમાં વ્યાપી રહેલા સંજ્ઞાસૂત્રના જેવી હરપાદ, વ્યય, અને ધ્રૌવ્યમય તમે કહેલી ત્રિપદી જયવંતી વર્તે છે. હે જગવન્ ! જેહ તમારી સ્તુતિ કરે તેહને આ બેદ્ધો જવ શાય છે તો જેહ તમારી સેવા અને ધ્યાન કરે તેની તો વાતજ શી કરવી ?

નરતચક્રીંણ અષ્ટાપદ હપર કરેલી પ્રજ્ઞની સ્તુતિ.

હે પ્રજ્ઞ ! મારા જેવાં તમારી સ્તુતિ કરવી તે કુંજથી સમુદ્રહું પાન કરવા જેહું છે, તથાપિ હું તમારી સ્તુતિ કરીશ કેમકે હું જક્તિથી નિરંકુશ હું. હે પ્રજ્ઞો ! દીપકના સંપર્કથી જેમ વાટો પણ દીપકપણને પામે છે, તેમ તમારા અશ્રિત જવિજનો તમારી તુલ્ય થાય છે. હે સ્વામિન્ ! મદ પામેલા ઇંદ્રિયરૂપી હસ્તીંદ્રોને નિર્મદ કરવામાં ઔષધરૂપ અને

सार्गने बतावनार तमारुं शासन विजय पामे ठे. हे त्रिभुवनेश्वर ! तसे चार घातीकर्मने हृणीने नाकीनां चार कर्मनी जे उपेक्षा करो वो ते लोककढ्याणने भाटेज करो वो एम हुं मानुं बुं. हे प्रभु ! गरुडनी पांखमां रहेला पुरुषो जेस समुद्रनुं उद्धंघन करे ठे, तेस तमारा चरणमां लग्न थएला नव्यजनो आ संसारसमुद्रनुं उद्धंघन करे ठे. हे नाथ ! अनंत कढ्याणरूप वृद्धने उद्धसित करवामां दोहदरूप अने विश्वनी मोहरूपी महा नि-द्रामां प्रातःकाल समान तमारुं दर्शन जयवंत वर्ते ठे. तमारा चरण कमळना स्पर्शथी प्राणीनुनां कर्म विदारण थइ जाय ठे, केसके चंद्रना मृदु किरणोथी पण हाथीना दांत फुटे ठे. भेघनी वृष्टिनी जेस अने चंद्रनी चंद्रिकानी जेस हे जगन्नाथ ! तमारो प्रसाद सर्वने सरखोज ठे.

श्री रिखवदेव मन्नुनी अष्टापद उपर निर्वाण समये ज़रते करेली स्तुति.

हे जगत्सुखाकर ! हे त्रिजगत्पति ! पांच कढ्याणकथी नारकीनुने पण सुख आप नार एवा आपने हुं नमस्कार करुं बुं. हे स्वामिन् ! सूर्यनी पेठे विश्वनुं हित करनारा तसे हमेशां विहार करीने आ चराचर जगत् उपर अनुग्रह कर्यो ठे. आर्थ अने अनार्थ

ए वंशे उपरनी प्रीतिथी तमे चिरकाळ विहार करता, तेथी पत्रननी अने तमारी गति परो-
 पकारने माटेज ठे. हे प्रष्टु ! आ लोकमां मनुष्योनो उपकार करवाने माटे तमे चिरकाळ
 विहार कर्यो इतो, पण सुक्तिमां तमे कोनो उपकार करवाने माटे गया ? तमे अधिष्ठित
 करेलुं लोकाय (मोक्ष) आज खरेखर लोकाय थयुं ठे. अने तसे बोधी दीधेख आ मर्त्य
 लोक खरेखर मर्त्य लोक (मृत्यु पामवा योग्य) थयो ठे. हे नाथ ! जेजु विश्वने अनुग्रह
 करनारी तमारी देशनाने संजारे ठे ते प्रव्य प्राणीने हजीपण तमे साक्षातज ठो. जेजे
 तमारुं रुपस्थ एवुं ध्यान करे ठे तेवा महात्माउने पण तमे प्रत्यक्षज ठो. हे परमेश्वर !
 जेवी रीते ममला रहित एवा तमे आ सर्व संसारनो त्याग कर्यो तेवी रीते हवे कदापि
 मारा मननो त्याग करशो नहि.

श्री आदिजिन स्तुति.

‘ हे जगन्नाथ ! हे त्रैलोक्य कमल मार्तण्ड ! हे संसाररूपी मरुस्थळमां कदपष्टक !
 हे विश्वोत्तरण बांधव ! हुं तमने नमस्कार करुं ठे. हे प्रष्टु ! ए सुहूर्त्त पण वंदन करवा
 योग्य ठे के जे सुहूर्त्तमां धर्मने जन्म आपनारा—अपुनर्जन्मा—विश्व जंतुर्जना जन्म दुःखनुं

ठेदन करनारा, आपनो जन्म थयो ठे हे नाथ ! आ बखते तमारा जन्माजियेकना जळना पूरथी प्लावित थएली अने यत्न कर्या सिवाय जेनो मक्ष दूर थयो ठे एवी आ रत्नप्रभा पृथ्वी सत्य नामवाळी थइ ठे. हे प्रभु ! जे मनुष्यो तमारुं अहर्निश दर्शन करशे तेउने धम्य ठे. असे तो अवसरेज आपनुं दर्शन करनारा बीए. हे स्वामिन् ! जरतकेत्रना जंतु उनो मोक्षमार्ग खीलाइ गयो ठे तेने आप नवीन पांथ थइ पुमः प्रगट करशो. हे प्रभु ! तमारी अमृतना तरंग जेवी धर्मदेशना तो दूर रहो, परंतु तमारुं दर्शन पण प्राणीउनुं श्रेय करनार ठे. हे जत्रतारक ! तमारी उपमाने पात्र कोइ नथी तेथी हुंतो तमारी तुल्यज तमेज गो एम कहुं बुं एटखे हवे वधारे स्तुति केवी रीते करवी ! हे नाथ ! तमारा सद-भुतार्थ गुणोने पण कहेवाने हुं असमर्थ हुं स्वयंचूरमण समुद्रना जखने कोण मापी शके ?

श्री आदिजिन स्तुति.

हे जगवन ! जो के उत्तम योगीउथी पण आपना गुणो सर्व प्रकारे जाणवा अशक्य ठे तो स्तुति करवाने योग्य एवा ते आपना गुणो कयां अने नित्य प्रमादी एवो हुं स्तोता

क्यां? तथापि हे नाथ! हुं यथाशक्ति तमारा गुणोने हतवीश. हुं लंगनो मनुष्य दीर्घ
 मार्गे चाद्वे तो तेने कोइ निवारे? हे प्रभु! आ संसाररूपी आत्मपना क्लेशशी परवश
 थयेवा प्राणीजने जेना चरणनी ठाया लत्रनी ठायाहुं आचरण करे ठे एवा आप आमारी
 रक्षा करो! हे नाथ! सूर्य जेम परोषकारले साटे लगे ठे तेम फक्त लोकने साटेज विहार
 करता एवा आप कृतार्थ ठो. अध्वान्हना सूर्यनी जेम आप प्रभु प्रगट थये देहनी ठा.
 यानी जेम प्राणीजनां कर्म चोतरफशी संकोच पामी जाय ठे; जेउ ह्मेशां तमने जुए
 ठे ते तिर्यचोने पण धन्य ठे अने जे तमारा दर्शनशी शून्य ठे ते स्वर्गमां रहेला होय तो
 पण अधन्य ठे. हे त्रिजगत्पति! जेठना हृदयरूपी चैत्ययां तमे एक अधिदेवता रहेला
 ठो ते त्रिकजनो उच्छृष्टमां पण उच्छृष्ट ठे. हुं आपनी पासै एकज मागुं ठुं के गामोगाम
 अने नगरे नगर विहार करता आप कदापि पण मारा हृदयने लोकशो नहि.

श्री अजितजिन स्तुति.

हे प्रभु! जातिवंत सुवर्णना ठेदना जेवी बचिथी आकाशना जागने आच्छादन
 करनार अने प्रदालन विना पवित्र एवी तमारी काया कोने आक्षेप न करे? सुगंधी.

विलेपन कर्मा शिवाय पण नित्य सुगंधी एवा तमारा अंगमां मंदारनी मालानी जेम देवताडनी छीउनां नेत्रो अमरपणाने पामे ठे. हे नाथ ! दिव्य अमृततरस स्वादना पोषणथी जाणे ह्णाइ गया होथ तेवा रोगरूपी सर्पना समुहो तमारा अंगमां प्रवेश करी शकता नथी. दर्पणना तलमां लीन थयेला प्रतिबिंबना जेवा तमारां शरीरमां ऊरता पसीनाना विलीनपणानी कशा पण केम संचने? हे वीतराग ! तमारंसन मात्र रागरहित ठे एम नथी पण तमारा शरीरमां रुधिर पण डुधनी धारा जेवुं श्वेत ठे. तमारामां बीजुं पण जगत्थी विलक्षण ठे एस अमे कही शकीए बीए. कारण के तमारं मांस पण नहि बग-जेवुं अबिजत्स अने शुत्र ठे. जल तथा स्थलमां उत्पन्न थयेली पुष्पोनी मालाने बोकीने जमराळ तमारा निःश्वासनी सुगंधने अनुसरे ठे. तमारी संसारस्थिति पण लोकोत्तर चमत्कार करनारी ठे, कारण के तमारा आहार अने निहार पण चर्मचक्रे गोचर थता नथी.

श्री अजितजिन स्तुति.

हे प्रभु ! तीर्थंकर नाम कर्मथी थयेला सर्वना अजिमुख्यपणे हमेशां सन्मूल थइने तमे सर्व प्रजाने आनंद पमानो ठो. वळी एक योजनना प्रक्षालनाळा धर्मदेशनाना मंदि

રમાં કરોનો તિયંચ, મનુષ્ય અને દેવતાઉં પરિવાર સહિત સમાય છે અને એક જાણામાં
 વોલાલું બતાં પણ સર્વને પોતપોતાની જાણામાં સમજાલું અને મનોહર લાગે એલું તમારું
 વચન જે ધર્મના બોધને કરનારું આય છે તે પણ તીર્થંકર નામ કર્મનોજ પ્રજાવ છે. તમારી
 વિહારચૂમિની ચોતરફ સવાસો સવાસો યોજન સુધી પૂર્વે ઉત્પન્ન થયેલા રોગરૂપી વર-
 સાદો તમારા વિહારરૂપી પવનના ડામિંડથી પ્રયાસવિના લય પામી જાય છે અને રાજા-
 ઉએ નાશ કરેલી અને તિની જેમ આપ ડ્યાં વિહાર કરો બો તે પૃથ્વીમાં સુષક, તીરુ,
 અને સુના વિગેરેની ઉત્પત્તિરૂપ હુર્નિક્ક હતિત પણ પ્રગટ થતી નથી. તમારી કૃપારૂપી પુ-
 ષ્કરાવર્તની વૃષ્ટિથી પૃથ્વીપર સ્ત્રી, ક્ષેત્ર અને દ્રવ્યાદિ કારણોથી ઉત્પન્ન થયેલો વૈરરૂપ
 અગ્નિ પણ શાંત થઈ જાય છે. હે નાથ ! અશિવનો ગુચ્છેદ કરવામાં પરુહરૂપ તમારો પ્રજાવ
 પૃથ્વીમાં પરિત્રમણ કરતો હોવાથી મનુષ્ય લોકના શત્રુરૂપ મારી વિગેરે રોગો ઉત્પન્ન થતા
 નથી. વિશ્વના એક વરસલ અને લોકોના મનોરથને વર્ષનારા તમે વિચરતા હોવાથી ઉપ-
 તાપને કરનારી અતિવૃષ્ટિ અને અવૃષ્ટિ પણ થતી નથી. તમારા પ્રજાવથી સિંહના નાદથી
 હાથીડની જેમ સ્વાજ્ય અને પરરાજ્ય સંબંધી હુદ્ર ઉપદ્રવો સત્વર નાશ પામે છે. સર્વ

प्रकारना अद्भुत प्रज्ञात्रयाळा अने जंगम कदपवृक्षरूप तमे पृथ्वीमां विहार करता वतां
 दुर्भिक्षानो दय थइ जाय ठे तमारा मस्तक उपर पावला जागमां सूर्य मंरुळना तेजने
 जय करनां एहुं जामंरुळ, आपनुं शरीर लोकोने डुरालोक न थाले एम धारीने पिंजा-
 कारे थयेहुं होय तेम जणाय ठे. हे जगवन्! घातीकर्मनो दय थत्राथी थयेलो आ योग
 साम्राज्यनो महिमा विश्वमां प्रख्यात थयेलो ठे ते कोने आश्चर्यनुं कारण नथी? अनंत
 काळथीसंचय थयेलां अनंत कर्मरूपी तृणने सर्वथा प्रकारे तमारा शिवाय बीजो कोइ
 पण मूलथी उन्मूलन करी शकतो नथी. क्रियाना समजिहारथी तेवी रीतना उपायमां
 तमे प्रवर्तैला ठो के जेथी नहि इड्डता वतां पण लक्ष्मीनो आश्रय करीने रखा ठो, मैत्रीना
 पवित्र पात्ररूप हर्षना आमोदथी शोचता अने कृपा तथा उयेदा करनारालेमां मुख्य
 एवा तमने योगात्माने हुं नमस्कार करं हुं.

श्री अजितनाथनी सगर चक्रवर्तिए करेली स्तुति.

हे प्रभु! मिथ्यादृष्टिने कदपांतकाळना सूर्यसमान अने समकितदृष्टिने अमृतना
 अंजन समान तेमज तीर्थकरपणानी लक्ष्मीने तिञ्जरूप आ चक्र तमारी आगळ वृद्धि

पामेळुं ठे. आ जगत्मां तमे एकज स्वामी ठो एम कहेवाने जाणे इंद्रे इन्द्रध्वजना
 मिषथी पोतानी तर्जनी आंगळी उंची करी होय एम जणाय ठे. त्यारे तमारा चरणो
 पगलां चरे ठे त्यारे सुर असुरो कमळ रचवाना मिषथी कमळमां वसनारी लक्ष्मीने
 विस्तारे ठे. दान, शील, तप अने ज्ञान ए चार प्रकारना धर्मने एक साथे कहेवाने माटे
 तमे चार मुखवाळा थया ठो, एम हुं मानुहुं. आ त्रण शुवननुं त्रण दोषथी रक्षण करवा
 ने तमे प्रवर्तेला ठो, तेथीज देवताउए आ त्रण गढ करेला जणाय ठे. तमे पृथ्वीमां
 विहार करो ठो त्यारे कांटाउ अधोमुखी थइ जाय ठे पण तेमां कांइ आश्वर्य नथी, केम
 के सूर्यनो उदय थाय त्यारे अंधकार सन्मुख थइ शकैज नहि. केश, रोम, नल अने
 डाढी सुठ वृद्धि पाम्या शिवाय अत्रस्थित रहेला ठे, एवी रीतनो बहारनो योग सहिमा
 तीर्थकरो शिवाय बीजाउए प्राप्त करेल नथी, शब्द, रुप, रस, स्पर्श अने गंध नामना
 पांच इंद्रियोनां विषयो तमारी आंगळ तार्किक लोकोनी जेम प्रतिकूलपणाने भजता
 नथी. सर्व रूतुउ अकाळे करेलां कामदेवनी सहायना त्रयथी जाणे होय तेम एक
 साथे तमारा चरणनी उपासना करे ठे. आंगळ उपर तमारा चरणनो स्पर्श थवानो ठे

एस विचारीने देवतांई सुगंधी जळना वर्षांदनी अने दिव्य पुष्पोनी वृष्टिची ते पृथ्वीनी पूजा करे ठे. हे जगत्सूड्य! पक्षीड पण चोतरफथी तमारी प्रदक्षिणा करे ठे. तो तमाराथी त्रिसुखवृत्तिवाळां आय ठे, अने जगत्मां मोटा अड्ढने फरे ठे ते पुरुषोनी तो शी गती श्वानी ? तमारी पांसे एकेंद्रिय एवों पवनं पणं प्रतिकूलताने बोकी दे ठे, तो पंचेंद्रियनुं तो दौःशीड्य क्यांथीज थाय ? तमारा महात्स्यथी चमत्कार पांमेलां वृद्धो पण मस्तक नमावीने तमने नमे ठे, तेथी तेजनां मस्तक कृतार्थ ठे पण जेमनां मस्तक तमने नमतां नथी एवा मिथ्यादृष्टिजनां मस्तक कृतार्थ नथी-व्यर्थ ठे. जघन्यपणे पण कोटी गमे सुरा सुरो तमारी सेवा करे ठे, कारण के मूर्ख-आळसुपुरुषो पण जाग्यना योगथी लज्य थएला अर्थमां उदासपणे रहेता नथी.

श्री संजवनाथजीनी स्तुति.

हे जगवान ! विश्वना प्रतिपालन करनार ! मोटी समृद्धिओए सहीत अने त्रीजा तीर्थनाथ एवा आप जगवंतने नमस्कार करूं ठे. हे विजो ! जन्मथीज प्राप्त थयेला त्रण ज्ञान अने चार अतिशयोथी तमे जगतमां त्रिलक्षण बो अने तमारामां स्फुटरीते एक

हजार लक्षणो रहेलां ठे हमेशां प्रसादी पुरुषोना प्रसादना ठेदनुं कारण एहुं आ तमारं
 जन्म कल्याणक आजे मारा जेवना कल्याणने माटेज थ्युं ठे. हे जगत्पति ! आ रात्रि
 आखी प्रशंसा करवाने योग्य थइ ठे, कारण के जेसां निष्कलंक चंद्ररूप एवा तमे प्रगट
 थया गो. हे प्रभु ! तमने वंदना करवाने जा आव्य करता अनेक देवताओथी आ मनुष्य
 लोक हमणां स्वर्गलोकना जेवो जणाय ठे, हे देव ! तमारा दर्शनरूप अमृतना खादथी
 जेथोनां चित्त संतुष्ट थयेलां ठे एवा अमृतजोजी देवताओने हवेथी जीर्ण थयेला स्व-
 र्गना अमृतनी कांइ जरूर नथी. आ ञरतक्षेत्ररूपी सरोवरसां कमळरूप एवा हे जगवान !
 तमारासां ञमरानी पेठे मारो परम लय थइ जाओ. हे अधीश ! जेओ हमेश तमारं दर्-
 शन करे ठे ते मनुष्योने पण धन्य ठे, कारणके तमारा दर्शननो उत्सव स्वर्गना राज्यथी
 पण अधिक ठे.

श्री संज्ञवनाथजीनी स्तुति.

हे प्रभु ! सर्वना तमे न बोलाव्या ठतां पण सहायकारी गो, कारण सिवाय वात्स-
 ल्यवान गो, प्रार्थना कर्था वगरना उपकारी गो, अने संबंध वगरना बांधव गो, तेथी हे

नाथ ! अच्युंग कर्था वगर स्निग्ध हृदयवाळा, मळापकर्षण विना उज्वळ वचनने बोल-
 नारा, प्रकालन कर्था वगर निर्मल शीलवाळा अने शरण करवाने लायक एवा तमारा
 शरणनो हुं आश्रय करुं हुं. हे स्वामी ! शांत ठतां वीरव्रतवाळा समतावान अने सर्वमां
 सरस्वी रीते वर्त्तनारा एवा तमोए कर्मरूपी कुटिल कांटाने अत्यंत कूटी नांख्या ठे. अजव
 ठतां महेश, अगद ठतां नरकने ठेदनार (कृष्ण) अने अराजस ठतां ब्रह्मरूप एवा तमने
 असे नमस्कार करीए नीए. हे प्रभु ! सिंचन कर्था सिवाय फलद्रुप अने पक्वा वगर
 मोटा वधेला एवा तमे संकल्प रहित कल्पवृक्ष ठो माटे तमाराशी मने मोडुं फळ प्राप्त
 थाउ. हे स्वामि ! द्रव्यादि संग रहित, ममताए वर्जित, कृपालु, मध्यस्थ अने जगतने
 पालन करनार एवा आप जिनेश्वरनो हुं कोइ पण प्रकारना त्रिशूळादि चिन्ह विनानो
 किंकर हुं. हे नाथ ! नहि गोपवेला रत्नना निधिरूप, वाक विनाना कल्पवृक्षरूप अने नहि
 चिंतवेला चिंतामणीरूप एवा तमारे विधे आ मारा आत्माने में अर्पण करेलो ठे. हे
 प्रभु ! हुं फलनी चिंताशी रहित हुं अने तमारी मूर्ति फलरूपज ठे तेशी 'शुं करहुं, एवा
 विचारसां जरु थयेला मने मारे शुं करहुं जोइए ते वताववानो प्रसाद करो."

श्री अग्निन्दन स्वामीनी स्तुति.

चोथा तीर्थंकर, चोथा आरारूप आकाशमां सूर्यसमान अने चोथा पुरुषार्थ (मो-
द) नी लक्ष्मीने प्रकाश करनार हे प्रभु! आप जय पामो. हे नाथ! लांबे काले आप-
नाथी सनाथ थयेलुं आ जगत् हवे विवेकनी चोरी करनारा मोहादिकधी क्यारे पण
उपद्रवने पामशे नहीं. हे प्रभु! आपना पादपीठमां जेनुं मस्तक लोटे ठे एवा मारे विषे
पुण्यरूप परमाणुना कण जेवी आपनी चरणरज दीर्घकाल स्थापन थाउ. हे ईश! मारां
नेत्र आपना मुखने विषे आसक्त होवाथी नहीं जोवा लायक वस्तुने जोवाथी उत्पन्न
थयेला ए नेत्रना मळने हर्षाश्रुनी उर्मीलिवरे कणवारमां धोइ नांखो. हे प्रभु! लांबा
कालनी ममताना दर्शनथी उत्पन्न अएलां मारां रोमांचो चिरकालनी असदर्शन (मि-
थ्यादर्शन) नी वासनाने दूर करो. हे नाथ! मारां नेत्रो सर्वदा तमारा मुखने जोइ वि-
लास पामो, मारा हाथ तमारी उपासना करो, अने; मारा कान तमारा गुणना श्रोता
थाउ. हे देवाधि देव! कुंठ एवी मारी बुद्धि जो तमारा गुणने ग्रहण करवा तरफ उत्कंठा
वाळी होय तो तेनुं कळ्याण थाउ; केमके तेने बीजाथी शुं शत्रानुं ठे. हे नाथ! हुं तमारो

शिष્ય, दास, सेवक અને ક્રિકર હું એ પ્રમાણે તમે સ્વીકાર કરો એથી વધારે બીજું કાંઈ પણ હું કહેવા ઇચ્છતો નથી.

શ્રી અન્નિંદન સ્વામીની સ્તુતિ.

હે જગવન્ ! આપે સર્વદા કષ્ટકારી એવી મન, વચન અને કાયાની ચેષ્ટાનો સંહાર કરી શિથિલપણાથી મનરૂપી શબ્દને જુહું કરેલું છે. હે નાથ ! તમારી ઇન્દ્રિયો સંમત પણ નથી તેમજ હૃદયલ પણ નથી એમ સમ્યક્ પ્રકારે પ્રતિપાદન કરીને તમે ઇન્દ્રિયોનો જય કરેલો છે, યોગનાં જે આઠ અંગ કહેલાં છે તેતો ફક્ત પ્રપંચમાત્ર છે, નહીં તો એ યોગ બા-
હ્યપણાથી આરંભીને તમારી સાત્મ્યતાને કેમ પ્રાપ્ત થાય ? હે સ્વામિન્ ! લાંબા કાલથી સાથે રહેનારા વિષયોમાં તમને વિરાગ છે અને અદૃષ્ટ એવા યોગમાં સાત્મ્યપણું છે એ અ-
મને તો અલૌકિક લાગે છે. જેવો તમે અપકાર કરનાર ઉપર રાગ ધરો હો તેવો બીજાનું
અપકાર કરનાર ઉપર પણ રાગ ધરતા નથી. અહો ! તમારું સર્વ અલૌકિક છે. હે પ્રજ્ઞ !
તમે હિંસક પુરુષોના ઉપર અપકાર કર્યો અને જે આશ્રિત હતા તેમની અપેક્ષા કરી એવા
તમારા વિચિત્ર ચરિત્રને કોણ અનુસરી શકે ? હે જગવન્ ! પરમ સમાધિમાં તમે તમારા

आत्माने एवी रीते जोडी दीधो ठे के जेथी 'हुं सुखी'हुं के दुःखी हुं अथवा सुखी के दुःखी नथी' एम तमारा मनमां पण आवतुं नथी. जेमां ध्याता, ध्यान अने ध्येय ए त्रि-पुटी एकात्माने पाभेली ठे एवा तमारा योगना माहात्म्य उपर बीजालने केम श्रद्धा आवे?

श्री सुमतिनाथजीनी स्तुति.

हे देव ! आपना जन्म कल्याणकथी आ पृथ्वी कल्याणवाळी अई गई ठे तो ज्यारे तमे चरणकमळथी आ पृथ्वीपर विहार करशो त्यारनीतो वातज शी करवी ? हे जग-वान् ! तमारा दर्शनथी अमारी दृष्टिठे कृतार्थ थई ठे अने तमारं पूजन करवाथी आ हाथ कृतार्थ थयेला ठे. हे जिननाथ ! तमारां स्नात्र अर्चन विगेरेतो जे महोत्सव करवामां आवेलो ठे ते चिरकाळना मारा मनोरथरूपी प्रासाद उपर कलशरूप थयेलो ठे. हे जगन्नाथ ! सांप्रतकाले पण हुं आ संसारनी प्रशंसा करं हुं कारणके जेमां मु-क्तिना एक निबंधनरूप तमारं दर्शन प्राप्त थयुं ठे. हे देव ! स्वयंभूरमण समुद्रना उ-भिंड कदी गणी शक्याय, पण मारा जेवा पुरुषो, अतिशयोना पात्र एवा तमारा गुणेने गणी शके नहि. धर्मरूपी मंजयना स्तंजरूप, जगत्ने उद्योतं करवामां सूर्यरूप अने दया

रूपी बेलाना आश्रयने माटे मोटा वृक्षरूप एवा हे जगत्पति ! आ विश्वनी रक्षा करो. हे देव ! मुक्तिना बंध थयेला छारने उघाकवामां कुंचीरूप तमारी देशना पुण्यवंत प्राणीलनाज सांचळवामां आवे ठे. हे सुवनेश्वर ! उज्वल दर्पण जेवा मारा मनमां हमेशा प्रतिबिंबरूपे पकेली तमारी मूर्ति मने मुक्तिना सुखना कारणरूप थाले.

श्री सुमतिनाथजीनी स्तुति.

हे जगवन् ! आ अशोक वृक्ष जमराजना गुजारवथी जाणे गातो होय, चलायमान पत्रोथी जाणे नाचतो होय अने तमारा गुणोमां रक्त थवाथी रक्त थयो होय एवो खुशी थतो देखाय ठे. आ देवताल जेजनां बंधन (डीटां) नीचां ठे एवां पुण्योने योजन प्रमाण तमारी देशना भूमि उपर जानु प्रमाण वर्षावे ठे. तमारो मालव कौशीकी प्रमुख ग्राम तथा रागथी पवित्र एवो जे दिव्यध्वनि थाय ठे तेने मृगलाड पण हर्षवने उंची ग्रीवा करीने पीए ठे (सांचळे ठे). तमारी आगळ रहेली चंद्र जेवी उज्वळ आ चामर श्रेणी जाणे तमारा मुख कमळनी सेवा करवाने आवेली हंसनी पंक्ति होय तेवी शोजे ठे. सिंहासन उपर बिराजी तमे उपारे देशना आपोवो ल्यारे मृगलाड सिंहनी सेवा

करवा जाणे आवतां होय तेम ते देशना सांजळवाने आवे ठे. ज्योत्स्नाथी व्यास एवो
 चंद्रमा जेम चकोर पक्षीने हर्ष आपे ठे तेम कांतिवृथी व्यास एवा तमे सर्वनी दृष्टिने
 परम हर्ष आपो ठो. हे विश्वपति! तमारी आगळ; आकाशमां ध्वनी करतो हुंडुनि सर्व
 जगत्मां आस पुरुषोने त्रिषे तमारा मोटा साम्राज्यने जाणे बतावतो होय तेम जणाय
 ठे. पुणय समृद्धिनेना क्रम जेवा अने त्रणुत्रन उपरना तमारा प्रौढ प्रभुपणाने बतावतां
 आ त्रणु तत्रो तनारी उपर शोन्नो रखां ठे. हे नाथ! आवी तमारी. चमत्कारी प्रातिहार्य
 लक्ष्मीने जोडने कया मिथ्याहृष्टिने पण आश्चर्य न पामे?

श्री पद्मप्रभुजीनी स्तुति.

हे देव! आ अपार संसाररूप मरुदेशमां संचार करता प्राणीनेने चिरकाळे अमृ-
 तनी परब तूदय तमारुं दर्शन थयेळुं ठे. रुपथी अनुग्रम एवा तमने अश्रांतपणे जोनारा
 देवतानेना नेत्रोनी अनिमेषता कृतार्थ थयेळी ठे. तमारा जन्म, व्रतने नित्य अंधकारमां
 उद्योत थयो तेथी नारकीनेने पण सुख थयुं माटे तमारुं तीर्थकरपणुं कोने सुखरूप नथी?
 हे नाथ! संसारीनेना पुण्योथीज तमे धर्मरूपी वृद्धने दयारूप नीकना जलथी सिंचन

करीने श्रद्धि पमासो गो. हे प्रभु ! जलना शीतलपणानी जेम त्रणजगतनुं स्वामीपणुं अने त्रण ज्ञाननुं धारण करवापणुं तमारे जन्मथीज सिद्ध थयेलुं ठे. पद्मना जेवा वर्षवाला, पद्मना चिन्हवाला, पद्मना सुगंध जेवा मुख पवनने धरनारा, पद्मना जेवा मुखवाला, पद्मा (लक्ष्मी) ए युक्त अने पद्मना गृहरूप एवा हे प्रभु ! तमे जय पामो. हे नाथ ! अपार अने दुस्तर ध्वो आ संसाररुथी सागर तमारा प्रसादथी हवे जानुप्रमाण थई जशे. हे स्वामी ! हवे हुं कढांतरनुं साम्राज्यं के अनुत्तर विमाननो निवास पण इच्छतो नथी, फक्त तमारा चरण कमलनी सेवानेज इहूं ठं.

श्री पद्मप्रभुजीनी स्तुति.

हे प्रभु ! परिसहोनी सेनाने हणता अने लपसर्गोने विदारता पण तमे शमताने पामेला गो. अहा ! महान पुरुषोनी केवी विद्वत्ता. हे नाथ ! तमे विरागी बत्तां मुक्तिने प्रोगवनारा गो, अने अद्वेषी बत्तां शत्रुबने हणनारा गो, अहो ! महात्माउनो केवो लोक दुर्लज महिमा ठे ! हे देव ! तमे हमेशां जिगिषा रहित गो अने अपराधथी जय पामो गो तथापि तमे त्रण जगतने जितेळुं ठे. अहा ! मोटा पुरुषोनी केवी चातुरी ! हे नाथ !

કોઈને તમે કાંઈ આપ્યું નથી અને કોઈની પાસેથી કાંઈ લીધું નથી તથાપિ તમારે પ્રસ-
 પાણું છે. અહા! ત્રિદાનોની કેવો વિચિત્ર કઠ્ઠા હોય છે. હે પ્રસુ! જે સુકૃત ધીજાભેદ દેહ
 ત્યાગ કરીને પણ મેઠ્ઠાં નથી તે સુકૃત, સુકૃત સંપાદનમાં હતાસી એવા તમારા ચરણ
 ધીઠ હપર આલોટે છે, રાગાદિકમાં ધૂર અને સર્વ પ્રાણીન પર કૃપાલુ તેથી ત્રયંકર અને
 મનોહર બંને ગુણવાલા એવા તમે સર્વ સામ્રાજ્ય સાધેલું છે, મોટામાં મોટા અને મહાત્મા-
 નેને પૂજવા યોગ્ય એવા તમે અહો! મારી સ્તુતિ ગોચર થયેલા છો. હે સ્વામિ! બીજાનમાં
 જે સર્વ રીતે દોષો છે તે તમારામાં ગુણરૂપ છે. આ તમારી સ્તુતિ જો મિથ્યા હોય તો તે
 ત્રિપે આ સજાસદો પ્રમાણરૂપ છે. હે જગત્પતિ! તમારા ચરણનું મને વારંવાર દર્શન થાન
 ઇચ્છી જ હું ઇચ્છા રાહું છું. તે સિવાય મોઢની પણ મારે ઇચ્છા નથી.

શ્રી સુપાર્થનાથજીની સ્તુતિ.

હે પ્રસુ! જેનું સ્વરૂપ અનિદ્વેય છે એવા તમારે વિષે અર્થત્રાદ કરવાનો આગ્રહ જે
 હું ધારું છું તે આદિત્ય મંકલને ગ્રહણ કરવાને કપિલ ફાલ માર્યા જેલું છે; તથાપિ હે પર-
 મેશ્વર! તમારા પ્રજાવશીજ હું તમારી સ્તુતિ કરીશ કારણ કે ચંદ્રકાંત મણિ ચંદ્રની કાં-

तिना प्रजापतीज करे ठे. हे प्रभु ! तमारा सर्व कल्याणकोने अक्सरे तमे नारकीउने पण सुख आपो ठो तो तिर्यच, नर अने, देवताउने सुख आपनारा तमे केम न थाउ ? तमारा जन्मोत्सवने समये त्रण जगतमां जे उद्योत अयो ठे ते त्रविष्यमां उदय पाम- नारा केवलज्ञानरूप सूर्यना अरुणोदय ठे एम जणाय ठे. हे परमेश्वर ! जाणे तमारा प्र- सादना संपर्कश्री अयेली होय तेम आ सर्व दिशाउ हमणां प्रसन्न अयेली ठे. हे पवित्र आकृतिवाळा प्रभु ! हमणां आ पवनो पण सुखकारी वाय ठे कारण के तमारा जेवा सुखदायक प्रभु प्रगट अतां जगत्मां प्रतिकुल वर्त्तनार कोण आय ठे ? हे प्रभु ! अमारा प्रमादने धिक्कार ठे के जेने आपना जन्म समयनी खबर न पनी अने आ अमारा आस नोने धन्य ठे के जेउए चढायमान अशने तमारा जन्म कल्याणकनी अमने खबर जणावी. हे प्रभु ! नियाणुं बांधवुं ए निधिऊ ठे. तोपण तमारा दर्शननुं फळ मने तमारी त्रकि- रूपेज निरंतर आउ, एवुं नियाणुं हुं बांधुं बुं.

श्री सुपार्श्वनाथजीनी स्तुति.

सर्वभुवनकोशरूप कमलमां सूर्यसमान अने प्रथम अर्हंत एवा श्री जगवंत तमने

હું નમસ્કાર કરું છું. હે પ્રજ્ઞ! હવે વિશ્વનું હુઃખ ગયું છે અને હર્ષ ઉત્પન્ન થયો છે કારણ કે તીર્થપરાવર્તનથી આ વિશ્વ જાણે પરાહુત થયું હોય તેમજ જણાય છે. હે ધર્મચક્રી! પ્રકાશવાન એવા તમારા વચનરૂપ રત્નદંડથી આજ નિર્વાણરૂપ વૈતાલ્યગિરિનું દ્વાર ઉઘ-રશે. હે નાથ! ઉદ્ધત એવા મેઘની જેમ તમારું દર્શન સર્વે જીવ લોકના સંતાપને ઠેદવાથી હર્ષને માટે થાય છે. અનંત જ્ઞાનવાળા હે જગવન્! તમારી દેશનાનાં વચનો, દરિદ્રી ઘણા કાળે દ્રવ્ય પામે તેમ અમે ચિરકાળે પ્રાપ્ત કરીશું. પ્રથમ તમારા દર્શનથી કૃતાર્થ થયેલા અમે હવે અત્યુક્તિવાળા અને મુક્તિના દ્વારને પ્રકાશ કરનારા તમારા દેશનાવ-ચનથી આજે વિશેષ કૃતાર્થ થઈશું. અનંતદર્શન, અનંતજ્ઞાન, અનંતવીર્ય અને અનંત આનંદમય સ્વરૂપવાળા તેમજ સર્વે અતિશયોના પાત્રરૂપ એવા તમને યોગી સ્વરૂપને હું નમસ્કાર કરું છું. હે જગત્પતિ! આ ઇન્દ્રાદિક પદવીની પ્રાપ્તિ તો શું માત્ર છે કેમકે તમારી સેવાથી તો તમારા જેવાજ થવાય છે.

શ્રી ચંદ્રપ્રજ્ઞીની સ્તુતિ.

હે પ્રજ્ઞ આકાશને આધાર આપવાની બુદ્ધીથી હંચા પગ કરીને રહેનારા ટીંટોળા

पक्षीनी जेस अर्नत गुणवाळा एवा तमारी स्तुति करवाने हुं जे प्रवृत्त अथो हुं ते पंक्ति-
 तोने हास्यना स्थानरुप हुं, तथापि तमारा प्रजावथी व्यापक बुद्धिने प्राप्त थयेलो हुं
 तमारी स्तुति करवाने समर्थ थइश; कारण के एक लेश मात्र वादलानो जाग पण पूर्व
 दिशाना पवनना संगमथी सर्व दिशाउमां व्यापी जाय ठे. हे प्रभु! नवि प्राणीउए जोवा
 मात्रथी अथवा ध्यान करवा मात्रथी तमे तेउना कर्मरूप पाशने ठेदवाने कोइ अपूर्व
 शस्त्ररूप थाउ बो. सूर्यथी कमळोने अच्युदय थाय तेम विश्वना अंधकारने ठेदनारा
 एवा अपूर्व सूर्यरूप तमारा जन्मथी आजे जगतमां शुज कर्मनो उदय थयेलो ठे. चंडना
 किरण मात्र पडवाथी जेम शेफालिकाना पुष्प खरी पडे ठे तेम तमारा दर्शन मात्रथी
 मारुं अशुज पोतानुं फल आप्या सिवाय गळी जशे. विश्वने अन्नय आपनारुं तमारुं
 दीक्षाधारी स्वरूप तो एक तरफ रहुं, पण हे जगवन ! तमे आ बाढपावस्थानी मूर्त्तिथी
 पण प्राणीउना दुःखने हरी द्यो बो. वनना वृक्षोनुं उन्मूलन करवाने जेम उन्मत्त गजेंद्र
 आवे तेम तमे संसार ठे मूळ जेनुं एवा सर्व कर्मोने ठेदवाने माटे अहीं अवतरथी बो.
 जेम मुक्ताहारादि मारा हृदयनुं बाह्य आभूषण ठे तेम न्रण जगतनापति एवा तमे

મારા હૃદયનું આંતર આચૂપ્ણ ઠો.

શ્રી વંદ્યમજુજીની સ્તુતિ.

હે પ્રષ્ટ ! સુર, અસુર અને નરોષ મસ્તક ત્રપર ધારણ કરેલું ત્રણ લોકના ચક્રવર્તી
એવા તમારું શાસન આ જગતમાં વિજય પામે છે. હે જગવન્ ! પ્રથમ ત્રણ જ્ઞાનને ધારણ
કરનારા, પઠી મનઃપર્યવ જ્ઞાનને ધરનારા અને અધુના કેવલજ્ઞાનવાલા એવા તમે
અમને દિનપરદિન અધિકા અધિક જોવામાં આવ્યા ઠો. હે નાથ ! માર્ગના હુકની
ઠાયાની જેમ વિશ્વને ત્રપકાર કરનારું તમારું ભવ્વલ કેવલજ્ઞાન જય પામે. હે જગવાન્ !
જ્યાં સુધી સૂર્યોદય થયો નથી ત્યાં સુધી જ અંધકાર રહે છે, જ્યાં સુધી કેશરીસિંહ
આવતો નથી ત્યાં સુધી જ ગર્જેડો મદાંધ રહે છે, જ્યાં સુધી કલ્પવૃક્ષ પ્રાપ્ત થતું નથી
ત્યાં સુધી જ દારિદ્ર રહે છે, જ્યાં સુધી હૃદિકારક મેઘ થતો નથી ત્યાં સુધી જ જલની
તંગાશ રહે છે, અને જ્યાં સુધી પૂર્ણચંદ્ર ભગતો નથી ત્યાં સુધી જ દિવસનો તાપ રહે છે,
તેમ જ્યાં સુધી તમે જોવામાં આવેલા નથી ત્યાં સુધી જ આ જગતમાં કુબોધ રહેલો છે.
જે પ્રાણીનિત્ય તમને ત્રુપ છે અને સેવે છે તેડની હું હર્ષશ્રી સર્વકાલ અનુમોદના કરું છું.

हे प्रभु ! ह्यालसां तमारा प्रसादथी तमारा दर्शननुं फल-उत्तम सम्यक्तत्र मने यावज्जी-
वित निश्चलपणे रहेवारूप थाले.

श्री सुविधिनाथजीनी स्तुति.

धर्मरूपी हवेवीना दृढ स्तंजरूप, सम्यक ज्ञानरूपी अमृतना द्रहरूप अने जग-
तने आनंद आपत्तासां मेघरूप एवा हे त्रिभुवनपति ! तसे जय पामो. हे जगदीश ! त-
मारा एक जुदाज प्रकारना अतिशयने असे शुं कहीए के जे तमारा महात्म्य गुणथी
खरीद थयेवा आ त्रण लोक तमारा दासपणाने पामेल ठे, जेवी रीते तमारा दासप-
णाथी हुं प्रकाशुं बुं-शोचुं बुं तेवी रीते मारा स्वर्गराजथी पण हुं शोचतो नथी, कारण
के चरणना करुसां जकेलुं रत्न जेबुं शोचे ठे तेबुं पर्वत उपर पकेलुं शोचलुं नथी. मोक्षे
जयानी इहावाळा तसे वैजयंत विमान मोक्षस्थाननी नजीक बत्तां मोक्षने माटे श्रान्तिमां
जटकता एवा लोकोने मार्ग बतावत्राने माटेज अहीं आवेवा ठो. आ चरतकेत्ररूप
गहना तसे घणा लांचा काळना एक देवता ठो तेथी तमारा आत्रवाथी ए गृहमां रहीने
धर्म गृहस्थनी जेम आज्ञे निःशंकपणे आनंद पामो. हे विश्वनाथ ! सर्व आ देवताउत्तमो

समूह तमारा अतिशायी रूपनी अंदर अवतारपणाने पासी जाय ठे, अर्थात् ते सर्वनुं रूप आपना रूपसां समाइ जाय ठे. चंद्रनी ज्योत्सना जेवी तमारी कांतिना पूरसां स्पृहा सहित लीन थयेलां अमारां लोचनो आजे लांत्रे काले सारा नसीबने लीधे चकोर प-हीनुं आचरण करे ठे, वासपृहमां के सज्जामां वेसता अने चालता एवा मारे सर्व अर्थनी सिद्धिने आपनारुं तमारा नामरूप मंत्रनुं स्मरण थयां करो.

श्री सुविधिनाथजीनी स्तुति.

हे प्रभु! तमे जो वीतराग बो तो तमारा हाथ पगसां राग केम ठे? तमे जो कुटिल बताने गोमी दीधी ठे तो तमारा केश कुटिल केम ठे? तमे प्रजाना गोप बो, तो तमारा हाथसां दंरु केम नथी? जो तमे निःसंग बो तो त्रैलोक्यना नाथ केम कहेवाड बो? जो तमे समता रहित बो तो सर्व उपर शा माटे दयालु बो? तमे जो अलंकार मात्रनो त्याग कर्यो ठे तो तमने त्रण रत्न (ज्ञान, दर्शन, चारित्र) केम प्रीय ठे? जो तमे सर्वने अनुकूल बो तो मिथ्यादृष्टि उपर शा माटे द्वेष करो बो? जो तमे स्वजात्रे सरल बो तो पूर्व वस्त्रस्थपणे केम रखा हता? जो दयालु बो तो कामदेवनो केम निग्रह कर्यो? जो

તમે નિર્જય થો તો સંસારથી કેમ જય પામો થો? જો તમે હપેક્ષા કરવામાં તપ્પર થો તો વિશ્વના હપકારક કેમ થો? જો ઘ્વદીપ્ત થો તો જ્ઞામંફલથી વીપ્ત કેમ થો? જો તમે શાંત સ્વચાવી થો તો ચિરકાલ કેમ તપો થો? જો રોષ રહિત થો તો કર્મ હપર કેમ રોષ રાલ્હો થો? ઘ્વા પ્રમાણે જેતું સ્વરૂપ જાણી શકાતું નથી જે મોટાથી પણ મોટા હે ઘ્વને જેને ઘ્વનંત ચતુષ્ઠય સિરૂ થયેલ હે ઈવા તમો જગવંતને હું નમસ્કાર કરું હું.

શ્રી શીતલનાથજીની સ્તુતિ.

હે પ્રશુ ! ઇદ્વાકુ કુલરૂપી ક્ષીર સમુદ્રમાં ચંદ્રરૂપ ઘ્વને ઘ્વા જગત્ની મહાનિદ્રાનો નાશ કરવામાં સૂર્ય સમાન ઈવા તમે જયવંત વર્તો. હે નાથ ! તમને જોવાને, તમારી સ્તુતિ કરવાને ઘ્વને તમારું પૂજન કરવાને માટે મારા શરીરમાં ઘ્વનંત નેત્રો, ઘ્વનંત જિવ્હાલ ઘ્વને ઘ્વનંત જુજાલ ઘ્વાય ઈવી હું ઇહ્વા રાહું હું. દસમા તીર્થંકર પ્રશુ ! તમારા ચરણકમલમાં મેં ઘ્વા પુષ્પો સ્થાપન કર્યા તેથી હવે મને તેતું ફલ સંપાદન ઘ્વશ્ચૂક્ષુ હે. હુઃલ્હના તાપથી પીડાયેલા લોકોને ઘ્વમંદ ઘ્વાનંદ ઘ્વાપનારા ઈવા તમે ઘ્વા મનુષ્ય લોકમાં નવીન મેઘની જેમ ઘ્વતરેલા થો. વસંત ઋતુવહે વૃક્ષોની જેમ તમારા દર્શનથી

આજે સર્વ પ્રાણીંડ નશીન શોનાવાલા થયેલા છે. જે દિવસો તમારા દર્શનથી પવિત્ર છે તેજ મારે દિવસો છે વાકીના જે દિવસો છે તે તો મારી કૃષ્ણ પદ્મની રાત્રિ જેવા છે. આત્માની સાથે નિત્યપણે પરોવાયેલાં एवां પ્રાણીંડનાં કુકર્મોં અથસ્કાંત સષિષી લો-હાની જેમ તમારા દર્શનાદિકથી આજે જુદાં પમી જાહે. આ લોકમાં, સ્વર્ગમાં કે વીજે ગમે ત્યાં રહું તોપણ તમનેજ હૃદયમાં વહન કરનારો હું તમારું વાહન થાહું एवी ડહ્વા રાહું હું.

શ્રી શીતલનાથજીની સ્તુતિ.

હે ત્રણ યુવનોના પતિ ! જે પુરુષો તમારા ચરણઋમલના નલની કાંતિના જાહ્નરૂપી જલના પ્રવાહમાં સ્નાન કરી કરીને પોતાના આત્માને પવિત્ર કરે છે તેહને ધન્ય છે. સૂર્યથી જેમ આકાશ, હંસથી જેમ સરોવર અને રાજાથી જેમ નગર તેમ તમારાથી ધ્યાનારત ક્ષેત્ર શોભે છે. સૂર્યનો અસ્ત અને ચંદ્રના હૃદયના અંતરમાં અંધકારથી જેમ પ્રકાશ પરાજય પામે છે તેમ નવમા દશમા વે પ્રચુના અંતરમાં મિથ્યાત્વથી ધર્મ પરાજય પામ્યો છે. ત્રિવેકરૂપી લોચન વગરનું આ જગત અંધ થઈ જાણે દિગ્મૂઢ થયું હોય તેમ

सर्व प्रकारे कुमार्गोंमां प्रवर्त्ते ठे. सर्व लोको त्रांति पामीने अधर्मने धर्म बुद्धिशी, अदे-
वने देन बुद्धिशी, अने अगुरुने गुरु बुद्धिशी ग्रहण करे ठे. एवी रीते आ जगत् नरक-
रूप खानामां पफवाने जेवामां तैयार थयेलुं हतुं तेवामांज तेना पुण्योदयशी स्वाभाविक
दयाना समुद्र एवा तमे अवतरेला वो, हे प्रभु! ज्यां सुधी तमारुं वचनरूपी अमृत
आ लोकमां प्रसर्तुं नथी त्यां सुधीज आ लोकमां मिथ्यात्वरूपी सर्प चिरकाल समर्थ
थइ प्रवर्त्ते ठे, पण धातिकर्मना दयशी जेम तमोने केवळज्ञान उत्पन्न थयुं ठे तेम तमारा
उपदेशशी आ जगतने मिथ्यात्वनो नाश थइने समकितनी प्राप्ति थशे.

श्री श्रेश्यांसनाथ जिन स्तुति.

हे प्रभु! सर्व कल्याणकोमां श्रेष्ठ तमारुं जन्म कल्याणक पवित्र चक्रिवाळा एवा
मने कल्याणकारी थाल. हे ईश! तमोने हुं केटलुं खात्र करातुं? तमारुं केटलुं पूजन करुं?
अने तमारुं हुं केटलुं स्तवन करुं? मने तमारुं आराधन करवामां तृप्तिज थती नथी. हे
प्रभु तमारा जेवा रक्षक थतां कुतीर्थकरूपी व्याघ्रशी त्रास फामेलो आ धर्मरूपी वृषज हवे
आ जरन क्षेत्रमां स्वेच्छाशी त्रिचरो. हे देवाधिदेव! आजे सारे जाग्ये मारा हृदयरूपी

मंदिरमां तमे निवास करी तेने सनाथ करेलुं ठे. जेवी रीते तमारा चरण नखनां किरणो मारा शिर आगल प्रसरवाथी बने आशुषणरूप प्राय ठे तेवी रीते आ मुगट विंगेरे आचूषणो थतां नथी. हे त्रिजगन्नाथ ! तमारा गुणेनी स्तुति करलां मने जे प्रसन्नता थाय ठे तेवी प्रसन्नता चरण जाटो मारी स्तुति करे त्तारे धर्षी नथी. तमारी पासो भूमि उपर वेसतां जेवी मारी उन्नति थाय ठे तेवी उन्नति सौधर्मा अंदर सिंहासनपर वेसतां थती नथी. हे प्रभु ! तमारा जेवा स्वामीनी परतंत्रतामां लांबोकाळ रहेवाने जेम हुं इहं तुं तेवीरीते मारा राज्यनी स्वतंत्रतामां रहेवाने हुं इहंतो नथी.

श्री श्रेयांसनाथजिन स्तुति.

हे परमेश्वर ! अमंड आनंदना ऊराने आपनारा अने मोक्षना कारणभूत एवा तमने मोक्षने अर्थे अमारो नमस्कार ठे. तमारा दर्शन मात्रथीज प्राणी बीजां कर्मोने चुली जइ आत्मारामी थाय ठे तो तमारी देशना सांजळवाथी तो शुं न प्राय ? आ संसाररूपी मरु देशमां तमारो अत्रतार अत्रथी जाणे हीर समुद्र प्रगटयो होय, कल्प-वृक्ष उग्युं होय के मेघ वरस्यो होय तेम जणाय ठे. क्रूरकर्मरूप नळारा ग्रहो वर्मे पीना

पागता एवा ध्या विश्वतुं रक्षण करवा साटे तमे अग्रधारमा जिनैऽऽ ज्योतिषयोना पति
 (चंद्र) रूपे उदय पास्या ठो, स्वभावश्रीज निर्मल इन्द्राकु राजार्तुं कुल जलवडे
 स्फाटिकनी जेम तमे विशेष निर्मल करेलुं ठे. हे प्रभु ! त्रप जगतना सर्व प्रकारना
 संस्थापने हरवाथी तमारुं चरणमूत्र समग्र प्रकारनी लायानुथी पण अधिक थाय ठे. हे
 जिनेश्वर ! तमारा चरणकमलसां त्रसरूपे रहेतां मने एटलो बधो हर्ष प्राप्त थाय ठे के
 जेथी जोगने साटे के सोऽऽने साटे मने स्पृहा रहेती नथी. हे जगन्नाथ ! जवोचव तमारा
 चरणलुं मने शरण थजो हवीं हुं प्रार्थना करुं. तमारी सेवाश्रीं लुं साधी शकालुं नथी.

श्री वासुपूज्यजिन स्तुति.

हे नाथ ! चक्रवर्तीनुना चक्रोथी, वासुदेवोना चक्रथी, इशानैऽऽना त्रिशूलथी, मारा
 वज्रथी, अने वीजा इंद्रोना अस्त्रोथी, पण जे कर्मों वधारे पण जेदातां नथी ते कर्मों
 तमारा दर्शन मात्रथी जेदाइ जाय ठे. क्षीर समुद्रनी वेवाथी, चंद्रादिकनी कांतिथी,
 मेघनी धारानुथी, मोशीर्ष चंद्रबना बेपनथी, अने कड्डीबुबा घाटा उद्यानोथी, जे
 दुःखोनो परिताप समी जतो नथी ते तमारा दर्शन मात्रथी तरकाल शांतिने पामी जाय

હે, અનેક પ્રકારના વ્ર્વાથો (ઉકાळा) થી, જાત જાતના ચૂર્ણોથી, ઘણા પ્રકારના લે-
 પોથી, અનેક પ્રકારની શસ્ત્રક્રિયાથી તથા વહુ રીતના મંત્ર પ્રયોગોથી, જે રોગો ઠેઠાતા
 નથી તે રોગો તમારા દર્શન માત્રથી, તરત પ્રલયને પામી જાય છે. હે પ્રચુ! વધારે શું
 કહેવું? ટુંકામાં ઇટલું કહેવાનું છે કે જે કાંઈ આ જગતમાં અસાધ્ય છે તે તમારા દ-
 ર્શન માત્રથી સાધ્ય થઈ જાય છે; માટે હે જગત્પતિ! આ તમારા દર્શનનું હું ઇ ફલ
 ઇશું હું કે વારંવાર મને તમારું દર્શન યાલ.

શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તુતિ.

હે પ્રચુ! આ સંસારરૂપી અતિ ખંચકર સમુદ્રમાં ઇક તરફ મોહરૂપી હુર્દિન પ્રસરે
 છે, ઇક તરફ આશારૂપી નવી નવી વેલાલ કાણે કાણે થયા કરે છે, ઇક તરફ મોટા
 મઘરના જેવો હુર્વાર કામદેવ રહેલો છે, ઇક તરફ પ્રચંદ અને પ્રતિકૂલ પવનના જેવા
 પાપરૂપ વિષયો પ્રવર્તે છે, ઇક તરફ મોટા મોટા આવર્ત (ખમરી) ની પેઠે ક્રોધાદિક
 ઉગ્ર કથાયો રહેલા છે, ઇક તરફ મોટા સ્વરુકની જેવા ઉલ્કટ રાગદ્વેષ રહેલા છે, ઇક
 તરફ મોટા ઉર્મિનની પેઠે વિવિધ હુ:લોની પરંપરા છે, ઇક તરફ વન્વાનલ્લની જેમ

आर्त्त तथा रौद्रध्यान थयां करे ठे, एक तरफ वेत्रवल्लीना जेवी खलना करनारी ममता रहेली ठे, अने एक तरफ उद्धत नकोना समूहनी जेम घणा व्याधिउ आढ्या करे ठे; तेथी हे प्रभु ! एवा दारुण संसारूपी सागरनी अंदर पफेला प्राणीउनो हवे आप उदार करो. हे जगत्पति ! तमारुं केवळज्ञान अने केवळदर्शन वृद्धना पुष्प अने फळनी जेम परना उपकारने माटेज ठे. आज मारो जन्म वैभव कृतार्थ थयो ठे, कारण के जेथी तमारी पूजानो महोत्सव करवानो मने लाज प्राप्त थयो ठे.

श्री विमलनाथजिन स्तुति.

हे जगत्पति ! चो तरफ प्रसरता मोहरूपी अंधकारथी अति कोप करनारा जटाधारी, तापसरूपी निशाचरोथी बुद्धिरूप सर्वस्वने हरनारा, चार्वाकरूपी तस्करोथी मायाकपटमां घणा निपुण एवा ब्राह्मणरूपी शियाळोथी मंगळी थईने फरता, कोलाचार्यरूपी नाहरोथी अनेक प्रकारनी चेष्टा करता पालंकीरूप घुवक पक्षीउथी, अने विवेकरूप नेत्रने लुप्त करनारा मिथ्यात्वरूपथी तथा सदृशूत पदार्थना सर्व प्रकारना अज्ञानथी आ समय घणा काळथी रात्रिनी जेगो आ अरतक्षेत्रमां प्रवर्ततो हतो, तेमां आप जेवा

स्वामीरूप सूर्यनो उदय धतां अत्यारे प्रजातकाल धयेलो ठे. नीचा स्थानमां जनारी
 आ संसाररूपी नदी के जे अत्यारसुधी नीचजनोए उद्धंघन करी शकाणी नथी ते हवे
 तमारा चरणरूप सेतुने प्राप्त करी सुखे उद्धंघन करवा योग्य थई ठे. हुं धारुं हुं के जे
 प्रव्यजनो तमारा शासनरूपी निश्रेणी उपर चड्या ठे ते थोथा कालमां उंचा लोकाग्र
 उपर पण पत्नी चुक्याज ठे, श्रीष्मकृतुना तापथी तपेला वटेमार्गुने जेम वर्षाद प्राप्त
 थाय तेम स्वामी वगरना एवा अमोने चीरकाले तमे एक उत्तम स्वामी प्राप्त थयेला ठे.

श्री विमलनाथजिन स्तुति.

हे देव ! वर्षाकालना जळथी पृथ्वीना कादवनी जेम तमारा दर्शनथी आ जग-
 तना प्राणीउंचुं सांसारिक दुःख नाश पाम्युं ठे. हे स्वामी ! तमारा दर्शनना कारणरूप
 आजनो दिवस घणो पवित्र ठे के जेमां दुष्कर्मथी मलिन एवा असे निर्मळ थइशुं. अमारी
 दृष्टिउए शरीरना सर्व अंगोमां राजापणुं प्राप्त करेहुं हतुं, तेउए आज तमारुं दर्शन
 प्राप्त करी पोतानी बराबर शुद्धि करेली ठे, तमारा चरणना संपर्कथी आ नरतक्षेत्रनी
 भूमि पवित्र थइ गइ ठे तो तमारा दर्शन तेतना पापने नाश करे तेमां शुं कहेवुं ? हे

प्रभु ! नूतन पक्षीतनी जेम मिथ्यादृष्टि पुरुषोने तमारं दर्शन केवलज्ञानरूप सूर्यना प्रकाशना अज्ञातनुंज कारण थशे. तमारा दर्शनरूप अमृतपानवके जेमनां शरीर उद्धास पामेलां ठे एवा प्राणीतनां कर्मबंध आजे अवश्य तुटी जशे. त्रिवेकरूपी दर्पणने साफ करवामां तत्पर अने कड्याण वृद्धना बीज जेवा तमारा चरणना रजकणो अमोने पवित्र करो. हे स्वामी ! अमृतना गंनूष जेवां तमारां देशनात्रचनो संसाररूप मरुदेशमां मग्न थयेला अमोने स्वस्थ करवाने मांटे थाळ.

श्री अनंतनाथजिन स्तुति.

हे नाथ ! जेठ तमारी आगळ नूमिपर आलोटी पृथ्वीनी रजथी व्याप्त थाय ठे तेठने गोशीर्ष चंद्रननो अंगराग दुर्लज नथी. जेठ त्रिक्रिवके एक पुष्प पण तमारा मस्तकपर चक्रावेठे तेठ मस्तकपर बत्र धारण करीने निरंतर विचरे ठे, तमारा अंग उपर जेठए एकवार पण अंगराग कर्यो होय तो तेठ देवदूष्य वल्लने धारण करनारा थाय तेमां कांइ पण शंका नथी. जेठ तमारा कंठ उपर एकवार पण पुष्पमाळा धरे ठे तेठना कंठ उपर देवतानी खीतनी चुजलताळ वींटाइ वळे ठे. जेठ तमारा अति निर्मळ गुणोनुं

एकवार पण वर्णन करे तेउ लोकमां अतिशयवान थइ देवताउनी स्त्रीदुथी गवाय ठे,
 जेउ चारु चतुराइथी तमारी आगळ नृत्यादिक चेष्टा करे ठे तेउने ऐरावत हाथीना
 स्क्रंध उपर आसन मळबुं दुर्लभ नथी. हे देव ! जेउ रात्रि दिवस तमारा परमात्म
 स्वरूपलुं ध्यान करे ठे तेउ हमेशां आ लोकमां सर्वने ध्यान करवा योग्य थाय ठे.
 हे प्रभु ! तमने स्नात्र, अंगराग, नेपथ्य, ने आभूषण विगोरे धारण कराववामां तमारा
 प्रसादथी हमेशां मारो अधिकार रहो.

श्री अनंतनाथजिन स्तुति.

हे प्रभु ! ज्यां सुधी तमे अधीश्वर थया नथी त्यां सुधीज प्राणीउना मनरूपी
 धनने विषयरूप तस्करो चोरी शके ठे, लोकोनी दृष्टिने अंध करनारुं अने विस्तार पामतुं
 कोपरूपी अंधारुं तमारा दर्शनरूप अमृतांजनथी दूर नाशी जाय ठे, ज्यां सुधी अइ
 प्राणीउ तमारा वचनरूप मंत्रने सांचळता नथी त्यां सुधीज तेमने मानरूपी भूत वळ-
 ग्या करे ठे, तमारा प्रसादथी मायारूप बेनीने तोनी सरलतारूप वाहनमां बेसनारा
 प्राणीउने मुक्ति कांइ पण दूर नथी, जेम जेम प्राणीउ निःस्पृहताथी तमारी उपासना

करे ठे तेम तेम तमे तेमने उत्कृष्ट फल आपो वो, ए मोहुं आश्चर्य ठे. आ संसार-
रूपी सरित्ताना राग अने छेप ए वे प्रवाह ठे, तेनी मध्यमां छीपनी जेवा मध्यस्थप-
णामां तमारा शासनथी रहेवाय ठे. मोक्षद्वारमां प्रवेश करवाने उत्सुक मनवाळा प्राणी-
उने मोह्रूपी अंधकारमां तमे जे दीपकपणुं धारण करो वो तेहुं वीजो कोइ धारण करतो
नथी, माटे हे परमेश्वर! अमारा उपर प्रसन्न थाउं के जेथी अमे विषय, कथाय, राग
छेप अने मोहादिकथी अजित थइए.

श्री धर्मनाथजिन स्तुति.

परम ध्यान करवा योग्य स्वरूपवाळा अने परम ध्यान करनारा एवा पन्नरमा ती-
र्थकरने मारो नमस्कार ठे. हे प्रभु! देव अने दानवथी हुं मनुष्योनी मोटी महत्ता माहुं
हुं, कारण के त्रण लोकने वंदन करवा योग्य एवा तमे मनुष्यपणामां प्रगट थयेला वो.
हे नाथ! मोक्षरूप साधनने साधी लेवा माटे तमाहं शिष्यपणुं ग्रहण करवानी इच्छावाळा
एवा मने हमणांज आ दक्षिण भारतवर्षमां मनुष्यपणुं प्राप्त थाउं. जे प्रमादीलने तमारा
चरणनुं दर्शन थतुं नथी तेवा स्वर्गीउं सुखी ठतां पण तेमनामां अने नारकी जीवोमां

कांइ पण जेद नथी. हे प्रभु! ज्यां सुधी सूर्यनी जेम तमारो उदय थयो नहतो त्यां सुधी ज बुवत पक्कीनी जेम कुतीर्थींउ बोली शकता हता, हेवे वरसादधी सरोवरनी जेम तमारी धर्मदेशनारूप जलवके आ जरताऊं थोकाकाळमां पूर्ण चराइ जशे. हे परमेश्वर! राजा जेम शत्रुना देशने मुक्त करी तेनुं राज्य तेने आपे तेम तमे अनंत प्राणीउने मुक्त करीने अचळ सुख आपशो. हे जगवन्! देवलोकमां पण ब्रमरानी पेठे तमारा चरण कमळमां लीन थयेला चित्तवके मारा दिवसो निर्गमन थाउ.

श्री धर्मनाथजिन स्तुति.

जगतना नेत्ररूप, चकोर पक्कीने आनंद आपवामां चंद्ररूप अने मिथ्यात्वरूप अंधकारने दूर करवामां सूर्यरूप एवा हे जगत्पति धर्मनाथ! तमे विजय पामो. हे नाथ! तमे वज्रस्थपणे चिरकाळ रह्या ते वतां वज्र (कपट) रहित ठो अने अनंतदर्शन वतां अन्य दर्शनने बाध करनारा ठो. तमारी देशनारूप जळना पूरथी जेमनो आत्मा प्लावित थयेलो ठे ते प्राणीउनी कर्मनी मलीनता तत्काळ धोवाइ जाय ठे. जेन्नी रीते तमारा चरण मूळनी गायथी प्राणीउना संताप शमी जाय ठे तेन्नी रीते मेघ अने वृ-

क्षणी वायामां पण संताप शमतो नथी. हे प्रभु! तमारा दर्शन करवाथी अयेला निः
 स्पंद शरीरवाळां प्राणीं जाणे कोतरेबी पुतळीं होय तेवां जणाय ठे. हे जगत्बंधु!
 आ त्रण जगत स्वप्नावादिनी केटलीक विरुद्धताथी जुडं जुडं ठे पण आजें तमारा प्रजा-
 वथी एकत्र मळी जडने बंधुरूपे थड गयेलुं ठे. आ त्रिखंफ चरतक्षेत्रना मूळस्थानना
 देवतारूप हे प्रभु! जेसने बीजुं कोइ शरण नथी एवा अमारी तमे रक्षा करो. हे जग-
 तंपति! अमे तमने वारंवार प्रार्थीए ठीए के हमेशां तमारा चरणकमळमां अमारुं मन
 अमरनी चेष्टा करो.

श्री शांतिनाथजीनी स्तुति.

हे जगवन्! विश्वजनना हितकारी, अद्भूत समृद्धिवाळा अने आ संसाररूप
 मरुदेशना मार्गमां ठायान्नाळा वृद्ध जेवा तमोने नमस्कार ठे. हे परमेश्वर! आजें सारे
 प्राग्ये तमारुं दर्शन अवाथी मारे पूर्वसंचित पापरूप रात्रिनो प्रजात समथ थयो ठे. हे
 जगत्पति! जेनावडे तमारां दर्शन थयां ते नेत्रने धन्य ठे अने जेनावडे तमारो स्पर्श
 थयो ते हाथने ते करतां विशेष धन्य ठे. हे प्रभु! कोइवार तमे विद्याधरोना मोटी

ऋद्धिवाळा चक्रवर्ती थया ठो, कोइवार उत्कृष्ट बळवाळा बळइव थया ठो, कोइवार
 अच्युतेंद्र थया ठो, कोइवार महाज्ञानी चक्रवर्ती थया ठो, कोइवार त्रैवेयकना आबुषण
 भूत अहमिंद्र थया ठो, कोइवार महासत्त्वान् अने अविज्ञानी थया ठो, अने कोइ
 वार सर्वार्थसिद्ध विमानना अलंकाररूप अहमिंद्र थया ठो, हे परमेश्वर ! कया कया ज-
 न्ममां तमे उत्कृष्ट नथी थया. ठेवटे आज्ञे तिर्थकरना जन्मथी तमारा वर्णननी वाणी
 परिपूर्ण थइ गइ ठे. तमारा गुणनुं वर्णन करवाने हुं समर्थ नथी तेथी मात्र हुं मारोज
 स्वार्थ कही वताबुं तुं के हे नाथ ! प्रत्येक ज्ञाने विषे तमारा चरण कमळमां मारी पूर्ण
 जक्ति हजो.

श्री शांतिनाथजीनी स्तुति.

हे जगत्पति ! दिनना उत्सवने करनार ज्ञान सूर्यरूप तमारा उदयथी आज्ञे
 जगतनो कल्याणदशामां प्रवेश थयो ठे. हे जगद्गुरु अमारा जेवने पूर्व पुण्यना योग-
 श्रीज कल्याण प्राप्तिना चिंतामणीरूप तमारा कल्याणकना उत्सवो प्राप्त थाय ठे. हे
 जगन्नाथ ! तमारा दर्शनरूप जलना तरंगो सर्व प्राणीजना कथायादि मळथी चरेला

मनने धोइ नांखे ठे. कर्मने ठेदवाने मोटो यत्न करी तने जे पूर्वे तिर्थकर नामकर्म लपा-
 जैन कर्तुं तेज तमारुं निःस्वार्थ परोपकारीपणुं ठे. आ जगतमां घोर संसारथी जय पा-
 मेला प्राणीवने तमारुं आ समोसरण मोटा किछ्वानी पेठे शरणरूप ठे. हे प्रभु ! तमो
 सर्व जीवोना सर्वजाव जाणो ठो अने सदा हितकारी ठो तेथी तमारी पाले कांइ पण
 प्रार्थना करवानी जरूर नथी. तथापि एटली प्रार्थना करुं ठुं के जेम तमे पृथ्वीमां वि-
 हार करी गाम, आकर, अने नगर विंगेरेने दण्डे बोकी द्योबो तेम कोइ बलत पण
 मारा हृदयने बोरुशो नहि. अने हे जगवन् ! तमारा प्रसादथी निरंतर तमारा चरण
 कमळमां मारुं चित्त प्रमररूप थयेठुं रहे एवी रीते मारो सर्व काळ निर्गमन थजो.

श्री कुंथुनाथजीनी स्तुति.

हे जगत्पति ! आजे कीरसागर प्रमुख जळाशयोनां जळ, पद्म विंगेरे झहोनां जळ
 अने कमळो, छुद्र हिमालय विंगेरे पर्वतोनी औषधीड, चद्रशाळ प्रमुख वनना पुष्पो
 अने मलयाचलनी आसपासनी चूमिनां चंदन ए सर्वे तमारा स्नात्रमां लपयोगी थ-
 वाथी कृतार्थ थयां ठे. अने हे देव ! तमारा जन्म कल्याणकनो महोत्सव करवाथी आ

વધા દેવતાહું બૌદ્ધ ઐશ્વર્ય પણ કૃતાર્થ થયું છે, તમારા ત્રિશ્વથી અલંકૃત શ્રેયેલો આ મેરુ-
 ગિરિ આજે તમારા પ્રાસાદની જેમ સર્વ પર્વતોમાં બલકૃષ્ટ અને તીર્થરૂપ શ્રેયેલો છે. હે શુભ-
 નેશ્વર! તમારા દર્શનથી અને સ્પર્શથી આજે નેત્ર અને હાથ સ્વેચ્છા નેત્ર અને હાથ
 શ્રદ્ધા છે. હે નાથ! આજે મારું સ્વાગતવિક્રમ, અત્રિધિજ્ઞાન પણ સફળ થયેલું છે કે જેનાવડે
 હે પ્રભુ! તમારો જન્મ જાણીને અમે જન્મોત્સવ કર્યો છે. હે પ્રભુ! જેમ હમણાં જાત્રકાલે
 તમે મારા હૃદયપર રહ્યા હતા તેમ હૃદયની અંદર પણ ચિરકાલ રહો.

શ્રી કુંથુનાથજીની સ્તુતિ.

ચતુર્વિધ ધર્મનો ઉપદેશ કરનાર, ચાર શરીરવાળા, ચાર મુલવાળા અને ચોથા
 પુરુષાર્થ (મોક્ષ) ના સ્વામિ પણ તમારી અને સ્તુતિ કરીએ ગીએ. હે જગદીશ્વર! તમે
 નિઃસંગપણથી ચૌદ મહારત્નોનો ત્યાગ કરી ત્રણ નિર્દોષ રત્નોને ધારણ કરો ગો. હે નાથ!
 તમે આજા ત્રિશ્વના મનને હરો ગો તે ગતાં તમે મનરહિત ગો, અને ભક્તમ સુવર્ણના જેવા
 વર્ણવાળા ગતાં ચંદ્રના જેવું શીતલ તમારા સ્વરૂપનું ધ્યાન થાય છે. હે પ્રભુ! તમે નિઃસંગ
 ગતાં મોટી ઋદ્ધિવાળા ગો, ધ્યાન કરવા યોગ્ય ગતાં ધ્યાતા ગો, કોટિ દેવોથી વીંટાયલા

ततां कैवल्यनेत्र नजो वो, पोते वितराग ठतां विश्वनो तमारापर राग वधारो वो अने अकिंचन ठतां जगतने परम समृद्धिने माटे थाडो वो. हे अर्हन्! जेनो प्रज्ञाव जाणी शकातो नथी अने जेनुं रूप कळवासां आत्रतुं नथी एवा आप दयाळु सत्तरमा जगवंतने अमारो नमस्कार ठे. हे विद्यु! तमने प्रणाम करवो ते पण मनुष्योने अचिंल्य चिंतामणी रूप थाय ठे तो तमारं मनथी, ध्यानथी अने, वचनथी स्तवन करतां शुं न थाय? हे प्रद्यु! तमारा स्तवनसां, प्रणामसां, ध्यानसां, अने तमाराज विषयसां मारी प्रवृत्ति सदा रहो. बीजा मनोहर पदार्थोनी अमारें कांई जरु नथी.

श्री अरनाथजीनी स्तुति.

अठार दोषरहित अने अठार प्रकारना ब्रह्मचर्यने धारण करनारा पुरुषोने ध्यान करवा योग्य एवा अठारमा तीर्थकरने मारो नमस्कार थाड. हे तीर्थनाथ! जेवी रीते तमे गर्जमांथीज त्रण ज्ञान धारण करो वो, तेवी रीतेज आ त्रण जगतने पण धारण करो वो. हे स्वामि! राग द्वेषादि तस्करो-मोहरूप अवस्थापिनी निद्रा मुकीने आ त्रण जगतने लांबा वलतथी लुंटी ले ठे माटे हवे सत्वर तेनी रक्षा करो. हे नाथ! जेम श्रांत

थइ गयेलाउ रश्ने, लुण्णातुरी नदीने, तापथी तर्पेलाउ हृदनी ठायाने, सुबी जताउ
 वाहाएने, रोगीउ ओपधने, अंधकारथी अंध थयेलाउ दीपकने, हिमथी पीनित थये-
 लाउ सूर्यने, मार्ग चूली गयेलाउ जोमीअने, अने व्याघ्रथी जय पामेलाउ अग्निने प्राप्त
 करे तेम अनाथपणाने लीधे घणा काळथी विधुर थइ गयेला अमोए अत्यारे तमारा
 जेवा तीर्थपति नाथने प्राप्त करेला ठे. तमारा जेवा स्वामीने प्राप्त करी आ सुर, असुर
 अने मनुष्यो हर्षथी न समाता होय तेम पोत पोताना स्थानथी अहीं आवे ठे. हे
 नाथ ! हुं तमारी पासे बीजुं कांइ पण मागतो नथी मात्र एटलुंज मागुं ठे के तेमे जजो
 जव मारा नाथ प्रजो.

श्री अपरनाथजीनी स्तुति.

त्रण ज्वनना अधीश, सर्व विश्वपर वासुदय जावना धरनार, करुणाना सागर अने
 अतिशयोथी शोभित एवा हे प्रभु ! जय पामो. हे नाथ ! जेम निष्कारण जगतना उप
 कारने माटे सूर्य पोताना सकळ कीरणोथी विश्वने प्रकाश करे ठे, जेम चंद्र पोतानी
 ज्योत्स्नाथी विश्वनो संताप हरे ठे, जेम वर्षाऋतु मेघना जलथी जगतने जीवन आपे

ठे, जेस वायु पातानी निरंतरनी गतिथी जगतने आश्वासन करे ठे, तेवी रीते निष्कारण त्रण लोकना उपकारने माटेज तमारी प्रवृत्ति जय पामे ठे. हे स्वासि! जे आं जगत अत्यार सुधी अंधकारमय अने अंध थइ रहलुं, ते तमाराथी हवे प्रकाशमय अने नेत्रवालुं थयेलुं ठे. हे नाथ! हवेथी नरकनो मार्ग खीलाइ जशे, तिर्यंच योनिमां पण थोकी गति प्रवर्तेशे, स्वर्गलोक एक सीमानाना बीजा गामना जेठुं थशे, अने मुक्ति जे घणी दूर ठे ते पण नर्जीक थशे. हे प्रभो! विश्वना उपकारने माटे तमे विहार क-रता प्राणीजने असंजवित कढ्याण पण थुं थुं प्राप्त नहीं थाय? अर्थात् सर्व कढ्याण प्राप्त थशे.

श्री महिनाथ जिन स्तुति.

त्रण ज्ञानना निधि अने त्रण जगतमां प्रधान एवा उगणीसमा तीर्थरुने हुं नम-स्कार करुं लुं. हे नाथ! सारे चाग्थे तमारा दर्शनथी हुं चिरकाले पण अनुग्रहीत थयो लुं, केसके साधारण पुण्यथी अर्हंतप्रभुनुं साहात् दर्शन थलुं नथी. हे देव! आजे त-मारा जन्मोत्सवना दर्शनथी देवतालनुं देवत्व सफल थयुं ठे. एक तरफ अच्युत इंद्रनी

ઉપર અને વીજી તરફ અન્ય પ્રાણીકૃતી ઉપર સમાન અનુગ્રહ કરવાની બુદ્ધિવાલા હે પ્રયુ! સંસારમાં પરુતા એના અમારું રક્ષણ કરો. પૃથ્વીના સુવર્ણ મુગટ જેવા આ તમે ઇંદ્ર નીલમણિની જેમ અતિશય શોષો ઠો. ઇહા કર્યા વગર માત્ર સ્મરણ કરવાથી પણ તમે મોક્ષને માટે આર્હ ઠો તો દર્શન અને સ્તુતિ કરીને તમ્હારી પાસે તેથી અધિક ફલ શું માગીએ? એક તરફ વધા ધર્મકાર્યો અને એક તરફ તમારું દર્શન તે વચ્ચેની ફલ પ્રાપ્તિ તરફ જોતાં, તમારું દર્શન અધિક ફલ પ્રાપ્તિના સાધનરૂપ જણાય ઠે. તમારા ચરણકમલમાં આલોટતાં જેવું સુખ મને થાય ઠે તેવું સુખ ઇંદ્રપણામાં, અહમિંદ્રપણામાં કે મોક્ષમાં પણ મને થવું નથી, એમ હું માનું હું.

શ્રી મહિનાચજીની સ્તુતિ.

હે અર્હન! જેન સારે જાગ્યે તમારા ચરણમાં નમે ઠે તેલના લલાટ ઉપર જે તમારા ચરણ નલ્લનાં કીરણો પડે ઠે, તે આ જયંકર જયશ્રી જય પામેલા પ્રાણીકૃતને રક્ષાના તિલક જેવાં થાય ઠે. હે પ્રયુ! તમે જન્મથી વ્રજજારી હોવાથી તમારે વીક્ષા પણ જન્મથી જ ઠે અને તેથી તમારો વધો જન્મ વ્રતપર્યાયમાં જ ઠે, એમ હું માનું હું. હે નાથ! હ્યાં ત-

મારું દર્શન નથી તે ઘર શ્યા કામનું છે, અને તમારા દર્શનથી પવિત્ર ઇંદ્ર આ બધું શૂંભિ તલ કલ્યાણરૂપ છે. હૈ પ્રચ્છ ! આ સંસારરૂપ શત્રુથી ત્રય પામેલા મનુષ્ય, દેવ અને તિર્યંચ પ્રાણીને તમારું સમોસરણ એક શરણ આપનાર કિલ્લાશૂત છે તમારા ચરણમાં પ્રણામ કર્યા સિવાયના વીજા જે કાંઈ કર્યો છે તે સર્વે કુકર્મો છે, જેહ આ સંસારની સ્થિતિના કારણે એવાં કર્મોને પ્રસવ્યાંજ કરે છે. તમારા ધ્યાન વિના જે વીજાં ધ્યાન છે તે સર્વે હુર્ધ્વાન છે, જેનાથી પોતાના તંતુથી કરોળીયાની જેમ પોતાનો આત્માજ બંધાય છે, તમારા ગુણની કથા વિના જે કથા છે તે સર્વે હુષ્ટ કથા છે, જેનાથી વાણીવને તિત્તર પક્ષીની જેમ પ્રાણી વિપત્તિને પામે છે. હૈ જગદ્ગુરુ ! તમારા ચરણકમલની સેવાના પ્રજાવથી આ સંસારનો ઉહેદ્ શાન્ત અથવા ત્રવે તમારી ત્રક્તિ થયા કરો.

શ્રી મુનિસુવ્રતનાથજીની સ્તુતિ.

હૈ પ્રચ્છ ! ત્રમરરૂપી અમોઘે આજે આ અવસર્પિણી કાલરૂપ સરોવરમાં કમલ જેવા તમોને સારા ત્રાગ્યે ઘણે કાલે પ્રાપ્ત કર્યો છે. હૈ દેવ ! અલ્યારે તમારા સ્તોત્રથી, ધ્યાનથી, અને પૂજાદિકથી અમારાં વાણી, મન, અને શરીરે કલ્યાણકારી ફલ મેલવ્યું છે. હૈ

नाथ ! जेस जेस तमार विधे मारी बक्ति विशेष थाय ठे तेस तेस मारां पूर्वकर्मों
 लखु लखु यतां जाय ठे. हे स्वामि ! महा पुण्यनुं कारण एतुं तमारं दर्शन जो अमने न
 थयुं होत तो असो के जे अचिरत ठीए तेमनो जन्म अधो निरर्थक थइ जात. हे प्रभु !
 तमारा अंगना स्पर्शथी, तमारी स्तुति करवाथी, निर्माळ्य सुंघवाथी, तमारा दर्शनथी,
 अने तमारा गुणगान सांजळवाथी, असारी पांचे इंद्रियो कृतार्थ थइ गइ ठे. वर्षांभूतुना
 मेघनी जेस नेत्रने आनंद आपनार अने नीजरत्न जेची कांतिवाळा तमारावने आ नेरु-
 गिरिनुं शिखर शोभे ठे. जो के तमे मात्र जारतवर्षमां रखा ठो ते डतां सर्व ठेकाणे व्याप्त
 थयेला जणउ ठो, केसके सर्व स्थानके रहेला प्राणीडना चवनी पीडानो तमे नाश करो
 ठो. अहींथी च्यवनकाले पण सने तमारा चरणनुं स्मरण थजो कारण के, पूर्व जन्मना
 संस्कारथी जत्रांतरमां पण ते (स्मरण) ज सने अथां करे.

श्री सुनिमुव्रतनाथजीनी स्तुति.

हे जगत्पति ! जे तमारा गुणोनुं वर्णन करवाने असारा जेवा पण तैयार थाय ठे ते
 तमारा चरण दर्शननोज प्रजाव ठे. हे परमेश्वर ! देशना समयमां शास्त्ररूप वत्सने प्र-

सब आपनारी तमारी बाणीरूप गायने अमे वंदन करीए डीए. जेम चीकणा पदार्थना योगथी पात्र पण चीकणुं थाय ठे तेम तमारा गुणने ग्रहण करवाथी माणस पण तत्काळ गुणी थइ जाय ठे. जेउ अन्य कर्मनो त्याग करी तमारी देशना सांनळे ठे तेउ क्षण-वारमां पूर्वकर्मोनि पण त्याग करे ठे. हे देव ! तमारा नामरूप रक्षा संत्रथी संवर्भित थएला आ जगतने हवे पठी पापरूप पिशाच वळगी शकशे नहीं. हे नाथ ! विश्वने अ-जय आपनार एवा तमे विद्यमान ठतां हवे कोइने कांइ पण जय नथी, पण ज्यारे अमे आमारा स्थानमां जइशुं त्यारे तमारो वियोग थशे ते अमने जय ठे. हे स्वाभि ! तमारी पासे साश्वत वैरथी अंध थयेला बहिरंग शत्रुउज मात्र शमी जाय ठे एम नहीं पण अंतरंग शत्रुउ जे काम क्रोधादि ठे ते पण शमी जाय ठे. हे शत्रु ! तमारा नामनी स्मृति के जे आ लोक अने परलोकना वांढित मनोरथने आपवामां कामधेनु तुदय ठे ते हुं गमे त्यां रहुं तोपण मने प्राप्त थया करजो.

श्री नमिनायजिन स्तुति.

हे परमेश्वर ! मोक्ष मार्गना कहेनार, सर्व कर्मनो संहार करनार, अनेक कषायो

ने प्रहार करना, एवा तसे जय पासो. हे जगद्गुरु! कुमतेने टाळतार, जगतने दोरतार
 (नायक) अने सद्बोधने प्रवर्तविनार एवा तमने नमस्कार करुं तुं. सर्व विश्वते ऐश्वर्य
 ने आपनार, विश्वना पापनो तिरस्कार करनार, अतिकारी अने लुभकारी एवा तमाराशी
 आ वहुं जगत सनाथ ठे, धर्मना बीजने वावनार, अतिशय संपत्तिने धरनार अने शुन
 स्कंधना रचनार एवा तमने नमस्कार ठे. कुमार्गशी निवृत्त करनार, मुक्ति मार्गने वला-
 वनार, अने सर्वने उपदेश करनार, एवा तमाराची हवे धर्मनी उत्पत्ति थसे. नवीन
 तीर्थनी प्रतिष्ठा करनार, तप संपत्तिने आचरनार, अने जगतना अधिष्ठाता एवा त-
 मारा असे किंकर वीए. हे त्रैलोक्यशरण प्रभु! मोक्ष सुखने आपनार अने वि-
 श्वने अन्नय देनार एवा तमारे शरणे हुं प्राप्त थयो तुं. हे जगत्पति! जेवा तसे आ न-
 वमां मारा स्वामि थवा गो, तेची रीते जवांतरसां पण मारा स्वामि थाल. ए सिवाय तीजो
 कांइ मनोरथ नशी.

श्री नमिनाथजिन स्तुति.

हे प्रभु! तणे केवलज्ञानरूप नेत्रशी आ वधा जगतने जुलु बो जेशी त्रण नेत्रवाळा

तमने नमस्कार ठे. पांत्रीश अतिशय सहित वचनवाळा अने चौत्रीश अतिशय गाळा परसेष्टि स्वरूप तमने नमस्कार ठे. हे नाथ! मालव कौधिकी ठे मुखप जेमां एवा ग्राम अने रागथी मनोहर अने सर्व जाकाने अनुसरनारी तमारी वाणीनी अमे उवासना करीए ठीए. गरुडना दर्शनथी जेस दृढ एवा पण नागपाश तुटी जाय तेस तमारा दर्शनथी प्राणीलना दृढ कर्मपाश पण तुटी जाय ठे. तमारा दर्शनथी प्राणीनु जाणे मोक्षनी निःश्रेणी होय तेथी गुणवाणानी श्रेणीपर शनैः शनैः चक्रे ठे. हे स्वामि! सांनळेला, संचारेला, स्तुति करेला, ध्यान करेला, जोधेला, शर्मज्ञा, अने नमस्कार करेला, तमे जे ते प्रकारे सुखने साटेज थाउ ठो. हे स्वामि! अमारा पुढेना पुढानुबंधी पुण्यज ठे के जेथी असाधारण सुख आपनारा तमे आजे दृष्टिगोचर थया ठो. हे नाथ! अमारा स्वर्ग राज्य विगरे सुखनुं गमे तेस जले थाउ पण तमारी देशतानी वाणी कडी पण अमारा हृदयमांथी जशो नहि.

श्री नेमिनाथजिन स्तुति.

हे मोक्षगामी अने शिवादेवीनी कुक्षिरूप शुक्तिमां मुक्तामणि समान प्रबु! तमे

कल्याणना एक स्थानरूप अने कल्याणना करनारा ठो. जेमनी समिपेज मोक रहेलुं ठे
 एवा, समस्त वस्तुं जेमने प्रगट थयेल ठे एवा अने त्रिविध प्रकारना ऋक्षिना निधानरूप
 बावीसमा तीर्थकर! तमने नमस्कार थाउ. तमे चरम देहधारी जगद्गुरु ठो, तमारा ज-
 न्मश्री हरिवंश अने आ चरतक्षेत्रनी श्रूमि पण पवित्र थइ ठे. हे त्रिजगद्गुरु! तमेज
 कृपाना एक आधार ठो, ब्रह्म स्वरूपना एक स्थान ठो, अने ऐ श्वर्यना अद्वितीय आश्रय
 ठो. हे जगत्पति! तमारा दर्शने करीनेज अति महिमावरे प्राणीलना मोहनो विध्वंस
 शयात्री आपनुं देशना कर्म सिद्ध थाय ठे. हरिवंशमां अपूर्व मुक्ताफळ समान हे प्रभु!
 तमे कारण त्रिना त्राता, हेतु त्रिना वरसल अने निमित्त त्रिना चर्त्ता ठो. अत्यारे अपराजित
 विमान करतां पण चरतक्षेत्र उत्तम ठे, कारण केतेमां लोकोना सुखने माटे बोधिना आप-
 नार एवा आप अवतर्यां ठो. हे जगवंत! तमारा चरण निरंतर मारा मानसने विषे हंस-
 पणाने जजो अने मारी वाणी तनारा गुणनी स्तवना करवा वरुं चरितार्थ (सफळ) थाउ.

श्री नेमिनाथजिन स्तुति.

हे जगन्नाथ! सर्व विश्वना उपकारी, जन्मश्री ब्रह्मचारी, दयावीर अने रक्षक एवा

तमने अमारो नमस्कार ठे. हे स्वामि! चोपन दिवसे शुद्धध्यानची तमे घातीकर्मनो घात कर्षों ते जाग्य योगे घणुंज सारं थयुं ठे. हे नाथ! तमे केवळ यडु कुळनेज शोजा- व्हुं ठे एम नथी पण केवळज्ञानना आलोकशी सूर्यरूप एवा तमे त्रैलोक्यने पण शोजा- व्हुं ठे. हे प्रभु! आ संसारसागर के जे अपार अने अथाग ठे ते तमारा प्रसादशी गो- वण मात्र उंको अने गायनां पगलां मात्रज विस्तारवाळो थइ जाय ठे. हे नाथ! सर्वनुं हृदय ललनार्चनां ललित चरित्रशी प्रेदाय ठे पण आ जगत्मां तमे एरुज तेनाची अन्नेय अने वज्रना जेवा हृदयवाळा गो, बीजुं कोइ तेनुं नथी. हे प्रभु! तमने व्रत ले- वामां निषेध करनारी जे बंधुर्तनी वाणी थइ हती ते अत्यारे तमारी आ समृद्धि जो- वाशी पश्चातापने माटे थाय ठे, ते वखते डुराग्रही बंधु वर्गशी अमारा जाग्यबळेज तमे स्वलित थया नहि ते बहु सारं थयुं, हवे जगत्ना पुण्यशी जेने अस्वलित केवळज्ञान उत्पन्न थयेलुं ठे एवा तमे अमारी रक्षा करो. हे देव! ज्यां त्यां रहेजा अने जेम तेम क- रता एवा पण मारा हृदयमां तमे रहेजो. बीजानी मारे कांइ जरुर नथी.

श्री पार्श्वनाथजिन स्तुति.

प्रीयंयु वृद्धनी जेवा नील वण्णवाळा, जगतना प्रियना हेतुभूत अने दुस्तर संसाररूप सागरमां सेतुरूप एवा तमने हुं नमस्कार करुं ठुं. ज्ञानरूपी रत्नना कोश (अंनाररूप) विकसित कमठ जेवी कांतिवाळा अने जठ्य प्राणीरूप कमळमां सूर्य जेवा हे जगवंत ! हुं आपने नमस्कार करुं ठुं. फळदायक एवा एक हजारने आठ नर लक्षणने धारण करनारा अने कर्मरूप अंधकारनो नाश करवामां चंद्र जेवा तमने मारो नमस्कार ठे. त्रण जगत्मां पवित्र, ज्ञानादि रत्नत्रय धारण करनार, कर्मरूप स्थळने खोदवामां खनित्र समान अने श्रेष्ठ चरीत्रना धारक एवा तमने मारो नमस्कार ठे. सर्व अतिशयना पात्र अति दयावान अने सर्व संपत्तिना कारणभूत एवा हे परमात्मा तमने मारो नमस्कार ठे. कषायने दूर करनार, करुणाना क्षीरसागर अने राग द्वेषथी विमुक्त एवा हे मोक्षगामी प्रभु ! तमने मारो नमस्कार ठे. हे प्रभु ! जो तमारा चरणनी सेवानुं फळ होय तो ते फळवळे तमारी उपर जेवेजत्रमां मने जक्तिजात्र प्राप्त थजो.

હે પ્રચુ ! સર્વત્ર ચૂત, ત્રવિષ્ય અને વર્તમાનકાલના જાવને પ્રકાશ કરનારું તમારું આ કેવલજ્ઞાન અઘ પામે છે. આ અપાર સંસારરૂપ સમુદ્રમાં પ્રાણીબંને વહાણરૂપ તમે ઠો અને નિર્ગમક પણ તમેજ ઠો. હે જગત્પતિ ! આજનો દિવસ અમારે સર્વ દિવસોમાં રાજા જેવો છે, કારણ કે જેમાં અમારે તમારા ચરણ દર્શનનો મહોત્સવ પ્રાપ્ત થયેલ છે, આ અજ્ઞાનરૂપ અંધકાર કે જે મનુષ્યોની વિવેક દ્રષ્ટિને હુંટનારું છે તે તમારા દર્શનરૂપ ઔ-બધીના રસ વિના નિવૃત્ત જલું નથી, આ મહોત્સવ નદીના નવા આરાની જેમ પ્રાણીબંને આ સંસારમાંથી પાર હુતરવાને એક નવા તીર્થ (આરા) રૂપ છે, અનંત ચતુષ્ટયને—સિદ્ધ કરનારા, સર્વ અતિશયોથી શોષનારા, હુદાસીપણમાં રહેનારા, અને સદા પ્રસન્ન એવા તમને નમસ્કાર છે. પ્રત્યેક જન્મમાં અલંત હુપદ્રવ કરનાર એવા હુરાત્મા મેઘમાઠી હુ-પર તમે કરુણા કરી હુસી માટે તમારી કરુણા ક્યાં નથી? (અર્થાત્ સર્વત્ર છે) હે પ્રચુ ! હ્યાં ત્યાં રહેતા અને ગભે હ્યાં જતા એવા મને હુમેશાં આપત્તિને નિવારનાર એલું તમારા ચરણકમલનું સ્મરણ હુજો.

શ્રી મહાવીરજિન સ્તુતિ,

અદ્વૈત જગત્, સ્વયંબુદ્ધ, ત્રિધાતા, અને પુરુષોમાં ઉત્તમ એવા આદિકાર તીર્થંકર
રૂપ તમને હું નમસ્કાર કરું હું. લોકમાં પ્રદીપરૂપ, લોકને પ્રચોતના કરનારા, લોકમાં
ઉત્તમ લોકના અધીશ અને લોકના હિતકારી એવા તમને હું નમું હું. પુરુષોમાં શ્રેષ્ઠ
પુંઠરીક કમલરૂપ સુલભા આપવાના, પુરુષોમાં સિંહ સમાન અને પુરુષોમાં સદ્ગંધી
ગર્જંદ્રરૂપ એવા તમને નમસ્કાર થાઉં. ચતુને અને અન્નયને આપનારા બોધિદાયક, માર્ગદે-
શક, ધર્મદાયક, ધર્મદેશક અને શરણદાયક એવા તમને હું નમું હું. ધર્મના સારથિ,
ધર્મના નેતા, ધર્મના ચક્રવર્તી, ઠગ્ગસ્થપણને નિવૃત્ત કરનાર અને સમ્યક્ જ્ઞાનદર્શન
ધારી એવા તમને નમસ્કાર થાઉં. જિન અને જાપક, તેરેલા અને તારનાર, કર્મથી મુક્ત અને
સુશાવનાર તથા બુદ્ધ અને બોધ કરનાર એવા તમને હું નમું હું. સર્વજ્ઞ, સર્વદર્શી, સર્વ
અતિશયના પાત્ર અને આઠ કર્મનો નાશ કરનાર એવા હૈ સ્વામી ! તમને નમસ્કાર થાઉં.
કેવલ, પાત્ર, તીર્થ, પરમાત્મા, સ્યાદ્યાદવાદી, વીતરાગ અને સુનિ એવા તમને નમસ્કાર
થાઉં. પૂજ્યોના પણ પૂજ્ય, મોહોટાથી પણ મોટા, આચાર્યોના પણ આચાર્ય અને ક્ષેપ્રતા પણ

ज्येष्ठ एवा तमने नमस्कार थाड. विश्वने उत्पन्न करनार, योगीउना नाश्र अने योगी, पवित्र करनार अने पवित्र, अनुत्तर अने उत्तर एवा तमने नमस्कार थाड, पापनुं प्रक्षालन करनार, योगाचार्य जेनाथी कोइ वीजुं विशेष उत्तम नथी एवा अग्र, वाचस्पति अने मंगळरूप तमने नमस्कार थाड. सर्व तरफथी उदित थयेला एक वीर सूर्यरूप अने ॐ भूर्भूवःस्वः ए वाणीथी स्तुति करवा योग्य एवा तमने नमस्कार थाड. सर्व जनना हितकारी, सर्व अर्थना साधनार, अमृतरूप ब्रह्मचर्यने उदित करनार, आस्र अने पारंगत एवा तमने नमस्कार थाड. दक्षिणीय, निर्विकार, दयाळु अने वज्रऋषज नाराच शरीरना धारण करनार एवा तमने नमस्कार थाड. त्रिकाळना जाणनार, जिनेंद्र, स्वयंभू, ज्ञान, बळ, वीर्य, तेज, शक्ति, अने ऐश्वर्यमय एवा तमने नमस्कार थाड. आदि पुरुष, परमेष्ठी, महेश अने ज्योतिस्तत्वरूप एवा तमने नमस्कार थाड. सिद्धार्थ राजाना कुळरूपी क्षीरसागरमां चंद्र जेवा महावीर, धीर, अने त्रण जगतना स्वामी एवा तमने नमस्कार थाड.

श्री महावीरजिन स्तुति.

हे प्रभु! लावण्यथी पवित्र शरीरवाळा अने नेत्रने अमृतंजनरूप एवा तमारे

विधे मय्यश्रयणं राखडुं ते पण दोषने माटे ठे तो छेप राखवानी तो वार्ताज शी कर-
 वी? कोपादिकथी उपद्रव पामेबाज ते पण तमारा प्रतिपक्षी ठे एवी लोकवार्ता शुं
 विवेकी लोको करे ठे? अर्थात् नथी करता. तमे विरक्त ठो तेशी जो रागवान तमारा वि-
 पक्षी होय तो ते विपक्षज नथी, केमके सूर्यनो विपक्षी शुं खजुठ होइ शके? लवसत्तम
 (अनुत्तरदासी) देवताज पण तमारा योगने इज्जता ठता तेने पामता नथी तो योगमुद्रा
 विनाना बीजाजनी वार्ताज शी करवी? हे स्वामि! अमे तमारा जेवा नाथना शरणनेज
 अंगीकार करीए ठीए, तमने स्तवीए ठीए अने तमारीज उपासना करीए ठीए, तमारा
 सिवाय बीजो कोइ ज्ञाता नथी तेथी कयां जइने कहीए अने शुं करीए? पोताना आचार
 वदेज महीन अने परने ठेतस्वामांज तत्पर एवा बीजा देवोथी आ जगत उगाय ठे.
 अहो! तेनो पोकार कोनी आगळ करीए! नित्य मुक्त रहेनारा ठतां आ जगतनी उ-
 त्पत्ति, स्थिति, अने लय करवामां उद्यत थनारा अने तेथीज वंध्यास्त्रीना वाळक जेवा
 देवोनो कयो सचेत पुरुष आश्रय करे? हे देव! बीजा केटलाक मूढ पुरुषो उदरपूर्तिना
 करनारा अने विषयेंद्रियोना डुराचार करनारा देवताजथी तमारा जेवा देवाधिदेवना

निन्द्वन् शाय ठे ते केया खेदनी बात? अहो! केटलाक घरमां रहीने गर्जना करनारा मी-
 थ्यालीउ आ वधुं आकाश पुष्पवत् ठे ष्वी उत्प्रेक्षा करीने अने तेनुं कांरक प्रमाण
 कल्पीने देह अने गेहमां आनंद मानता रहे ठे. कामराग अने खेहरागनुं निवारण करवुं
 तेतो सहेजे वनी शक्रे तेवुं ठे, पण दृष्टिराग तो एवो अति पापी ठे के जे सत् पुरुषोने
 पण उछेदन करवो मुश्किल पने ठे. हे नाथ! प्रसन्न सुख, मध्यस्थ दृष्टि अने लोकने
 प्रीति उपजावनारुं वचन-ए वधुं तमारामां अत्यंत प्रीतिना स्थानरूप वतां मूढ लोको
 वृथा तमाराथी उदास रहे ठे, कड़ी वायु स्थीर रहे, पर्वत द्रुत्रे अने जल उत्राजदयमान
 शाय, तथापि रागादिकवने ग्रहस्त थयेजा पुरुषो कड़ी पण आप्त थवाने योग्य नथी.

श्री रिखवदेव स्तुति.

त्रण जगतमां एकज अद्वितियनाथ हे प्रभु! तमो सर्वोत्कर्षे प्रवर्तो. त्रण जग-
 त्ना लोकोने उपकार करवाने समर्थ वतां पण अनंतातिशयनी शोभाथी सनाथ ठो,
 नात्रिराजाना विपुल कुलरूप कमलने प्रफुल्लित करवा तथा त्रणे शुचनना लोकोने स्वावधा

योग्य मनोहर श्री मरुदेवा साताना कुक्षीरूप सरोवरने शौचावनार राजहंस ठो. त्रण
 जगत्ना घणा घणा लोकोना मनने शोक रहित करवा सूर्यसमान ठो. वळी सर्व देव-
 ताना गर्वने सकळ प्रकारे दूर करवाने समर्थ एवी निर्मळ, घणी, अने अद्वितीय म-
 हिमारूप लक्ष्मीने त्रिलास करवाने कमळाकर (सरोवर) सरीखा हे प्रभु ! तमे जयवंता
 वर्तो. आस्तिक्य स्वचात्रश्री जल्पन्न थएला, नक्तिरसमां लीन वनी गएला अने देदी-
 व्यमान, सेवाना काममां एक एकश्री अग्नेसर यद्दने नमस्कार करवामां तत्पर एवा अमर
 अने नरसमुहना सस्तके रहेला सुकुटना माणिक्यनी कांतिरूप पाणीनी वेहेरोशी
 पखाल्यां ठे चरणार्विंद जेनां एवा हे प्रभु ! जयवंता वर्तो. नाश कर्थां ठे सर्व राग, द्वेष,
 मत्सर, काम, क्रोधादिक दौषरूप सब जेणे एवा, अपार संसाररूप समुद्रमां . सुवता
 प्राणीजिने पंचमगतिरूप तीरपर पहुँचाववाने जहाज समान एवा हे प्रभु ! तमे जयवंता
 वर्तो. सुंदर सिद्धिरूप वधुना हे प्रभु ! तमे जरतार ठो. अजर, अमर, अचळ, अक्षर,
 अपर, अपरंपर, परमेश्वर, योगीश्वर हे श्री युगादि जिनेश्वर ! तमने नमस्कार थाउं.

श्री जिनेश्वर स्तुति.

जय जगवर्त्नै त्रैलोक्य तारण, अशरण शरण परमात्मा, परमेश्वर, जगत्रयाधार,
 कृपात्रतार, महिमानिधान, ज्ञापित सकळ विधान, समग्र जंतुना करुणाबंधु, प्रव्यजी-
 वीने धर्म पमाकृता, जवसिंधुमां अनाथ नाथ, शिवपुर साथ, परमदयाळ, वचनरसाळ,
 जगदुपकारी, वंदे नरनारी, तथा जे सुधासंयमी, निर्ग्रथ पंथ पाळता, चारित्र दूषण
 टाळता, सर्व जीवने हितकर्ता, आव्याने उद्धरता, एवा अनेक साधुए परवर्या, अलं-
 कर्षी, क्रोधो गमे देवताए सेवीत, अनंत ज्ञानमय, अनंत दर्शनमय, अनंत चारित्रमय,
 अनंत तपोमय, अनंत दानमय, अनंत वीर्यमय, अनंत लाजमय, अनंत जोगमय,
 अनंत उपजोगमय, क्रोध रहित, मान रहित, माया रहित, लोभ रहित, हास्य रहित,
 रति रहित, अरति रहित, जय रहित, शोक रहित, दुगंभा रहित, राग रहित, द्वेष
 रहित, मोह रहित, मिथ्यात्व रहित, निद्रा रहित, काम रहित, अज्ञान रहित, कंदर्प
 रहित, रोग रहित, निरालंबी, निरासी, निरुधाधि, निर्विकारी, अनंत चतुष्टयी, अक्षय,
 अचळ, अकळ, अमळ, अगम, अनामी, अकर्म, अबंधक, अनुदय, अनेदी, अनेदी,

अठेदी, अखेदी, असखायी, अलोशी, अनवगाही, अव्यापी, अनाश्रयी, अकंप, अ-
 खलीत, अविरोध, अनाशिव, अलख, अशोक, अलोक, लोकालोक झायक, शुद्ध
 बुरू, स्वभावमणी, सहजानंदी, एक, असंख्य, अनंतगुणे करी विराजमान एवा अनंत
 सुखना योगी, त्रैलोक्यना राजा, त्रैलोक्यना पति, त्रैलोक्यना स्वामी, त्रैलोक्यनाथ,
 त्रैलोक्य तिलक, त्रैलोक्यने विषे मुकुटमुद्रा समान, त्रैलोक्यने विषे वज्र समान, त्रैलो-
 क्यने विषे सूर्य समान उद्योतना करनार, मिथ्यात्र स्वरूप अंधकारना टाळनार, चंद्र-
 मानी पेरे शीतळताना करनार, विषय कषायरूप बळतराना टाळनार, चक्रवत्सल,
 जगत्रयना हितकारी, जगत्रयना प्रीतिकारी, जगत्रयना नयकारी, करुणासागर, जवस-
 मुद्रथी पार उतारनार, तथा आव प्रातिहार्यनी संपदाये करी विराजमान तथा पूजाति-
 शय, वचनातिशय, ज्ञानातिशय अने अपायापगमातिशय ए चार अतिशय साथे मे-
 लवतां चार थाय ते चार गुणे करी शोचित, तेमज चार अतिशय सहजना जन्म थकी
 होय अने कर्म क्षय थया थकी अगीअार तथा देवताना करेला नागणीस मळीने चो-
 त्रीस अतिशये करी विराजमान थका एवा श्री वितराग देव, ते जव्य प्राणीनेने हितो-

पदेश करता मिथ्यास्वरूप अंधकारने चूता अहा विचरता हता त्वारे हर्ष जक्तिष्
 जाविक थका जवनपति, व्यंतर, ज्योतिषि, अने वैमानिक, ए चार निकायना देवताए
 मळीने रूप, सुवर्ण तथा रत्नमय त्रण गहनी रचना करी ते मध्यमां रत्नजकीत सिंहास-
 नने त्रिपे पोते बेठा. मस्तके त्रण तत्र शोजे ठे, चार चामर विंजाय ठे, सुर, असुर, मनुष्य,
 विद्याधर, किन्नर, गंधर्व इत्यादिकनी पर्षदाने देशना देनार वीतराग जगवानने अ-
 सारो परम श्रद्धापूर्वक नमस्कार थाळ.

इति चतुर्विंशति जिन स्तुति समाप्त.

श्री देशना संग्रह.

श्री रिखवदेव जगवाननी देशना.

आधि, द्याधि, जरा अने मृत्युरूपी सैकसो उवाळावरी आहुळ एवो आ संसार सर्व प्राणींभने देखीप्यमान अग्नि जेवो ठे; तेथी तेनां विद्वानोए लेशमात्र पण प्रमाद करवो युक्त नथी; केमके रात्रिइ उद्धंघन करवाने योग्य एवा सरुदेशसां अज्ञानी एवो पण कोण प्रमाद करे? अनेक जीवायोनीरूप आर्तमज्ञे आहुळ एवा संसार समुद्रसां अटन करता जंतुंभने उत्तम रखनी पेठे आ मनुष्यजन्म प्राप्त थवो दुर्लभ ठे. दोहद पुरवाथी जेम वृक्ष फळयुक्त थाय तेम परलोकंतुं साधन करवाथी प्राणींभनो मनुष्य जन्म सफल थाय ठे. आ संसारसां शठ लोकोनी बाणीनी पेठे प्रयत्न मधुर अने परिणामे अति दारुण एवा विषयो, विश्वने ठगनारा ठे. घणी उंचाइनो अंत जेप्त पञ्चासां ठे, तेम संसारनी अंदर वर्तता सर्व पदार्थोना संयोगनो अंत विभोगमां ठे. जाणे परस्पर स्प-

ध्यात्री होय तेम आ संसारमां प्राणीउने आयुष, धन अने यौवन-ए सर्वे नाशवंत अने जवानी त्वरावाळां ठे. मरुदेशमां जेम स्वादिष्ट जळ न होय तेम संसारनी चारे गतिमां कदापि सुखनो लेश पण नथी; क्षेत्र दोषथी दुःख पामता अने परमाधार्मिकोए क्लेश पमाकेला नारकीउने तो क्यांथीज सुख होय? शीत, वात, आतप अने जळथी तेमज वध, बंधन अने कुथा विगोरेथी विविध प्रकारे पिका पामता तिर्यचोने पण शुं सुख ठे? गर्भवास, व्याधि, जरा, दारिद्र अने मृत्युथी थता दुःखवके आलिंगित थएला मनुष्योने पण क्यां सुख ठे? परस्पर मत्सर, अमर्ष, कलह, तथा व्यवन विगोरे दुःखोथी देवताउने पण सुखनो लेश नथी; तथापि जळ जेम नीची जमीन तरफ जाय ठे तेम प्राणीउ अज्ञानथी वारंगार आ संसारनी तरफज चाझे ठे. माटे हे चेतन (ज्ञान) वाळा जविजनो! दुधवके सर्पनुं पोषण करवानी जेम तमे पोताना मनुष्य जन्मवके संसारनुं पोषण करशो नहि. हे विवेकीउ! आ संसार निवासथी उत्पन्न थता अनेक दुःखो विचारीने सर्व प्रकारे मोक्षेने माटे यत्न करो. नईना दुःख जेनुं गर्भवासनुं दुःख संसारनी पेठे क्यारे पण मोक्षमां प्राप्त थतुं नथी. कुंजीना मध्यमांथी आकर्षण कराता ना-

रकीना जीवोनी पीका जेवी प्रसववेदना मोक्षमां क्यारे पण प्राप्त थती नथी; वहार
 अने अंडर नांखेला शब्द जेवा अने पीकाना कारणरूप एवा आधि व्याचीउ त्यां नथी;
 यमराजनी अग्रदूती सर्व प्रकारता तेजने चोरनारी तथा पराधीनगणाने उत्पन्न करनारी
 जरा पण सर्वथा त्यां नथी; अने नारकी, तिर्यक, मनुष्य तथा देवताउनी पेठे फरीथी
 जव प्रसणनुं कारणरूप एवुं मरण पण मोक्षमां नथी; त्यां तो महा आनंद, अद्वैत अने
 अव्ययसुख, शाश्वतरूप अने केवलज्ञानरूप सूर्यवने अखंड ज्योति ठे; हमेशां ज्ञान,
 दर्शन, अने चारित्ररूपी त्रण उज्ज्वल रत्नोनुं पालन करनारा पुरुषोज ए मोक्षने मेळवी
 शकं ठे. तेमां जीवादि तत्त्वोनी संक्षेपथी अत्रा विस्तारथी यथार्थ अत्रबोध ते सम्यक्
 ज्ञान जाणवुं. मति, श्रुत, अवधि, ने मनपर्यव अने केवल एवा अन्वय सहित जे-
 दोथी ते ज्ञान पांच प्रकारनुं ठे. तेमां अत्रग्रहादिक जेदोवाळुं तथा बीजा बहुग्राही
 अग्रग्राही जेदोवाळुं अने जे इंद्रिय अनिंद्रियथी उत्पन्न-प्राय ते मतिज्ञान जाणवुं.
 पूर्व, अंग, उगंग, अने प्रकीर्णक सूत्रो-ग्रंथोथी बहु प्रकारे विस्तार पामेळुं अने स्यात्
 शब्दवने लांगित एवुं श्रुतज्ञान अनेक प्रकारे जाणवुं. देवता अने नारकी जीवोने जे

નચ સંતંબી હત્પણ થાય છે તે અવધીજ્ઞાન કહેવાય છે. એ ક્ષય હવશમ લક્ષણવાળું છે અને મનુષ્ય તિર્યંચ આશ્રિ તેના મુહ્ય ઠ જેદ છે. મન:પર્યાયજ્ઞાન રુચુમતી અને વિપુલ મતી એવા બે પ્રકારનું છે, તેમાં વિપુલમતીનું વિશુદ્ધિ અને અપ્રતિપાતપણાવકે વિશેષપણું જાણી લેવું. સમસ્ત દ્રવ્યપર્યાયના વિષયવાળું વિશ્વલોચન સમાન, અનંત, એક અને ઇન્દ્રિયોના ત્રિપય ત્રિનાનું જ્ઞાન તે કેવલજ્ઞાન કહેવાય છે.

શાસ્ત્રોક્ત તત્ત્વમાં હચિ તે સમ્યક્શ્રદ્ધા કહેવાય છે. તે શ્રદ્ધા (સમકિત) સ્વજ્ઞા-વથી અને ગુરુનાં હપદ્દેશથી પ્રાપ્ત થાય છે. આ અત્તાદિ અનંત સંસારના આવર્તમાં વર્તતા પ્રાણીને જ્ઞાનાત્રણી, દર્શનાત્રણી, વેદની અને અંતરાય નામનાં કર્મોની હત્કુદ્ધ સ્થિતિ ત્રીસ કોટાનું કોટી સાગરોપપ્રત્ની છે; જોત્ર અને નામકર્મની સ્થિતિ વીશ સાગ-રોપમ કોટાનુંકોટી છે અને મોહનીય કર્મની સ્થિતિ સિતેર કોટાનુંકોટી સાગરોપમની છે. અનુક્રમે ફલના અનુચવથી તે સર્વ કર્મોં પર્વતમાંથી નદીમાં અથરાતો અંથરાતો પબ્દ ગોલ થઇ જાય તે ન્યાયવત્ પોતાની મેલે ક્ષય પામે છે. એ પ્રમાણે ક્ષય થતા કર્મની અમુકમે ઇગણત્રીસ, ઇગણીસ, અને અગણોતેર કોટાનુંકોટી સાગરોપમ સુધીની

स्थिति દ્વાય પામે અને દેશે હંણી (કાંદક ડેઢી) એક કોટાનુંકોટી સાગરોપમની સ્થિતિ
 વાકી રહે ત્યારે પ્રાણી યથાપ્રવૃત્તિકરણવચ્ચે ગ્રંથીદેશને પ્રાપ્ત થાય છે. રાગ દ્વેષના ડુઃખે
 જેડી શકાય એવા પરિણામ તે ગ્રંથી કહેવાય છે, તે કાષ્ટની ગાંઠ જેવી ડુરુદ્દેશ અને ઘ-
 ણીજ ડ્રહ હોય છે. કીનારા સમીપે આવેલું વાયુપ્રેરિત વહાણ જેમ સમુદ્રમાં પાલું જતું
 રહે તેમ રાગાદિકે પ્રેરેલા કેટલાએક જીવો ગ્રંથીને જોયા વિનાજ ગ્રંથી સમીપથીજ
 પાતા ફરે છે. કેટલાએક પ્રાણીનું માર્ગમાં સ્વલના પામેલા સરિતાના જલની પેઠે કોઈ
 પ્રકારનાં પરિણામ વિશેષથી ત્યાંજ વિરામ પામે છે. કોઈ પ્રાણીનું જેમનું જીવિષ્યમાં જીવ
 થવાનું હોય છે તેનું અપૂર્વકરણવચ્ચે પોતાનું વીર્ય પ્રગટ કરીને મ્હોટા માર્ગને હલ્લંઘન
 કરનારા પાંચ લોકો જેમ ઘાટની ચૂમિનું હલ્લંઘન કરે તેમ તે ડુર્લભ્ય ગ્રંથીને તરકાલ
 જેડી નાલે છે. કેટલાએક ચાર ગતિવાલા પ્રાણીનું અનિવૃત્તિકરણવચ્ચે અંતરકરણ કરીને
 મિથ્યાત્વને વિરલ કરી અંતર્મુહૂર્ત માત્ર સમ્યક્દર્શનને પામે છે. તે નૈસર્ગિક (સ્વાજા-
 વિક) સમ્યક્શ્રદ્ધાન કહેવાય છે. ગુરુના ઉપદેશના આલંબનથી જીવ્ય પ્રાણીનું જે સમ
 કિત ઉત્પન્ન થાય છે તે ગુરુના અધિગમથી થયેલું સમકિત કહેવાય છે.

સમકિતના ઔપશમિક, સાસ્વાદન, ક્ષાયોપશમિક, વેદક અને ક્ષાયિક એવા પાંચ પ્રકાર છે. જેની કર્મચંથી નેદ પામેલી છે એવા પ્રાણીને જે સમકિતનો લાજ પ્રથમ અંતર્મુહૂર્ત માત્ર થાય છે તે ઔપશમિકસમકિત કહેવાય છે, તેમજ ઉપશમ શ્રેણીના યોગથી જેનો મોહ શાંત થયો હોય એવા દેહીને મોહના ઉપશમથી ઉત્પન્ન થાય તે પણ ઔપશમિકસમકિત કહેવાય છે. સમ્યક્ જાવનો ત્યાગ કરીને મિથ્યાત્વની સન્મુલ થયેલા પ્રાણીને અનંતાનુંબંધી કષાયનો ઉદય થતાં ઉત્કર્ષથી ઠ આઠઠી પર્યંત અને જઘન્યથી એક સમય સમકિતનો પરિણામ રહે તે સાસ્વાદનસમકિત કહેવાય છે. મિથ્યાત્વ મોહનીયનો ક્ષય અને ઉપશમ થવાથી ઉત્પન્ન થયેલું ત્રીજું ક્ષયોપશમિક સમકિત કહેવાય છે; તે સમકિત મોહનીના ઉદય પરિણામવાળા પ્રાણીને થાય છે. વેદક નામનું ચોથું સમકિત ક્ષયક જાવને પ્રાપ્ત થયેલા, અનંતાનુંબંધી કષાયની ચોકઠી ક્ષય થયેલા, ક્ષાયક સમકિતની સન્મુલ થયેલા, મિથ્યાત્વ મોહની અને મિશ્ર મોહની સમ્યક્ પ્રકારે જેમની ક્ષય પામી છે એવા અને સમકિત મોહનીના ઠેલ્યા અંશને યોગવનારા પ્રાણીને પ્રાપ્ત થાય છે. સાતે પ્રકૃતિને ક્ષીણ કરનારા અને શુજ જાતવાળા પ્રાણીને ક્ષાયિક નામનું પાંચમું સમકિત પ્રાપ્ત થાય છે.

સમકિત દર્શન ગુણથી રોચક, દીપક, અને કારક એવા નામથી ત્રણ પ્રકારનું છે. તેમાં શાસ્ત્રોક્ત તત્ત્વમાં હેતુ અને ઉદાહરણ વિના જે દ્રઢ પ્રતીતિ ઉત્પન્ન થાય તે રોચક સમકિત, જે વીજાનના સમકિતને પ્રદીપ્ત કરે તે દીપક સમકિત અને જે સંયમ તથા તપ વિગેરેને ઉત્પન્ન કરે તે કારક સમકિત કહેવાય છે. તે સમકિત શમ, સંવેગ, નિવેદ, અનુકંપા અને આસ્તિક્ય એ પાંચ લક્ષણોથી સારી રીતે ડહાણાય છે. અનંતાનું-વંધી કષાયનો ઉદય ન થાય તે શમ કહેવાય છે અથવા સમ્યક્ પ્રકૃતિથી કષાયના પરિણામને જોવું તે પણ શમ કહેવાય છે. કર્મના પરિણામ અને સંસારની અસારતાને ચિંતવતા પુરુષને વિષયોમાં જે વૈરાગ્ય થાય તે સંવેગ કહેવાય છે. સંવેગવાળા પુરુષને સંસારવાસ કારાગૃહ છે, અને સ્વજન છે તે વંધન છે, એવો જે વિચાર થયા કરે તે નિવેદ કહેવાય છે એકેન્દ્રિય વિગેરે સર્વ પ્રાણીનને સંસાર સાગરમાં ડુવવાથી થતા વલેશને જોઈ હૃદયમાં આર્ડતા, તેમનાં હુઃખથી હુઃખીપણું અને તે હુઃખ નિવારણના ઉપાયમાં યથા-શક્તિ પ્રવૃત્તિ કરવી તે અનુકંપા કહેવાય છે. વીજાં તત્ત્વો સાંજલતાં ઠતાં પણ આર્હત્ તત્ત્વમાં આકાંક્ષારહિત પ્રતિપત્તિ રહેવી તે આસ્તિક્ય કહેવાય છે. એવી રીતે સમ્યક્

દર્શન વર્ણવેલું છે. તેની દાણવાર પણ પ્રાપ્તિ થતાં પૂર્વેનું જે મતિ અજ્ઞાન હોય છે તે પરા-
ત્ત્વ પામીને મતિજ્ઞાનપણને પામે છે, શ્રુતઅજ્ઞાન પરાત્ત્વ પામીને શ્રુતજ્ઞાનપણું પામે છે,
અને વિચંગજ્ઞાન પરાત્ત્વ પામીને અવધિજ્ઞાનના જાવને પામે છે.

સર્વ સાત્ત્વ્ય યોગનો લાગ તે ચારિત્ર કહેવાય છે. તે અહિંસાદિક વ્રતના જેવડી
પાંચ પ્રકારે કહેલું છે. અહિંસા, સત્ય, અર્ચૌર્ય, બ્રહ્મચર્ય અને અપરિગ્રહ એ પાંચ વ્રતો
પાંચ પાંચ જાવનાએ યુક્ત અન્નાથી ભોક્ષને અર્થે થાય છે. પ્રમાદના યોગથી ત્રસ અને
સ્થાવર જીવોના જીવિતનો બાશ ન કરવો તે અહિંસાવ્રત કહેવાય છે. પ્રીય, હિતકારી
અને સત્ય વચન બોલવું તે સુનૃત (સત્ય) વ્રત કહેવાય છે. અપ્રીય અને અહિતકારી સ-
ત્ય વચન પણ અસત્ય સમાન જાણવું. અદત્ત વસ્તુનું મહણ ન કરવું તે અસ્તેયવ્રત કહે-
વાય છે; કેમકે દ્રવ્ય એ માણસના બહિર પ્રાણ છે, તેથી તે હરણ કરનાર પુરુષ તેના પ્રા-
ણને હરણ કરે છે એમ જાણવું. દિવ્ય (વૈક્રિય) અને ઔદારિક શરિરવને અબ્રહ્મચર્ય
સેવનનો-મન, વચન, અને કાયાથી કરવું, કરાવવું અને અનુભોદવું એ ત્રણ પ્રકારે ત્યાગ
કરવો તેને બ્રહ્મચર્યવ્રત કહ્યું છે; તેના અઢાર જેવડ થાય છે. સર્વ પદાર્થો હુપર મોહ (મૂર્છા)

નો ત્યાગ કરવો તે અપરિગ્રહવ્રત કહેવાય છે; કેમકે મોહથી અઠતી વસ્તુમાં પણ ચિત્તનો વિપ્લવ થાય છે. યતિધર્મમાં અનુરક્ત એવા યતીંદ્રોને આ પ્રમાણે સર્વથી ચારિત્ર કહ્યું છે અને ગૃહસ્થોને દેશથી ચારિત્ર કહ્યું છે.

સમકિત મૂલ પાંચ અણુવ્રત, ત્રણ ગુણવ્રત, અને ચાર શિક્ષાવ્રત એ પ્રમાણે ગૃહસ્થોનાં ચાર વ્રત છે. બુદ્ધિવંત પુરુષે પંચુ, કુષ્ટિ, અને કુણિત્વ વિગેરે હિંસાનાં ફલ જોઈ નિરપરાધી ત્રસ જીવોની હિંસા સંકલ્પથી બોની દેવી. મન્મનપણું, કાહલપણું, મુંગાપણું અને મુલ્લરોગ—એ અસત્યનાં ફલ જોઈ, કન્યા અલિક વિગેરે પાંચ મોટાં અસત્ય બોની દેવાં; કન્યા, ગાય અને ઝૂમિ સંબંધી અસત્ય, થાપણ ડલ્લવત્રી અને લોટી સાદી પૂરવી એ પાંચ સ્થૂલ (મોટાં) અસત્ય કહેવાય છે. દુર્ચાગ્ય, કાસીડું, દાસત્વ, અંગનો ઠેદ અને દરિદ્રતા એ અદત્તાદાન (ચોરી) નાં ફલ જાણી સ્થૂલચૈર્યનો ત્યાગ કરવો; નપુંસકપણું, અને ઇંદ્રિયનો ઠેદ એ અત્રહ્મચર્યનાં ફલ જાણી સદ્બુદ્ધિવંત પુરુષે સ્વસ્ત્રીમાં સંતુષ્ટ થઈ પરસ્ત્રીનો ત્યાગ કરવો. અસંતોષ, અવિશ્વાસ, આરંભ અને દુઃલ—એ સર્વ પરિગ્રહની મૂર્ઝાનાં ફલ જાણી પરિગ્રહનું પ્રમાણ કરવું. (એ પાંચ અણુવ્રત કહેવાય છે.)

દશે દિશામાં નિર્ણય કરેલી સીમાનું બહ્વંધન ન કરેલું તે દિગ્વિરતિ નામે પ્રથમ ગુણ-વ્રત કહેવાય છે. જેમાં શક્તિપૂર્વક જોગ બપજોગની સંખ્યા કરાય તે જોગોપજોગ પ્રમાણ નામે વીજું ગુણવ્રત કહેવાય છે. આર્ત, રૌદ્ર-૯ વે અપધ્યાન, પાપ કર્મનો બપદેશ, હિંસક અધિકરણોનું આપવું તથા પ્રમાદાચરણ-૯ ચાર પ્રકારે અનર્થદંડુ કહેવાય છે; શરી-રાદિ અર્થદંડુના પ્રતિપક્ષિપણે રહેલ અનર્થદંડુનો ત્યાગ કરવો તે ત્રીજું ગુણવ્રત કહેવાય છે. આર્ત અને રૌદ્રધ્યાનનો ત્યાગ કરીને તથા સાવધ કર્મને ઢોઠી દેહ મુહૂર્ત (વે ઘઠી) સુધી સમતા ધારણ કરવી તે સામાયિકવ્રત કહેવાય છે. દિવસ અને રાત્રિ સંબંધી દિગ્વ્રતમાં પરિમાણ કરેલું હોય, તેનું સંક્ષેપણ કરવું તે દેશાવકાશિક વ્રત કહેવાય છે. ચાર પર્વણને દિવસે બપવાસ વિગેરે તપ કરવો, કુબ્યાપારનો ત્યાગ કરવો, બ્રહ્મચર્ય પાલવું અને વીજી જ્ઞાનાદિક ક્રિયાનો ત્યાગ કરવો તે પૌષધવ્રત કહેવાય છે. અતિથિ (મુનિ) ને ચતુર્વિધ આહાર, પાત્ર, વસ્ત્ર અને સ્થાન (બપાશ્રય) નું દાન કરવું તે અતિથિ સંવિચાગ નામે વ્રત કહેવાય છે.

મોક્ષની પ્રાપ્તિને માટે યતિ અને શ્રાવકો૯ સમ્યક્ ૯વા આ ત્રણ રત્નોની હમેશાં બપાસના કરવી.

શ્રી અજિતનાથજીની દેશના.

અહો! મુગ્ધ બુદ્ધિવાળા પ્રાણીલ વૈદ્યર્થ મણિની બુદ્ધિથી કાચને ગ્રહણ કરે તેમ આ અસાર સંસારને સારવાળો જાણે છે, દરેક દ્રણે વંધાતાં વિવિધ પ્રકારનાં કર્મોથી પ્રાણીઠને આ સંસાર દોહદોથી વૃદ્ધની જેમ વૃદ્ધિ પામે છે, કર્મના અજાવથી સંસારનો અજાવ થાય છે તેથી વિદ્વાનોએ કર્મનો નાશ કરવાને માટે સદા પ્રયત્ન કરવો. કર્મનો નાશ શુભધ્યાનથી થાય છે. તે ધ્યાન આજ્ઞા, અપાય, વિપાક અને સંસ્થાનના ચિંતનથી ચાર પ્રકારનું છે તેમાં જે આત્મ પુરુષોનું વચન તે આજ્ઞા કહેવાય છે તે બે પ્રકારની છે. તેમાં પહેલી આગમ આજ્ઞા અને બીજી હેતુવાદ આજ્ઞા. જે શબ્દથીજ પદાર્થોને પ્રતિ-પાદન કરે છે તે આગમ કહેવાય છે અને બીજા પ્રમાણોના સંવાદથી પદાર્થોને પ્રતિ-પાદન કરે છે તે હેતુવાદ કહેવાય છે. આ વચ્ચેનું તુલ્ય પ્રમાણ મેલત્રીને જે દોષરહિત કારણોથી આરબ્ધ થાય તે લક્ષણથી પ્રમાણ કહેવાય છે. રાગ દ્વેષ અને મોહ એ દોષ કહેવાય છે તે અર્હતને ઉત્પન્ન થતા નથી માટે દોષરહિત કારણથી ઉત્પન્ન થયેલું એવું એ અર્હતોનું વચન પ્રમાણ છે તે (વચન) નય અને પ્રમાણથી સિદ્ધ, પૂર્વાપર

વિરોધ વિનાનું વીજા વલ્લિષ્ટ શાસનોથી પણ અપ્રતિહ્વિત અંગ ઉપાંગ પ્રકીર્ણ વિ-
 ભેરે વહુ શાસ્ત્રરૂપી નદીડીના સમુદ્રરૂપ અનેક અતિશયોની સામ્રાજ્ય લક્ષ્મીથી શોચિત
 દૂરજવ્યપુરુષોનું દુર્લભ જવ્યપુરુષોને સુલભ ગણિપિટક પણે રહેલું તેમજ મનુષ્ય
 અને દેવતાએ નિત્ય સ્તુતિ કરવાને યોગ્ય છે એવા આગમ વચનોની આજ્ઞાનું આલંબન
 કરીને સ્યાદ્વાદ ન્યાયના યોગથી દ્રવ્યપર્યાયરૂપે નિત્યાનિત્ય વસ્તુઓમાં તેમજ સ્વરૂપ
 અને પરરૂપથી સત્ અસત્પણે રહેલા પદાર્થોમાં જે સ્થિર પ્રતીતિ કરવી તે “ આજ્ઞા
 વિચયધ્યાન ” કહેવાય છે. જેહાં જિનમાર્ગનો સ્પર્શ કર્યો નથી, જેહાં પરમાત્માને
 જાણ્યા નથી અને જેહાં પોતાના આગામી કાલનો વિચાર કર્યો નથી તેવા પુરુષોને
 હજારો અપાય (વિદ્વો) થાય છે. સાચા મોહરૂપી અંધકારથી જેનું ચિત્ત પરવશ થયેલું
 છે એવો પ્રાણી શું શું પાપ કરતો નથી અને તેથી તે કયા અપાય (કષ્ટ) ને પામતો
 નથી? એવો પ્રાણી વિચાર કરેકે--નારકી, તિર્યચ અને મનુષ્યોમાં જે જે દુઃખ મેં યોગ-
 વ્યાં છે તે ચિત્તરહિત એવા મારા પ્રમાદ વેડેજ છે, પરમ બોધિ બીજને મેલવ્યા હતાં
 પણ મન, વચન અને કાયાવહે કરેલી હુષ્ટ વેષ્ટાંતથી મેંજ મારા પોતાના મસ્તક

ઉપર અગ્નિ પ્રજ્વલિત કર્યો છે. મુક્તિમાર્ગ મારે સ્વાધીન ઠતાં કુમાર્ગને શોધી તે માર્ગે
 ચાલીને મેંજ મારા આત્માને અપાયો (કષ્ટો) માં નાંહ્યો છે. જેમ સારું રાજ્ય પ્રાપ્ત થયા
 ઠતાં પણ મૂર્ખ માણસ જિદ્દાને માટે પરિચ્છમણ કરે, તેમ મોદ્દ સામ્રાજ્ય મારે સ્વાધીન
 ઠતાં પણ મારા આત્માને હું સંસારમાં ઝમણ કરાહું હું. આ પ્રમાણે રાગ દ્વેષ અને
 મોદ્દથી ઉત્પન્ન થતા અપાયોને ચિંતવવામાં આવે તેનું નામ “ અપાયવિચય ”
 નામે ધ્યાન કહેવાય છે.

કર્મનું જે ફલ તે ત્રિપાક કહેવાય છે. તે ત્રિપાક શુભ અને અશુભ એમ બે પ્રકારનો
 છે, અને દ્રવ્ય દેનાદિકની સામગ્રીવંડે તે ત્રિચિત્તરૂપે અનુજવવામાં આવે છે; તેમાં સ્ત્રી,
 પુષ્પોની માઠા, અને સ્વાદ્ય દ્રવ્ય વિગેરેના ગુણગથી શુભ ત્રિપાક કહેવાય છે અને
 સર્પ, શસ્ત્ર, અગ્નિ અને જેર વિગેરેથી જે અનુજવ કરાય તે અશુભ ત્રિપાક કહેવાય છે,
 (દ્રવ્યત્રિપાક). મહેલ, વિમાન તથા ઉપવનાદિકમાં નિવાસ કરવાથી શુભ ત્રિપાક
 કહેવાય છે અને શ્મશાન, જંગલ તથા અરણ્ય વિગેરેમાં રહેવાથી અશુભ ત્રિપાક કહે-
 વાય છે, (દેવ ત્રિપાક). ટાઢ અને તડકા રહિત એવી વસંતાદિક ઋતુમાં ઝમણ કર-

ત્રાથી શુચ વિપાક કહેવાય છે અને તરુકા તથા ટાઢવાઢી ઘ્રીષ્મ અને હેમંતકૃતુ વિગેરેમાં ત્રમણ કરવાથી અશુચ વિપાક કહેવાય છે, (કાઢ વિપાક). મનની પ્રસન્નતા અને સંતોષ વિગેરેમાં શુચ વિપાક થાય છે અને ક્રોધ, અહંકાર તથા રૌદ્રપણા વિગેરેમાં અશુચ વિપાક થાય છે, (જાત્ર વિપાક). દેવપણામાં અને જોગ ચૂસિ સંબંધી મનુષ્યાદિ જવમાં શુચ વિપાક થાય છે અને કુમનુષ્યપણામાં નિર્યંચપણામાં અને નરક વિગેરેના જવમાં અશુચ વિપાક થાય છે, (જત્ર વિપાક). કહ્યું છે કે દ્રવ્ય, દેત્ર, કાઢ, જાવ અને જવને પામીને કર્મોનો ઉદય, દય, દયોપશમ, અને ઉપશમ થાય છે. ંવી રીતે દ્રવ્યા દિ. સામગ્રીના યોગથી પ્રાણીને તેમનાં કર્મો પોત પોતાનું ફઢ આપે છે, તે કર્મના મુખ્ય આઠ જેદ છે. તે આ પ્રમાણે:--ત્રસ્ત્રના પાટાથી નેત્રની જેમ જે કર્મના ઉદયથી સર્વજ્ઞ સ્વરૂપવાઢા જંતુનું જ્ઞાન હમંશોં રુંધાદ જાય તે જ્ઞાનાવરણીય કર્મ કહેવાય છે; મતિ શ્રુત, અત્રધિ, મન:પર્યાય અને કેવઢ ં પાંચ જ્ઞાનના જેદ છે, ં પાંચને આવરણ કરવા થી ં જ્ઞાનાવરણીયના ં પ્રમાણેજ પાંચ જેદ છે. પાંચ નિદ્રા અને ચાર દર્શનોની જે આ-વૃત્તિ (આવરણ) તે દર્શનાવરણીય કર્મ કહેવાય છે. જેમ પોતાના સ્વામીને જોવાને

इच्छतो पुरुष प्रतिहारना निरोधश्री जोइ शके नहि तेम जेना उदयथी आत्मा पण
 जोइ शकाय नहि ते दर्शनावरणिय कहेवाय ठे. मधथी लिप्त करेली खजनी धाराना
 अग्रजागनो आस्वाद लेवा जेबुं वेदनीकर्म कहेवाय ठे, ते सुखना अने दुःखना अ-
 नुभवरूप स्वप्नाववाळुं होवाथी वे प्रकारनुं ठे. प्राज्ञ पुरुषोए मोहनीयकर्मने मदिरा-
 पान तुड्य कहेलुं ठे, कारण के ते कर्मना उदयथी मोह पामेलो आत्मा कृत्याकृत्यने
 समजी शक्तो नथी; तेमां मिथ्यादृष्टिपणाना विपाकने करनारं दर्शनमोहनीय नामे
 कर्म कहेवाय ठे, अने विरतिने प्रतिबंध करनारं ते चारित्र मोहनीयकर्म कहेवाय ठे.
 मनुष्य, तिर्यच, नारकी अने देवताना जेदथी आयुष्यकर्म चार प्रकारनुं ठे, ते प्राणी-
 नुने पोतपोताना जवने विषे बंदीखानानी पेठे रोकी राखनारं ठे. गति, जाति, विगेरे
 विचित्रताने करनारं नामकर्म चित्रकारना जेबुं ठे, एनो विपाक प्राणीनुने शरीरमां
 प्राप्त थाय ठे. उच्च अने नीच एम वे प्रकारनुं गोत्रकर्म उंचा निचा गोत्रने प्राप्त करा
 वनारं ठे ते क्षीरपात्र अने मदिरापात्रना जेदने करनारा कुंभारना जेबुं ठे. जेनाथी
 बाधित अथेली दानादिक लब्धिनु फळीभूत थती नथी, ते अंतरायकर्म जंगरीना

जेवुं ठे. एवी रीते मूल प्रकृतिउना ते ते प्रकारना विपाकने चितववुं ते “ विपाक विचय” धर्मध्यान.

स्थिति अने उत्पत्ति अने लयरूप आ आदि अंतरहित लोकनी आकृति जेमां चितववामां आवे ते संस्थानविचयध्यान. आ लोक कटी उपर हाथ मुकेला अने पग पहोळा करीने रहेला पुरुषनी आकृतिनी जेवो ठे अने ते स्थिति उत्पत्ति अने नाशरूप पर्यायोवाळा द्रव्योथो पूराइ रहेलो ठे. ए नीचेथी वेत्रासननी जेवो ठे, मध्यमां जालरनी जेवो ठे अने उपरं मृदंगनी जेवी आकृतिवाळो ठे. ए लोक त्रण जगत्थी व्यास ठे एसां महा बळवान घनांजोधि, घनवात अने तनुवानंथी निचेनी सात पृथ्वील वींटाइ रहेली ठे. अधोलोक, तिर्यग्लोक अने उर्ध्वलोकना त्रेदश्री त्रण जगत् कहेवाय ठे, ते त्रणे लोकना विभाग रुचक प्रदेशनी अपेक्षाथी पये ठे. मेरुपर्वतनी अंदर मध्यमां गायना स्तनने आकारे चार आकाशप्रदेशने रोकनारा चार नीचे अने चार आकाश प्रदेशने रोकनारा चार उपर ए प्रमाणे आठ रुचक प्रदेश ठे, ते रुचक प्रदेशनी उपर अने नीचे नवसो नवसो योजन सुधी तिर्यग्लोक कहेवाय ठे. ते तिर्यग्लोकनी नीचे

अधोलोक रहेंलो ठे, ते नवसौ योजने न्यून सात राज प्रमाण ठे, अधोलोकमां एक ए-
 कनी नीचे अनुक्रमे सात भूमिउ रहेली ठे, जे भूमिमां नपुसकवेदी नारकीउता जयंकर
 निवासो ठे. ते सात पृथ्वीना रत्नप्रजा, शर्कराप्रजा, बालुकाप्रजा, पंकप्रजा, धूमप्रजा,
 तमःप्रजा अने महातमप्रजा एवा सात नाम ठे, ते पृथ्वीउ जानाइमां अनुक्रमे रत्न
 प्रजाथी मांकीने नीचे एक लाख अंशीहजार, एक लाख बत्रीशहजार, एक लाख
 अढ्याविशहजार, एक लाख विशहजार, एक लाख अंढारहजार, एक लाख शोलहजार
 अने एक लाख आठहजार योजनना विस्तरवाळी ठे, तेमां रत्नप्रजा नामनी पहेली पृ-
 थ्वीमां त्रीसलाख नरकावासा ठे, बीजी नरकभूमिमां पचवीशलाख नरकावासा ठे,
 त्रीजी नरकभूमिमां पन्नरलाख नरकावासा ठे, चौथी नरकभूमिमां दशलख नरकावासा
 ठे, पांचमी नरकभूमिमां त्रणलाख नरकावासा ठे, ठठी नरकभूमिमां पांचे उठा एकलाख
 नरकावासा ठे अने सातमी नरकभूमिमां पांच नरकावासा ठे, ए रत्नप्रजादि साते भू-
 मिउनी दरेकनी नीचे मध्यमां विशहजार योजन जानाइमां घनाब्धि आवेलो ठे.

घनाब्धिनी नीचे मध्यमां असंख्य योजन सुधी घनवात आवेलो ठे, घनवातनी

नीचे असंख्य योजन सुधी तनुवात रहेलो हे अने तनुवातथी असंख्य योजन सुधी आकाश रहेलुं हे, ए मध्यनी जाडाइशी अनुक्रमे उंठा थता थता घनाब्धि विंगेरे प्रांते कंकणना आकारने धारण करी रहेला हे. रत्नप्रजा श्रूमिना प्रांतजागमां परिधिनी पेठे फरता वलयकारे रहेला घनाब्धिनो विस्तार ठ योजननो हे, तेनी फरतुं महावातनुं मंडळ साडाचार योजन हे अने तेनी फरतुं तनुवातनुं मंडळ दोढ योजन हे, ए प्रमाणेना रत्नप्रजानी फरता मंडळता माननी उपरांत शर्कराप्रजा श्रूमिनी फरतो घनाब्धिमां योजननो त्रीजो जाग वधारे हे. घनवातमां एक गाठ वधारे हे अने एक गाठनो त्रीजो जाग तनुवातमां वधारे हे, शर्कराप्रजाना वलयना माननी उपरांत त्रीजो श्रूमिनी फरता मंडळमां पण एज प्रमाणे वधारे थाय हे, एवी रीते पूर्वना वलयना मानथी पढीना वलयोना प्रमाणमां सातमी श्रूमिना वलयसुधी वधारे थाय हे. ए घनाब्धि, महावात अने तनुवातना मंडळो उंचाइमां पोत पोतानी पृथ्वीनी उंचाइना जेटलाज हे. एवी रीते ए सात पृथ्वी घनाब्धि विंगेरेए धारण करेली हे, अने तेमांज पाप कर्मने जोगववाना स्थानकरूप नरकावासाउ आवेला हे. ए नरकश्रूमिमां जेम जेम नीचे जइए तेम तेम या-

તના, રોગ, શરીર, આયુષ્ય, લેશ્યા, હુઃસ્વ અને ત્રયાદિક અનુક્રમે વધતા વધતા તે એમ નિશ્ચય સમજવું.

રત્નપ્રજ્ઞા ચૂમિ એક લાખને એંશીહજાર યોજન જાડાશમાં રહેલી છે, તેમાંથી એક એક હજાર યોજન હંચે અને નીચે ઠોડી દેતાં વાકી રહેલા જાગની અંદર જવનપતિર્જનાં ચુવનો રહેલાં છે. તે જવનપતિર્જ દક્ષિણ અને ઉત્તરદિશામાં જેમ રાજમાર્ગમાં મકાનોની પંક્તિ હોય તેમ પંક્તિવંધ રહેલા ચુવનોમાં રહે છે. તેલમાં મુગટમણિના ચિન્હવાળા અસુરકુમાર જવનપતિ છે, ફણાના ચિન્હવાળા નાગકુમાર છે, વજ્રના ચિન્હવાળા વિશુતકુમાર છે, ગરુડના ચિન્હવાળા સુવર્ણકુમાર છે, ઘટના ચિન્હવાળા અગ્નિકુમાર છે, અશ્વના ચિન્હવાળા વાયુકુમાર છે, વઝ્રમાંનના ચિન્હવાળા સ્તનિતકુમાર છે, મકરના ચિન્હવાળા ઉદધિકુમાર છે, કેશરીસિંહના લાંબનવાળા દ્વીપકુમાર છે, અને હાથીના ચિન્હવાળા વિશીકુમાર છે. તેમાં અસુરકુમારના ચમર અને ઘડિનામે વે ઇંદ્રો છે, નાગકુમારના ધરણ અને ચૂતાનંદ નામે વે ઇંદ્રો છે, હરિ અને હરિસહ નામે વિશુલ્કુમારના વે ઇંદ્રો છે, સુવર્ણકુમારના વેણુંદેવ અને વેણુદાલી નામના વે ઇંદ્રો છે, અગ્નિકુમારના અ-

મિશિલ અને અશિમાણ્ય નામના બે ઇંદ્રો છે, વાયુકુમારના વેલંબ અને પ્રંજન નામના બે ઇંદ્રો છે, સ્તનિત કુમારના સુઘોષ અને મહાઘોષ નામના બે ઇંદ્રો છે, અમ્નિકુમારના જલકાંત અને જલપ્રજ નામના બે ઇંદ્રો છે, દ્વીપકુમારના પૂર્ણ અને અવશિષ્ટ નામના બે ઇંદ્રો છે, અને દિક્કુમારના અમિત અને અમિતવાહન નામના બે ઇંદ્રો છે.

રત્નપ્રજા ચૂમિના ઉપર સુકી દીધેલા હજાર યોજનમાંથી ઉપર અને નીચે સો સો યોજન ઠોડી દેતાં મધ્યના આઠસો યોજનમાં દક્ષિણોત્તર શ્રેણીની અંદર આઠ પ્રકારના વ્યંતરોનો નિકાય વસે છે, તેમાં પિશાચ વ્યંતરો કદંબવૃક્ષના ચિન્હવાળા છે, ચૂત વ્યંતરો સુલસવૃક્ષના ચિન્હવાળા છે, યદ્દ વ્યંતરો વટવૃક્ષના ચિન્હવાળા છે, રાક્ષસ વ્યંતરો લદ્વાંગના ચિન્હવાળા છે, કિન્નર વ્યંતરો અસોકવૃક્ષના ચિન્હવાળા છે, કિંપુરુષ વ્યંતરો ચંપકવૃક્ષના ચિન્હવાળા છે, મહોરગ વ્યંતરો ભાગજુવૃક્ષના ચિન્હવાળા છે, અને ગંધર્વ વ્યંતરો ભુંચરુવૃક્ષના ચિન્હવાળા છે, તેમાં પિશાચ વ્યંતરોના કાલને મહાકાલ નામના ઇંદ્રો છે, ચૂત વ્યંતરોના સુરૂપ અને પ્રતિરૂપ નામના ઇંદ્રો છે, યદ્દ વ્યંતરોના પૂર્ણજદ્દ અને માણીજદ્દ નામે ઇંદ્રો છે, રાક્ષસ વ્યંતરોના જીમ અને મહાજીમ નામે ઇંદ્રો છે,

કિન્નર વ્યંતરોના કિન્નર અને કિંપુરુન નામે ઇંદ્રો છે, કિંપુરુષ વ્યંતરોના સત્પુરુષ અને મહાપુરુષ નામે ઇંદ્રો છે, મહારાગ વ્યંતરોના અતિક્રાય અને મહાક્રાય નામે ઇંદ્રો છે, અને ગંધર્વ વ્યંતરોના ગીતરણિ અને ગીતપ્રણા નામે ઇંદ્રો છે, આત્રી રીતે વ્યંતરોના સોઠ ઇંદ્રો છે.

રત્નપ્રજ્ઞા ચૂમિના મૂકી ઢીધેલા સો યોજનમાંત્રી ઉપર અને નીચે દશ દશ યોજન ઠોડી દેતાં વાકી રહેલા મધ્યના ઐશી યોજનમાં વ્યંતરોની વીજી આઠ નિકાયો રહેલી છે, તેમના અપ્રજ્ઞતિ, પંચપ્રજ્ઞતિ, ઋષિવાદિત, ઋતવાદિત, કંદિત, મહાક્રં-દિત, કુર્ગમાંડ અને પચક એ આઠ નામો છે, તે દરેકના ત્રેણે ઇંદ્રો છે, તેમના સંનિહિતને સમાન, ધાતુ ને ત્રિધાતુક, ઋષિ ને ઋષિપિપાઠ, ઈશ્વાર ને મહેશ્વાર, સુવરસક ને ત્રિશાઠ, હાસ ને હાસરતિ, શ્વેત ને મહાશ્વેત, પચન અને પચકાધિપ એવાં નામ છે.

રત્નપ્રજ્ઞાના તલની ઉપર દશે ન્યૂન આઠસો યોજન જડપુ ત્યારે ડ્યોતિષૂક મંડલ આવે છે, પ્રથમ તારાડું છે, તેની ઉપર દશ યોજને સૂર્ય છે. સૂર્યની ઉપર ઐશી યોજને ચંદ્ર છે, તેની ઉપર ત્રિશ યોજનમાં પ્રહો રહેલા છે, એ પ્રમાણે જાડાડમાં એકસો દશ

યોજનમાં જ્યોતિર્લોક રહેલો છે. જંબુદ્વીપના મધ્યમાં મેરુપર્વતથી અગ્યારસોને એકવિંશ યોજન હેટું મેરુને નહીં સ્પર્શ કરતું મંડલાકારે રહી સર્વ દિશામાં વ્યાપ્ત થઈ રહેલું જ્યોતિષ્વક્ર ચમ્યા કરે છે, ફક્ત એક ધ્રુવનો તારો નિશ્ચલ છે. તે જ્યોતિષ્વક્ર લોકના અંત પ્રાગથી અગ્યારસોને અગ્યાર યોજન અંદર રહીને લોકાંતને નહીં સ્પર્શ કરતું મંડલાકારે રહેલું છે. નક્ષત્રોમાં સર્વની ઉપર સ્વાતિ નક્ષત્ર છે, અને સર્વની નીચે ઞરણી નક્ષત્ર છે. સર્વથી દક્ષિણમાં મૂલ નક્ષત્ર છે અને સર્વથી ઉત્તરમાં અન્નિજિત્ નક્ષત્ર છે. આ જંબુદ્વીપમાં બે ચંદ્ર અને બે સૂર્ય છે, લવણોદધિમાં ચાર ચંદ્ર અને ચાર સૂર્ય છે, ધાતકીલંડમાં ચાર ચંદ્ર અને ચાર સૂર્ય છે, કાલ્કોદધિમાં બેતાલિશ ચંદ્ર અને બેતાલિશ સૂર્ય છે, પુષ્કરાર્કમાં બૌતેર ચંદ્ર અને બૌતેર સૂર્ય છે, એવી રીતે અઢીદ્વીપમાં એકસોને વત્રીસ ચંદ્ર અને એકસો વત્રીસ સૂર્ય રહેલા છે. તેમાંના એક એક ચંદ્રને અઢ્યાસી ગ્રહો, અઢ્યાવિંશ નક્ષત્રો અને બાસઠ હજાર નવસોને પંચૌતેર કોટાકોટી તારાલનો પરિવાર છે. ચંદ્રનું વિમાન વિસ્તારમાં અને લંબાઈમાં એક યોજનના એકસઠ પ્રાગ કરીએ તેવા ઠપપ્ત પ્રાગનું છે, સૂર્યનું વિમાન તેવા અઠ્ઠતાલિશ અંશોનું લાંબું પહોલું છે, ગ્રહોનાં વિમાન અર્ક

યોજનાનાં છે, અને નક્કરોનાં વિમાન એક એક ગાડનાં છે. સર્વથી ઉત્કૃષ્ટ આયુષ્યવાળા તારાનું વિમાન અહીં કોશનું છે અને સર્વથી જઘન્ય આયુષ્યવાળા તારાનું વિમાન પાંચસો ધનુષનું છે. તે વિમાનો લંચાઈમાં મર્ત્યક્ષેત્રની ઉપરના જાગમાં પિશતાલીસ લાખ યોજનામાં સર્વત્ર લંબાઈ કરતાં અરધા પ્રમાણમાં છે. તે સર્વ વિમાનોની નીચે પૂર્વ તરફ સિંહો છે, દક્ષિણ તરફ હાથીનું છે, પશ્ચિમ તરફ ઘુવજો છે, અને ઉત્તર તરફ અશ્વો છે. તેનું ચંદ્રાદિકના વિમાનોના વાહનો છે. તેમાં ચંદ્રના વાહનનૂત સોલ્લહજાર આત્મિયોગિક દેવતાનું છે, ગ્રહના આઠ હજાર છે, નક્ષત્રના ચાર હજાર છે, અને તારાલંબાને હજાર આત્મિયોગિક દેવતા છે. પોતાના રસથી જ ગતિ કરનારા ચંદ્રાદિકના વિમાનની નીચે તેનું આત્મિયોગ્ય કર્મવલ્કે કરીને નિરંતર વાહનરૂપ થઈને રહે છે.

માનુષોત્તર પર્વતની બહાર પચાસ પચાસ હજાર યોજને પરસ્પર અંતરિત પ્રથેલા સૂર્ય અને ચંદ્ર સ્થિરપણે રહેલા છે, તેમનાં વિમાન મનુષ્ય ક્ષેત્ર સંબંધી ચંદ્ર સૂર્યના માનથી અરધા પ્રમાણવાળાં છે. અનુક્રમે ઠીપોની પરિધિની વૃદ્ધિથી તેમની સંખ્યા વધતી જાય છે. સારી લેશ્યાવાળા અને ગ્રહ નક્ષત્ર તથા તારાનુંથી પરિવારિત થયેલા સંખ્યારહિત (અ-

સંખ્ય) એવા સૂર્યને ચંદ્રો ધંટાને આકારે મનોહર લાગે તેવી રીતે રહેલા છે, અને તેનું સ્વયંચૂરમણ સમુદ્રની અવધિ કરીને લક્ષ્મણ યોજનવડે અંતરિત થયેલા પોત પોતાની પંક્તિનુંવડે હમેશાં સ્થિર રહેલા છે.

મધ્યલોકમાં જંબુદ્વીપ અને લવણ સમુદ્ર ત્રિગેરે સારા સારા નામોવાલા અસંખ્ય દ્વીપો અને સમુદ્રો એક બીજાથી વમણા વિસ્તારમાં રહેલા છે. પૂર્વલા પૂર્વલા દ્વીપોને સમુદ્રો વીંટીને રહેલા હોવાથી તેનું વજ્રયના આકારવાલા છે, તેમાં સ્વયંચુ નામે મહોદધિ બેઢ્યો છે. જંબુદ્વીપની મધ્યમાં સુવર્ણના સ્યાલની જેવો ગોળાકારે મેરુપર્વત રહેલો છે, તે પૃથ્વીતલનાં નીચે એક હજાર યોજન હુમિમાં નંગો રહેલો છે અને નવાણું હજાર યોજન ઊંચો છે, દશ હજાર યોજન પૃથ્વીને તલે વિસ્તારવાલો છે અને ઉપર એક હજાર યોજન વિસ્તારવાલો છે, ત્રણ લોકથી અને ત્રણ કાંડથી તે પર્વત વિત્રક્ત થયેલો છે. સુમેરુ પર્વતનો પહેલો કાંઠુ શુદ્ધ પૃથ્વી, પાષાણ, હીરા અને શર્કરાથી ઝરપૂર છે, તેનું એક હજાર યોજન પ્રમાણ છે. તે પછી તેનો બીજો કાંઠુ ત્રેસઠ હજાર યોજન સુધી જાત-વંત રુપું, સ્ફાટિક, અંકરલ, અને સુવર્ણવસ્ત્રે ઝરપૂર છે. મેરુનો ત્રીજો કાંઠુ લગ્નીશ હજાર

યોજનનો છે, તે સુવર્ણ શિલામય છે, અને વૈદૂર્યરત્નની તેની ઉપર સુંદર ચૂલિકા હંચા-
 ડમાં ચાલીસ યોજન છે. મૂલમાં તેનો વિસ્તાર વાર યોજન છે, મધ્યમાં આઠ યોજન છે
 અને ઉપર ચાર યોજન છે. મેરુપર્વતના તલમાં ત્રદ્રશાલ નામે વન વજ્રયાકારે રહેલું છે.
 ત્રદ્રશાલ વનથી પાંચસો યોજન હંચા જડ્દ ત્યારે મેરુપર્વતની પહેલી મેલ્લા ઉપર પાં-
 ચસો યોજનના ફરતા વિસ્તારવાલું બીજું નંદન નામે વન છે, તે પઠી સાર્કીવાસઠ હજાર
 યોજન જડ્દ ત્યારે બીજી મેલ્લા ઉપર તેટલાજ પ્રમાણનું ત્રીજું સૈમનસ નામે વન રહેલું
 છે, એ સૈમનસ વનથી ઠત્રીશ હજાર યોજન જડ્દ ત્યારે ત્રીજી મેલ્લા ઉપર મેરુને માથે
 પાંચક નામે ચોથું સુંદર વન આથેલું છે, ચૂલિકાની ફરતું તે ચારસોને ચોરાણું યોજનના
 ફરતા વિસ્તારવાલું વલયાકારે છે.

આ જંબૂઠ્ઠીપમાં સાત લંકો છે. તેમનાં ઋત, હૈમવંત, હરિવર્ષ, મહાત્રિદેહ, સ્મ્યક,
 દેરણપથ્વત અને ઐરવત, એવાં નામ છે. દક્ષિણમાં અને ઉત્તરમાં એ કેત્રોના જુદા કર-
 નારા વર્ષધર પર્વતો છે. તેમનાં હિમવાન, મહાહિમવાન, નિષધ, નીલવંત, સ્વપી અને
 શિલ્વરી એવાં નામ છે. તે પર્વતો મૂલમાં અને ટોચે લુદ્ધ વિસ્તારથી શોને છે. તેમાં પ્રથમ

પૃથ્વીની અંદર પચત્રીશ યોજન હંફો સુવર્ણમય હિમવંત નામે પર્વત છે, તે સો યોજન
 હંચો છે. બીજો મહાહિમવાન્ પર્વત હંફાશમાં અને હંચાશમાં તેથી બમણો છે અને તે અ-
 હુન જાતિના સુવર્ણનો છે. તેનાથી બમણા પ્રમાણવાળો ત્રીજો નિષધ પર્વત છે, તે સુવર્ણ
 જેવા વર્ણનો છે. ચોથો નીલવંત પર્વત પ્રમાણમાં નિષધ તુલ્ય છે અને તે વૈદૂર્યમણિનો
 છે. પાંચમો રુક્મી પર્વત રુપ્પમય છે અને પ્રમાણમાં મહાહિમવંત તુલ્ય છે. ઠાઠો શિલ્પરી
 પર્વત સુવર્ણમય છે અને પ્રમાણમાં હિમવંત તુલ્ય છે. તે સર્વે પર્વતો પાર્શ્વ ઝાગોમાં વિચિત્ર
 પ્રકારના મણિઉથી શોજે છે. છુદ્ર હિમવંત પર્વતની ઉપર એક હજાર યોજન લાંબો અને
 પાંચસો યોજન વિસ્તારવાળો પદ્મ નામે એક મોટો ડહ છે. મહા હિમવંત પર્વત ઉપર
 મહાપદ્મ નામે ડહ છે તે પદ્મડહથી લંબાશમાં અને વિસ્તારમાં બમણો છે. તેનાથી
 બમણો તિગિંબિ નામે ડહ નિષધ પર્વત ઉપર રહેલો છે. તેના જેવોજ કેસરી નામનો એક
 ડહ નીલવંત ગિરિ ઉપર આવેલો છે. મહાપદ્મ ડહની તુલ્ય મહાપુંફરીક ડહ રુક્મિ
 પર્વત ઉપર છે, અને પદ્મડહની તુલ્ય પુંફરીક ડહ શિલ્પરી પર્વત ઉપર રહેતો છે.
 એ પદ્માદિક ડહોમાં જલની અંદર દશ યોજન હંફાં ગયેલાં ઇવાં વિકસ્વર કમલો

રહેલાં છે, એ ઠગ દુહોમા શ્રી. હી, ધૃતિ, કીર્તિ, બુદ્ધિ અને લક્ષ્મી એ બે દેવીનું અનુક્રમે પદ્યોપસ આયુષ્યવાલી રહે છે. તે દેવીનું સામાનિક દેવો, ત્રણ પર્વદાના દેવો, આરમ રક્ષકો અને સૈન્ય સહિત છે.

ઋતદેવની અંદર ગંગા અને સિંધુ નામે મોટી બે નદીનું છે, હૈમવંત ક્ષેત્રમાં રોહિતા અને રોહિતાશા નામની બે નદીનું છે, હરિવર્ષ ક્ષેત્રમાં હરિસલીલા અને હરિકાંતા નામે બે નદીનું છે, મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં સીતા અને સીતોદા નામે બે મોટી નદીનું છે, રમ્યક ક્ષેત્રમાં નરકાંતા અને નારીકાંતા નામની બે નદીનું છે, હૈરણ્યવંત ક્ષેત્રમાં સ્વર્ણ કૂજા અને રુદ્ધકૂજા નામની બે નદીનું છે, અને ઐરવત ક્ષેત્રમાં રક્તા અને રક્તાવતી નામની બે નદીનું છે. તેનુંમાં પહેલી નદીનું પૂર્વ સમુદ્રમાં જઈને મળે છે, અને બીજી નદીનું પશ્ચિમ સમુદ્રમાં જઈને મળે છે. તેમાં ગંગા અને સિંધુ નદી ચૌદ હજાર નદીનું એ પરવરેલી છે, સીતા અને સીતોદા નદીનું વિના દરેક બંધે નદીનું તેગ્રી વમણી વમણી નદીનુંના પરિવારવાલી છે, ઉત્તરની નદીનું દક્ષિણની નદીનું જેટલાજ પરિવારવાલી છે, સીતા અને સીતોદા નદી પાંચ લાલ અને વત્રીસ હજાર નદીનુંના પરિવારવાલી છે.

જરતક્ષેત્રની પહોળાઈ પાંચસો ઠવિસ યોજન અને યોજનના ઊંચાણીશ જાગ કરીએ તેવા
 ૪ જાગ (૪ કલા) ની છે. અનુક્રમે વમણા, વમણા, વિસ્તારવાલા પર્વતો અને કોત્રો મહા-
 વિદેહ કોત્ર સુધી છે. ઉત્તર વાજુના વર્ષધર પર્વતો અને કોત્રો દક્ષિણના વર્ષધર પર્વતો
 અને કોત્રોની જેટલાજ પ્રમાણવાલા છે. ૬ પ્રમાણે વધા વર્ષધર પર્વતોનું અને લંડોનું પ્ર-
 માણ સમજવું. નિષધાદ્રીથી ઉત્તર તરફ અને મેરુથી દક્ષિણ તરફ, વિદ્યુત્પત્ત અને સૌ-
 મનસ નામે પૂર્વે પશ્ચિમમાં બે પર્વતો છે, તેમની હાથીના દાંતની જેવી આકૃતિ છે અને
 લેવટે મેરુ પર્વતથી જરા સ્પર્શ કર્યો વિના ઠેટે રહેલા છે. ૬ બંનેની મધ્યમાં દેવકુરુ ના-
 મનું યુગલિઆનું કોત્ર છે, તેનો વિષ્કંજ (ઉત્તર દક્ષિણ પહોળાઈ) અગ્યારહજાર આઠશો
 ને બેતાલીશ યોજન છે, તે દેવકુરુ કોત્રમાં સીતોદા નદીથી ખેદાયલા પાંચ દ્રહો છે. તે
 પાંચે દ્રહની વન્ને વાજુ દશ દશ સુવર્ણના પર્વતો છે. તેની એકત્ર ગણત્રી કરવાથી સો
 સ્વર્ણગિરિ થાય છે. તે દેવકુરુમાં સીતોદા નદીના પૂર્વે અને પશ્ચિમ તટ ઉપર ચિત્રકૂટ
 અને ત્રિચિત્રકૂટ નામે બે પર્વતો છે. તે ઊંચા એક હજાર યોજન છે, ધૂમિ ઉપર પહોળા
 પણ તેટલાજ છે અને ઉપર વિસ્તાર તેથી અર્ધો (૫૦૦) યોજન છે. મેરુથી ઉત્તરમાં અને

નીલવંન ગિરિશ્રી દક્ષિણમાં ગંધમાદન અને માલ્યવાન્ નામે બે પર્વતો હાથીદાંતને
 આકારે રહેલા છે, તે બે પર્વતોની અંદર સીતા નદીથી જિન્ન થયેલા પાંચ ડહો છે, તેની
 પાળ વન્ને ત્રાણુ દશ દશ હોવાથી એકંદર સો સુવર્ણના પર્વતો આવેલા છે તેથી ઉત્તર કુરુ
 ક્ષેત્ર ઘણું સ્મણિક લાગે છે. તે સીતા નદીના વન્ને તટ ઊર યમક નામના સુવર્ણના બે
 પર્વતો રહેલા છે, તે વિચિત્રકૂટ અને ચિત્રકૂટની જેટલાજ પ્રમાણવાલા છે. દેવકુરુ ને
 ઉત્તરકુરુની પૂર્વમાં પૂર્વવિદેહ આવેલ છે અને પશ્ચિમમાં અપરવિદેહ. અવિન્ન છે, તે પર
 સ્પર ક્ષેત્રાંતરની જેમ રહેલા છે. તે વન્ને ત્રિજાગમાં પરસ્પર, સંચાર રહિત અને નદીન્ન
 તથા પર્વતોથી ત્રિજાગ પામેલા, ચક્રવર્તીને વિજય કરવા યોગ્ય સોલ સોલ વિજયો છે.
 તેમાં કઠ, મહાકઠ, સુકઠ, કઠવાન, આવર્ત, મંગલાવર્ત, પુષ્કઠ અને પુષ્કલાવર્તી એ
 આઠ વિજય પૂર્વ મહાવિદેહમાં ઉત્તર તરફ છે. વત્સ, સુવત્સ, મહાવત્સ, સ્મ્યવાન્, સ્મ્ય,
 સ્મ્યક, સ્મણીય અને મંગલાવર્તી એ આઠ વિજય દક્ષિણ તરફ છે. પન્ન, સુપન્ન, મહાપન્ન
 પન્નાવર્તી, શંભ, કુમુદ, નલિન અને નલિનાવર્તી એ આઠ વિજય પશ્ચિમ મહાવિદેહમાં
 દક્ષિણ તરફ છે; અને વપ્ર, સુવપ્ર, મહાવપ્ર, વપ્રાવર્તી, વલ્લુ, સુવલ્લુ, ગંધિના અને ગં-

ધિલાવતી ઇ આઠ વિજયો ઉત્તરતિરફ છે.

જરાતલંકની મધ્યમાં દક્ષિણાર્ધ અને ઉત્તરાર્ધને જુદો પારુનારો વૈતલિંચ પર્વત આવેલો છે, તે પર્વત પૂર્વ અને પશ્ચિમે સમુદ્રપર્યંત વિસ્તારમાં છે, તે યોજન અને ઇક કોશ પૃથ્વીમાં હંચો છે, પચાસ યોજન વિસ્તારમાં અને પચવીશ યોજન હંચો છે. પૃ-
થ્વીથી દશ યોજન ઉપર જશ્ ટ્યારે તેની ઉપર દક્ષિણ અને ઉત્તરમાં દશ દશ યોજન વિસ્તારવાલી વિદ્યાધરોની બે શ્રેણી હ છે. તેમાં દક્ષિણ શ્રેણીમાં વિદ્યાધરોના રાષ્ટ્ર સહિત પચાસ નગરો છે અને ઉત્તર શ્રેણીમાં સાઠ નગરો છે. તે વિદ્યાધરોની શ્રેણીની હ પર દશ યોજન જશ્ ટ્યારે તેટલાજ વિસ્તારવાલી વ્યંતરોના નિવાસથી શોચિત ઇવી બંને બાજુ મલીને બે શ્રેણી હ છે. તે વ્યંતરોની શ્રેણી હની ઉપર પાંચ યોજન જશ્ ટ્યારે તેની ઉપરના નવ કૂટ આવેલા છે. ઇવીજ રીતે ઇરવત ક્ષેત્રમાં પણ વૈતાલ્ય રહેલો છે.

જંબૂદ્વીપની ફરતી કિલ્લારૂપ વજ્રમય જગતી આઠ યોજન હંચી છે, તે જગતી મૂલમાં બાર યોજન પહોલી છે, મધ્ય જાગમાં આઠ યોજન છે અને ઉપર ચાર યોજન છે. તેની ઉપર જાલકટક છે તે બે ગાહ હંચો છે. તે વિદ્યાધરોનું અદ્વિતીય મનોહર ક્રીમા

સ્થાન છે. તે જાઠકટરૂની પણ ઉપર દેવતાઈની જોગ શ્રૂમિરૂપ 'પંચવરા' નામે એક સુંદર વેદિકા છે, તે જગતિને પૂર્વીદિ દિશાઈમાં અનુક્રમે વિજય, વૈજયંત, જયંત અને અપરાજિત નામે ચાર દ્વાર છે.

હુદ્ર હિમવાન્ અને મહા હિમવાન્ પર્વતની મધ્યમાં (હિમચંત ક્ષેત્રમાં) શબ્દા-પાતી નામે હૃતવૈતાહય પર્વત છે, શિલરી અને રુક્મી પર્વતની વચમાં વિકટાગતી નામે હૃતવૈતાહય પર્વત છે, મહા હિમવાન્ અને નિષધ પર્વતની મધ્યમાં ગંધાપાતી નામે હૃતવૈતાહય પર્વત છે, અને નીલવંત તથા રુક્મી પર્વતની વચમાં માહ્યવાન્ નામે હૃતવૈતાહય પર્વત છે. તે સર્વ વૈતાંહય પર્વતો પાલાના જેવી આકૃતિવાળા છે અને એક હજાર યો-જન ઊંચા છે. જંબુદ્વીપની ફરતો લવણ સમુદ્ર છે, તે વિસ્તારમાં જંબદ્વીપથી વમણો છે. મધ્યમાં એક હજાર યોજન ઊંચો છે. વંદ્રે તરફની જગતીથી અનુક્રમે ઉતરતા ઉતરતા પંચાણુ હજાર યોજન જશ્ણ ત્યાં સુધી ઊંચાઈમાં અને ઊંચાઈમાં તેનું જલ વધતું છે. મધ્યમાં દશહજાર યોજનમાં સોઠહજાર યોજન ઊંચી એ લવણ સમુદ્રની પાણિની શિલા છે. તેની ઉપર ત્રે ગાંઝ સુધી ઊંચી જલની વેલ એક દિવસમાં બે વલત રહે છે. તે લવણ સ-

મુદ્રની મધ્યમાં પૂર્વાંધિ દિશાના ક્રમથી વડવામુલ, કેયૂંપ, ચૂપ અને શ્વર ઇનામના મોટા માટલાની જેવી આકૃતીવાળા ચાર પાતાલ કલ્પા છે. તે મધ્યમાં પેટાલે એક લાલ યોજન પોહોલા છે અને લાંબ યોજન હંફા છે. એક હજાર યોજન જાડી વજ્રરત્નની તેમની ઠીંકરી છે. નીચે અને ઉપર દશ હજાર યોજન પહોળા છે, તેમાં વાયુ ત્રીજે અંશે રહેલ છે, વાંકીના બે જાગમાં જલ રહેલું છે અને તે કાંઠા વિનાના મોટા માટલાના જેવા આકારના છે. તે કલ્પામાં કાંલ, મહાકાલ, વેલંબ અને પ્રતંજન નામના દેવતા અનુક્રમે પોતપોતાના ક્રીડા આત્રાસમાં રહે છે. તે ચાર પાતાલ કલ્પાના આંતરામાં સાતહજાર આઠસોને ચોરાશી ન્હાના કલ્પા છે, તે એક હજાર યોજન ચૂમિમાં હંફા તથા પેટાલે પહોળા છે. તેમની દશ યોજનની ઠીંકરી જાની છે અને ઉપર તથા નીચે એકસો યોજન પોહોળા છે અને વાયુને તેના મધ્યજાગનું વાયુ મિશ્રજલ હલ્લે છે. એ સમુદ્રની વેલને અંદરથી ધારણ કરનારા બેતાલીશ હજાર નાગકુમાર દેવતા હમેશાં રક્તકની પેઠે રહેલા છે. વહારથી વેલને ધારણ કરનારા બોતેરહજાર દેવતા છે અને મધ્યમાં હંફતી શિલા ઉપરની બે ગાઉપર્યંત વેલને રોકનારા સાતહજાર દેવો છે. તે લવણ સમુદ્રમાં ગોસ્તૂપ,

જઠકાનાસ, શંભ અને હદકસીમ એ નામના અનુક્રમે સુવર્ણ, અંકરત્ન, રૌપ્ય અને સ્પા-
 ટિકના ચાર વેલંધર પર્વતો છે. ગોસ્તૂપ, શિવક, શંભ અને મનોહદ નામના ચાર દેવતા
 ડનો તેમાં આશ્રય છે. તે ત્રેતાલીશ હજાર યોજન સમુદ્રમાં જડ્દે ત્યારે ચારે દિશાએ
 ચાર આવેલા છે તથા ચાર ત્રિદિશાલમાં કર્કોટક, કાર્દમક, કૈલાશ અને અરુણપ્રજ
 નામે ચાર સર્વરત્નમય એવા સુંદર અનુવેલંધર પર્વતો છે. તે પર્વતો ઉપર કર્કોટક, વિદ્યુ-
 જિવ્હ, કૈલાશ અને અરુણપ્રજ નામે તેના સ્વામિ દેવો નિરંતર વસે છે. તે સર્વ પર્વતો એક
 હજાર સ્તાતસોને એકત્રીશ યોજન ડંચા છે, એક હજારને વાવીશ યોજન સૂલમાં પહોળા
 છે અને ચારસોને ચોવીશ યોજન શિખર ઉપર પહોળા છે. તે સર્વ પર્વતોની ઉપર તેના
 સ્વામી દેવતાલના શોજનિક પ્રાસાદો છે. ત્રલી વાર હજાર યોજન સમુદ્ર તરફ જડ્દે
 ત્યારે પૂર્વ દિશા સંવંધી બે ત્રિદિશામાં બે ચંદ્ર દ્વીપ છે, તે વિસ્તારમાં અને પહોળાઈમાં
 પૂર્વ પ્રમાણે છે. અને તેટલાજ પ્રમાણવાળા બે સૂર્ય દ્વીપો પશ્ચિમ દિશા સંવંધી બે ત્રિદિ-
 શામાં છે અને સુસ્થિત દેવતાના આશ્રયચૂત ગૌતમદ્વીપ તે વેની વચમાં છે. ઉપરાંત લ-
 વણ સમુદ્ર સંવંધી શિલાની આ વાજુ અને બહારની વાજુ ચાલનારા ચંદ્રો અને સૂ-

યોના આશ્રયરૂપ દ્વીપો છે, તથા તેની ઉપર તેમના પ્રાસાદો રહેલા છે. તે લવણ સમુદ્ર લવણ રસવાળો છે.

લવણ સમુદ્રની ફરતો તેનાથી વમણો પહોળો ધાતકીલંડ નામે બીજો દ્વીપ છે. જંબુદ્વીપમાં મેરુપર્વત ક્ષેત્રો અને વર્ષધર પર્વતો જેટલા કહેલા છે તેથી વમણા તેજ નામના ધાતકીલંડમાં છે. વધારામાં ઉચર અને દક્ષિણમાં ધાતકીલંડની પહોળાઈ પ્રમાણે બે ઇશુકાર પર્વતો આવેલા છે, તેનાવડે વિચાગ પામેલા પૂર્વાર્ધ અને પશ્ચિમાર્દમાં જંબુદ્વીપની જેટલી સંખ્યાવાળા ક્ષેત્રો અને પર્વતો છે. તે ધાતકીલંડમાં ચક્રના આરા જેવા આકારવાળા અને નિષધ પર્વત જેટલા હંચા તથા કાલોદધિ અને લવણ સમુદ્રને ફરશીને રહેલા વર્ષધર પર્વતો તથા ઇશુકાર પર્વત છે અને આરાના આંતરાની જેવાં ક્ષેત્રો છે. ધાતકીલંડ દ્વીપની ફરતો કાલોદધિ નામે સમુદ્ર આવેલો છે, તે આઠ લાલ યોજનના વિસ્તારવાળો છે. તેની ફરતો પુષ્કરવર દ્વિપાર્દ તેટલોજ પ્રમાણવાળો છે. ધાતકીલંડમાં ઇશુકાર પર્વત સહિત મેરુ વિગેરેની સંખ્યા સંબંધી જે નિયમ કહેલો છે, તેજ નિયમ પુષ્કરાર્દમાં પણ છે, અને પુષ્કરાર્દમાં ક્ષેત્રાદિકના પ્રમાણનો નિયમ

ધાતકીલ્ખના ક્ષેત્રાદિકના વિનાગથી વમણો છે. ધાતકીલ્ખ અને પુષ્કરાર્કમાં મઢીને ચાર નાના મેરુ પર્વતો છે. તે જંબુદ્વીપના મેરુથી પંદરહજાર યોજન ઊંચા ઊંચા અને ઠસો યોજન ઊંચા વિસ્તારવાળા છે. તેનો પ્રથમ કાંઈ મહામેરુ જેટલોજ છે. બીજો કાંઈ સાત હજાર યોજન ઊંચો અને ત્રીજો કાંઈ આઠ હજાર યોજન ઊંચો છે. તેમાં ત્રણશાલ અને નંદનવન મુખ્ય મેરુની પ્રમાણેજ છે. નંદનવનથી સાતપંચાવન હજાર યોજન જણ ત્યારે પાંચસો યોજન વિશાળ એવું સૌમનસ નામે વન છે, એના ઉપર અઢ્યાવિસ હજાર યોજન જતાં પાંચુક વન છે, તે મધ્યેની ચુલિકા ફરતું ચારસોને ચોરાણું યોજન વિસ્તારમાં છે. તેનો ઉપર અને નીચે મહામેરુના જેટલોજ ત્રિક્કંચ છે અને તેટલીજ અવગાહના છે તથા મુખ્ય મેરુની જેટલાજ પ્રમાણવાલી તેની ચૂલિકા છે. એવી રીતે માનુષક્ષેત્રમાં અઢીદ્વીપ, બે સમુદ્ર પાંચ ત્રીસ ક્ષેત્રો, પાંચ મેરુ, ત્રીસ વર્ષધર પર્વતો, પાંચ દેવકુરુ, પાંચ ઉત્તરકુરુ અને એકસો ને સાઠ વિજયો છે. પુષ્કરાર્ક દ્વીપની ફરતો માનુષોત્તર નામે પર્વત છે, તે મનુષ્ય લોકની ત્રણ શહેરના કિલ્લાની જેમ તર્જુલાકારે રહેલો છે. તે સુવર્ણનો છે અને બાકીના પુષ્ક-

રાર્ક્ષમાં સત્તરસોને એકવિસ યોજન લંચો છે, ચારસોને ત્રીસ યોજન પૃથ્વીમાં રહેલો છે, એક હજારને વાવિસ યોજન નીચે વિસ્તારમાં છે, સાતસોને ત્રેવીસ યોજન મધ્યજાગે વિસ્તારમાં છે અને ચારસોને ચોવિસ યોજન ઉપર વિસ્તારમાં છે. તે માનુષ્યોત્તર પર્વતની બહાર મનુષ્યોનું જન્મ મરણ થતું નથી. તેની બહાર ગયેલા ચારણમુનિ આદિક પણ બહાર મરણ પામતા નથી તેથી એનું નામ માનુષોત્તર છે. એની બહારની ઋમિપર બાદરામ્નિ, મેઘ, વિદ્યુત, નદી અને કાલ વિગેરે નથી. તે માનુષ્યોત્તર પર્વતની અંદરની બાજુએ (૫૬) અંતરદ્વીપો અને પાંત્રીસ દેત્રો છે, તેમાંજ મનુષ્યો ઉત્પન્ન થાય છે; પરંતુ કોઈએ સંહરણ કરવાથી, વિદ્યાના બલથી, તથા લલ્બિધના યે.ગથી મેરુપર્વત વિગેરેના શિખરો ઉપર અઢી દ્વીપમાં અને બંને સમુદ્રમાં સર્વત્ર મનુષ્યો લાજે છે. તેમના ધરત સંબંધી, જંબુદ્વીપ સંબંધી અને લવણસમુદ્ર સંબંધી એમ સર્વ દેત્ર, દ્વીપ, અને સમુદ્ર સંબંધી સંજ્ઞાજેદે કરીને જુદા જુદા વિષાગ કહેવાય છે.

મનુષ્યોના આર્ય અને મ્લેહ્હ એવા બે જેદ છે. આર્યો દેત્ર, જાતિ, કુલ, કર્મ, કર્મ, શિલ્પ અને જ્ઞાણના જ્ઞેદથી ઠ પ્રકારના છે, દેત્રાર્યો પંદર કર્મઋમિમાં ઉત્પન્ન થાય છે, તેમાં

आ चरतक्षेत्रमा सान्नीपचवीश देशमां उत्पन्न थयेला आर्य कहेवाय ठे. ए आर्यदेश
 पोताना नगरोथी आवी रीते उळ्ळाथ ठे. राजघ्नी नगरीथी मगधदेश, चंपा नगरीथी
 अंगदेश, ताम्रलिप्तीथी बंगदेश, वाराणसीथी काशीदेश, कांचनपुरीथी कालिंगदेश, सा-
 केत (अयोध्या) पुरीथी कोशळदेश, हस्तिनापुरथी कुरुदेश, शौर्यपुरथी कुशात्तदेश,
 कांपिड्यपुरथी पंचालदेश, अद्रिष्ठनापुरीथी जंगलदेश, मिथिलापुरीथी विदेहदेश,
 द्वारवती (द्वारका) पुरीथी सौराष्ट्र (सोरठ) देश, कौशांबीपुरीथी वत्सदेश,
 जद्विलपुरथी मलयदेश, नांदिपुरथी संदर्भदेश, पुनरुह्यापुरीथी वरुणदेश, वैराट-
 नगरीथी मत्स्यदेश, शुक्तिमतीपुरीथी चेदीदेश, मृतिकावतीथी दशार्णदेश, वीतजय-
 पुरथी सिंधुदेश, मथुरापुरीथी सौवीरदेश, अपपापुरीथी सूरसेनदेश, जंगीपुरीथी
 मासपुरी वर्जदेश, श्रावस्तीपुरीथी कुणालदेश, कोटीवर्षपुरथी लाटदेश अने श्वेतवी-
 पुरीथी केतकार्ददेश, एम सान्नीपचवीश आर्यदेशो आ नगरोथी उळ्ळाथ ठे. तीर्थकर,
 चक्रवर्ति, वासुदेव अने बळचद्रोना ते देशोमांज जन्म थाय ठे. इक्ष्वाकुवंश, ज्ञातवंश,
 विदेहवंश, कुरुवंश, उभवंश, जोजवंश अने राजन्धवंश, ए त्रिगेरे वंशोमां उत्पन्न थयेला

મનુષ્યો જાતિ આર્થ કહેવાય છે. તથા કુલગર, ચક્રવર્તી, વાસુદેવ અને બલજદ્ર તથા તેમની ત્રીજી પાંચમી કે સાતમી પેઢીથી ચાલેલા શુદ્ધવંશમાં ઉત્પન્ન થયેલા હોય તે કુલ આર્થ કહેવાય છે. પૂજન કરવું ને કરાવવું, શાસ્ત્ર ઋણવાં ને ઋણાવવાં, તેથી અને વીજા શુભ પ્રયોગથી જેનું આજીવિકા ચલાવે તે કર્માર્થ કહેવાય છે. થોડા પાપ વ્યાપાર વાળા, વસ્ત્ર વણનારા, વસ્ત્ર તૂણનારા, કુંજાર, નાપિત અને દેવલ (પૂજારા) વિગેરે શિલ્પાર્ય કહેવાય છે. જે હંચી જાણના નિયમવાળા વર્ણોથી પૂર્વોક્ત પાંચે પ્રકારના આર્યોના વ્યવહારને કહે છે, તે જાણાર્ય કહેવાય છે. મ્લેહ્હોમાં શાક, યવન, શબર, બાર્બર, કાયા, મુંરુ, ભરૂ, ગોરૂ, પત્કણક, અરપાક, દૂણ, રોમક, પારસી, લસ, લાસિક, કાંબિલિક, લકુલ, ખિલ્લ, અંધ, બુક્કસ, પુલિંદ, કૌંચક, ત્રમરત, કુંચ, ચીન, વંક, માલવ, દ્રવિરુ, કુલદ્દ, કિરાત, કૈકય, હૈયમુલા, હાથીમુલા, અશ્વમુલા, અજમુલા, અશ્વકર્ણા, ગજકર્ણા, અને વીજા પણ અનાર્યો કે જેનું ધર્મ ઇવા અદુરોને પણ જાણતા નથી, તેમજ ધર્મ તથા અધર્મને પૃથક્ સમજતા નથી તેનું મ્લેહ્હ કહેવાય છે. વીજા અંતરદ્વીપોમાં મનુષ્યો છે તેનું પણ યુગંલિયા હોવાથી ધર્મ અધર્મને જાણતા નથી. એ અંતરદ્વીપ ભપ્ત છે, તેમાં

અધ્યાવીસ દ્વીપો કુદ્ર હિમાલય પર્વતને પૂર્વ અને પશ્ચિમ વાજુને ઠેકે દશાનકૂળ વિગેરે
 ચાર વિદિશામાં લવણ સમુદ્રમાં નીકલેલો ઢાહાનની ઊર રહેલા છે. તેમાં દશાનકૂળમાં
 જંબુદ્વિપની જગતિશ્રી ત્રણસો યોજન લવણ સમુદ્રમાં જડે ત્યાં તેટલોજ લાંબો અને પ-
 હોલો એવો પ્રથમ “एकोरुक” નામે અંતરદ્વીપ છે. એ દ્વીપમાં તે દ્વીપના નામથી નીલલાતા
 સર્વ અંગ ઉપાંગમાં સુંદર એવા મનુષ્યો રહે છે ફક્ત एकोरुक દ્વીપમાં જ નહિ, પણ વીજા વધા
 અંતરદ્વીપોમાં તે દ્વીપના નામથી નીલલાતા મનુષ્યો જ રહે છે એમ જાણવું. અગ્નિકૂળ
 વિગેરે વાકીની ત્રણ વિદિશાનમાં તેટલીજ ઊંચાડે તેટલાજ લાંબા અને પહોળા આ-
 ત્તાપિક, લાંગુલિક, અને વૈષાણિક એ નામના અનુક્રમે દ્વીપો રહેલા છે. ત્યાર પછી જગતિશ્રી
 ચારસો યોજન લવણ સમુદ્રમાં જડે ત્યાં તેટલીજ લંબાઈ અને તેટલાજ વિષ્કંજ-
 વાલા દશાન વિગેરે વિદિશાનમાં હયકર્ણ, ગજકર્ણ, ગોકર્ણ અને શુર્કલકર્ણ એ નામના
 અનુક્રમે અંતરદ્વીપો છે. તે પછી જગતિશ્રી પાંચસો યોજન દૂર તેટલીજ લંબાઈ
 અને વિષ્કંજવાલા ચાર અંતરદ્વીપો દશાન વિગેરે વિદિશાનમાં આદર્શમુલ, મેષમુલ,
 હયમુલ અને ગજમુલ નામના અનુક્રમે આવેલા છે. પછી ઠશે યોજન દૂર તેટલીજ

લંબાઈ અને વિસ્તારવાળા અશ્વમુલ, હસ્તિમુલ, સિંહમુલ, અને વ્યાગ્રમુલ નામના અંતરદ્વીપો આવેલા છે. પઠી સાતસો યોજન દૂર તેટલીજ લંબાઈ અને વિસ્તારવાળા અશ્વકર્ણ, સિંહકર્ણ, હસ્તિકર્ણ અને કર્ણપ્રાવરણ નામે અંતરદ્વીપો આવેલા છે. તે પઠી આઠસો યોજન દૂર તેટલીજ લંબાઈ અને તેટલાજ વિષ્કંજવાળા હલકામુલ, ત્રિયુ-જિવ્હ, મેષમુલ અને ત્રિયુદ્રંત એ નામના ચાર દ્વીપો ડશાન વિગેરે દિશાનમાં અનુક્રમે રહેલા છે. તે પઠી જગતિથી લગ્નણોદધિમાં નવસો યોજન જતાં તેટલાજ વિષ્કંજ અને લંબાઈથી શોખતા ગૂઢદંત, ઘનદંત, શ્રેષ્ઠદંત અને શુદ્ધદંત નામે ચાર અંતરદ્વીપો ડશાન વિગેરે દિશાના ક્રમથી રહેલા છે. એજ પ્રમાણે શિખરી પર્વત ઉપર પણ અઠ્યાવિસ દ્વીપ છે. એવી રીતે સર્વે મઠ્ઠીને ઠપ્પ અંતરદ્વીપો છે.

માનુષોત્તર પર્વતની પઠી બીજું પુષ્કરાર્દ છે, તે પુષ્કરાર્દની ફરતો તે આઠા દ્વીપથી બમણો પુષ્કરોદક સમુદ્ર આવેલો છે. તે પઠી વારુણીવર નામે દ્વીપ અને સમુદ્ર આવેલા છે. તે પઠી ક્ષીરવર નામે દ્વીપ ને સમુદ્ર છે, તે પઠી ઘૃતવર નામે દ્વીપ ને સમુદ્ર છે. તે પઠી ઇચ્છવર નામે દ્વીપ ને સમુદ્ર છે. તે પઠી આઠમો નંદીશ્વર નામે સ્વર્ગના જૈવો દ્વીપ

આવેલો છે. એ વલ્લયવિક્ષંપ્તમાં એકસોને ત્રેસઠ કરોડ તથા ચોરાશી લાલ યોજન છે. એ દ્વીપ વિવિધ જાતિના ઉદ્યાનવાલો અને દેવનાર્ડને ઉપત્તોગની શ્રૂમિરૂપ છે; તેમજ પ્રતુની પૂજામાં આસક્ત થયેલા દેવનાર્ડના આત્માગમનથી સુંદર છે. એના મધ્ય પ્રદેશમાં પૂર્વોદિ દિશાઈમાં અનુક્રમે અંજન સરલા વર્ણવાલા ચાર અંજન પર્વતો રહેલા છે. તે પર્વતો તલીએ દશહજાર યોજનથી કાંઈક અધિક વિસ્તારમાં છે, અને ઉપર એકહજાર યોજન વિસ્તારવાલા છે. તેમજ હુદ્રમેરુના જેટલા (૬૫૦૦૦ યોજન) ઊંચા છે. તેમાં પૂર્વમાં દેવરમણ નામે, દક્ષિણમાં નિલ્યોદ્યોત નામે, પશ્ચિમમાં સ્વયંપ્રજ્ઞ નામે અને ઉત્તરમાં રમણીય નામે અંજનાચલ છે. તે ચાર પર્વતોની ઉપર સો યોજન લાંબા, તેથી અર્ધ વિસ્તારવાલા અને વૌતેર યોજન ઊંચાં અર્હત્ નગવાનનાં ચૈલ્યો છે. તે દરેક ચૈલ્યને ચાર ચાર દ્વાર છે. તે સોલ યોજન ઊંચાં છે, પ્રવેશમાં આઠ યોજન અને વિસ્તારમાં પણ આઠ યોજન છે. તે દ્વારો વૈમાનિક, અસુરકુમાર, નાગકુમાર અને સુવર્ણકુમારના આશ્રયરૂપ છે. અને તેડના નામથીજ તે પ્રખ્યાત છે. તે ચાર દ્વારની મધ્યમાં સોલ યોજન લંબાઈવાલી, તેટલાજ વિસ્તારવાલી અને આઠ યોજન ઊંચી એક મણિપીઠિકા છે. તે પીઠિકા ઉપર

સર્વ રત્નમય દેવહંદક છે. તે પીઠિકાપ્રી વિસ્તારમાં અને ઝંચાઈમાં અધિક છે. દરેક દેવ-
હંદકની ઉપર ઋષભ, વર્હમાન, ચંદ્રાનન અને વારિષેણ એ ચાર નામવાળી પર્યંકઆસને
બેઠેલી, પોતાના પરિવારે સહિત, રત્નમય શાશ્વત અર્હતની એકસોને આઠ આઠ સુંદર
પ્રતિમા છે. દરેક પ્રતિમાની સાથે પરિવારચૂત, બે બે નાગ, યક્ષ, ચૂત અને કુંભધારી
દેવોની પ્રતિમા છે. બે બાજુ બે ચામરધાર પ્રતિમા છે, અને દરેક પ્રતિમાના પૃષ્ઠ ત્રાગે
એક એક ઠત્રધાર પ્રતિમા છે. દરેક પ્રતિમાની સમીપે ધુપઘટી માળા, ઘંટા, અષ્ટમંગ-
લિક, ધ્વજ, ઠત્ર, તોરણ, ચંગેરી, નાના પુષ્પ પાત્રો (પટલો) આસનો અને સોલપૂર્ણ
કલ્પશ તથા બીજા અલંકારો છે. ત્યાંની તલ્લીઆની ચૂમિતમાં સુવર્ણની સુંદર રજવાળી
વાલુકા છે. તે દેવાયતન પ્રમાણેજ તેની આગલ સુંદર મુલમંરુપો, પેદાર્થમંરુપો, અક્ષ-
વાટિકા અને મણિપીઠિકા છે. ત્યાં રમણિક સ્તૂર પ્રતિમા છે, સુંદર ચૈત્યવૃહ્નો છે, ઇંદ્ર
ધ્વજો છે, અને અનુક્રમે દિવ્ય વાપિકા છે, પ્રત્યેક અંજનાદિકની ચારે દિશાએ
લાલ લાલ યોજનના પ્રમાણવાળી વાપિકા છે. ઇટલે કુલ સોલ વાપિકા છે. તેમના
નંદિષેણા, અમોઘા, ગોસ્તૂપા, સુદર્શના, નંદોત્તરા, નંદા, સુનંદા, નંદિવર્હના, ત્રંદ્રા,

ત્રિશાળા, કુમુદા, પુનંરિક્ષીકા, વિજયા, વૈજયંતી, જયંતી અને અપરાજિતા એવાં
 નામો છે. તે પ્રત્યેક વાપિકાઉથી પાંચસો યોજન પત્રી અશોક, સત્તહદ, ચંપક અને
 આમ્ર એ નામવાળાં મોટા ઉદ્યાનો રહેલાં છે. તે પાંચસો યોજન વિસ્તારમાં છે અને લાલ્હ
 યોજન લાંબાં છે. તે દરેક વાપિકાઉની મધ્યમાં સ્ફાટિકમણિના, પાલાના આકારના
 અને સુંદર વેદિકા તથા ઉદ્યાનોવાળા સુશોજિત દધિમુલ્ પર્વતો છે. તે ચોસઠ હજાર
 યોજન ઊંચા, એક હજાર યોજન ઊંચા અને ઊપર તથા નીચે દશહજાર યોજનના વિસ્તા-
 રવાળા છે. વાપિકાઉના આંતરામાં વે વે રતિકર પર્વતો છે, એટલે એકંદર વત્રીશ રતિકર
 પર્વતો છે. દધિમુલ્ પર્વતો તથા રતિકર પર્વતો ઊપર અંજનગીરીની જેમ શાશ્વત અહ-
 તોનાં ચૈત્યો છે. તે ઘ્રીપની ત્રિદિશાઉમાં વીજા ચાર રતિકર પર્વતો છે, તે દશહજાર યો-
 જન લાંબા તથા પહોળા અને એકહજાર યોજન ઊંચા, શોજાયમાન, સર્વ રત્નમય, દિવ્ય
 અને ઝલ્હરીના આકારવાળા છે. તેમાં દક્ષિણમાં રહેલા સૌધર્મેડના વે રતિકર પર્વતો
 અને ઉત્તરમાં રહેલા ડ્શાનેડના વે રતિકર પર્વતોની આઠે દિશાઉમાં તેમની આઠ આઠ
 મદ્દાદેનીઉની આઠ આઠ રાજધાનીઉ છે, એટલે કુલ્લ વત્રીશ રાજધાનીઉ છે. તે રતિકરથી

એક લાલ યોજન દૂર અને એક લાલ યોજનના પ્રમાણવાળી (લાંબી પહોળી) તથા
 જિનાલયોથી વિનૂષિત છે. તેના સુજાતા, સૌમનસા, અર્ચિમાલી, પ્રત્નાકરા, પદ્મા, શિવા,
 શુચી, વ્યંજના, ચૂતા, ચૂતવંતસિકા, ગોસ્તૂપા, સુદર્શના, અમલા, અપ્સરા, રોહિણી,
 નવમી, રત્ના, રત્નોચ્ચયા, સર્વરત્ના, રત્નસંચયા, વસુ, વસુમિત્રિકા, વસુન્નાગા, વસુંધરા,
 નંદોત્તરા, નંદા, ઉત્તરકુરુ, દેવકુરુ, કૃષ્ણા, કૃષ્ણરાજી, રામા અને રામદ્વિતા ઇવાં નામ
 છે. તે નામો પૂર્વ દિશાના ક્રમથી જાણવાં. આ નંદીશ્વરદ્વીપમાં રહેલાં જિનચૈલ્યોમાં
 સર્વ ઋહિવાળા દેવતાનું પરિવારસહિત શ્રીમત્ અર્હતોની કલ્યાણક તિથિનુપ્ અષ્ટા-
 ન્દિક ઉત્સવ કરે છે.

તે નંદીશ્વરદ્વીપની ફરતો નંદીશ્વર સમુદ્ર છે, તે પઠી અરુણદ્વીપ છે, અને તેની
 ફરતો અરુણોદધિ નામે સમુદ્ર છે, તે પઠી અરુણ વરદ્વીપ અને અરુણવર સમુદ્ર છે,
 પઠી અરુણાન્નાસદ્વીપ અને અરુણાન્નાસ સમુદ્ર છે, તે પઠી કુંભલદ્વીપ અને કુંભલોદધિ
 નામે સમુદ્ર છે, અને તે પઠી રુચક નામે દ્વીપ અને રુચક નામે સમુદ્ર છે. ઇવી રીતે પ્રશ-
 સ્ત નામવાળા અને એક એકથી વમણા પ્રમાણવાળા દ્વીપો અને સમુદ્રો અનુક્રમે

રહેલા છે. તે સર્વની અંતે સ્વયંચૂરમણ નામે ઠેલ્લો સમુદ્ર છે.

પૂર્વોક્ત અઢીઢીપમાં દેવકુરુ અને ઉત્તરકુરુ જેટલા જાગવિના પાંચ મહાત્રિદેહ, પાંચ જરત, અને પાંચ ઇરત્રત ઇ પંદર કર્મચૂમિલ છે. કાલ્લોદધિ, પુષ્કરોદધિ અને સ્વયંચૂરમણ ઇ ત્રણ સમુદ્ર મીઠા પાણીવાલા છે. લવણ સમુદ્ર સ્વારા પાણીનો છે, તથા વાસુણોદધિનાં પાણી વિચિત્ર પ્રકારની મનોહર મદિરા જેવાં છે. ક્ષીરોદધિ સ્વાંનુ મિશ્રિત ધીનો ચોથો જાગ જેમાં છે ઇત્રા ગાયના ડુધના જેવા પાણીવાલો છે. ઘૃતવર સમુદ્ર ઉક્કાલેલા ગાયના ધીના જેવો છે, અને વીજા સમુદ્રો તજ, ઇલાહચી, કેસર ને મરીના ચૂર્ણ મિશ્રિત ચોથા જાગવાલા ઇહુરસના જેવા છે. લવણોદધિ, કાલ્લોદધિ અને સ્વયંચૂરમણ ઇ ત્રણ સમુદ્ર માઠલા, કાચવા વિગેરેથી સંકીર્ણ છે. ઇ સિધાયના વીજા સમુદ્રો મત્સ્ય અને કૂર્માદિથી સંકીર્ણ નથી (તેમાં થોડા અને નાના મહાદિ છે).

જંબુઢીપમાં જઘન્યે તીર્થકરો, ચક્રીઠ, વાસુદેવો અને વલ્લદેવો ચાર ચાર હોય છે; અને ઉત્કર્ષથી ચોત્રીસ જિન અને ત્રીસ પાર્થિવો (ચક્રવર્તી કે વાસુદેવ) શાય છે. ધાતકીલંન અને પુષ્કરાર્દ્ધ સંનમાં ઇથી વમણા શાય છે.

૫ તિર્યગ્ લોકની હપર નવસો યોજન ન્યૂન સાતરાજ ત્રમાણવાલો મોટી ઋદ્ધિ-
 વાલો હર્ષલોક છે. તેમાં સૌધમ, દશાન, સનત્કુમાર, માહેન્દ્ર, બહ્મ, લાંતક, શુક્ર,
 સહસ્ત્રાર, આનત, પ્રાણત, આરણ અને અચ્યૂત ૯ નામના વાર કલ્પો (દેવલોક) છે,
 અને નવત્રૈવેયક છે. તે ત્રૈવેયકના સુદર્શન, સુપ્રવરૂ, મનોરમ, સર્વજદ્ર, સુવિશાલ,
 સુમન, સૌમનસ, પ્રીતિકર અને આદિત્ય ૯વાં નામ છે. તે પઠી પાંચ અનુત્તર વિ-
 માનો છે. તેનાં વિજય, વૈજયંત, જયંત, અપરાજિત અને સર્વાર્થસિદ્ધ ૯વાં નામ છે.
 તેમાં પ્રથમના ચાર પૂર્વ દિશાના ક્રમથી ચાર દિશા ૯ રહ્યા છે, અને સર્વાર્થસિદ્ધ
 વિમાન સર્વની મધ્યમાં છે. ત્યારબાદ વાર યોજન હેંચે સિદ્ધશિલા છે. તે પિસ્તાલિશ
 લાલ યોજન લંબાઈમાં અને વિસ્તારમાં છે, તેની હપર ત્રણ ગાહ પઠી અનંતર ચોથા ગા-
 હના ઠઠે અંશે લોકાગ્ર સુધી સિદ્ધના જીવો છે, આ સંજૂતલા પૃથ્વીપ્રી સૌધર્મ અને દશાન
 કલ્પ સુધી દોહ રાજલોક છે. સનત્કુમાર અને માહેન્દ્રલોક સુધી અઢી રાજલોક છે,
 સહસ્ત્રાર દેવલોક સુધી પાંચમું રાજલોક છે, અચ્યૂત દેવલોક સુધી ઠહું રાજલોક છે,
 અને લોકાંત સુધી સાતમું રાજલોક છે. સૌધર્મકલ્પ અને દશાનકલ્પ ચંદ્રમંદલના

જેવાં વર્તુલ છે, તેમાં દક્ષિણાર્દમાં સૌધર્મકલ્પ અને ઉત્તરાર્દમાં દ્શાનકલ્પ છે. સન-
 લુમાર અને માહેંદ્ર એ વન્ને દેવલોક પણ તેમની તુલ્ય આકૃતિવાલાં છે, તેમાં દક્ષિણા-
 ર્દમાં સનલુમાર દેવલોક છે અને ઉત્તરાર્દમાં માહેંદ્ર દેવલોક છે. લોકપુરુષની કોણી-
 વાલા જાગમાં અને લોકના મધ્યજાગમાં બ્રહ્મ દેવલોક છે, તેનો સ્વામિ બ્રહ્મેંદ્ર છે. તે
 દેવલોકના પ્રાંતજાગમાં સારસ્વત, આદિત્ય, અગ્નિ, અરુણ, ગર્દતોય, તુષિત, અઘ્યા-
 વાથ, મરુત અને રિષ્ટ, એ નવ જાતિના લોકાંતિક દેવતા છે. તેની ઉપર લાંતક કલ્પ
 છે ત્યાં તેજ નામનો ડંદ્ર છે. તેની ઉપર મહાશુક્ર દેવલોક છે ત્યાં પણ તેજ નામનો ડંદ્ર છે.
 તેની ઉપર સહસ્રાર દેવલોક છે ત્યાં પણ તે નામનોજ ડંદ્ર છે. તેની ઉપર સૌ-
 ધર્મ અને દ્શાન દેવલોક જેવી આકૃતિવાલા આનત અને પ્રાણત દેવલોક છે.
 તેમાં પ્રાણતકલ્પમાં રહેનાર પ્રાણત નામે ડંદ્ર તે વન્ને દેવલોકનો સ્વામી છે. તેની
 ઉપર તેવીજ આકૃતિવાલા આરણ અને અચ્યુત નામે વે દેવલોક છે. અચ્યુત દેવ-
 લોકમાં રહેનાર અચ્યુત નામે ડંદ્ર તે વન્ને દેવલોકનો સ્વામિ છે. ઐવેચકમાં અને અનુ-
 તરોમાં અહ્મિંદ્ર દેવતા છે. પહેલા વે કલ્પો ઘનોદધિને આધારે રહેલા છે, અને તે પઠીના

ત્રણ કલ્પો વાયુને આધારે સ્થિતિ કરીને રહેલાં છે. તે પઠીના ત્રણ દેવલોક ઘનોદધિ અને ઘનવાતને આધારે રહેલાં છે, અને તેની ઉપર સર્વ દેવલોક આકાશને આધારે છે. તેમાં ઇંદ્ર, સામાનિક, ત્રાયલ્લિંશ, પાર્ષદ્ય, અંગરદ્વક, લોકપાલ, અનીક, પ્રકીર્ણ, આનિયોગિક, અને કિલ્વિષિક એ દશ પ્રકારના દેવતાલે રહેલા છે. સામાનિક વગેરે સર્વ દેવતાલના જે અધિપતિ તે ઇંદ્ર કહેવાય છે. ઇંદ્રની જેવી ઋદ્ધિવાળા પણ ઇંદ્રપણે વર્જિત એ સામાનિક દેવતા કહેવાય છે. જે ઇંદ્રના મંત્રી અને પુરોહિત જેવા છે તે ત્રાયત્રિંશ દેવતા કહેવાય છે. જે ઇંદ્રના મિત્ર સરલા છે તે પાર્ષદ્ય દેવતા કહેવાય છે. ઇંદ્રના આત્માની રક્ષા કરવાવાળા તે આત્મરદ્વક દેવતા કહેવાય છે. દેવલોકની રક્ષા કરવાને અર્થે રદ્વકો થઈને ફરનારા તે લોકપાલ કહેવાય છે. સેના સમાન તે અનીક દેવતા કહેવાય છે. પ્રજાવર્ગની જેવા તે પ્રકીર્ણ દેવતા કહેવાય છે. સેવક સરલા છે તે અનિયોગ્ય દેવતા કહેવાય છે. અને ચંદ્રાલ્લજાતિની જેવા છે તે કિલ્વિષ દેવતા કહેવાય છે. જ્યોતિષ્ક અને વ્યંતર દેવોમાં ત્રાયત્રિંશ દેવો અને લોકપાલ નથી.

સૌધર્મકલ્પમાં વત્રીસ લાલ વિમાન છે, ઇશાન દેવલોકમાં અઠ્યાવિસ લાલ છે,

સનત્કુમારમાં ચાર લાલ છે, મહેંડમાં આઠ લાલ છે, બ્રહ્મદેવલોકમાં ચાર લાલ છે, લાંતકદેવલોકમાં પચાસ હજાર છે, શુક્રદેવલોકમાં ચાલીસ હજાર છે, સહસ્ત્રાર દેવલોકમાં ઠ હજાર છે, નવમા, દશમા દેવલોકમાં મઠીને ચારસો અને આરણ તથા અચ્યુત દેવલોકમાં ત્રણસો વિમાન છે, આઠ ત્રણ ઐવેયકમાં એકસો અગ્યાર વિમાન છે, મધ્યના ત્રણ ઐવેયકમાં એકસો સાત વિમાનો છે અને ઠેઠા ત્રણ ઐવેયકમાં એકસો વિમાનો છે, અનુત્તર વિમાનો પાંચજ છે. એવી રીતે એકંદર ચોરાશી લાલ સત્તાણું હજાર ને ત્રેવીસ વિમાનો છે. અનુત્તર વિમાનો માંહેના ચાર વિજયાદિક વિમાનોમાં દ્વિચરિમ દેવતા છે અને પાંચમા સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાનમાં એકચરિમ દેવતા છે. સૌધર્મકલ્પથી માંનીને સર્વાર્થસિદ્ધિ વિમાન સુધીના દેવતાહ સ્થિતિ, કાંતિ, પ્રનાવ, લેશ્યાની વિશુદ્ધિ, સુલ, ઇંદ્રિયોના વિષય અને અવધિજ્ઞાનમાં પૂર્વ પૂર્વથી ઉત્તર ઉત્તર અધિક અધિક છે અને પરિગ્રહ (પરિવારાદિ) અવિમાન, શરીર અને ગમનક્રિયામાં અનુક્રમે હેંગા હેંગા છે. સર્વથી જઘન્ય સ્થિતિવાળા દેવતાહેને સાત સ્તોકને અંતરે હઠ્ઠાસ અને ચોથનક્ત (એક અદ્દોરાત્ર) ને અંતરે આદ્દાર છે, પલ્લોપમ સ્થિતિવાળા દેવતાહેને દિવસને આંતરે

હજ્જાસ અને પૃથક દિવસે (બેથી નવ દિવસે) આહાર છે, ત્યાર પછી જે દેવતાની જે-
 ટલા સાગરોપમની સ્થિતિ છે તે દેવતાને તેટલા પક્ષે હજ્જાસ અને તેટલા હજાર વર્ષે
 આહાર છે. ઇટલે તેત્રીસ સાગરોપમ આયુષ્યવાલા સર્વાર્થસિદ્ધના દેવતાને તેત્રીસ
 પલ્લવાત્રીણ શ્વાસોહ્વાસ અને તેત્રીસ હજાર વર્ષે આહાર છે, ઘણું કરીને દેવતાએ સદ્વેદના
 વાલાજ હોય છે, કદી અસદ્વેદનાવાલા થાય છે તો તેની સ્થિતિ અંતર્મુહૂર્તે જેટલી
 જ છે. મુહૂર્તે ઉપરાંત અસદ્વેદના થતી નથી. દેવીનુંની ઉત્પત્તિ ઇશાન દેવલોક સુધી
 છે, અચ્યુત દેવલોક સુધીના દેવતાએ ગમનાગમન કરે છે, ડ્યોતિષ્ક દેવતા સુધી તાપસો
 ઉત્પન્ન થાય છે, બ્રહ્મદેવલોક સુધી ચરક અને પરિબ્રાજકોની ઉત્પત્તિ છે, સહસ્રાર દેવ-
 લોક સુધી તિર્યંચોની ઉત્પત્તિ છે, શ્રાવકોની ઉત્પત્તિ અચ્યુત દેવલોક સુધી છે, જૈન લિંગ
 ધારણ કરેલું બતાં મિથ્યાહૃષ્ટિ-અજઞ્યાદિ, સમાચારી ચથાર્થ પાલનારાનુંની બેદ્યા ઐવે-
 ચક સુધી ઉત્પત્તિ છે, પૂર્ણ ચૌદ પૂર્વો મુનિની બ્રહ્મલોકથી માંનીને સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાન
 સુધી ઉત્પત્તિ છે તથા સદ્વ્રતવાલા સાધુ અને શ્રાવકોની જઘન્યપણે પણ સૌધર્મ દેવ-
 લોકમાં ઉત્પત્તિ છે.

શુભમપતિ, વ્યંતર, જ્યોતિષી અને ઇશાન દેવલોક સુધીના દેવોને પોતાના શુભ-
 નમાં વસનારી દેવીડની સાથે વિષય સંબંધી અંગ સેવા છે, તેડ સંક્ષિપ્ત કર્મવાલા અને
 તીવ્ર અનુરાગવાલા હોવાથી મનુષ્યોની જેમ કામતોગમાં લીન થાય છે અને દેવાં-
 ગનાના સર્વે અંગ સંબંધી પ્રીતિને મેલે છે, ત્યાર પછી એ દેવલોકના દેવો સ્પર્શ માત્રથી,
 એ દેવલોકના દેવો રુપ જોવાથી, એ દેવલોકના દેવો શબ્દ શ્રવણથી, અને આનત વિગેરે
 ચાર દેવલોકના દેવો માત્ર મનવને ચિંતવવાથી વિષયને ધારણ કરનારા છે. એ પ્રમાણે
 વિષયસમાં પ્રવિચારવાલા દેવતાડથી અનંતસુખવાલા દેવતાડ પ્રૈવેયકાદિમાં, તે કે
 જેડ વિષય સંબંધી વીલકુલ પ્રવિચાર રહિત છે.

એવી રીતે અધોલોક, તિર્યક્લોક, અને ઉર્ધ્વલોકથી જેડ પામેલા સમગ્ર લોકના
 મધ્યપ્રાગમાં ચૌદ રાજલોક પ્રમાણ ઉર્ધ્વ અધો લાંબી ત્રસનાની છે અને પુરોલ્લાહમાં ત્રે
 ત્રિસ્તારમાં એક રાજલોક પ્રમાણ છે. એ ત્રસનાનીની અંદર થાત્ર અને ત્રસ વને છે
 અને એની વહાર માત્ર સ્થાવરજ છે. કુલ વિસ્તાર નીચે સાત રાજલોક પ્રમાણ મધ્યમાં
 તિર્યક્ લોકે એક રાજલોક પ્રમાણ, બ્રહ્મ દેવલોકે પાંચ રાજલોક પ્રમાણ અને પ-

યંતે સિદ્ધસિદ્ધા એ એક રાજલોક પ્રમાણ છે. સારી રીતે પ્રતિષ્ઠિત થયેલો આકૃતિ-વાલો આ લોક કોઈ કયો નથી અને કોઈ ધારણ કયો નથી, તે સ્વયંસિદ્ધ નિરાધાર પણે આકાશમાં રહેલો છે.

અશુભધ્યાનના પ્રતિબંધનું કારણચૂત એવું આ સમગ્રલોકનું અર્થવા તેના જુદા જુદા વિજાગનું જે બુદ્ધિમાન ચિંતવન કરે છે, તેને ધર્મધ્યાન સંબંધી કાર્યોપશમાદિક જાવની પ્રાપ્તિ થાય છે અને પીતલેશ્યા, પદ્મલેશ્યા, તથા શુક્લેશ્યા અનુક્રમે શુદ્ધ શુદ્ધ થાય છે. ઘણા વૈરાગ્યના સંગથી તરંગિત થયેલા ધર્મધ્યાનવને પ્રાણીબંને પોતેજ જાણી શકે તેવું (સ્વસંવેદ્ય) અતીંદ્રિય સુલ્ભ ઉત્પન્ન થાય છે. જે યોગીનું નિસંગ થઈ ધર્મધ્યાન વને આ શરીરને બોકે છે, તેનું શ્રેયેયકાદિ સ્વર્ગોમાં ઉત્તમ દેવતા થાય છે, ત્યાં તેનું મહિમાવાળા સૌજાગ્યયુક્ત, શરદઋતુના ચંદ્ર જેવી પ્રજ્ઞાવવાળા અને પુષ્પમાળા તથા વલ્લાલંકારથી વિષ્ણુષિત એવા શરીરને પ્રાપ્ત કરે છે, વિશિષ્ટ વીર્યને રોકનાર, કામાતિરૂપ હવર વિનાના અને અંતરાયરહિત અતુલ્ય સુખને ચિરકાલ સેવે છે અને મનશ્ચિત મહેલના સર્વ અર્થોંણ મનોહર, એવા સુખરૂપ અમૃતને નિર્વિદ્ધે જોગવતા પોતાના ચાલ્યા

જતા જન્મને જાણતા પણ નથી; એવા દિવ્યજોગને અવસાને ત્યાંથી ચઢીને તેહ ઉત્તમ શરીર ત્રાંચી સનુગ્યલોકમાં અવતરે છે, મનુષ્યપણામાં પણ દિવ્ય વંશમાં ઉત્પન્ન થઈ અર્હંકિત મનોરથવાલા તેહ નિત્ય ઉત્સવથી મનને આનંદ આપનારા વિવિધ પ્રકારના જોગ જોગવે છે. પઠી વિવેકનો આશ્રય કરી સર્વ જોગથી વિરામ પામી ધ્યાનવર્તે સર્વ કર્મનો નાશ કરીને અવ્યયપદ પ્રત્યે પામે છે.

શ્રી સંજવનાથજીની દેશના.

આ સંસારમાં વસ્તુતાએ સર્વ વસ્તુ અનિત્ય છે, તથાપિ પ્રથમ લાગતી સહજમાત્ર મીઠાશના સુલ્લને માટે પ્રાણીહને તેમાં મુર્ખા રહ્યાં કરે છે. પોતાથી, બીજાહથી અને બધી તરફથી જેહને આપત્તિ હર્મમેશાં આઘ્યાં કરે છે એવા પ્રાણીહ યમરાજના દાંતરૂપ યંત્રમાં રહીને પણ અહ્હા! કેત્રા કષ્ટથી જીવે છે! અનિત્યતા, વજ્ર જેત્રા દેહોને પણ સપ્તમાવે છે, તો આ કદલીના ગર્જ જેત્રાં પ્રાણીહની તો શ્રી વાત કરવી? જો કદિ આ અસાર શરીરને સ્થિર કરવાને કોઈ ફેહે તો તે જુના અને સમેલા ઘાસના બનાવેલા ચાની.

आना पुरुषनेज स्थिर करवाने इच्छेते एम समजहुं, मरणरूपी वाघनी सुख गुफामां वसनारा प्राणीनुं रक्षण करवाने माटे मंत्र, तंत्र अने चिकित्सा सर्वे नकामा ठे. जेम जेम पुरुष वयमां वधतो जाय ते तेम प्रथम तेने जरावस्था अस्त करती जाय ते अने पढी तेने माटे यमराज त्वरा करे ठे. अहा! प्राणीलना जन्मने धिक्कार ठे! 'आ शरीर यमराजाने वश रहेलुं ठे' एम जो खरेखरुं जाणवामां आवे तो पढी कोइ पण प्राणी अन्नना आसने ग्रहण करी शके नहि तो पापकर्मनी तो वातज शी करवी? जेम पाणीमां परपोटा उत्पन्न षड् यश्ने त्रिलय पामी जाय ते तेम प्राणीनुनां शरीर कण कण एमां उत्पन्न यश्ने त्रिलय पामे ठे. समदृष्टिवाळो काळ, धनाढ्य के निर्धन, राजा के रांक, समजु के मूल, अने सज्जन के दुर्जन, सर्वो सारखी रीते संहार करवाने प्रवर्ते ठे. एकाळने गुणमां दाक्षिण्यता नथी अने दोषोमां द्वेष नथी, पण ते तो मोटा अणयने दावा-तळनी जेम सर्व प्राणीनुं संहारज कर्षो करे ठे. कुशास्त्रथी मोह पामेला पुरुषोए कोइ पण उपायथी आ काया निरपाय थाय एवी शंका पण करवी नहीं. जेउ मेरुपर्वतनो दंरु अने पृथ्वीनुं उन्न करवाने समर्थ होय ते तेउ पण पोताने वा बीजाने मृत्युथी बचाववाने

समर्थ बना नश्री. क्रीडाश्री मांकीने इंद्र सुधी ते यमराजनुं शासन समर्थ रीते प्रवर्ते
ठे, तेमांश्री कोइ रीते काळने वंचना करवानी वात माणस तो बोलेज नहीं. कदि
कोइण पोताना पूर्वजोमांश्री कोइने पण जो जीवतो रहेलो जोयो होय तो ते काळने वं-
चना करवानी वात न्यायमार्गश्री ललटी रीते पण संजने खरी! पण तेवुं तो जणतुं
नश्री. 'बळ श्रने रुपने हरण करनारी वृद्धावस्थाश्री शीश्रील यवाय ठे' ए वातना अनु-
भवश्री विद्वान पुरुषोने तो यौवनवय अनित्य ठे एवी खात्री श्रवीज जोइए कामीनीउ
कामदेवनी लीलाश्री यौवनवयसां जेमनी इच्छा करती हती तेज पुरुषोने वृद्धाव-
स्थासां तेउ शुंकी शुंकीने लखी दे. ठे. धनवान पुरुषोए जे धन घणा ह्केशश्री मेळवी उप-
भोग कर्पावगर रक्षण करीने एकतुं करी राखुं होयठे ते पण क्षणवामां विनाश
पामी जाय ठे, जोता जोतासां अदृश्य नाश पामी जता एवा धनवानना धनने फीए,
परपोटा अने विजळीनी उपमा केम न आपी शक्याय? पोतानो वा बीजानो गमे त्यां
न्यास करो, तेमज विचार के अपकार करो पण आ संसारसां मित्र के वंबुजनोना जे
समागम ठे ते ठेवटे विनाश पामनारा ठे. जेउ हमेशां अनित्यतातुं ध्यान करे ठे तेउ

પોતાનો પુત્ર મૃત્યુ પામી જાય તોપણ તેનો શોક કરતા નથી, અને જે મૂઢ નિત્યતાનો આગ્રહ રાખે છે તે પોતાની એક દિવાલ પત્ની જાય ત્યારે પણ રુદન કરે છે. શરીર, ધૌવન, ધન અને વંધુ વિગેરે જ ફક્ત અનિત્ય છે એમ નથી પણ આ સઘળું સચરાચર જગતજ અનિત્ય-પણે રહેલું છે. આવી રીતે આ સર્વને અનિત્ય જાણીને પ્રાણીહૃદ્દ પરિગ્રહનો ત્યાગ કરી નિત્ય સુલવાલું શાશ્વતપદ્ (મોક્ષ) મેલવવાને માટે પ્રયત્ન કરવો.”

શ્રી અગ્નિનંદનજીની દેશના.

આ સંસાર એક વિપત્તિની ધાણરૂપ છે, એમાં પત્નતા મનુષ્યને પિતા, માતા, મિત્ર, વંધુ કે બીજા કોઈપણ શરણરૂપ ધતા નથી, ઈંદ્ર અને હર્ષેદ્રાદિ જેવા પણ જે મૃત્યુના સપાટામાં આવે છે તે મૃત્યુને પણ પીઠા કરનાર એવો કયો પુરુષ શરણેહુ જનોને શરણ કરવા લાયક છે? અહા! આ સંસારમાં પિતા, માતા, બહેન, જાદ અને પુત્રો જોઈ રહે છે અને રક્ષણ વગરના આ જીવને તેનાં કર્મો યમરાજના મૃહમાં દોરીને લઈ જાય છે. મૂઢ બુદ્ધિવાળા પુરુષો પોતાના કર્મોથી મૃત્યુને પામતા એવા સ્વજનને જોઈ શોક કરે છે, પણ તેહ ‘પોતાના આત્માને પણ કર્મો તેવીજ રીતે લઈ જશે’ એમ શોક કરતા નથી.

मोटा चयंकर जंगलमां सुगना वच्चांनी जेस दुःखरूपी दावानळनी प्रज्वलित उवाळा-
 डीची विक्राळ एवा आ संसारमां प्राणीने कोर पण शरणचूत नथी. अष्टांग आयुर्वेदची
 संजीवनी औषधिउंची अने मृत्युंजयादिक मंत्रोक्ते पण मृत्युची रक्षण शतुं नथी.
 खजना पांजराना मध्य जागमां रहेला अने चतुरंग सेनाची विंठायेला मोटा राजाने
 पण यमराजना किंकरो रांकनी पेठे हठथी खेंची जाय ठे. जेस पशुउ मृत्युची वचवानो
 उपाय जाणतां नथी तेस विद्वानो पण जाणता नथी ए केवी मूढता कहेवाय? जेउ खज
 नात्रना साधनथी पृथ्वीने निष्कंटक करे ठे तेउ यमराजनी वृकुटीची ऋय पामीने सु-
 खमां आंगळीउ घाले ठे, ए केवी विचित्र वार्ता! पाप रहित मुनीडनां खजनी धारा
 जेवां त्तो पण मृत्युनो उपाय करी शकतां नथी. अहा! शरण विनानुं, राजा विनानुं,
 नायक विनानुं अने उपाय वगरनुं आ जगत् यमराजरूपी राक्षसथी गळी जवाय ठे!!
 जे धर्मरूप उपाय ठे तेपण मृत्युनी सामे चालतो नथी, पण ते उपाय शुभ गतिने आप-
 नारो गणाय ठे; तेथी प्रवज्यारूप उपायने ग्रहण करीने जेमां अक्षय सुख ठे एवा मोक्षने
 माटे प्रयत्न करवो.

શ્રી સુમતિનાથજીની દેશના.

આ જગતમાં કાર્યાકાર્યના જ્ઞાનની યોગ્યતાને પામેલા પ્રાણીએ પોતાના કર્તવ્યમાં મૂઢ રહેતું ન જોઈએ. પુત્ર, મિત્ર તથા સ્ત્રી ત્રિગેરની અને પોતાના શરીરની પણ જે સત્ક્રિયા કરવામાં આવે છે તે સર્વ પરકાર્ય છે, તેમાં કાંઈ પણ સ્વકાર્ય નથી. પ્રાણી એકલોજ ઉત્પન્ન થાય છે, એકલોજ મૃત્યુ પામે છે, અને જવાંતરે સંચિત કરેલ કર્મોને એકલોજ અનુજવે છે. એકે ચોરીથી ઉપાર્જન કરેલું ધન વધા મઠ્ઠીને લાઈ જાય છે અને તે ચોરી કરનારને એકલાનેજ નરકમાં પોતાના કર્મથી ડુઃખ યોગવવાં પડે છે. ડુઃખરૂપ દાવાનલથી ત્રયંકર અને વિસ્તારવાળા આ જવરૂપ અરણ્યમાં કર્મને વશ થયેલો પ્રાણી એકલોજ તટક્યા કરે છે. આ જીવને બાંધત્ર ત્રિગેરે કોઈપણ સહાયકારી થતા નથી. જો શરીર સહાયકારી છે એમ કહીએ તો તે શરીર તો ડલડું સુલ ડુઃખના અનુજવને આપનારું છે. સુલ ડુઃખના અનુજવને આપનારું શરીર સહાયકારી છે એમ જો કહીએ તો તે પૂર્વજવમાંથી સાથે આવતું નથી અને આગલા જવમાં સાથે આવવાનું પણ નથી તેથી સંફેટમાં (હરફેટમાં) આવી મઠ્ઠેલી કાયાને સહાયકારી કેમ કહેવાય? ધર્મને અર્થ

सहायकारी ठे एम जो मानीए तो ते पण सत्य नथी कारण के धर्म अधर्मनी सहायता
 मोक्षमां वीलकुल नथी. तेथी आ संसारमां शुभ अशुभ कर्म करतो प्राणी एकलो ज-
 टके ठे अने पोताना शुभाशुभ कर्मने योग्य शुभ अशुभफळने अनुभव ठे. तेज प्रमाणे
 अनुत्तर एवी मोक्ष लक्ष्मीने पण एकलोज ग्रहण करे ठे; कारण के त्यां पूर्वोक्त सर्व सं-
 बंधीतनो विरह होवाथी बीजा कोइने साथे रहेवानो संभव नथी. माटे संसार संबंधी
 दुःख अने मोक्ष संबंधी सुख तेने प्राणी एकलोज जोगवे ठे, तेमां कोइ सहायकारी
 नथी. जेवी रीते हाथ पग बूटा होय तेवो माणस एकलो तत्काळ समुद्रना पारने पामी
 शकं ठे. पण हृदय, हाथ, पग विगेरेथी बांधी लीधेलो माणस तेनो पार पामी शकतो
 नथी, ते प्रमाणे जे धन अने देह विगेरेनी उपर आसक्तिवाळो होय ठे ते आ जवससु-
 द्रनो पार पामी शकतो नथी. परंतु तेनी उपरनी आसक्ति विनानो एकलो स्वस्थ प्राणी
 द्वांय ते आ जवससुद्रना पारने तत्काल पामे ठे, माटे सांसारिक सर्व संबंधने ठोनी
 दइने प्राणीए एकलापणे शाश्वत आनंद सुखवाळा मोक्षने माटे यत्न करवो.

શ્રી પદ્મપ્રજ્વળીની દેશના.

આ ધોર સંસાર સમુદ્રના જેવો અપાર છે, તેમાં ચોરાશી લાલ્હ જીવાયોનીને વિષે પ્રાણી રલ્હ્યાં કરે છે. આ સંસારરૂપી નાટકમાં સંસારી પ્રાણીંડ શ્રોત્રીય, ચંકાલ, સ્વામી, સેવક, ત્રહ્મા, અને ક્રુમીના વેષો ધરી ધરીને અનેક ચેષ્ટાંડ કરે છે. સંસારી પ્રાણી કર્મના સંબંધથી જાકે રાલેલી ઁંપકીની જેમ કહ યોનિમાં નથી ગયો અને કહ યોનિ તેણે ઢોની નથી? આ સમગ્ર લોકાકાશમાં પોત પોતાના કર્મથી દરેક પ્રાણીંદ નાના રૂપો ધરીને સ્પર્શ કર્યો ન હોય, તેવી વાલાગ્ર માત્ર પૃથ્વી પળ નથી. અર્થાત્ સર્વ પ્રદેશનો તેણે સ્પર્શ કરેલો છે. આ જગત્માં નારકી, તિર્યંચ, મનુષ્ય અને દેવ ઁ ચાર પ્રકારના પ્રાણીંડ છે, તેંડ પ્રાયઃ કર્મના સંબંધથી બાધિત થડને ઘણું ડુઃલ શ્રોગવ્યાં કરે છે. પહેલી ત્રણ નરકોમાં માત્ર ડળ્ણ વેદના છે, ઢેઢી ત્રણ નરકોમાં શીતલ વેદના છે, અને મધ્યની ચોથી નરકમાં ડળ્ણ અને શીતલ બંને પ્રકારની ક્ષેત્રવેદના છે, તે અનુસારે તે તે ક્ષેત્રમાં ડુઃલ થયાં કરે છે. ઁ ડળ્ણ અને શીતલ નરકોમાં લોઢાનો પર્વત પળ કદી લહ જવામાં આવે તો તે ત્યાંની ડૂમિનો સ્પર્શ કર્યા અગાડજ ડંગલી જાય છે અથવા વેરળ

શીર્ષ થઈ જાય છે. એ પ્રમાણેની ક્ષેત્રવેદના ઉપરાંત પરસ્પર નારકી જીવોએ ઉપજાવેલી
 વેદના તથા પરમાધામીકૃત વેદના એમ ત્રણ પ્રકારની વેદનાહાણે જેમને મહા હુઃખ ઉ-
 ત્પાદન કરેલું છે, એવા નારકીહાણે વિવિધ હુઃખોથી પીડિત થઈને તે નર્કશૂંઘિમાં વસે છે.
 ઘટી યંત્રોમાં ઉત્પન્ન થયેલા નારકી જીવોને પરમાધાર્મિક દેવો સીસાની સહીયો જેમ
 જતરનામાંથી લેંચે તેમ લઘુદ્ધારથી આકર્ષણ કરે છે. કેટલાએક નારકી જીવોને વસ્ત્રો-
 ને જેમ રજકો પઠાવે તેમ હાથ પગ વિગેરેથી પકડીને વજ્રકંઠક જેવી સંકટકારી
 શિલાના પૃષ્ઠ ઉપર પરમાધામીહાણે પઠાવે છે, કોઈ ઠેકાણે તેહને કાઠની જેમ દારુણ કર-
 વતથી વિદારે છે અને કોઈ ઠેકાણે તલની જેમ વિચિત્ર યંત્રોથી પીલવામાં આવે છે. વહી
 નિત્ય તૃપાતુર એવા તે રાંકનાહાણે ત્યાંથી લઈ જઈને તૃષા શાંત કરાવવા માટે તરવા અને
 સીસાના રસને વહન કરનારી ચૈતરિણી નામની નદીમાં હાટારવામાં આવે છે. કહી તે
 પ્રાર્ણીહાણે ઠાયામાં વેસવાની ડહા થાય તો તેમને અસિપત્ર વનમાં લઈ જાય છે, ત્યાં એ
 વનમાં રહેલા વૃક્ષોના શલ્ય જેવા પત્રો પડવાથી તેહના તિલ તિલ જેવના કટકા પ્રહ
 જાય છે. કોઈ ઠેકાણે વજ્રકંઠક જેવા શાહમલીના વૃક્ષની સાથે અને કોઈ ઠેકાણે અત્યંત

तपात्रेवी लोढानी पुतळीउनी साथे आखिंगन करावे ठे अने ते वखते तेनुए करेला परळी-
 उना आखिंगननुं स्मरण करावे ठे. कोइ ठेकाणे पूत्रे करेळुं मांस चक्षुणनुं लोळुपपणुं याद
 आपीने तेमने तेउना अंगनुंज मांस तोमी तोमीने खवराववामां आवे ठे अने पूत्रे क-
 रेली मदिरापाननी लोळुपताने स्मरण करावीने तपेळुं तरुं पावामां आवे ठे, त्यां त्राष्टु
 खरज, महाशूल, अने कुंजीपाक विगेरेनी वेदनानो निरंतर अनुचव करावे ठे तथा मां-
 सनी पेठे तेउने शेकवामां आवे ठे. ते प्राणीउनां शरीर विन्न विन्न थइने पाढां मळी
 जाय तेवां ठे. तेउनां नेत्रादिक अंगो बगला अने कंक विगेरे पक्कीड पासे खंचावे ठे. आ
 प्रमाणे महा दुःखोथी हणायला अने सुखना एक अंशथी पण रहित प्राणीड त्यां रहींने
 यावत् तेत्रीश सागरोपम जेवा मोटा काळने निर्गमन करे ठे.

केटलाएक प्राणीउ तिर्यच गतिने प्राप्त थइ तेमां पण एकेन्द्रियपणुं पामे ठे अने
 तेमां पण पृथ्वीकायरूपने प्राप्त थइ हलादिक शस्त्रोथी फणाय ठे, हाथी, घोसा विगे-
 रेथी चोळाय ठे, जळ प्रवाहोथी प्लावीत थाय ठे, दावानळथी बळी जाय ठे, खारा,
 खाटा अने मूत्रादिकना जलथी व्यथा पामे ठे. लवण कारणे पाम्या होय ठे तो लवण

જઠમાં તેને હુઠાલવામાં આવે છે, કુંચાર પ્રમુલ્હ તેના દેહની ઘમ્મા ઇંટ વિગેરે કરીને તેને પકાવે છે તે જીંતમાં ગારારૂપ થઈને ચણાય છે. કોઈ દ્વાર મૃતિકાના પુટ પાકવને પકવીને તેહને શરાણથી ઘસે છે, કોહવાર ટાંકણાથી તેમનું વિદારણ થાય છે, અને પર્વતની સ-રિતાના પ્રવાહોથી ફાક્તી નંલાય છે. અપકાયપણને પામેલા જંતુહ સૂર્યના કિરણોથી તપાય છે, હિંમરૂપે ઘનીષ્ટ્રુત કરાય છે, રજથી શોષણ કરાય છે. ઘણા દ્વાર રસના સં-કેથી પરસ્પર મૃત્યુ પામે છે. સ્થાલ્હીની અંદર રાહીને પચવાય છે અને તૃપાવાલા માણ-સોથી પીવાય છે. તેનકાયપણને પામેલા જંતુહ જલાદિકથી હુજાવાય છે ઘણ વિગેરેથી કુટાય છે અને ઇંધણાદિકથી દગ્ધ કરાય છે, વાયુકાયપણને પામેલા જંતુહ પંલા વિગે-રેથી ડ્રુણાય છે, દુણે દુણે શીતોણ પ્રમુલ્હ દ્રવ્યના યોગથી મૃત્યુ પામે છે, પ્રાચીનની અર્વાચિનથી વિરાધના થાય છે, મુલાદિકના પવનોથી વાધા પામે છે અને સર્પ પ્રમુ-લ્હથી પાન કરાય છે, કંદ પ્રમુલ્હ દશ પ્રકારની વનસ્પતિકાયને પામેલા જંતુહ હમેશાં ઠેદાય છે, જેદાય છે, અગ્નિના યોગથી પચવાય છે. પરસ્પર ઘર્ષણોથી પીલાય છે, અન્ય પ્રયોગવને શોષણ થાય છે. સ્નાના લોલપીહ દ્વાર પ્રમુલ્હના યોગથી તેને વાલે હે અને

એકત્ર પણ કરે છે. સર્વ અવસ્થામાં જદ્દાણ કરાય છે, પવનોથી ઝંગાય છે, દાવાનલ્લોથી
 જસમ કરાય છે, અને નદીના પ્રવાહથી ઉલ્લેચાય છે એવી રીતે સર્વ વનસ્પતિનું સર્વને જો-
 હ્ય થઈ પડે છે અને સર્વ પ્રકારના શસ્ત્રોથી તેનું સર્વદા ક્લેશની પરંપરાનો અનુભવ કરે
 છે. બે ઇંદ્રીયપણામાં પૂરા વિગેરે થઈને તપાય છે અને પીવાય છે. ક્રમિયો થાય છે તો ચર-
 ણોથી નૂર્ણ થાય છે અને ચકલા. વિગેરે પક્ષીનું તેમનું જદ્દાણ કરે છે, શંલાદિક જંતુનું
 સ્વોચાય છે, જલૌકાદિકનો નિષ્કર્ષ થાય છે અને ગંદુપદ વિગેરે જંતુનનો ઔષધાદિવને
 જઠરમાંથી પાત થાય છે, ત્રીંદિયપણામાં જુ અને માક્રુ વિગેરે શરીર સાથે ચોળાય છે
 અને ઉલ્લ જલ્લથી તપાય છે, કીકીનું પગથી અને સંસાર્જનથી પીચાય છે અને અદૃશ્ય
 યવા કંપવા વિગેરેનું આસનાદિકથી મથન થાય છે, ચતુરિંદ્રિયપણામાં મધમાલી અને
 જમરાદિક જંતુનું મધુજદ્દક પુરુષોએ કરેલા લાકની તથા હેલાલાદિકના તારુનોથી વિરા-
 ધાય છે, કાંસ અને મસલા પ્રમુલ પ્રાણીનું પંલા વિગેરેથી તત્કાલ તારુન કરાય છે, ગ-
 રોલી વિગેરે મદ્ધિકા તથા કરોલિઆ વિગેરેને ગલે છે, પંચેન્દ્રિયપણામાં જલ્લચર પ્રાણીનું
 ઉત્સુક થઈને પરસ્પર એક બીજાનું જ જદ્દાણ કરે છે અને હીમર લોકો તેને પકવે છે. તથા

ચરવીના અર્થી ચરવીને માટે તેમને ગાળે છે, સ્થલચરોમાં હત્પત્ર થયેલા પ્રાણીમાં માંસને
 જ્ઞાનારા વલ્લવાન્ સિંહ પ્રમુખ પ્રાણીંત્રિ નિર્વલ્લ એવા મૃગાદિકને મારી નાંહે છે. અને મૃગયા
 કરનારા પુરુષો શિકાર કરવામાં પોતાના, ચિત્તને આશક્ત કરીને ક્રીડાથી વા માંસની
 દ્વાથી અનેક ઉપાયો રચીને તે નિરપરાધી પ્રાણીંત્રિને હુણે છે. કેટલાએક પ્રાણીંત્રિ હુધા,
 પિપાસા, શીત, ઉષ્ણ અને અતિ ઞારતું વહન કરવા વિગેરેથી તેમજ ચાબુક, ઝંઙુશ,
 કોરડાના મારથી અસહ્ય વેદનાને સહન કરે છે. લેચર પ્રાણીંત્રિમાં તેતર, શુક, કપોત
 અને ચક્રલા વિગેરે કેટલાંએક પ્રાણીંત્રિને માંસમાં લુબ્ધ થયેલા ર્યેન, સીંચાણા અને
 ગીથ પક્ષીંત્રિ પકડીને ગ્રાસ કરે છે. કેટલાએક માંસના લોત્રી પક્ષીના શિકારી પુરુષો
 અનેક જાતના ઉપાય વિસ્તારી તેંત્રિને પકડે છે, અને અનેક જાતની વિંડવનાથી તેમનો
 વિનાશ કરે છે. તિર્યંચ પક્ષીંત્રિને જલ અદ્ધિ અને શલ્લ વિગેરેથી સર્વે રીતે જય રહ્યા કરે
 છે. અહા ! પોત પોતાના કર્મવંધતું નિવંધન કેટલુંક વર્ણન કરીએ.

મનુષ્યપણું પ્રાપ્ત થયા ઠતાં પણ અનાર્યદેશમાં હત્પત્ર થયેલા પ્રાણીંત્રિ એંતું પાપ કરે
 છે, કે જે કહી શકાય તેંતું પણ નથી. આર્યદેશમાં પણ ચંડાલ અને સ્વપચાદિ જાતિમાં

હૃત્પન્ન ધાય છે તેહ પણ તેવાં પાપ કરે છે, અને તેને અનુસારે મહાહુ:લનો અનુષ્ઠ કરે છે. કેટલાક પ્રાણીને આર્યદેશમાં હૃત્પન્ન થયા હતાં અનાર્ય ચેષ્ટાવાળા હોય છે, અને તેને લીધે તેહ હુ:લ દારિદ્ર અને હુર્જાગ્યથી દગ્ધ થઈને નિરંતર હુ:લ ખોગવે છે. કેટલાક મનુષ્યો પરની સંપત્તિના હૃત્કર્ષથી અને પોતાની સંપત્તિના અપકર્ષથી તેમજ બીજાની સેવા કરવાવડે દગ્ધ ચિત્તવાળા થવાથી હુ:લે કરી જીવે છે. કેટલાક દીન પુરુષો રોગ, જરા અને મૃત્યુથી ગ્રસ્ત થઈને તથા નીચ કર્મવડે કદર્થના પામીને દયા હૃત્પન્ન કરે તેવી હુ:લદશાને અનુષ્ઠવે છે. વળી મનુષ્યપણામાં પણ ધોર નરકમાં નિવાસ કરવા જેવા ગર્જવાસના હુ:લને અનુષ્ઠવે છે. ગર્જવાસ જેવા હુ:લનું કારણ છે તેવા હુ:લનું કારણ જરા, રોગ, મૃત્યુ અને દાસપણું પણ નથી. તપાવીને કરેલી અગ્નિજેવા વર્ણવાળી સોયોત્રી રોમે રોમે જેદાયેલા પુરુષને જેટલું હુ:લ ધાય છે, તેનાથી આઠગણું હુ:લ પ્રાણીને ગર્જવાસમાં હૃત્પન્ન ધાય છે. વળી યોનિચંત્રમાંથી નીકલતી વહત પ્રાણીને જે હુ:લ ધાય છે, તે ગર્જવાસના હુ:લથી પણ અનંતગુણું છે. જન્મ્યા પછી પણ બાલ્યવયમાં મૂત્ર ત્રિષ્ટાથી, યોવનવયમાં રતિ ત્રિલાસોથી અને વૃદ્ધાવસ્થામાં શ્વાસ તથા શ્વાંસીના રોગથી

५. प्राणी पीडाग्र છે, તથાપિ તેને કદીપણ લજ્જા આવતી નથી. પ્રાણી પ્રથમ બાલ્યાવ-
 સ્થામાં ત્રિપ્તાનો સુકાર, પઠી યોવનાત્રસ્થામાં કામદેવનો ગદેફો અને ઠેવટે વૃદ્ધાવસ્થામાં
 ચાડો વેલ વને છે, પણ કદાપિ તે પુરુષ ઠતાં પુરુષ થતો નથી. શિશુવયમાં માતૃમુલ્કી, યૌ-
 વનવયમાં સ્ત્રીમુલ્કી અને વૃદ્ધપણે પુત્રમુલ્કી થાય છે, પણ એ સૂર્વ પ્રાણી કોઈવાર અંતર્મુલ્ક
 થતો નથી. ધનની આશામાં ત્રિદ્વલ થયેલો પ્રાણી સેવા, કૃષિ, વ્યાપાર અને પશુપાલ
 ત્રિગેરે ઉચ્ચોગથી પોતાના જન્મને નિષ્ફલ ગુમાવે છે. કોઈવાર ચોરી, કોઈવાર દ્યુત અને
 કોઈવાર જારપણું કરવાથી મનુષ્યોને વારંવાર સંસારમાં પરિત્રમણ કરવાનું કારણ થયા
 કરે છે. મોહથી અંધ થયેલા પ્રાણીંડ સુલ્કી હોય છે ત્યારે કામ ત્રિલાસથી અને ડુઃલ્કી
 થાય છે ત્યારે દીનતા અને રુદન કરવાથી પોતાનો જન્મ ગુમાવે છે. પણ ધર્મકાર્ય ક-
 રતા નથી. અનંત કર્મના સમૂહનો ક્ષણમાત્રમાં ક્ષય કરવાને સમર્થ એવું મનુષ્યપણું પ્રાપ્ત
 થયા તતાં પણ વાપી પુરુષો પાપકર્મને કર્યા કરે છે. જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર એ ત્રણ
 રત્નોના પાત્રરૂપ મનુષ્યપણામાં જે પાપકર્મ કરવું તે સુવર્ણપાત્રમાં મદિરા ત્રવા જેવું છે.
 આ સંસારરૂપી સમુદ્રમાં શમિલાત્રુગના યોગની જેમ માંડ માંડ પ્રાપ્ત થયેલું આ મનુ-

બ્યપણું અહા! મૂર્ખ જેમ પિંતામણિરત્ન હારી જાય. તેમ પ્રાણી હારી જાય છે. સ્વર્ગ અને મોક્ષની પ્રાપ્તિના કારણરૂપ મનુબ્યપણું પ્રાપ્ત થયા હતાં પણ માણસ નરકપ્રાપ્તિના ઉપાય રૂપ કર્મની અંદર ઉદ્યમ કર્યા કરે છે. એ કેવી દિલગીરીની વાત! અનુત્તર વિમાનના દેવતાનું પણ મોટા પ્રયત્નથી જેની આશા રાખે છે એવું માનુબ્યત્વ પ્રાપ્ત થયા હતાં પણ તેને પાપી પુરુષો પાપકર્મમાં જોડી દે છે. નરકમાં પરોક્ષ દુઃખ છે અને નર જન્મમાં તો પ્રત્યક્ષ દુઃખ છે તેથી તેનો વિસ્તાર અતિશયપણે શા માટે અહીં વર્ણવવો જોઈય?

શોક, અમર્ષ, લેદ, દુર્બ્યા અને દીનતા વિગેરેથી જેમની બુદ્ધિ હણાયેલી છે એવા દેવતાલમાં પણ દુઃખનું સામ્રાજ્ય પ્રવર્તિ રહેલું છે. બીજાની મોટી લક્ષ્મીને જોઈને દેવતાનું પોતાના અલ્પ સુકૃતને સંપાદન કરનારા પૂર્વ જન્મના જીવિતનો ચિરકાલ શોક કરે છે. બીજા કોઈ વલ્લવાન દેવતાની તરફથી પોતાને અહચળ ઉત્પન્ન થતાં તેનો પ્રતિકાર કરવાને અસમર્થ એવા દેવતાનું તિદ્દણ એવા અમર્ષરૂપ શબ્દથી નિરંતર કચવાયા કરે છે. મેં પૂર્વજન્મમાં કોઈ પણ સુકૃત કર્યું જણાતું નથી જેથી આ જન્મમાં સેવક દેવતાપણને પામ્યો હું. આવી રીતે વિચારતા અને પોતાથી અધિક ઉત્તરોત્તર બીજા દેવોની લક્ષ્મીને

દેહતાં નિરંતર કેટલાએક દેવતાહ લેહ કર્યા કરે છે. કેટલાએક દેવતાહ વીજાહની વિ-
 માન, શ્રીરત્ન અને હપવન સંઘથી સંપત્તિ જોહ જોહને યાવજીવિત ઈર્ષ્યારૂપ હવ-
 લિત અગ્નિના ઝમિંત્રથી વહયા કરે છે. કેટલાએક દેવતાહ વીજા વહિષ્ઠ દેવતા તરફથી
 પોતાહું સર્વસ્વ હુંટાહ જતાં દીનવૃત્તિહ ‘હે પ્રાણેશ ! હે પ્રહુ ! હે દેવ ! તમે પ્રસન્ન
 થાહ’ એમ ગહ ગહ સ્વરે પોકારે છે, પુણ્યથી સ્વર્ગલોક પ્રાપ્ત થયા હતાં પણ કામી દેવ-
 તાહ કામ, ક્રોધ અને ત્રયથી આતુર થયા સતા ક્યારે પણ સ્વસ્થપણને પામતા નથી.
 વહી દેવતાહ દેવહુવનસાંથી પોતાને હ્યત્રવાના ચિન્હોને અગાહથી જોહ જોહને અમે
 ત્રયાં સંતાહ જહાં એમ વોહયા કરે છે, અને સંતાહ પણ જાય છે. કહપવૃહોના પુરુપોથી
 હરપત્ર થયેલી માલાહ ગ્લાનિ પામે નહિ પણ હ્યવન નજીક આવે છે તે વહત દેવતાના
 મુગ્ય કમલોની સાથે તે પણ ગ્લાનિ પામી જાય છે. મોટા વહવાન પુરુપોથી પણ અકંપ્પ
 એવા કહપવૃહો તેહના હૃદયની સાથે સંધિવંધ શી થિલ થહ જવાથી કંપાયમાન થાય છે.
 હરપત્ર થયા ત્યારથી પ્રાપ્ત થયેલી અને ઘણી ધ્યારી એવી લહ્મી અને લજ્જાપણ જાણે અ-
 પરાધ કર્યોં હોય તેમ તેહને તરકાહ ઝોડી હે છે. નિરંતર નિર્મલ્લ એવી વહ્લની શોજા પણ

અકસ્માત્ પ્રસારેલા મલિન અને ઘાટા પાપના સમુદ્દશી હોય તેમ તત્કાલ મલિન અંશ જાય છે. મૃત્યુકાલે જેમ કીડીને પાંચો આવે છે તેમ તેલને તે વલ્લતે અદીનપણું ઠતાં દૈન્યતા આવે છે, અને નિદ્રારહિત ઠતાં નિદ્રા આવે છે. મરવાને શ્ચતા એવા પુરુષો જેમ યત્ન કરીને પણ કુપથ્ય સેવનની શ્ચતા કરે છે તેમ અજ્ઞાની દેવતાલે એવે વલ્લતે ન્યાય તથા ધર્મને વાધ કરીને ત્રિષયો ઉપર રાગ ધરે છે. નીરોગી ઠતાં પણ ત્રવિભ્યમાં આવનારા હ્ય-વનથી ડભેલી વેદનાને જાણે વશ થયેલા હોય, તેમ તેલના સર્વ અંગોપાંગના સાંધાલ ઝાં ગવા માંડે છે. અર્થાત આલસપર આલસ મરુત્વા લાગે છે. જાણે બીજાલની સંપત્તિના ઉત્કર્ષને જોવાને અસમર્થ હોય તેમ તેલની પદાર્થને ગ્રહણ કરવામાં દષ્ટિલ અપદુ અશ જાય છે. ત્રવિભ્યમાં આવવાના ગર્જવાસના ડુઃલનો જાણે તેલને ત્રય લાગ્યો હોય, તેમ પોતાને થયેલા પ્રકંપથી ચપલ એવા અંગોથી બીજાલને પણ બીવરાત્રે છે. પૂવોક્ત ચિન્હો-વેલે તેલને હ્યવવાનો નિશ્ચય થવાથી જાણે અગ્નિના અંગારાલે તેમનું આલિંગન કરેલું હોય તેમ વિમાનમાં, નંદનવનમાં, વાપીકામાં કે કોશપણ સ્થાનકે તેલને શાંતિ વલ્લતી નથી, તે વલ્લતે તેલ વિલાપ કરે છે. હા પ્રિયા! હા વિમાનો! હા વાપીકાલ! અને હા ક-

द्वपवृक्षो! इत्जगय एवा माराथी त्रियोग पामेला तमे हवे फरीने मने क्यां जीवामां
 आवशो? अहो! अमृतने वर्षावनारी चाणी, अमृतमय कांता, रलना घडेला स्तंत्रो,
 शोभा सहित मणिमय शुमिउ अने रत्नमयी त्रैदिकाउ! तमे कोने आश्रये जशो? रलनी
 पदपंक्ति, युक्त अने श्रेणीबंध कमलोवाळी हे पूर्णवापिकाउ! तमे कोना उपजोगने
 अर्थे यशो? हे पारिजात! हे संतान! हे हरिचंद्रन! अने हे कल्पवृक्ष! शुं तमे आ मा-
 लेकने वोडी देशो? अरे! स्त्रीना गर्भरूप नरकमां शुं मारे परवश थइने निवास करवो प-
 डशे? अने अशुचि रसनुं शुं मारे वारंवार आस्वादन करबुं पडशे? अहा! मारे पोताना
 कर्मथी बंधाडने जगरूप अंगार शकटीना पाकथी थतुं दुःख सहन करबुं पडशे? अरे!
 रतिनी जाणे जंडार होय तेवी आ देवांगनाउ क्यां? अने असुचिनुंज स्थानक होवाथी
 वीचरस एवी मानव स्त्रीर्तना जोग क्यां? आ प्रमाणे स्वर्गीय वस्तुने संजारी संजारी
 विवाप करता ए देवताउ दीपक जेम दणवारमां बुजाइ जाय तेम त्यांथी च्यवी जाय
 ते. तेथी आ संसारने असार जाणी शुन बुद्धिवाळा प्राणीए दीकारूप उपायथी सु-
 क्तिने अर्थे प्रयत्न करवो योग्य ते.

श्री सुपार्श्वनाथनी देशना.

आ लोकमा ह्यो पुत्र परिवार द्रव्य अने देहादिक सर्व पोताना आत्माथी जुहुं ठे, तथापि तेउने अर्थे अनेक प्रकारना पापकर्म करीने मुख माणस पोताना आत्माने जवसमुद्रमां दुवावे ठे. ज्यां प्राणीने पोताना आत्माथी त्रिसदृश होवाने वीधे पोताना शरीरनी साथे पण जुदापणुं ठे तो पठी धन बंधु विंगेरे सहायकोनुं जुदापणुं कहेतुं ते कांश् विशेष नथी. जे पोताना आत्माने देह, धन, अने बंधुथी जुदो जुए ठे, ते पुरुपने शोकरूप शंकुवडे पीडा केम थाय? अर्हीयां जे जुदापणानो जेद ठे ते परस्परना लक्षणना विलक्षणपणाथीज जाणवायोग्य ठे, अने ते पोताना आत्माना स्वभावने देहादिक जावनी साथे सरखावतां साक्षातपणे जणाय ठे. जे देहादिक पदार्थो ठे ते इंद्रियोथी ग्राह्य ठे अने आत्मा तो फक्त अनुभवथीज गोचर थाय ठे. तो तेउने अनन्यपणुं (एकत्व) केम संजवे? कदि शंका थाय के आत्मा अने देहादिक पदार्थोने जो जुदापणुं होय तो देहने प्रहारादि थाय ल्यारे आत्माने पीडा केम थाय? तेना समाधानमां कहेवानुं के तारुं कहेतुं सांचुं ठे, पण जेमने आत्मा अने शरीरमां जेदबुद्धि प्राप्त

થઈ નથી તેનેજ દેહ ઉપર પ્રહારાદિ શ્રતાં પીडा उत्पन्न થાય છે પણ જેલેઈ દેહ અને
 આત્માનો જેદ સારી રીતે અનુભવીને પ્રતિપાદન કરેલો છે, તેવા પુરુષોનો આત્મા દેહને
 પ્રહારાદિ શ્રતાં પીडा પામતો નથી. જેદને જાણનારો જ્ઞાની પુરુષ પિતા સંબંધી હુઃલ
 આવી પડે સો પણ પીडा પામતો નથી અને પરમાં પોતાપણું માની વેસનાર, જેદ જ્ઞાનને
 નહિ જાણનાર, અહ્ન પુરુષ એક ચાકર સંબંધી હુઃલ આવી પડે તો પણ મુંજાય છે. અના-
 સ્મિયપણાથી મહ્ણ કરેલો પુત્ર પર્ણે જુદો છે અને આત્મીયપણાથી મહ્ણ કરેલો ચાકર
 પણ પુત્રથી અધિક થઈ પડે છે. પ્રાણી જેટલા સંવંધો પોતાના આત્મિયપણાથી
 પ્રિય માને છે તેટલા તેટલા શોકના સ્ત્રીલાલે તેના હૃદયમાં ઠોકાય છે, તેથી આ જગ-
 ત્માં સર્વ પદાર્થ આત્માથી જુદાજ છે. તે પ્રમાણે જાણીને અન્યત્વ લુક્ષિ પ્રાપ્ત થઈ છે
 જેને એવો માણસ કોઈ પર્ણે વસ્તુનો નાશ થવાથી તત્ત્વમાર્ગમાં મોહ પામતો નથી. તું-
 વીકા ઉપર કરેલો મૃત્તિકાનો લેપ ધોવાલો જાય છે તે પ્રમાણે મમતારૂપ મૃત્તિકાના લેપને
 નિવારી દિકાને મહ્ણ કરતો પુરુષ તુંત્રિકાની જેમ શોડા કાઠમાં શુદ્ધાત્મા થઈને આ
 સંસારને તરી જાય છે.

श्री चंद्रप्रभुजीनी देशना.

अनंत ह्येशरूपी तरंगोथे युक्त एवो आ जवसागर कणे कणें सर्व प्राणीजने उंचे नीचे अने तिरंठापणे फेंक्या करे ठे. जेस अशुचिस्थानमां क्रीडाल प्रीति करे ठे तेम प्राणीज आ कृष्णिक शरीर डगर प्रीति करे ठे. अने ते शरीर तेमनेज एक बंधनरूप थइ पडे ठे. रस, रुधिर, मांस, चरबी, अस्थिमज्जा, विर्य, आंतरांडां अने विष्टा विंगेरे अशुचिना स्थानरूप आ देहमां शुचिपणुं केम संजवे? नव द्वारोसांथी ऊरता दुर्गंधी रसना नीऊरणथी रगदोळायेला आ देहमां जे पवित्रतानो संकडप करवो तेज मात्र मोटो मोहनो विलास ठे. वीर्य अने रुधिरथी उत्पन्न थयेलो, मलिन रसथी वधेलो अने गर्जमां जरायु (डर) थी ठंकायेलो आ देह पवित्र केम थाय? माताए खाधेला अन्नपानथी उत्पन्न थयेला अने रस नाडीमां थइ आवेला रसनुं पान करी वृद्धि पामेलो कयो पुरुष शरीरमां पवित्रताने माने? दोष धातु अने मळथी चरेला कृमि अने गंठुपदना स्थानरूप तथा रोगरूप सर्पना गणोवडे खत्रायेला आ शरीरने कोण शुचि कहे? स्वादिष्ट अन्न, पात्र, क्षीर, इच्छु अने बीजा घृतादि विंगय पदार्थो पण जोजन कर्था पठी

जेमां विष्टारूप थाय ठे ते शरीर केम शुचि कहेवाय? जेमां विलेपन करेलो सुगंधी यद्द
 कर्दम पण तरकाळ मलरूप थद्द जाय ठे, ते शरीरमां केवी रीते शौचपणुं मनाय?
 सुगंधी तांबुलनुं आस्वादन करीने सुद गयेलो माएत सवारे उठी पोताना सुखना दुर्ग-
 धनी जुगुप्सा करे, ए शरीरनी केम शुचिना गणाय? सुगंधी धुप, पुष्प, अने पुष्पमा-
 लादिक जेउ स्वतः सुगंधी ठे, तेउ पण जेना संगथी दुर्गंधताने पामी जाय ए काया
 केम पवित्र गणाय? मांजेलो, विलेपन करेलो अने सैकडो घडाल्थी धोयेलो पण अशुचि
 देड् कलाइना घडानी जेम पवित्रपणाने पामतो नथी. मृतिका, जल, अग्नि, पवन
 अने सूर्यनां किरणोना स्नानवडे जेउ आ देहने शौच कहे ठे, तेवा गतानुगतिक लो-
 कांए खेरखर फोतरांज खाडिलां ठे, तेथी आवा अशुचि शरीरवडे मात्र मोद फलोत्पा-
 दक नपज करुं. कारण के बुद्धिमान लोकोए खारा समुद्रमांथी रत्ननी जेम असार-
 मांथी सारनी उखार करवो एज उत्तम ठे.

श्री सुविधीनायजीनी देशना.

आ संसार अननं दुःखना समुहने चंडार ठे, जेअनुं उत्पत्तिस्थान जेम सर्प ठे,

તેમ સંસારનું ઉત્પત્તિસ્થાન આશ્રવ છે. જંતુને મન, વચન અને કાયાની જે ક્રિયા તે યોગ કહેવાય છે. તે યોગ પ્રાણીને શુભાશુભ કર્મને આશ્રવે છે તેથી તે આશ્રવ કહેવાય છે. મૈત્રી વિગેરે જ્ઞાનનાથી વાસિત શુભકર્મ બંધાવે છે. અને કષાય તથા ત્રિપયોથી આક્રાંત થયેલું ચિત્ત પ્રાણીને અશુભકર્મ બંધાવે છે. શુભજ્ઞાનને આશ્રિત એવું સત્યવચન શુભ કર્મનું ઉપાર્જન કરાવે છે, અને તેથી વિપરીત હોય તો અશુભ કર્મના ઉપાર્જનનું હેતુચૂત થાય છે. પ્રકી રીતે ગોખેલું ષટ્કો અસત્કાર્યમાંથી પાહું વાળી સત્કાર્યમાં પ્રવર્તવેલું શરીર શુભકર્મ બંધાવે છે, અને હમેશાં આરંજી તથા જીવધાતક શરીરવહે અશુભકર્મ બંધાય છે. કષાય, વિષય, પ્રમાદ, યોગ, અવિરતિ, મિથ્યાત્વ અને આર્ત તથા રૌદ્રધ્યાન એ અશુભ આશ્રવના હેતુ છે. જે કર્મ પુદ્ગલને પ્રહણ કરવામાં હેતુચૂત છે તે આશ્રવ કહેવાય છે. તે કર્મો જ્ઞાનાવરણાદિક જેદથી આવ પ્રકારનાં છે. જ્ઞાન દર્શનના સંબંધમાં જ્ઞાનદર્શનવાળાં પ્રલે અને જ્ઞાનદર્શન ઉત્પન્ન કરવાના હેતુ હતાં જે વિદ્ય, નિન્દુવ, પિશૂનતા, આશાતના, ઘાત અને મત્સર કરવો તે જ્ઞાનાવરણી અને દર્શનાવરણીકર્મ બાંધવાના હેતુચૂતરૂપ આશ્રવ છે. દેવપૂજા, ગુરુસેવા, પાત્રદાન,

દયા, ક્રમા, સરાગ, સંયમ, દેશવિરતિ, આકામનિર્જરા, શૌચ અને બાલતપ એ સદ્વ્ય
 (સાતાવેદની) દર્મ વંધાવનારા આશ્રવો છે. પેલોતો, પરને અથવા વનેને હુઃખ, શોક,
 વધ, તાપ, આક્રંદન અને વિજાપ કે પશ્ચાન્નાપ હરાજી કરવો કરામતો તે અસાતાવેદની
 કર્મ વાંધવાનાં કારણો છે. વીતરાગના, શાસ્ત્રના, સંવત્તા, ધર્મના અને સર્વ દેવતાના
 અર્ચનાદિ વોલવા, તીવ્ર નિશ્ચાસ્ત્વના પરિણામ કરવા, સર્વજ્ઞ અને સિદ્ધ દેવનો નિ-
 સ્તવ કરવો, ધાર્મિક માણસોને દૂષણ આપવું, ઉન્મત્તો નાસવાનો ઉપદેશ કરવો, અનર્થ
 કરવાનો આગ્રહ રાખવો, અસંયમીની પૂજા કરવી, અવિચારીત કાર્ય કરવું અને ગુરુ
 વિગેરેની અવજ્ઞા કરવી-શ્લ્યાદિ દર્શનસોહની કર્મ વાંધવાના આશ્રવો છે. કપાયના ઉદ-
 વચ્ચે આરામના તીવ્ર પરિણામ થવા તે ચારિત્રમોહનીય વાંધવાના આશ્રવ છે. મશ્કરી
 કરવાની દેવ, સક્કામ, ઉપહાસ, વિશેષ હુમવાનો સ્વભાવ, વહુ વોલવાપણું અને દેન્યપણું
 વતાવનારી ભક્તિ એ હાસ્યમોહનીના આશ્રવો છે. અનેક દેશો વિગેરે જોવાની ભક્તિ,
 અનેક પ્રકારે રમવું તથા સેલવું અને વીજાના ચિત્તને આકર્ષવું-વશ કરવું એ રતિમોહ-
 નીના આશ્રવો છે. અસૂચા, પાપ કરવાની પ્રહૃતિ, વીજાના આનંદનો નાશ કરવો અને

क्रोधं अकुशलं यत्तु, जोइ उपहास करवो ए अरतिमोहनीना आश्रवो ठे. पोतामां ज-
यना परिणाम, बीजाने जय पमानवो, त्रास उपजाववो अने निर्देयपणुं धरावहुं ए जय
मोहनीना आश्रवो ठे. पोते शोक उत्पन्न करी शोच करवो, बीजाने कराववो अने रुदन
करवामां अति आसक्ति राखवी, ए शोकमोहनीना आश्रवो ठे. चतुर्विध संघना अव-
र्णवाद बोलवा, तेमना तरफ तिरस्कार बताववो अने सदाचारनी निंदा करवी ए जुहु-
प्सामोहनीना आश्रवो ठे. इर्ष्यां, विषयोमां लोलुपता, मृषावाद, अतिवक्रता, अने
परस्त्रीना विलासमां आसक्ति ए स्त्रीवेद बांधवामां कारणो ठे. पोतानी स्त्री मात्रमां सं-
तोष, अनीर्ष्यालुस्वजाव, मंदकषाय, अने अवक्राचार, शील, ए पुरुष वेदनाआश्रवो ठे.
स्त्री तथा पुरुष वंनेनी स्पर्श चुंबनादि अनंगसेवा, उग्रकषाय, तीव्र कामेच्छा, पाखंड अने
स्त्रीना वतनो जंग करवो ए नंपुसकवेद बांधवामा आश्रवो ठे. साधुननी निंदा करवी,
धर्मिष्ठ लोकोने विघ्न करवां मधु मांसादिथी अविगत पुरुषोनी पासे ते अत्रिरतिनी प्रशं-
सा करवी, देशविरती पुरुषोने चारंत्रार अंतराय करवो, अवारितपणे स्त्रीयादिना गुणो
नुं आख्यान करवुं, चारित्रने दुषण आपवुं अने बीजानना कषाय अने नोकषायने उदी-

रणा करवी ए चारित्रमोहनीय कर्म बांधवाना सामान्य आश्रवो ठे.

पंचेडी प्राणीजनो वध, घणो आरंज तथा परीग्रह, अनुग्रह करवानो त्याग, मांसजो-
जन, सदास्थिर वैरवृद्धि, रौद्रध्यान अनंतानुबंधी कपाय, कृष्ण नील अने कापोतले-
इया, असत्य ज्ञापण, परद्रव्य हरण, वारंवार मिथुन सेवन, अने इंद्रियोनुं अवशपणुं-
ए नर्कगतितुं आयुष्य बांधवाना आश्रवो ठे. उन्मार्गे चालवानी देशना, मार्गनो नाश,
गुप्त रीते वित्तनुं रक्षण, आर्तध्यान, शक्यसहितपणुं, माया, (कपट) आरंज, परिग्रह,
शियळमां तथा व्रतमां सातिचारपणुं, नील तथा कापोतलेइया अने अप्रत्याख्यानी कपाय
ए तिर्यंचगतितुं आयुष्य बांधवाना आश्रवो ठे. अल्प परिग्रह तथा आरंज, स्वाना-
धिक कोमळता अने सरळता कापोत अने तेजोलेइया, धर्मध्यानमां अनुराग,
प्रत्यावानी कपाय, मथ्यस परिणाम, दान देवापणुं, देव अने गुरुनुं पूजन, पूर्वालाप, प्रि-
यालाप, मुक्ते समजाववापणुं, लोकसमुद्दमां मध्यस्थपणुं, ए मनुष्यगतितुं आयुष्य बांध-
वाना आश्रवो ठे. सरागसंयम, देशसंयम, अकामनिर्जरा, कढ्याण मित्रनो परिचय,
धर्म श्रवण करवानुं शीळ, पात्रदान, तप, श्रद्धा, त्रण रत्ननी आराधना, मृत्युकाले पद्म

अथवा पीतलेश्यातुं परिणाम, बाल तप, अग्नि, जल विगरे साधनोक्ते मृत्यु प्राप्तुं, गले फांसो खावो, अने अव्यक्त सामायिकपणुं ए देवगतिनुं आयुष्य बांधवाना आश्रवो बे. मन, वचन, कायानी वक्रता, बीजाडने ठेतरतुं, माया प्रयोग करवो, मिथ्यात्व, पिशूनता, चित्तनी चपलता, सुवर्णादिकनो प्रतिहंद करवो एटले बनावटी सुवर्णादि बनावतुं, खोटी साक्षी पुरवी, वर्ण, गंध, रस, अने स्पर्शनुं जुदी रीते संपादन करतुं, कोइनां अंग उपंग कापवां कषाववां, यंत्र तथा पंजरनी क्रिया, खोटां माप, खोटां तोल तथा खोटां त्राजवां बनाववां, चापरवां, अन्य निंदा, आत्मप्रशंसा, हिंसा, असत्यवचन, चोरी, अब्रह्मचर्य, मोटा आरंभ, मोटा परिग्रह, कठोर वचनो बोलवां तथा कनिष्ठ चाषण करतुं, उज्वल वेषादिकथी मद करवो, वाचाळपणुं, आक्रोश करवो, सौभाग्यनो उपघात, कामण करतुं, त्यागीपणानी त्रिकंत्रनाथी-दांजिकपणाथी उन्मार्गी यति वगरे यइने बीजाडने कौतक उत्पन्न करतुं, वेश्या प्रमुखने अलंकार आपवा, दात्रानळ सळगाववो, देवादिकना मिषथी गंधादिक वस्तुनी चोरी करवी, तीव्र कषाय, चैत्य, उपाश्रय, उद्यान अने प्रतिमा-उत्तमो विनाश करवो अने अंगारादिक पंदर कर्मादाननी क्रिया करवी, ए सर्व अशुभ

नामકर्मના આશ્રવો છે. હપર કહેલાથી વિપરીત ક્રિયા, સંસારથી ચીરતા, પ્રમાદનો નાશ, સદ્ગ્રાવનું ઈર્ષણ, દ્વાંતિ વિગેરે ગુણો, ધાર્મિક પુરુષોનું દર્શન, સંત્રમ અને તેમનો સરકાર— એ ગુજનામ યાવત્ તીર્થંકર નામકર્મ વાંધવાના આશ્રવો છે. ૧ અહંત, ૨ સિદ્ધ, ૩ ગુરુ, ૪ સ્યવિર, ૫ વહુશ્રુત, ૬ ગઠ, ૭ શ્રુતજ્ઞાન અને ૮ તપસ્વીજી (મુની) ની ઋક્તિ, ૯ આવશ્યકાદિ ક્રિયામાં, ૧૦ ચારિત્રમાં, તથા ૧૧ ત્રહ્મચર્ય સેવનમાં અપ્રમાદ, ૧૨ વિનય, ૧૩ જ્ઞાનાખ્યાસ, ૧૪ તપ, ૧૫ ત્યાગ (દાન), ૧૬ વારંવાર ધ્યાન, ૧૭ તીર્થની પ્રજ્ઞાવના, ૧૮ ચતુર્વિધ સંઘને સમાધિ હપજાવવી તથા સાધુર્લની ત્રૈયાવચ્ચ કરવી, ૧૯ અપૂર્વ જ્ઞાનનું પ્રદ્ષણ કરવું, અને ૨૦ સમકિત દર્શનની શુદ્ધિ. આ વિસ આશ્રવો (સ્થાનકો) પહેલા અને તેજ્ઞા તીર્થંકરોએ સ્પર્શેલા છે. અને વીજા તીર્થંકરોએ એક, બે, ત્રણ અથવા સર્વે સ્થાનકો સ્પર્શેલા છે. પરનિંદા, અવજ્ઞાને હપહાસ, સદ્ગુણોનો લોપ, ઠતા અઠતા દોષનું કથન, પોતાની પ્રશંસા, ઠતા અઠતા ગુણનાં વલાણં, પોતાના દોષનું આઠાદન અને જાતિ વિગેરેનો મદ્દ કરવો એ નીચગોત્રના આશ્રવો છે. નીચગોત્રમાં કહેલા કરતાં વિપરીત આશ્રવો ગર્વેરહિતપણું અને મન, વચન, કાયાથી વિનય કરવો એ હંચગોત્રના આશ્રવો છે. દાન,

લાગ, ધીર્ય, ધોગ તથા હપજોગમાં સિષથી વા સિપ વગર ઇટલે કારણ ક વગર કારણે જે વિદ્ધ કરબું ઇ અંતરાયકર્મના આશ્રવો છે. આવી રીતના આશ્રવોથી જન્મ પામેલો આ અપાર સંસારરૂપ સાગર દીકારૂપ વહાણવડે વિદ્ધાન પુરુષોઇ તરી જવાને યોગ્ય છે.

શ્રી શીતલનાથજીની દેશના.

આ સંસારમાં સર્વ પદાર્થોદિ, ત્રિવિધ જાતનાં હુઃખનાં કારણ અને ક્ષણિક છે તે-થી સર્વ પ્રાણીહં ઇ મોક્ષને માટે પ્રયત્ન કરવો જોઈઇ. તે મોક્ષ સંતર કરવાથી શદ્ શકે છે. સર્વ આશ્રવોનો જે નિરોધ કરવો તે સંતર કહેવાય છે. તે સંતર, દ્રવ્ય અને જ્ઞા-ત્ર પ્રકારે છે. જે કર્મ પુદ્ગલના ગ્રહણનો ઠેદન કરે તે દ્રવ્યસંતર કહેવાય છે, અને જે-માં સંસાર હેતુ ક્રિયાનો ત્યાગ થાય તે જ્ઞાવસંતર કહેવાય છે. જે જે હપાયથી જે જે આ-શ્રવનો નિરોધ થાય તે તે આશ્રવના નિરોધને માટે વિદ્ધાનોઇ તે તે હપાય યોજવો હ-ચિત્ત છે. તે હપાય આ પ્રમાણે. ક્રમાથી ક્રોધનો, કોમલતાથી માનનો, સરલતાથી માયા નો, અને નિઃસ્પૃહતાથી લોચનો નિરોધ કરવો. અસંયમવને હન્મત્ત થયેલા વિષ જેવા વિષયોનો મહામતિ પુરુષે અલંક સંયમવને નિરોધ કરવો, ત્રણ ગુણિતથી ત્રણ યોગને

वश करवा, अप्रमादशी प्रमादने साध्य करवो. अने सर्व सावद्य योगना त्यागशी अत्रि-
 निने साधवी (कवले करवी). संवरने अश्रेष्ठ उद्यम करनारा पुरुषे सदृशनशी मिथ्यात्वतो
 अने चित्तनी उत्तम स्थिरताशी रौद्रध्यानतो विजय करवो. जेम मध्य चोकमां आवेला
 घणा द्वारवाळा घरनां द्वारो जो उघाकां रहे तो तेमां जरूर रजनो प्रवेश थाय ठे, अने
 प्रवेश श्येले रज स्नेह (चीकाश) ना योगशी तन्मयपणे बंधाड जाय ठे; पण जो ते घरनां
 द्वार बंध करी दीधां होय तो तेमां रज पेसती नशी, तेम दृढपणे बरू पण थती नशी.
 वळी जेम कोड सरोवरमां चारे बाजु गर्नीळां खुद्धां होय ठे तो ते सर्व द्वारोशी जळ पेशी
 जाय ठे पण जो ते द्वार हंधेलां होय तो तेमां जरा पण जळ पेशी शकतुं नशी. तेमज
 कोड व्हाणना मध्य जागमां विडो होय ठे तो तेमांशी जळ पेशी जाय ठे पण जो ते
 विडो बंध करी दीधां होय तो तेमां जरा पण जळ पेशी शकतुं नशी; तेवी रीते योगा-
 दिक आश्रवोद्धारोनुं सर्व प्रकारे रंधन करवाशी संवरशी शोचता एवा जीवमां कर्म ड-
 व्यनां प्रवेश थड शकतो नशी. आश्रवद्वारनो निरोध संवरवके थाय ठे अने ए संवर क-
 मा विंगेरे नेदशी धनु प्रकारे कहेलो ठे. चरुता चरुता गुणस्थानोमां जेनो जेनो संवर

થાય તે તે નામનો સંવર કહેવાય છે. પારંગતોમાં મિથ્યાત્વનો હૃદય બંધ થવાથી જે સંવર
 થાય છે તે મિથ્યાત્વસંવર કહેવાય છે. દેશવિરતિ વિગેરે ગુણઠાણામાં જે સંવર થાય છે
 તે અવિરતિ સંવર છે. અપ્રમત્ત સંયત્ત વિગેરે ગુણઠાણામાં જે સંવર થાય છે તે
 પ્રમાદસંવર કહેવાય છે. ઉપશાંત મોહ ને ક્ષીણમોહ ગુણઠાણામાં કષાયનો સંવર થવા
 થી તે કષાયસંવર કહેવાય છે. અને અયોગી કેવળી નામના ચૌદમા ગુણઠાણામાં યોગ
 સંવર સપૂર્ણપણે થાય છે. જેમ વહાણવટી ઢિઝરહિત વહાણવડે સમુદ્રના અંતને પામે છે
 તેમ સદ્બુદ્ધિવાળો પુરુષ ઉપર પ્રમાણે સંવરયુક્ત થઈને આ સંસારના અંતને પામે છે.

શ્રી શ્રેયાંસનાથજીની દેશના.

આ અપાર સંસાર સ્વયંચૂરમણ સમુદ્રના જેવો છે, તેમાં પ્રાણી કર્મરૂપી હર્મિત્તથી
 આત્મો અવલો ને ઉંચે નીચે અર્થાત ઉર્ધ્વ, અધો ને તિર્થા લોકમાં ગમ્યા કરે છે. પવનથી
 જેમ સ્વેદવિંદુ અને ઔષધથી જેમ રસ ઝરી જાય છે તેમ નિર્જરાવડે આઠ કર્મો ઝરી
 જાય છે. સંસારના વીજોશી ઝરેલા એવા કર્મોની નિર્જરણા કરવાથી તેનું નામ નિર્જરા
 કહેવાય છે, તે નિર્જરા સકામાદ્યને અકામા એવા બે પ્રકારની છે. જેહયમનિયમના ધર-

नारा ठे तेमने सकाम निर्जरा थाय ठे अने बीजा प्राणीउने अकाम निर्जरा थाय ठे. कर्मेनी परिपक्वता फलनी पेठे प्रयत्नशी अथवा स्वयमेव एम चे प्रकारे थाय ठे. जेम सुवर्ण दोषवाळुं होय तोपण प्रदीप्त अग्निवने शुळु थाय ठे, तेम तपरूप अग्निवडे सडोप जीव पण शुळ्निने पामे ठे. ते तप बाह्य अने अच्यंतर एम चे प्रकारतो ठे. अनशन, जनांदरी, वृत्तिसंक्षेप, रसत्याग, कायक्लेश, अने संखीनता ए ठ प्रकारे बाह्यतप कहेवाय ठे. प्रायश्चित, वैयावृत्य, स्वाध्याय, विनय, वयुत्सर्ग अने शुचध्यान ए ठ प्रकारे अच्यंतर तप कहेवाय ठे. आ बाह्य अने अच्यंतर तपरुपी अग्निने प्रज्वलित करीते नियमधारी पुरुष पौताना दुर्जर एवा कर्माने पण जरावी दे.ठे. जेम कोइ सरोवरनुं द्वार उपायोशी सर्व तरफ बंध कयुं होय तो पठी नवा जळ प्रवाहूथो ते कडी पण पुरातुं नथी तेची रीते सं- वरथी आवृत थयेलो जीव आश्वरूप द्वारोनो रोध करवाथी नवा नवा कर्मद्रव्यो वळे पुरातो नथी. पठी जेम पूंधें संचित थयेतुं सरोवरनुं जळ सूर्यना प्रचंरु किरणोना अवि- शिन्न तापथी सुकाइ जाय ठे तेम पूंधें बांधेला प्राणीउनां कर्म पण तपस्थाना तापथी तस्का ल कय पामी जाय ठे. निर्जरा करवामां बाह्यतप करतां अच्यंतरतप श्रेष्ठ ठे अने तेसां

पण ध्यानतुं एक ठत्र राज्य रहेलुं ठे एम मुनिउ कहे ठे. कारण के ध्यान धरनारा थो-
 गीउना चिरकालथी उपाजन करेलां अने घणां प्रचल कर्म पण तरफाल निर्जरीनूत थइ
 जाय ठे. जेम वृद्धि पामेळो शारीरिक दोष लंघन करवाथी सोपाइ जाय ठे तेची रीते तप
 करवाथी पूर्व संचित कर्म द्य पामी जाय ठे. अथवा मेघनो समुह प्रचंरु पवनना
 आघातथी आम तेम विखराइ जाय ठे तेम तपस्याथी कर्मनो समुह विनाश पामे ठे.
 ज्यारे संवर अने निर्जरा प्रति द्रण समर्थपणे उत्कर्ष पामे ठे त्यारे ते जरुर मोक्षने उत्पन्न
 करे ठे. वंने प्रकारनी तपस्याथी थती निर्जरावके कर्मोने जरावनारो शुद्ध बुद्धिवाळो
 पुरुष सर्व कर्मोथी जेमां सुकावापणुं थाय ठे एवा मोक्षने पामे ठे.

श्री वासुपूज्यजिननी देशना.

आ संसाररूपी समुद्रमां शमिला युगना संयोगनी पठे मांरु मांरु मनुष्यपणुं
 प्राप्त करी पुरुषोए धर्म परायण थबुं जोइए, ते धर्म सर्व उत्तम जिनेश्वरोए कहेलो ठे. जे
 धर्मने अत्रलंबन करनार प्राणी आ संसार सागरमां रुवतो नथी. ते धर्म संयम, सत्यवा-
 णी, शौच (पवित्रता), ब्रह्मचर्य, निष्परिग्रहता, तप, दमा, मृडुता, सरलता अने निर्लो

જના ૫ દ્વંશ પ્રકારે કહેવાય છે. કલ્પવૃક્ષ વગેરે પદાર્થો પણ ધર્મના પ્રચાવથી એવી શ્લિષ્ટિત
 વસ્તુને આપે છે કે જે વસ્તુ અધર્મીનું હૃદયે પણ આવતી નથી. હૃદયો પાસે રહેનાર
 અને અતિ ત્રાસલ્હને ધારણ કરનાર એક ધર્મરૂપી વંધુ અપાર હુઃખસાગરમાં પડતા
 પ્રાણીને વચાવે છે, સમુદ્ર પૃથ્વીને વોળી નાંખતો નથી અને વરસાદ પૃથ્વીને આશ્વા-
 સન આપે છે તે કેવલ ધર્મનો પ્રચાવ છે. અગ્નિ આડી રીને વાલ્લતો નથી અને પવન લઘ્વ
 જાગમાં વાતો નથી તે પણ ધર્મનોજ અચિંત્ય મહિમા છે. આહ્વાન અને આધાર વગરની
 પૃથ્વી જે સર્વને આધાર આપી રહેલી છે તેમાં ધર્મ સિવાય વીજું કાંઈપણ કારણ નથી.
 ધર્મનાજ શાસનથી વિશ્વના હપકારને માટે સૂર્ય, ચંદ્ર, આ જગતમાં હૃદયને પામે છે. એ
 વિશ્વત્સલ ધર્મ વંધુવગરનાનો વંધુ છે, મિત્રરહિત પુરુષોનો મિત્ર છે, અને અનાથ પુરુ-
 ષોનો નાથ છે. ધર્મ પાનાલમાં રહેલ નર્કમાં પડતા પ્રાણીનું રક્ષા કરે છે અને તેવડે
 અનુપમ સર્વજ્ઞાણના વૈભવને પણ ધર્મજ આપે છે.

આ દ્વંશ પ્રકારનો ધર્મ મિથ્યાહૃદયે તાર્કીકપણે વીલકુલ જોયો-જાણ્યો નથી,
 અને કદી કોઈ વેકાણે કોઈપ કલ્પો હશે તો ફક્ત તે માત્ર વાણીનુંજ નુલ છે. પ્રાયઃ સર્વની

वाणीमां तत्त्वार्थं होय ठे अने कोइकना मनमां तत्त्वार्थं होय ठे पण जिनमतने स्पर्श कर-
 नार पुरुषोनी तो वाणीसां, मनमां अने क्रियामां सर्वमां तत्त्वार्थं होय ठे. वेदशास्त्रने
 पराधीन बुद्धिवाळा अने कंठमां सूत्र (जनोइ) पहेरनारा ब्राह्मणो तत्वथी धर्मरत्ननो लेश
 पण जाणता नथी. गोमेध, नरमेध अने अश्वमेधादिक यज्ञोने करनारा प्राणीघातकया-
 ज्ञिक ब्राह्मणोने शी रीते धर्म प्राप्त थाय ? जेमां श्रद्धा थाय नहि तेवी अबती परस्पर
 विरोधी एवी कटिपत वस्तुने कहेनारा पुराणकर्त्तांजमां पण क्यांथी धर्म होय ? खोटी
 खोटी व्यवस्थावळे परद्रव्यने ग्रहण करवाने इहता एवा स्मार्त्तादिक पुरुषोमां मात्र
 माटीने पाणीवळे केवी रीते शौच (शुद्धि) पणुं होय ? ऋतुकालने व्यतिक्रम थतां स्त्री
 सेवन न करे तो गर्भहत्यानुं पाप लागे एबुं कहेनारा अने ब्रह्मचर्यनो नाश करनारा
 पुरुषोमां शी रीते धर्म संज्ञे ? यजमान पासेथी सर्वस्व लेवाने इहता अने द्रव्यने माटे
 प्राणनो पण त्याग करता एवा ब्रह्माणोमां अकिंचन (निष्परिग्रह) पणुं क्यांथी होय ?
 अल्पमात्र अपराध थतां क्षणवारमां शाप आपनारा एवा लौकीक ऋषिंजमां क्षमानो
 लेश पण जोवामां आवतो नथी. जाति विगरेना मदथी अने दुराचरणथी जेमनां चित्त

નાચ્યા કરે છે એવા ચોથા આશ્રમમાં રહેનારા (સંન્યાસી) બ્રાહ્મણોમાં કોમલતા (નિરજિમાન
 પણું) વ્યાં જોવામાં આવે છે? અંદર દંત્ર રાહનારા અને વાહેર વગલાવત્ત બની રહેનારા
 એવા પાર્શ્વદ્વત્તવાળા દિજોમાં સરલતાનો એક લેશ પણ નથી. હી, યદ્, અને પુત્રા-
 દિક્કના પરિમ્પ્રદ્વત્તવાળા અને લોનના તો એક કુદમ્પરૂપ બ્રાહ્મણોની કેવી રીતે સુલ્કિ
 થાય? અથવા તેમાં નિર્ભોનતા ધર્મ કેમ સંગેવે? માટે રાગ દ્વેષ અને લોહથી વર્જિત
 તથા કેવલજ્ઞાનથી શોનનારા અર્હત યગત્તોની લેપના હલ્લ ધર્મ હપરથીજ નિર્દો-
 પતા સિદ્ધ થાય છે. રાગ હંબ અને મોહથીજ માણસમાં અસલ્પવાદીપણું આવે છે તો તે
 દોષ અર્હત યગત્તમાં લેશ પણ હોતા નથી તો શી રીતે તેમનામાં અસલ્પવાદીપણું
 આવી શકે? જેડનાં ચિત્ત રાગાદિક દોષોથી કલુષિત થયેલાં હોય છે તેડના સુલ્-
 માંથી કદીપણ સલ્પવાળી નીકલતી નથી, જેડ યાગ, હોમ વિગેરે ર્ષ્ટ કર્મ કરે છે, વા-
 પી કૂપ અને તલાવ વિગેરેમાં નહાવાથી પુણ્ય મારે છે, પશુનો ઘાત કરીને સર્ગલોકનું
 સુલ્પ શોધે છે, બ્રાહ્મણોને યોજન આપવાથી પિત્તડને તૃપ્ત કરવાને શ્હે છે, પૃત્યોનિ વિ-
 ગેરે કરીને પ્રાયશ્ચિત્ત કરે છે, પાંચ પ્રકારની આપત્તિડ આવતાં છીડને પુનર્લમ કરાવે છે.

જો સ્ત્રીમાં પુત્ર થવાનો સંપ્રવ હોય તો તેનામાં ક્ષેત્રજ પુત્રની उत्पत्ति કરવી એ પ્રમાણે કહે છે, દોષિત સ્ત્રીનું રજ (અંતરાય) આવે ત્યારે શુદ્ધ થાય છે એ પ્રમાણે માને છે, કલ્યાણની શુદ્ધિ યજ્ઞમાં વક્રરોને મારી તેના શિખ્ર (લિંગ) થી આજીવિકા કરે છે, સૌત્રામણિ અને સસ તેનું યજ્ઞમાં મદિરાનું પાન કરે છે, ત્રિષ્ટા લાનારી ગાયોનો સ્પર્શ કરીને પવિત્ર થવાનું માને છે, જલાદિકલાં માત્ર સ્નાન કરવાથી પાપની શુદ્ધિ થાય એમ બોલે છે, વહ, પીંપલા અને આંબલી વિગેરે વૃદ્ધોની પૂજા કરે છે, અગ્નિમાં હોમેલા હવ્યથી દેવને તૃપ્ત કરેલા માને છે, પૃથ્વી ઉપર ગાય દોવાથી રિષ્ટની શાંતિ થાય એમ વદે છે, સ્ત્રીને માત્ર વિહંબના કરે તેવા ધર્મવ્રતનો ઉપદેશ કરે છે, સોટી જટા, ઋશ્મત્ત્વહે અંગરાગ અને કોપીનને ધારણ કરે છે, આકાંડા, ધંતૂરા, અને ક્ષાલૂરના પુષ્પોથી દેવને પૂજે છે, ગીત, નૃત્ય કરતાં વારં-વાર અપશબ્દો બોલે છે, મુલ્લ વગાડીને ગીતનાદ આચરે છે, અસર્ય પ્રાણપૂર્વક દેવ, મુનિ અને લોકોને દ્વેષે છે, વ્રતનો ઙંગ કરીને ક્ષાત્રી દાસપણું કરવાને હશે છે, અનંત-કાય એવા કંદાર્દિ તથા ફલ ભૂલ અને બંધાઈલું બદ્ધણ કરે છે, સ્ત્રી અને પુત્રસહિત જાહેને વનમાં વસે છે, યદ્ય-અનદ્ય, પેય-અપેય અને ગસ્થ-અગસ્થમાં સમાવણે વર્ષે

ઠે, યોગી પ્વા નામે પ્રસિદ્ધ થાય ઠે અને કેટલાક કૌલાચાર્યના શિષ્ય થાય ઠે. અને
અને ન. સિવાય વીજા પણ જેઠના ચિત્તમાં જૈન શાસનનો સ્પર્શ થયો નથી એવાઠેને ધર્મ
હું? તેનું ફલ પણ હું? અને તેમના ધર્મમાં પ્રમાણ પણ હું?

શ્રી જિનેન્દ્ર જાપીત ધર્મના આરાધનથી આ લોકમાં અને પરલોકમાં જે સુલકારી
ફલ થાય તેતો તેનું આનુપંગિક (અવાંતર) ફલ ઠે, પણ તેનું મુખ્ય ફલ તો મોદ્દજ ઠે.
જેમ કૃષિ કરવાનો મુખ્ય હેતુ ધાન્ય મેલવવાનો ઠે, તેમાં પરાલ વિગેરે જે થાય તે આ-
નુપંગિક ફલ ઠે. તેમ ધર્મ કરવાનું મુખ્ય ફલ મોદ્દજ ઠે. તેમાં જે સાંસારિક ફલ થાય
ઠે તેતો આનુપંગિક ફલ ઠે.”

શ્રી વિમલનાથજીની દેશના.

અકામ નિર્જારૂપ પુણ્યથી પ્રાણીને સ્થાવરપણાથી ત્રસપણું કે તિર્યચ પંચેન્દ્રી-
પણું માંડ માંડ પ્રાપ્ત થાય ઠે. તેમાં પણ જ્યારે કર્મની લાઘવતા થાય ત્યાર પછી મનુષ્ય
જન્મ, આર્યદેશ, હત્તમકુલ, સર્વ ઇન્દ્રિયોનું પાટવ અને દીર્ઘ આયુષ્ય કથંચિત્ મેલવાય
ઠે. તે કરતાં પણ વિશેષ પુણ્ય હોય તો ધર્મકથક ગુરુની જોગવાઈ અને શાસ્ત્રનું શ્રવણ

तथा तेमां श्रद्धा एतलां वानां प्राप्त आय ठे. पण तेमां तत्व निश्चयरूप बोधिरत्न प्राप्त
 शत्रुं घणुं दुर्लभ ठे. जिनप्रवचनमां जेबुं बोधिरत्न अत्यंत दुर्लभ ठे तेबुं राजापणुं, चक्र-
 वर्त्तीपणुं के इंद्रपणुं मेळवबुं दुर्लभ नथी. सर्वे जीवोए पूर्वे अनंतवार सर्वे जावो प्राप्त
 करेला ह्यो पण ज्यां सुधी आ संसारमां ते जीवोनुं परित्रमण जोवामां आवे ठे त्यां
 सुधी तेडेए कधी पण बोधिरत्ननी प्राप्ति करेली जणाली नथी. सर्व प्राणीजने आ संसा-
 रमां परित्रमण करतां अनंत पुद्गल परावर्तन अइ गयां ठे परंतु ज्यारे बेढो अर्क पुद्गल
 परावर्तन संसार अवशेष रहे त्यारे सर्व कर्माने स्थिति एक कोटाकोटी सागरोपमथी जेठी
 यथाप्रवृत्ति करणवडे करीने कोइ प्राणी ग्रंथिजेद अवाथी उत्तम बोधिने पामे ठे. केटला-
 षक जीवो, यथाप्रवृत्तिकरण करवाथी ते ग्रंथिना सीमाडा उपर प्राप्त अया ह्योय तोपण
 त्यांथी सीदाइने पाठा वळे ठे अने पाठा संसारमां जमे ठे. कुशाळनुं श्रवण, मिथ्याहृष्टिनो
 समागम, नवारी वासना, अने प्रमाद करवानी टेव-ए समकित प्राप्तिनी सामे अनारा
 शत्रुं ठे. जो के चारित्रनी प्राप्ति पण दुर्लभ कहेली ठे पण जो बोधिनी प्राप्ति अइ
 होय तो ते सफल ठे अन्यथा निष्फल ठे. अजव्य प्राणीं पण चारित्र ग्रहण करीने

નવમા ડ્રેવેયક સુધી હત્પદ્મ આય છે, પણ વોધિ વિના તેહ મોહપદને પામી શકતા નથી. ચક્રવર્તી પણ વોધિરત્નની પ્રાપ્તિ વિના રાંક જેવો છે, અને વોધિરત્નને પ્રાપ્ત કરનારો રાંક હોય તો પણ તેનાથી અધિક છે. જેહને વોધિરત્નની પ્રાપ્તિ થઈ હોય છે તેહ કદી પણ આ સંસારમાં રાગ કરતા નથી, પણ મમતારહિત થઈને મુક્તપણે મુક્તિ માર્ગનેજ યજે છે.

શ્રી અનંતનાથજીની વેશના.

અહો યવ્યજીવો ! તત્ત્વને નહિ જાણનારા પ્રાણીહ, માર્ગથી અજાણ્યા વટેમાર્ગીની જેમ. આ હુત્તર સંસારરૂપ અણ્ણમાં યટકયા કરે છે. જીવ, અજીવ, આશ્રવ, સંવર, નિર્જીરા, વંધ અને મોહ એ સાત તત્ત્વો વિદ્વાનો કહે છે.

તેમાં પ્રથમ તત્ત્વ જે જીવ, તે મુક્ત અને સંસારી બન્ન બે પ્રકારે છે. તેહ સર્વ અનાદિ-નિયન અને જ્ઞાનદર્શન લક્ષણવાળા છે. તેમાં જે મુક્ત જીવ છે તે એક સ્વચારી, જન્માદિ ક્લેશથી યર્જિત અને અનંતદર્શન, અનંતજ્ઞાન, અને અનંતવીર્ય તથા અનંત આનંદથી વ્યાપ્ત છે. સંસારી જીવ અચાર અને યસ બ્વા બે પ્રકારના છે. તે બંનેના પર્યાપ્ત અને અપ-

યાંપણ એવાં બે જોડ છે. તેમાં પર્યાપ્તપણના કારણરૂપ પર્યાપ્તિ છે. તેના આહાર, શ-
રીર, હૃદય, શ્વાસોશ્વાસ, જાપા અને મન એવાં નામ છે. તે પર્યાપ્તિ એકેંદ્રિયને ચાર,
વિકલેંદ્રિયને પાંચ અને પંચેંદ્રિયને છ એ પ્રમાણે અનુક્રમે છે. પૃથ્વીકાય, અપકાય, તેજો-
કાય, વાયુકાય અને વનસ્પતિકાય એ પાંચ એકેંદ્રિય સ્થાત્રીર જીવ કહેવાય છે, તેમાં
પ્રથમના ચાર સૂક્ષ્મ અને વનસ્પતિકાય એ પાંચ એકેંદ્રિય સ્થાત્રીર જીવ કહેવાય છે, તેમાં
અને સાધારણ એવાં બે પ્રકારે છે, તેમાં પ્રત્યેક વાદરજ છે અને સાધારણ સૂક્ષ્મને વાદર
બે પ્રકારે છે.

ત્રણ જીવો વેદંદ્રિય, તેદંદ્રિય, ચતુરિંદ્રિય, અને પંચેંદ્રિય એમ ચાર પ્રકારે છે,
તેમાં પંચેંદ્રિય સંહી અને અસંહી એવાં બે પ્રકારના છે. જે શિક્ષા, હૃદય અને આલા-
પને જાણે અને મનપ્રાણને પ્રવર્તવે તે સંહી કહેવાય છે અને તેથી વિપરીત-મન વિ-
નાના તે અસંહી કહેવાય છે. સ્પર્શના, રસના, નાસિકા, નેત્ર અને શ્રવણ એ પાંચ હૃ-
દ્રિયો કહેવાય છે. સ્પર્શ, રસ, ગંધ, રૂપ અને શબ્દ એ પાંચ તેના અનુક્રમે વિષય છે.
કૃમિ, શંખ, ગંડુપદ, જલો, કોડીલ અને ઘીપ વિગેરે વિવિધ જીવો હૃદ્રિય છે. બુ, મા-

કડ, મંકોડા અને લીલ ત્રિગેરે ત્રીંદ્રિય જીવ છે, અને પતંગ, મક્કિકા, ઝમર અને હાંસ ત્રિગેરે ચતુરિંદ્રિય જીવો છે. પંચેંદ્રિય જીવોનાં જલ, સ્થલ અને આકાશચારી એમ ત્રણ પ્રકારના તિર્યચજીવો, નારક્ષી, મનુષ્ય અને દેવતાને ગણેલા છે. મનોવલ્લ, જાણવલ્લ અને કાયવલ્લ એ ત્રણ વલ્લ, પાંચેંદ્રિયો અને શ્વાસોશ્વાસ તથા આયુ એ દશ પ્રાણ કહેવાય છે. કાયવલ્લ, આયુષ્ય, હૃદય અને સ્પર્શેંદ્રિય એ ચાર પ્રાણ સર્વ જીવોમાં છે. વિકલેંદ્રિયાં જાણ અને એકેકેંદ્રિય વધવાથી ઇ, સાત, ને આઠ પ્રાણ છે. અસંજ્ઞીને એકેંદ્રિય વધવાથી નવ પ્રાણ હોય છે અને પૂર્ણજ્ઞીને મનસહિત દશ પ્રાણ હોય છે. દેવતા અને નારક્ષી ઉપગતપણે હર્યન્ન ધાય છે. મનુષ્યો ગર્ભમાંથી હર્યન્ન ધાય છે અને તિર્યચો જરાયુ અને શ્લાનાંથી હર્યન્ન ધાય છે. વાકીના સમૂહિમ પંચેંદ્રી, વિકલેંદ્રી તથા એકેંદ્રી સમૂહિમ રીતે હર્યન્ન ધાય છે. સર્વે સમૂહિમ જીવો અને નારક્ષીના પાપી જીવો માત્ર મનુષ્યક વેદીજ હોય છે. દેવતા-હી અને પુરુષ કે વેદવાળા હોય છે અને વાકીના ગર્ભજ તિર્યચ અને મનુષ્ય-હી, પુરુષ અને નપુંસક વેદી હોય છે.

સર્વે જીવ વ્યવહારી અને અવ્યવહારી એમ બે પ્રકારના છે. જે અનાદિ સૂક્ષ્મ નિ-

ગોદના જીવો છે તે અધ્યવહારી છે અને વાકીના સર્વે વ્યવહારી છે.

૧ સચિત્ત, ૨ અચિત્ત, ૩ સચિત્તાચિત્ત, ૪ સંવૃત્ત, ૫ અસંવૃત્ત, ૬ સંવૃતાસંવૃત્ત, ૭ શીત, ૮ હ્રણ અને ૯ શીતોષ્ણ એ ગ જીવને હપજવાની યોનિભંના નવ પ્રકાર છે.

પૃથ્વી, અપ્, અગ્નિ અને વાયુકાયની-પ્રત્યેકની સાત સાત લાલ યોનિ, પ્રત્યેક વનસ્પતિની અને અનંતકાયની અનુક્રમે દશ ને ચૌદ મઠી ચોવીશ લાલ યોનિ, વિકલેંદ્રિની ૪ લાલ યોનિ, મનુષ્યની ચૌદ લાલ યોનિ અને નારકી, દેવ તથા તિર્યંચ પંચેન્દ્રિયની ચાર ચાર લાલ યોનિ એમ સર્વે મઠીને ચોરાશી લાલ યોનિભં સર્વે જીવની એકંદર છે, તે કેવલજ્ઞાની ૯ જ્ઞાનવહે જોયેલી છે.

એકેન્દ્રિય સૂક્ષ્મને વાદર પંચેન્દ્રિય સહી અને અસહી તથા બેંદ્રિય તેંદ્રિય અને ચૌરેન્દ્રિય ૯ સાત પર્યાંત અને સાત અપર્યાંત મઠીને જીવોના મૂલ ચૌદ જેદો જિનેશ્વરે કહેલા છે અને તેની માર્ગણા પણ ૧ ગતિ, ૨ ઇન્દ્રિય, ૩ કાય, ૪ યોગ, ૫ વેદ, ૬ જ્ઞાન, ૭ કષાય, ૮ સંયમ, ૯ આહાર, ૧૦ દૃષ્ટિ, ૧૧ લેહ્યા, ૧૨ જલ્બ, ૧૩ સમ્યક્ત્વ અને ૧૪ સંજ્ઞી એમ ચૌદ કહેલી છે. તેમજ સર્વે જીવોના ગુણસ્થાન પણ ૧ મિથ્યાદૃષ્ટિ, ૨ સાસ્વાદન

सम्यग्दृष्टिः ३ सम्यग्दृष्टिः मिथ्यादृष्टिः मिश्र, ४ अविरत सम्यग्दृष्टिः ५ विरताविरत (देशविरति) ६ प्रमत्त ७ अप्रमत्त ८ निवृत्तिवादर ए अनिवृत्तिवादर १० सूक्ष्मसंपराय ११ उपशांत मोह, १२ कीणमोह १३ सयोगी अने १४ अयोगी एम चौद कहेलां ठे.

१ मिथ्यादर्शननो उदय ठते प्राणी मिथ्यादृष्टि होय ठे, परंतु ऋद्रकपणादिकनी अपेक्षाए ते मिथ्यादृष्टि गुणस्थान कहेवाय ठे. २ मिथ्यात्वना अनुदयजात्रमां वर्तता ते अमंतानुबंधीनो उदय थये सते 'सास्वादमः सम्यग्दृष्टिः गुणस्थानक होय ठे, तेनो उच्छ्रुट ठ आवळीनो काळ ठे. ३ समकितने मिथ्यात्वना संयोगथी अंतरमुहूर्त्तनी स्थितियाळुं मिश्रदर्शन नामे गुणस्थानक थाय ठे. ४ अप्रत्याख्यानी कषायोना उदयथी परंतु अनंतानुबंधी कषायोना क्षय, उपशम के क्षयोपशमथी 'अविरत सम्यग्दृष्टि' नामे गुणस्थानक थाय ठे. ५ प्रत्याख्यानी कषायोना उदयथी विरताविरत (देशविरति) नामे गुणस्थानक थाय ठे. ६-७ संयम (सर्वविरति) ने प्राप्त कर्मां बतां तेमां जे प्रमाद करे ठे ते प्रमत्तसंयम नामे गुणस्थानके ठे अने जे प्रमाद करता नथी ते अप्रमत्तसंयत नामना सातमा गुणस्थानके ठे. आ बंने गुणस्थानक परस्पर परावृत्तिए क-

रीने अंतरमुहूर्त्तनी स्थितिवाळा हे. ८ जे गुणस्थाननी प्राप्ति यथाशी कर्मोनो स्थिति घात विगरे अपूर्व रीते थाय ते 'अपूर्वकरण' नामे आवसुं गुणस्थानक ठे, तेमां प्राप्त थयेव सुनि उपशमश्रेणी अथवा क्षपकश्रेणीपर आरुढ थाय ठे. तेमज ए गुणवाणामां प्रवेश थयेला सुनिर्लना परस्पर वादर कषायोना परिणाम निवृत्ति पामे ठे तेथी तेनुं 'निवृत्तिवादर' एवुं पण नाम ठे. ए जे गुणस्थान एक समयमां साथे चडेला सुनिर्लना परस्पर वादरकषायोना निवर्तेला परिणामनो फेरफार थलो नशी. सर्वना एक सर-खाज प्रणाम ज्यां वर्त्ते ठे ते 'अनिवृत्तिवादर' नामे नवसुं गुणस्थानक ठे. तेनी प्राप्ति-वाळा सुनि उपशमश्रेणि के क्षपकश्रेणिपर आरुढ होय ठे. १० पूर्वे नवमे गुणवाणे लोज नामनो कषाय सूक्ष्म कीट्टीरूप करेल ठे तेने वेदतां 'सूक्ष्मसंपराय' नामे दशसुं गुणस्थानक थाय ठे. तेमां प्राप्त थयेव सुनि पण उपशमश्रेणि के क्षपकश्रेणीपर आरुढ होय ठे. ११ मोहनो उपशम यथाशी 'उपशांतमोह' गुणस्थानक प्राप्त थाय ठे. अने १२ मोहनो क्षय करवाशी 'क्षीणमोह' गुणस्थानक प्राप्त थाय ठे. १३ वातिकर्मनो क्षय यथाशी केवळज्ञाननी उत्पत्ति थाय ठे ते 'सयोगीकेवळी' नामे तेरसुं गुणस्थानक ठे.

અને ૧૪ મન, વચન, કાયાના યોગનો કૃત્ર થવાથી 'અયોગીકૃત્ત્વી' નામે ચૌદમું ગુણ-
સ્થાનક પ્રાપ્ત થાય છે. આ પ્રમાણે જીવ તરવનું સ્વરૂપ જાણવું.

હવે અજીવ તરવનું સ્વરૂપ કહે છે. —વર્માસ્તિકાય, અધર્માસ્તિકાય, આકાશાસ્તિ-
કાય, કાલ અને પુટ્ટગલાસ્તિકાય એ પાંચ અજીવદ્રવ્યને જીવદ્રવ્યસહિત કરવાથી
પદ્દ્રવ્ય થાય છે. તે પદ્દ્રવ્યોમાં કાલ વિના પાંચ દ્રવ્યો પ્રદેશ સમૂહરૂપ છે, જીવ
વિના વાકીના દ્રવ્ય અચેતન અને અકર્તા છે, કાલ વિના વાકીના દ્રવ્ય અસ્તિકાય છે
અને પુટ્ટગલ વિના વાકીના દ્રવ્ય અરૂપી છે. તદ્દ દ્રવ્ય ભરપાદ, વ્યય અને ધ્રૌવ્ય સ-
રૂપી છે. પુટ્ટગલો સ્પર્શ, રસ, ગંધ અને વર્ણરૂપે છે, તેના અણુ અને સ્કંધ એવા બે પ્રકાર
છે. અણુ અવરૂ છે અને સ્કંધ વરૂ છે. જે વરૂ સ્કંધ છે તે ગંધ, શબ્દ, સૂક્ષ્મ, સ્થૂલ, સં-
સ્થાન, સ્પર્શ, અંધકાર, આતપ, ઉદ્યોત, ખેદ અને ઠાયારૂપે પરિણમે છે અને તે જ્ઞાના-
વરણાદિકર્મ પાંચ પ્રકારના શરીર, મન, જાણ, ગમનાદિચેષ્ટા, અને શ્વાસોશ્વાસના
દાયક છે; તેમજ સુખ, દુઃખ, જીવિત અને મૃત્યુરૂપ ઉપગ્રહના કરનારા છે. આ લોકમાં
ધર્માસ્તિકાય, અધર્માસ્તિકાય અને આકાશાસ્તિકાય એ ત્રણ તો પ્રત્યેકે એકેકજ દ્રવ્ય

હે અને તે સર્વવા અમૂર્ત નિષ્ક્રિય અને સ્થિર છે. ધર્માસ્તિકાય અને અધર્માસ્તિકાય
 એક જીવના પ્રદેશ એટલા અસંખ્યાત પ્રદેશવાલા અને સકલ લોકવ્યાપી છે. તેમાં પો-
 તાની મેલે હાલવા ચાલવાને પ્રવર્તેલા જીવોને તથા પુટૂગલોને સર્વગમન ક્રિયામાં મ-
 ર્યાદિકની ગતિને જલ્દની એમ ધર્માસ્તિકાય સહાયકારી હોય છે અને જીવ તથા
 પુટૂગલો પોતાની મેલે સ્થિર રહે છે ત્યારે વટેમાથુને ઠાયાની જેમ અધર્માસ્તિકાય સ-
 હાયકારી હોય છે. વઢી સર્વ વ્યાપી, નિજ સ્વરૂપાધારે રહેલ, પરસર્વ વસ્તુને આધાર આપ-
 નાર લોકાલોક ઠંબાપી અનંતપ્રવેશી, આકાશાસ્તિકાય છે. લોકાકાશના પ્રદેશમાં
 અન્નિન્નપણે રહેલા જે કાલના અણુ (સમય) છે તે, યાત્રોત્તું પરાવર્તન કરે છે તેથી મુ-
 સ્યકાલ તે કહેવાય છે અને જ્યોતિઃશાસ્ત્રમાં સમયાદિકથી જેનું માન કરવામાં આવ્યું
 છે તેને કાલવેત્તાઈ વ્યવહારિક કાલ કહે છે. આ જગતમાં સર્વે પદાર્થો નવીન અને જી-
 ણરૂપથી જે પરાવર્તન પામ્યા કરે છે તે કાલનું જ ચેષ્ટિત છે. કાલક્રિડાની વિટંબનાથી
 સર્વે વર્તમાનના પદાર્થો મૂતકાલની સ્થિતિને પામે છે અને ઋવિષ્યના વર્તમાન સ્થિતિને
 પામે છે. આ પ્રમાણે અજીવતત્ત્વનું સ્વરૂપ જાણું.

મન, વચન, અને કાયાની જે વર્તના તે આશ્રવ છે. તેમાં શુભ વર્તના તે પુણ્યવંધનો હેતુ છે અને અશુભ વર્તના તે પાપવંધનો હેતુ છે. એ ત્રીજું આશ્રવતત્ત્વ સમજવું. સર્વ આશ્રવોનો રોધ કરવાનું જે કારણ તે સંવર કહેવાય છે અને સંહારના હેતુશ્રૂત જે કર્મ તેની જે જરણા (વિનાશ) તેને નિર્જરા કહે છે. આ પ્રમાણે ચોણું અને પાંચનું સંવર અને નિર્જરાતત્ત્વ છે.

સકમાયીપણાથી જીવ, કર્મ યોગ્ય પુદ્ગલોને જે ગ્રહણ કરે છે તે વંધ કહેવાય છે, તે વંધ જીવને પરતંત્રતાનું કારણ થાય છે. પ્રકૃતિ, સ્થિતિ, અનુભાગ અને પ્રદેશ—એ ચાર તેના પ્રેદ છે. તેમાં જે પ્રકૃતિ તે સ્વચાવ કહેવાય છે. તે જ્ઞાનાવરણાદિ પ્રેદોથી આઠ પ્રકારની છે. જ્ઞાનાવરણી, દર્શનાવરણી, વેદનીય, મોહનીય, આયુષ્ય, નામ, ગોત્ર અને ઇંતરાય. એ આઠ સુઠ પ્રકૃતિહ કહેવાય છે. જઘન્યને ડત્કષ્ટ પ્રેદે કર્મના કાઠનો જે નિયમ તે સ્થિતિ કહેવાય છે. કર્મનો જે વિપાક (પરિણામ) તે અનુભાગ છે અને તેના ઇંશની જે કમ્પના તે પ્રદેશ છે. મિથ્યાદ્રષ્ટિ, અવિરતી, પ્રમાદ, કષાય, અને યોગ એ પાંચ વંધના હેતુ છે. એ પ્રમાણે વંધતત્ત્વનું સ્વરૂપ જાણવું.

ઉપર કહેલા વંધના હેતુનો અચાત્ર થતાં ઘાતીકર્મનો ક્ષય થાય છે, તેથી જીવને કેવલજ્ઞાન ઉપજે છે અને પછી ચાર અઘાતીકર્મનો ક્ષય થવાથી મોક્ષ થાય છે. ચાર નિકાયના દેવતાનું તથા રાજાનું જે સુખ ત્રણ યુવનમાં છે તે સુખ મોક્ષસુખની સંપત્તિના અનંતમા જાગે પણ નથી. इति મોક્ષતત્ત્વ.

આ પ્રકારે નવતત્ત્વોનો જાણનારો મનુષ્ય સમુદ્ધમાં તરીક્યાની જેમ કદી પણ આ સંસારસમુદ્ધમાં યુગી જતો નથી.

શ્રી ધર્મનાથજીની દેશના.

ધર્મ, અર્થ, કામ અને મોક્ષ એ ચતુર્વર્ગમાં મોક્ષવર્ગ અગ્રણી છે, તેનો યોગ કરાવનાર કારણ, જ્ઞાન, દર્શન, અને ચારિત્ર એ ત્રણ રહ્યે છે. તત્ત્વને અનુસરનારી મતિ-તે જ્ઞાન, સમ્યક્પ્રકારની શ્રદ્ધા-તે દર્શન અને સાવચયોગનો ત્યાગ તે ચારિત્ર કહેવાય છે. પ્રાણીનો આત્માજ જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્રરૂપ છે, અથવા તદાત્મકપણેજ તે શરીરમાં રહેલો છે. મોહના ત્યાગથી જે પોતાના આત્માવહે આત્માને વિષે આત્માને જાણે છે તેજ તેનાં જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર છે. આત્માને અજ્ઞાનપણાથી ઉત્પન્ન થયેલ

ડુઃખ આત્મજ્ઞાનવડેજ હુણાય છે. જે આત્મજ્ઞાનથી રહિત છે તે તપ કરવાવડે પણ અ-
 જ્ઞાન જનિત ડુઃખને પણ ઠેદી શકતો નથી. આ આત્મા ચૈતન્ય (જ્ઞાન) રૂપ છે, પણ
 કર્મના યોગથી શરીરધારી થાય છે; અને જ્યારે ધ્યાનરૂપી અગ્નિથી કર્મ માત્ર દગ્ધ થઈ
 જાય છે ત્યારે તે નિરંજન સિદ્ધાત્મા બને છે. કષાય અને ઇંદ્રિયોથી (જિતાયેલો આ આ-
 ત્માજ સંસાર છે અને કષાય અને ઇંદ્રિયોને જિતનારો આત્માજ મોકલે છે એ પ્રમાણે ત્રિ-
 દ્વાનો કહે છે. તે કષાયો ક્રોધ, માન, માયા અને લોભ એમ ચાર પ્રકારે છે અને તે પ્રત્યે-
 કના સંજ્વલન ત્રિગેરે ચાર ચાર શ્વેદ છે, તેમાં સંજ્વલન એક પદ્મ સુધી, પ્રત્યાખ્યાન
 ચાર માસ સુધી, અપ્રત્યાખ્યાન વર્ષ સુધી અને અનંતાનુંબંધી આલા જન્મ સુધી સ્થિતિ
 કરે છે. તે અનુક્રમે વિતરાગપણું, મુનિપણું, શ્રાવકપણું, અને સમ્યગ્દૃષ્ટિપણું હણે છે અને
 દેવપણું, મનુષ્યપણું, તીર્થંચપણું અને નારકીપણું આપે છે.

તેમાં ક્રોધ નામે કષાય હપતાપ કરનાર, વૈરનું કારણ, ડુર્ગતિને આપનાર અને
 સમતાસુખને અટકાવનાર જોગલરૂપ છે, તે હત્પન્ન થતાંજ અગ્નિની પેઠે પ્રથમ પોતાના
 આશ્રયને તો બાલેજ છે પછી બીજાને બાલે છે કિંવા નથી પણ બાલતો. આઠ વર્ષે હનપૂર્વ

कोटी वर्षों पर्यंत चारित्र्य अने तप करेणुं होय तो तेने पण क्रोधरूपी अग्नि क्षणवारमां दहन करी नांखे ठे. पूर्वना पुण्य संनारशी संचय करेणुं समतारूप पथ क्रोधरूप विपना संपर्कशी तत्काल असेव्य थइ जाय ठे. विचित्र गुणने धारण करनारी, चारित्ररूप चित्रनी रचना (चित्रशाळी) ने क्रोधरूप धूमाडो प्रसरीने अत्यंत मलीन करी नांखे ठे, वैराग्यरूपी शमीपत्रना पडीआमां जे समतानो रस मेळव्यो होय ते शाकपत्रना पडीआमांशी आवा क्रोधवडे ते रस केम न ढळी जाय? वृद्धि पामेलो क्रोध शुं शुं अकार्य नथी करतो? आगामीकाले द्वैपायनना क्रोधरूप अग्निमां मोटी द्वारका नगरी समिध रूप थइ जशे. क्रोध करनारने क्रोध करवाथी कार्यसिद्धिथती जोवामां आवे ठे ते क्रोध साथे संबध धरावती नथी. अर्थात् ते क्रोधना फळरूप नथी पण जन्मांतरे मेळवेला तेना सारा कर्मतुं फळ ठे. जे प्राणीउ आ लोकना अने परलोकना तथा स्वार्थना अने परार्थना नाशने करनारा क्रोधने पोताना शरीरमां धारण करे ठे तेम. वारंवार धिक्कार ठे. क्रोधांध पुरुषो पिताने, माताने, गुरुने, सुहृद (मित्र) ने, सहोदरन अने स्त्रीने तेमज पोताना आत्माने पण निर्दय थइने हूणी नांखे ठे. आवाक्रोधरूप अग्निने सत्वर बुजाववाने

માટે ઉત્તમ પુસ્તકો સંચયરૂપ આરાજને વિષે નીકરૂપ એક દ્વિમાનોજ આશ્રય કરવો. અપકાર કરનાર પુરુષની ઉપર ધ્યેલો ક્રોધ વીજી રીતે રોકી શકાતો નથી, પણ સત્વના મહાત્મ્યવડે રોકી શકાય છે. અથવા આવી જાવના રાખે, તો તેનાવડે રોકી શકાય છે કે જે પોતે પાપને અંગીકાર કરી આપણને વાધા કરવાની ઇચ્છા કરે છે તે પોતાના કર્મથી દૂર રાખે તે તો તેની ઉપર કયો મૂર્ખજન પણ કોપ કરે. જો તારો એવો આશય હોય કે 'જે મારા અપકારી છે તેની ઉપર તો હું કોપ કરીશ' તો તને નિરંતર દુઃખ આપવામાં સ્વેચ્છા કરવાની ઉપર શા માટે કોપ કરતો નથી? શ્વાન હેતુ નાંખનારને નહિ કરડવા જતાં હેતુને વચકાં કરે છે, પણ કેશરીસિંહ બાણને કાંઈ કરતો નથી પણ બાણ નાંખનારને જ મારે છે. માટે ક્રોધ કરનારે વિચાર કરવો કે જે ક્રૂર કર્મોએ પ્રેરેલો શત્રુ મારી ઉપર કોપ કરે છે તે કર્મોની ઉપેક્ષા કરીને હું વીજાપર ક્રોધ કરું હું, તેથી સ્વેચ્છા હું શ્વાનની રીતિનોજ આશ્રય કરું હું. ત્રિવિધકાળમાં ઉત્પન્ન થનારા શ્રી મહાનીર યગ્નનાં પોતાને ઉપસર્ગાદિ કરનારા પાપીઠની ઉપર દ્વિમા કરશે, કે સર્કે વગર પ્રયાસે સ્વયંમેવ પ્રાપ્ત થયેલી દ્વિમાને વહન કરવાને કોણ ન દહે? જે ત્રણ

लोकमें प्रत्यक्षमाँत्री पण रक्षण करवाने समर्थ ठे तेवा पुरुषो पण दामा करे ठे, तो कद-
 लीना जेवो अद्वय सत्त्ववाळो तुं दामा केम नथी करतो? वळी तें पूर्व जन्मे एतुं पुण्य
 केम न कर्युं के, जेथी कोइ तने पीडेज नहि; माटे हवे पोताना प्रमादनोज शोक करीने
 दामाने अंगीकार कर. क्रोधांधमुनि अने प्रचंड चांडाळ ते बेनी वच्चे कांडपण अंतर नथी,
 माटे क्रोधनो त्याग करीने उज्वळ बुद्धिने ग्रहण करो. महर्षि क्रोधी हुता अने कुरगुरु
 अक्रोधी हुता तो देवताउए महर्षि मुनिने बोडीने कुरगडुनी स्तुति करी. कदी जो
 कोइ आपणने मर्मपीडक वचन कहे तो आपणे विचारबुं के जो ए सत्य होय तो तेमां
 कोप करवा जेवुं शुं ठे? अने जो असत्य होय तो ते उन्मत्त थइने बोले ठे तो तेनो वि-
 चार शो? जो कोइ आपणने सारवाने आवे तो मनमां विस्मय पामीने हसबुं के सारो
 वध थवो एतो मारा कर्मने साध्य ठे, आ मूर्ख पुरुष तो फोगटनो नाचे ठे. जो कोइ खरे
 खर मारी नांखवाने आवे तो विचारबुं के सारा आयुष्यनो दयज प्राप्त थयो जणाय ठे,
 तो आ दुष्ट निर्जय थइने पाप बांधे ठे अने मरेलानेज सारे ठे. जो सर्व पुरुषार्थने चोर-
 नारा क्रोधनी उपर तने क्रोध उत्पन्न थतो नथी तो पढो अद्वय अपराध करनार बीजानी

उपर कोप करनारा एवा तने धिक्कार ठे, तेथी सारी बुद्धिवाळा पुरुषे सर्व इंद्रियोने ग्लानि करनार अने चारे तरफ प्रसरता एवा कोपरूपी सर्पने दामारूपी जांगुली विद्या-वडे जीती लेवो.

विनय, श्रुत, शील, तथा त्रिवर्ग (धर्म, अर्थ अने मोक्ष) नो घात करनार मान, प्राणीना विवेकरूपी लोचननो लोप करीने तेने अंध करी नांखे ठे. जाति, लाज, कुळ, ऐश्वर्य, वळ, रूप, तप, अने श्रुतनो मद करनार पुरुष ते ते वस्तुनुं हीनपणुं प्राप्त करे ठे. उत्तम, मध्यम अने अधम एवा जातिना अनेक जेदने जोडने कयो विद्वान जातिमद करवा तत्पर अशे? हीन के उत्तम जाति कर्मथी प्राप्त थाय ठे, तो एवी अशाश्रत जातिने मेळवीने कोने मद थाय? अंतराय कर्मनो दाय थवात्री लाज थाय ठे ते सिवाय थतो नथी, तेथी वस्तुतत्त्वेने जाणनारो पुरुष कदिपण लाजमद करतो नथी. बीजानी प्रसन्नता अने शक्ति वगेरे मोटो लाज प्राप्त थाय तोपण महारमाजे कदिपण लाज मद करता नथी. कुळवान नहीं ठतां पण बुद्धि, लक्ष्मी अने शीलवडे शोजता एवा अनेक पुरुषोने जोडने महा कुलिन पुरुषोए पण कुळमद करवो नहीं. सारा कुळमां उत्पन्न

थया ततां कुशीळ होय तो तेने कुळथी शुं? अने पोते सुशीळ ठे तो तेने कुळनी शुं
 अपेक्षा? म्हुं विचारीने विचक्षण पुरुषो कुळमद करता नथी. वज्रधारी इंद्रने घेर
 त्रिबुवनना ऐश्वर्यनी संपत्ति सांजळीने नगर, गास्र अने धन विगेरेना ऐश्वर्यमां शो
 सद् करवो? संपत्ति कुलला खीनो घेठे गुणो पुरुषनी पासेथी पण वखते चाली जाय ठे
 अने दोषवाननो पण आग्रय करे ठे तेथी त्रिवेक्की पुरुषोने ऐश्वर्यनी प्राप्तिथी तेनो
 सद् थतोज नथी. मोटो बळवान होय तेने पण रोगादिक क्षणवारमां निर्बळ करी नांखे
 ठे तेथी तेवा अनिल्य बळनी प्राप्तिथी पुरुषोए मद् करवो शुक्त नथी. जे बळवान होय
 ते पण जरानी पासे, सुरुनुनी पासे अने कर्मफलने जोगववामां निर्बळज ठे, एमां कांइ
 लेभुं बळ चाझलुं नथी; नाटे लेउंए बळमद् करवो ते व्यर्थ ठे. आ सात धानुमय देहमां
 हानीवृद्धि धर्म रहेलो ठे अने जरा तथा रोगनो पराजय पण रहेलो ठे तेथी अशाश्वत
 एवा रुपना मदने कोए बहन करे? त्रिविष्यकाळमां थनारा सनकुमारचक्रांनुं रुप
 अने तेनो ह्य सांजळीने कथो विद्वान पुरुष स्वप्नामां पण रुपनो मद् करे? श्री ऋष-
 ऋदेवे करेली अने श्री वीरभद्रए करेली तपस्या सांजळीने पोताना स्वल्प तपमां कोने

मद्र श्राय तेम ठे? जे तप करवाथी तत्काळ कर्मनो संचय तुटी जाय ठे, ते तपनो मद्र
 करवाथी उलटो कर्मनो, संचय वधे ठे. पूर्वे महा पुरुषोए जे शालो पोतानो बुद्धि
 रचेलां ठे तेउने मात्र लीलावडे सुधीने 'हुं सर्वज्ञं बुं' एवो जे मद्र धरे ठे ते पोताना
 अंगनेज खाय ठे. श्री गणधरेंद्रोनी निर्माण अने धारण करवानी शक्ति सांनळीने कपो
 कर्ण अने हृदयवाळो पुरुष शास्त्रमदनो आश्रय करे? दोषरूप शास्त्राने विस्तारता अने
 गुणरूपी मूलने नीचे लइ जता मानरूपी वृद्धने मृडुतारूप नदीना पूरथी उखेडी नां-
 खवुं. उरुतपणानो निषेध ए मृडुतानुं अथवा मार्दवनुं स्वरूप ठे अने उरुतपणुं ए मा-
 ननुं निरुपाधिक स्वरूप ठे.

जे जे वखते जाति विगेरेनुं उरुतपणुं अंतरमां स्पर्श करवा लागे ते ते वखते तेना
 प्रतिकारने माटे मृडुतानो आश्रय करवो. सर्व ठेकाणे मृडुता राखवी तेमां पण पूज्य
 वर्गमां विशेषे राखवी, कारण के पूज्यनी पूजावडे पापथी मुक्त थवाय ठे. बाहुबळी मान-
 वडे लतानी जेम पापथी बंधाणा हुता अने मृडुतावडे तत्काळ तेनाथी मुक्त थइने केव-
 कज्ञान पाम्या हुता. चक्रवर्ती पण चारित्र लइने संगरहित थइ शत्रुनेना धरमां पण

ત્રિકા માગવા જાય છે. અહા! તે માનના ઉદ્ભેદને માટે કેવી કઠણ મૃદુતા ! ચક્રવર્તી જેવા મહારાજા પણ તત્કાલ દીકા લીધેલા એક રંક સાધુને પણ માન ઠોડી નમે છે અને ચિરકાલ તેની સેવા કરે છે. આ પ્રમાણે સર્વ માનનો વિષય જાણી, બુદ્ધિમાન પુરુષે તેનો નિરાસ કરવાને હમેશાં મૃદુતાને ધારણ કરવી.

હવે માયાનું સ્વરૂપ કહે છે—અસત્યની માતા, શિલરૂપ વૃદ્ધને કાપવાની ફરશી અને અવિદ્યાની જન્મનૃસિ જે માયા તે હુર્ગતિનું કારણ છે. કુટિલપણમાં ચતુર અને માયાવડે વગલાની જેવી વૃત્તિવાળા પાપી પુરુષો જગતને વંચતા પોતાના આત્માનેજ વંચે છે, રાજાને ધોડા પદ્મુણના યોગથી ઠલ અને વિશ્વાસઘાતવડે અર્થ લોચને માટે સર્વ જગતને બેતરે છે, બ્રાહ્મણો તિલક, મુદ્રા, મંત્ર અને દીનત્વ બતાવી અંતરમાં શૂન્ય અને વહાર સારવાળા થઈ લોકોને ઠગે છે, માયાના પ્રાજન વણિક લોકો ધોડાં તોલાં અને માન માપથી તથા ઢાણચોરી વિગેરેથી ધોળા લોકોને વંચે છે, પાલંડીને અને નાસ્તીકો, જટા, મૌંચી, શિલા, જસમ, વલ્કલ, અને અગ્નિ વિગેરે ધારણ કરીને શ્રદ્ધાવાળા મુગ્ધ-જનને ઠગે છે, વેશ્યાને અરાગી બતાં હાવજાવ, લીલા, ગતિ અને કટાક્ષવડે કામીજનોનું

મનરંજન કરતી સર્વ જગતને ઠગે છે, ઘૂતકારો તથા ડુઃખે પેટ જરવામાં તત્પર લોકો
 ળોટા સોગનથી અને ળોટાં નાણાંથી ધનવાનને વંચે છે. સ્ત્રીપુરુષ, પિતાપુત્ર, સહોદર,
 સુહૃદ્જન, સ્વામીસેવક અને ક્ષીજા સર્વે ંક વીજાને માયાવડે ઠગનારા છે. વંદિ લોકો
 અને ચોર લોકો અર્થમાં લુબ્ધ અને નિર્દય બની અહર્નિશ જાગૃત રહી પ્રમાદી જતને
 ઠલે છે. કારીગર, અંત્યજ અને કોઈપણ જાતનું કામ કરીને આજીવીકા ચલાવનારા
 પુરુષો માયાથી ળોટા સોગનો ળાફને સાધુજનને વંચે છે. વ્યંતરાદિકનો નઠારી યોનિમાં
 રહેલા કૂર પુરુષો ઘણા પ્રકારના ઠલ કરીને પ્રાયે પ્રમાદી મનુષ્યોને તથા પશુડને
 પીડે છે. મસ્ત્યાદિક જલચરો ઠલ કરીને પોતાનાં બચ્ચાંડનુંજ ઝદ્દણ કરે છે અને તે-
 ડને પણ ધીવરલોકો માયાવડે જાલમાં બાંધે છે અને હણે છે. ત્રિવિધ પ્રકારના ડપાયો
 કરીને વંચનમાં પ્રવિણ ંવા શિકારીડ પણ કપટથીજ સ્થલચારી પ્રાણીડને બાંધે છે અને
 મારે છે. માંસના ગ્રાસને ડહનારા પાપી પ્રાણીડ લાવક વિગેરે અનેક જાતના લિચારા
 આકાશચારી પ્રાણીડને અનેક પ્રકારની માયાવડે બાંધી લે છે.

આ પ્રમાણે સર્વ લોકમાં પરવંચના કરવામાં તત્પર ંવા પ્રાણીડ પોતાના આત્મા-

नेज वंची स्वधर्म अने सद्गतिनो नाश करे ठे तेथी तिर्यक जातिमां उत्पन्न थवातुं उ-
 त्कृष्ट बीज, मोक्षपुरीना द्वारनी श्रृंगळ अने विश्वासरूप वृक्षने दावानळ सरळी माया
 विद्वानोए त्याग करवा योग्य ठे. मंद्दिनाथ तिर्यकर पूर्वजवमां सूक्ष्म माया करशे अने
 मायाशब्दने काढशे नहीं तेथी ते स्त्रीजावने प्राप्त करशे माटे जगतनो डोह करनारी
 ए मायारूपी सर्पिणीने जगतने आनंदतुं कारण एवी सरलतारूप औषधिवक्त्रे जीती
 लेवी. सरलता-ए अत्रार्थ विस्तारवाळो मुक्तिपुरीनो मार्ग कहेलो ठे अने तप, दान वि-
 गेरे लक्षणवाळो जे मार्ग ठे तेतो अवशेष मार्ग ठे. जेठ सरलताने सेवनारा ठे तेउ लो-
 कमां पण प्रीतिना पात्र थाय ठे अने सर्पनी जेम कुटिल पुरुषथी सर्वे उद्वेग पामे ठे.
 जेठनी मनोवृत्ति सरल ठे तेठ जववासमां रवेळा ठे, तथापि ते महात्मानेने पोताथीज
 अनुजवाय तेतुं अकृत्रिम मुक्तिसुख मळे ठे. जेठना मनमां कौटिल्यतारूपी शंकु (खीलो)
 क्लेश कर्यां करे ठे अने जेठ बीजाने दानि करवामां तत्पर ठे तेवा वंचक पुरुषोने क्यांथी
 सुख होय ? सर्व विद्यातुंमां विद्वता मेलव्या ठतां अने सर्व प्रकारनी कळाउ प्राप्त कर्यां
 ठतां धन्य पुरुषोनेज बाळिकनी जेवी सरलता प्रगटे ठे. बाळको अह्न ठतां पण तेमनी

સમગ્રતા સર્વને પ્રીતિ ઉપજાવે છે, તો જેવનાં ચિત્ત સર્વ શાલ્ભાંના અર્થમાં આસક્ત થયેલાં
 છે તેમની પરત્વના પ્રીતિ ઉપજાવે તેનાં હું કહેવું? સરલતા સ્વાભાવિક છે અને કુટિ-
 લના કુટિલ છે તો સ્વાભાવિક ધર્મને ઊંડી કુટિલ ધર્મનો કોણ આશ્રય કરે? પ્રાયઃ
 ધર્મનો ટક, વિચુનતા, વક્રોક્તિ અને પરંવચનાનાં તત્ત્વર છે તો તેનાં રહ્યા ઠરાં પણ
 કુટિલ ધર્મિજાની પેઠે નિર્વિચારી રહેનાર કોહત ધન્ય પુરુષજ હોય છે. સર્વ ગણધરો જો
 કુટિલ પુરુષના પાસે પામ્યા છે તવાનિ શિક્ષા પેમને નાટે યોગ્ય હોય તેમ તીર્થક-
 રાના માં સરલતાથી સાંબડે છે. જે સરલતાથી આગોચના કરે છે તે સર્વ હુક્કર્મને લ-
 વાવે અને જે કુટિલપથે આગોચના કરે છે તે ઘોડાં હુક્કર્મ હોય તો તેને હાલ્યાં વધારે
 ઊંડે યાગ, વચન, અને કાયાથી સમસ્ત પ્રકારે કુટિલ છે તેમનો મોદ થતો નથી, પણ
 તેનું નન, વચન અને કાયાથી સર્વત્ર સરલ છે તેનો મોદ થાય છે.

આ પ્રમાણે કુટિલ પુરુષોની અતિ હ્રમણી કર્મની પણ કુટિલતાને વિચારીને
 સારી બુદ્ધિનાળા પુરુષે મોદની શ્વાથી સરલતાનોજ આશ્રય કરવો.

સર્વ દોષોની શાણ, ગુણનો પ્રાસ કરવામાં રાક્ષસ, વ્યસનરૂપી લતાનું મૂલ અને

નેજ વંચી સ્વર્ષર્મ અને તદ્ગતિનો નાશ કરે છે તેથી તિર્થંચ જાતિમાં ઉત્પન્ન થવાનું ઉ-
 ત્કૃષ્ટ વીજ, મોદ્દુપુરીના દ્વારની ઝૂંગલ અને વિશ્વાસરૂપ વૃક્ષને દાવાનલ સરલી માયા
 વિદ્યાનોંએ ત્યાગ કરવા યોગ્ય છે. મંહિનાથ તિર્થંચર પૂર્વજન્મમાં સૂદમ માયા કરશે અને
 માયાશલ્યને કાઢશે નહીં તેથી તે સ્ત્રીજાતને પ્રાપ્ત કરશે માટે જગતનો ડોહ કરનારી
 ણ માયારૂપી સર્પિણીને જગતને આનંદનું કારણ એવી સરલતારૂપ ઔષધિવને જીતી
 લેવી. સરલતા—એ અવાર્ય વિસ્તારવાલો મુક્તિપુરીનો માર્ગ કહેલો છે અને તપ, દાન વિ-
 ગેરે લક્ષણવાલો જે માર્ગ છે તેતો અવશેષ માર્ગ છે. જેહ સરલતાને સેવનારા છે તેહ લો-
 કમાં પણ પ્રીતિના પાત્ર થાય છે અને સર્પની જેમ કુટિલ પુરુષથી સર્વે ઉદ્દેગ પામે છે.
 જેતની મનોવૃત્તિ સરલ છે તેહ જવવાસમાં રહેલા છે, તથાપિ તે મહાત્માનને પોતાથીજ
 અનુજવાય તેનું અકૃત્રિમ મુક્તિસુખ મળે છે. જેતના મનમાં કૌટિલ્યતારૂપી શંકુ (ચીલો)
 હ્રેશ કર્યા કરે છે અને જેત વીજાને દાનિ કરવામાં તત્પર છે તેવા વંચક પુરુષોને વ્યાંથી
 સુખ હોય? સર્વ વિદ્યાત્તમાં વિદ્યતા નેલવ્યા તતાં અને સર્વ પ્રકારની કલાહ પ્રાપ્ત કર્યા
 તતાં ધન્ય પુરુષોનેજ વાલ્લિકની જેવી સરલતા પ્રગટે છે. વાલ્લિકો અહ્ન તતાં પણ તેમની

સરલતા મર્દને પ્રીતિ ઉપજાવે છે, તો જેઠનાં ચિત્ત સર્વ શાસ્ત્રોના અર્થમાં આસક્ત થયેલાં
 હે તેમની સરલતા પ્રીતિ ઉપજાવે તેમાં શું કહેવું? સરલતા સ્વાભાવિક છે અને કુટિ-
 લતા કુટ્રિન છે તો સ્વાભાવિક ધર્મને ઘેડી કુટ્રિન ધર્મનો કોણ આશ્રય કરે? પ્રાયઃ
 વર્તનને ટકા, વિચિત્રતા, વક્રોક્તિ અને પરંવર્તનાં તરફ છે તો તેમાં રહ્યા ઠતાં પણ
 કુટ્રિન પ્રવિત્તાની પેઠે નિર્વિકારી રહે તાર કોશ્લ ધન્ય પુરુષ જ હોય છે. સર્વ ગણધરો જો
 કે કુટ્રિન પુરુષના પાસે પામ્યા છે તવાપિ સિદ્ધા બેમને તાડે યોગ્ય હોય તેમ તીર્થક-
 રાનાં તો સરલતાથી સાંજડે છે. જે સરલતાથી આત્મોચના કરે છે તે સર્વ કુશ્કર્મને લ-
 વાવે છે અને જે કુટ્રિનપણે આગોચના કરે છે તે ઘોડાં કુશ્કર્મ હોય તો તેને ઉચ્ચતાં વધારે
 બે. કહે. તન, વચન, અને કાયાથી સમસ્ત પ્રકારે કુટ્રિલ છે તેમનો મોદ થતો નથી, પણ
 તેણે મન, વચન અને કાયાથી સર્વત્ર સરલ છે તેનો મોદ થાય છે.

આ પ્રમાણે કુટ્રિલ પુરુષોની અતિ ઉચ્ચ એવી કર્મની પણ કુટ્રિલતાને વિચારીને
 સારી બુદ્ધિવાળા પુરુષે મોદની શ્લઘાથી સરલતાને જ આશ્રય કરવો.

સર્વ દોષોની લેાણ, ગુણનો ગ્રાસ કરવામાં રાક્ષસ, વ્યસનરૂપી લતાનું મૂળ અને

सर्व अर्थने बाध करनार लोचने. निर्धन सोने, सोवाळो सहळने, सहळाधिपति-ल-
दाने, लक्षपति कोटीने, कोटीपति राजापणाने, राजा चक्रवर्तीपणाने, चक्रवर्ती देवप-
णाने अने देव इंद्रत्वने इहे ठे. इंद्रपणुं प्राप्त थतां पण इहा निवृत्ति पामती नथी, तेथी
मूलमां लघुपणे रहेलो ए लोच कुंजारना चक्रपर रहेला शरावला (रामपात्र) नी जेम
वध्या करे ठे. सर्व पापमां जेम हिंसा, सर्व कर्ममां जेम मिथ्यात्व अने सर्व रोगमां जेम
राज्यक्ष्मा (दयरोग) तेम सर्व पापमां लोच मोटो ठे अहा ! आ पृथ्वीउपर लोचनुं एक ठत्र
साम्राज्य ठे के जेथी वृक्षो पण पोतानी नीचे द्रव्य होय ठे तो तेने पोताना चरणथी
बटले शाखा तथा मूळीआं विंगेरेथी ढांकी दे ठे. द्रव्यना लोचथी बेइंद्रि, त्रींद्रि,
चतुरिंद्रिय प्राणीउ पण मूर्खांवेडे पोताना पूर्वें दाटला अथवा मूकेत्रा निधानपर आ-
धीने बेसे ठे. सर्प अने गृहगोधा (घरोबी) जेवा पंचेंद्रिय प्राणीउ पण धनना लोचथी
पोते अथवा परे दाटला के मुकेत्रा निधानस्थाननी मूर्मिपर आनीने लीन थइ जाय
ठे. पिशाच, मुजळ, प्रेत, मृत अने यद्व विंगेरे प्राणीउ लोचथी पोताना अथवा पारका
निधिपर अधिष्टायकपणे स्थान करे ठे. आभूषण, लयान अने वापिका विंगेरेमां मूर्खां-

बाळा देवताउ पण त्यांची व्यक्तीने तेज ठेकाणे पृथ्वीकाय त्रिगेरेमां उत्पन्न पाय ठे. सु-
 निजनो पण क्रोधादिकनो विजय करीने उपशांतमोह नामना अग्नीआरमा गुणवाणने
 प्राप्त थया उतां एक लोचना अंश मात्रथी पतित थइ जाय ठे. लेशमात्र धन लोचनी
 सहोदर जाइत पण एक मांसना लवनी इह्याए वे कुतराउ लडे तेम परस्पर युद्ध करे ठे.
 प्राम्यजन, अधिकारी अने राजाउ गान त्रिगेरेना एक सीमाडानी बावतमां लोच करी
 सौहृदजावने ठोडी दइने परस्पर वैर बांधे ठे. लोचनीजनो पोताने हास्य, शोक, द्वेष
 अने हर्षनुं कारण न होय तोपण. स्वामीनी पासे नटनी जेम कृत्रिमपणे बतावी आपे
 ठे. लोचरूपी खाडो जेम जेम पूरवां मांडीए तेम तेम ते वधतोज जाय ठे ए मोडुं आ-
 श्वर्य ठे. कदि जळवडे समुद्र पूरी शकाय, पण त्रैलोक्यनुं राज्य मळे तोपण लोच पूरी
 शकातो नथी. जोजन, वस्त्र, विपय अने द्रव्यनो संचय अनंतीवार एकठो करी करीने
 जोगव्या वस्त्रं पण लोचनो एक अंश पण पुरातो नथी. जो लोचनो त्याग कर्षो तो पठी
 निष्फळ तप करवानी जरूर नथी. अने जो लोचनो त्याग कर्षो नहीं तोपण नि-
 ष्फळ तप करवानी जरूर नथी. सर्व शास्त्रना सर्वस्वने विचारी विचारीने पटभुंज

ધ્યાનમાં રાખવાનું છે કે સોટી બુદ્ધિવાળા પુરુષે એક લોચના ત્યાગને માટેજ પ્રથમ ક-
 ર્યો. પ્રકૃતિવાળા પુરુષે લોચના પ્રસરતા ઘના બદ્દેલ સાગરને સંતોષના સેતુબંધવહે રો-
 લનો. જેમ મનુષ્યમાં ચક્રવર્તી છે અને દેવતામાં ઇંદ્ર છે, તેમ સર્વ ગુણોમાં સંતોષ એ
 શ્રેષ્ઠ ગુણ છે. સંતોષી મુનિ અને અસંતોષી ચક્રવર્તી તેમની જ્યારે હુલના કરીએ ત્યારે
 સુખ હુઃખનો બત્કર્ષ સમાન થાય છે, એટલે જેટલે દરજ્જે સંતોષી મુનિ હુલ્લી છે તેટ-
 લોજ અસંતોષી ચક્રવર્તી હુઃખી છે; તેથી ચક્રવર્તી રાજાને પોતાને સ્વાધીન એવું રાજ્ય
 ઠોડીને પણ સંતોષરૂપ અમૃતની તૃણાથી તત્કાલ નિઃસંગપણને સ્વીકારે છે. જ્યારે ધ-
 નની જ્ઞા નિવૃત્ત કરીએ ઠીએ ત્યારે સંપત્તિ પહલેજ આવીને રહે છે, કારણ કે કા-
 નને આગલથી ઠાંકીએ ઠીએ ત્યારે અંદર શબ્દાઢૈતજ વધે છે. જેમ જેમ ઢાંકવાની વધું
 ચરાચર વિશ્વ ઢંકાશ જાય છે, તેમ એક સંતોષ ધારણ કરવાથી પ્રલેભ પરમુક્તિ નિશ્ચિ-
 થાય છે. ઇંદ્રિયોનું દમન અને કાયાને પીડા કરવાનું શું પ્રયોજવ છે? જાણ સંતોષ રાજા-
 વાથી મોદલક્ષ્મી સામું જુવે છે. જેલ મુક્તિ જેલું સુખ ઞોગવે છે તેલ જીવતા તલાં પણ
 મુક્ત છે. મુક્તિને માથે કાંઈ શીંગડું હોતું નથી. રાગ દેષથી સંયુક્ત અને વિવચથી ભરપૂન

નવેહું સુલ શા કાનનું છે? કેમકે સંતોપથી उत्पन्न થયેહું સુલજ મોહપ્રાપ્તિ યોગ્ય ક-
 ર્મથી નુજતાવાહું નથી. ત્રીજાને તુલ કરનારા યવા શાહોનાં સુજાપિત શા કાગનાં છે?
 પાન લેઈની ઇંદ્રિયો સહીન છે તેડેઈ સંતોપના સ્વાદનું સુલજ શોધું જોઈશ. હોરે ત્રાપી!
 જો તું કારણને અનુસરનારાંજ કાર્યોં હોય યું તામતો હોય તો સંતોપના આનંદથી મો-
 લના અપાર આનંદની પ્રતીતિકર. જે તીવ્રતપ કર્મને નિર્મૂલ કરનારું કહેવાય છે તે પણ જો
 સંતોપરહિત હોય તો નિષ્કલ છે. સુલાર્થી પુરુષોને છુપિ, સેવા, પશુનાઠ્ઠવૃત્તિ અને વ્યા-
 પાર કરવાની શી જરૂર છે? કારણ કે સંતોપનું પાન કરવાથી શું તેનો આરત્તા નિવૃત્તિ શુ-
 લને નથી પામતો? તૃણની શય્યા ઉપર સુનારા પણ સંતોષીઈને જે સુલ થાય છે તે સુલ
 કની શય્યાપર સુનારા પણ સંતોષ વગરના પુરુષોને થતું નથી. અસંતોષી ધનવાન પુરુષો
 નમર્થ પુરુષોની પાસે તૃણસમાન લાગે છે અને સંતોષી પુરુષોની પાસે સમર્થ પુરુષો પણ તૃણ
 સમાન લાગે છે. ચક્રવર્તીની અને ઇંદ્રાદિકની સંપત્તિ પ્રયાસજન્ય અને નશ્વર છે, પરંતુ સં-
 તોપથી થયેહું સુલ આચારસરહિત અને નિલ છે; માટે સારી બુદ્ધિવાળા પુરુષે સર્વ લેખના
 સ્થાનરૂપ ટોચને દૂર કરવાને માટે અદૈતસુલના સ્વરૂપ સંતોષનો આશ્રય કરવો.

આ પ્રમાણે કથાયને જિતનાર પ્રાણી આ જન્મમાં પણ શિવસુલ્લને સજનારો થાય છે અને પરલોકમાં અવશ્ય શાશ્વત શિવસુલ્લને પ્રાપ્ત કરે છે.

શ્રી શાંતિનાથજીની દેશના.

અહો! આ ચાર ગતિવાલો સંસાર દાત્રાનઠ્ઠની જેમ અનેક દુઃખોની પરંપરાનું મૂલ કારણ છે. મોટાં મંદિરને આધારચૂત જેમ સ્તંભ હોય, તેમ તે સંસારને ક્રોધ, માન, માયા, અને લોભ એ ચાર કષાય ચાર સ્તંભરૂપ છે. તે કષાય ક્ષીણ થતાં સંસાર પોતાની મેળે ક્ષીણ થઈ જાય છે. જેમ 'મૂઠ્ઠીઆં સૂકાઈ જતાં વૃક્ષ' અને 'મેળેજ સુકાઈ જાય છે.' પણ ઇંદ્રિયોનો જય કર્યાવગર તે કષાયને જીતવા કોઈ સમર્થ થતું નથી. કેમકે પ્રવ્વલિત અસિ ત્રિના સુવર્ણનું જાહ્ય હુણતું નથી. ચપલ અને હ-ન્મર્ગે ચાલનારા એ ઇંદ્રિયરૂપ અદાંતઅશ્વો પ્રાણીને લેંચીને તત્કાલ નરકરૂપ અરણ્યમાં લઈ જાય છે. ઇંદ્રિયોથી જીતાણ્ણો પ્રાણી કષાયોથી પણ પરાચત્ર પામ છે. 'વીર પુરુષોએ જેની વચમાંની ઇંટો લેંચી લીધી હોય, તેવો કિલ્લો પઠી કોનાથી લંહિત ન થાય?' નહિ જીતાણ્ણી પ્રાણીની ઇંદ્રિયો તેને કુલ્લઘાત, પાત, બંધ અને વ-

અને માટેજ થાય છે. સ્વાર્થ પરવશ પત્ની ઇંદ્રિયોથી કયો પુરુષ નથી હેરાન પતો? કદી તે શાસ્ત્રાર્થને જાણનારો હોય તથાપિ ઇંદ્રિયોને વશ થવાથી માણસ વાલકની પેઠે વેઠા કરે છે. આ કરતાં વધારે તે ઇંદ્રિયોનું લજ્જાવાહું સ્થાનક કયું વતાત્રીપ કે જેનાવડે ઝરત રાજાપુ. પણ વાહુવલ જેવા વંધુ ઉપર વક્ર મૂક્યું! વાહુવલ્લિનો જય અને ઝરતનો પરા-જય એ જય પરાજયને વિષે પણ સર્વ ઇંદ્રિયોનું વેષ્ટિતજ છે. ચરમ ઝવમાં રહેલા પુરુષો પણ જેનાવડે શલ્લાશસ્ત્રિ યુદ્ધ કરે છે, તેવા ઇંદ્રિયોના હુરંત મહિમાથી લાજવા જેવું છે. કદી પ્રચંડ ચરિત્રવાળી ઇંદ્રિયોથી પશુલે અને સામાન્ય મનુષ્યો દંડાય, પણ જે મોહને શાંત કરનારા અને પૂર્વવેત્તા હોય છે, તેલ પણ દંડાય છે તે અતિ અદ્ભૂત વાર્તા છે. ઇંદ્રિ-યોપ જીતી લીધેના દેવ, દાનવ, મનુષ્ય અને તપસ્વીલે પણ નિંદિતકર્મ કરે છે, તે કેવી લે-દની વાત છે! ઇંદ્રિયોને વશ થયેલા પ્રાણીલ અલાઘવસ્તુ લાય છે, અપેય વસ્તુ પીએ છે અને અગમ્ય સાથે ગમન કરે છે. નિર્દય ઇંદ્રિયોથી હુણાઈ ગયેલા પ્રાણીલ કુલશિલથી રહિત થઈ વેશ્યાલનાં પણ નીચકામ અને દાસત્વ કરે છે. મોહાંધ મનવાલા પુરુષોની પરદ્રવ્ય અને પરસ્ત્રીમાં જે પ્રવૃત્તિ થાય છે તે જાગ્રત ઇંદ્રિયોનોજ વિલાસ છે. જે ઇંદ્રિયોના વશ

પગાને સ્ત્રીધે હાથ, પગ અને ઇંદ્રિયોનો ઉદ્ તેમજ મરણ પણ થાય છે, તે ઇંદ્રિયોની વા-
 તજ સ્ત્રી કરવી? જેહ પોતે ઇંદ્રિયોથી જિતાઈ ગયેલા છે અને વીજાને વિનયહું પ્રહુણ ક-
 રાને છે, તેના પુરુષોને જોઈ ત્રિવેકીપુરુષો હાથવડે મુલ્લ હાંકીને હસે છે. શ્રી કિંતરાગ
 પ્રયુ વિના ઇંદ્રથી માંડીને એક કીડા સુધી સર્વ જંલુહ ઇંદ્રિયોથી જીતાઈ ગયેલાજ છે.
 જ્ઞાત્રિથીના સ્પર્શથી હપજતા સુલ્લને આસ્વાદન કરવાની ઇહ્વાથી સુહને પ્રસારતો હસ્ત્રિ
 તસ્કાઠ આલાન (સ્ત્રીલો) વંધના હ્લેશમાં આવી પડે છે. અગાધ જઠમાં વિચરનાર સ્ત્રીન
 ગલ્લગતમાંસને ગલ્લતાં ઢીમંરના હાથમાં દીનપણે આવી જાય છે. મત્ત માંતંગના ગંડસ્થલ
 હપર ગંધને લોત્રે ત્રમતો ત્રમરો કર્ણતાલના આચાતવડે તસ્કાઠ મૃત્યુ પામી જાય છે.
 સુવર્ણના ઠેદ જેવી દીપ શિલાના દર્શનથી સોહિત થયેલો પતંગ સહસા દીપમાં પડીને
 મગ્ણ પામે છે. મનોહર ગીતિને સાંજઠવામાં હત્સુક એવા હરિણ કાન સુધી ધનુષ્યને
 સ્ત્રેંચીને રહેલા શીકારીના વેધ્ય થઈ પડે છે. એવી રીતે એક એક વિષય સેવવાથી પંચત્ત્વ પ-
 માય છે તો એક સાથે પાંચે વિષયો સેવવાથી કેમ પંચત્ત્વ ન પમાય? તે માટે મહામતિ
 પુરુષે મતઃશુદ્ધિવડે ઇંદ્રિયોનો જય કરવો, કેમકે તેના વિના થમ નિયમથી કાયાને

ક્લેશ પમાડવાં તે જુદા છે. જે ઇંદ્રિયોના ગ્રામને જીતતો નથી તે ડુઃખે પ્રતિબોધ પામી
 શકે છે, સાટે સર્વ ડુઃખમાંથી મુક્ત થવાને ઇંદ્રિયોનો જય કરવો. ઇંદ્રિયોની સર્વથા પ્ર-
 વૃત્તિ કરવી નહિ તેથી કાંઈ તેનો વિજય થતો નથી, પણ તેનાવડે હવેજાતા રાગ દ્વેષથી
 મુક્ત થવું, જેથી તેની પ્રવૃત્તિ પણ તેના જયરૂપ થાય છે. પછી તે ઇંદ્રિયોના વિષય તેની
 પાસે રહ્યા હોય તોપણ ઇંદ્રિયોથી સ્પર્શ કરવાને અશક્ય થાય છે; સાટે બુદ્ધિમાન પુરુષે
 તેમાં જે રાગ દ્વેષ હવેજે છે તેને તજી દેવા. સદા સંયમી યોગીંદ્રી ઇંદ્રિયો હૃણાયેલીજ
 હોય છે, અને તેથી તેવના નિહિત અર્થ હૃણાયેલા હોતા નથી; અને અહિતકારી વસ્તુને
 હૃણાયેલ હોય છે. જીતેલી ઇંદ્રિયો મોક્ષને માટે થાય છે, અને નહિ જીતેલી સંસારને
 માટે થાય છે; સાટે તેમાં જે તપાવત છે તેને સમજીને જે યોગ્ય લાગે તે કરવું. ઠ વિગેરેના
 કોતલક સ્પર્શમાં અને પાપાણ વિગેરેના કઠોર સ્પર્શમાં જે પ્રીતિ અને અપ્રીતિ થાય છે તે
 નિહ્યા છે, પરંતુ ધારી તેનો ત્યાગ કરવાવડે સ્પર્શ ઇંદ્રિયનો જય કાર્યો. જુદય પદાર્થોના
 આદિષ્ટ રાગમાં અને કટુરસમાં પ્રીતિ અને અપ્રીતિ વંદેને તજીને જીત્યાં ઇંદ્રિયને જીતી
 શકી. નુગંધ અને હુગંધ પ્રાણેંદ્રિયાં પ્રાપ્ત થતાં તેને વસ્તુ પરિણામરૂપ વિનારીને પ્રાપ્ત

इंद्रियनो जय करवो. मन्मोहर के नवारं रूप जोड़ने तेनावडे उपजता हर्ष अने जुगुप्सानो त्याग करी चहुइंद्रियने जीती लेवी. वीणादिकना श्राव्य-मधुरस्वरमां अने गधेडा विगरेना दुःश्राव्य स्वरमां रति अने जुगुप्साने जीतवाथी श्रोत्रेंद्रियनो जय थाय ठे. कोशरण सारो के नवारो एवो विषय नथी के जे इंद्रियोए अनेक बलत जोगव्यो न होय, तो शा माटे हवे स्वस्थपणाने न सेवतुं? कोश्वार शुभ विषयो अशुभ थइ जाय ठे अने अशुभ विषयो शुभ थइ जाय ठे, तो इंद्रियोथी कोनामां राग धरवो के कोनामां विराग धरवो? कदी कोइ कारणथी ते विषय रुचिकर के अरुचिकर थाय पण तरवथी जोतां कदी पण पदार्थोमां शुभ के अशुभपणुं होतुं नथी, तेथी जे प्राणी मनी शुद्धिथी इंद्रियने जीती कषायने क्षोण करे ठे, ते थोडा कालमां अक्षीण सुख-वाळा मोक्षमां जाय ठे.

श्री कंथुनाथजीनी देशना.

मोटा दुःखनुं कारण एवो आ संसाररूप सागर चोराशी लाख योनिरूप जलज-मरीउमां पडवावडे अति भयंकर ठे, ते जत्रसागरने तरवामां समर्थ एवी नाविका वि-

વેદી જનોને ઇન્દ્રિયરૂપ ભર્મિંભના જય સાથે મનઃશુદ્ધિ કરાવી, તે છે. વિજ્ઞાનોણ મનઃ
 શુદ્ધિ નિર્વાણમાર્ગને વતાવતારી અને કદીપણ નહિ બુદ્ધે તેથી એક દિપિકા કહેલી છે.
 મનઃશુદ્ધિ હોય તો જે અગત્ય ગુણો છે તે સત્ થાય છે, અને ઠતા ગુણ કદિપણ અગત્ય
 થતા નથી; માટે પ્રાજ્ઞ પુરુષોણ સદા મનઃશુદ્ધિ કરાવી. જે મનઃશુદ્ધિ કર્યાંવિના મુક્તિને
 માટે તપસ્યા કરે છે, તે નાવ ઠોડી મહાસાગરને વે જુજાણ તરવાને ઇચ્છે છે. તપસ્વીભની
 મનઃશુદ્ધિ વગરની સર્વ ક્રિયા અંધને દર્પણની જેન નિઃકલ્મ થાય છે. મુક્તિમાં જવાની
 રજાથી તપ કરતા પ્રાણીભને વ્રક્રવાત (વંડોલીયા) ની જેમ વપલ ચિત્ત કોઈ વીજી ત-
 રફત નાંચી દે છે, અર્થાત મુક્તિમાં નહિ જવા દેતાં અન્યગતિમાં લઈ જાય છે. નિરં-
 કુશ થઈ નિઃશંકપણે ફરતો મનરૂપી નિશાચર આ ત્રણ લોકને સંસારના હંડા લાડામાં
 પાડી નાંચે છે. મનનો રોધ કર્યા વગર જે માણસ યોગપર શ્રદ્ધા રાલે છે તે પગવડે ગામમાં
 જવાને ઇચ્છનાર પંચુ માણસની જેમ હપહ્સ્યને પામે છે. મનનો નિરોધ કરવાથી સર્વ ક-
 મનો પણ નિરોધ થાય છે, અને મનને નહિ રુંધનરાનાં સર્વ કર્મો પ્રસરી જાય છે. આ મન-
 રૂપી કપિ વિશ્વમાં પરિવ્રમણ કરવામાં લંપટ છે, તેથી તેને મુક્તિનો રજાવાલા પ્રાણી-

જેણે યત્નથી કવચે રાખવો. સિક્કિને દૃઢનારા પ્રાણીય અવશ્ય સમની શુદ્ધિ કરવી, તે સિવાય તપ, શુભ અને યમ, નિયમવડે કાયાને દંડ આપવો, તે કશા કામનો નથી. મનની શુદ્ધિવડે રાગ દેવનો જય કરવો, જેથી આત્મા જાત્ર મલિનતા ઠોડીને સ્વસ્વરૂપમાં સ્થિર થાય છે.”

શ્રી અરનામજીની વેદના.

ધર્મ, અર્થ, કામ અને ભોક્ષ-૯ ચાર પુરુષાર્થનો પ્રકાંતતુલનો સાગર એવો મોક્ષ પુરુષાર્થ સુલ્ય છે, તેો સાધનારું ધ્યાન છે, તે સદા મનને આધીન છે. તે મનને યોગીલ આત્માથી ન કરે છે, પણ રાગાદિ શનુલ પાવા લલાથીને તે જનને પરાધીન કરી છે છે. એ મનને સારી રીતે રક્ષણ કરીને રાખું હોય તોપણ સહજમાત્ર મિથ પામીને પિયાચની જેમ રાગાદિ તેને વારંવાર ઠલે છે. રાગાદિરૂપ તિમિરથી જ્ઞાનનો નાશ કરનારું અજ્ઞાન અંધને અંધની જેમ લેંચીને પ્રાણીને નરકના લાડામાં પાડી છે છે. દ્રવ્યાદિકમાં જે રતિ અને પ્રીતિ-તે રાગ અને તેમાં જે અરતિ અને અપ્રીતિ તે દ્વેષ એમ વિદ્વાનો કહે છે. એ રાગ અને દ્વેષ સર્વ પ્રાણીઉના દૃઢ બંધનરૂપ છે, અને સર્વ ડુઃલરૂપ વૃક્ષોના મૂલ અંકુર

છે. જો એ રાગ દ્વેષ જગત્માં ન હોત તો સુખમાં કોણ વિસ્મય પામત? દુઃખમાં કોણ
 ક્રુપણ થાત? અને મોક્ષને કોણ ન પામત? રાગ વિના દ્વેષ અને દ્વેષ વિના રાગ રહેતો જ
 નથી, ને તે બંનેમાંથી એકનો લ્યાગ કરતાં બંનેનો લ્યાગ ઓછો છે. કામાદિ સર્વ દોષો રા-
 ગનો પરિવાર છે, અને મિથ્યાનિમાન પ્રભુશ્રદ્ધેયનો પરિવાર છે. તે રાગ દ્વેષનો પિતા,
 બીજા, ત્રાયક કે પરમેશ્વર મોહ છે, અને તે તેમનાર્થ અજિજ્ઞ છે; તેથી સર્વ દોષોના પિ-
 તામહુ પણ તે મોહથી બળી સંજાલ રાહીને રહેતું યોગ્ય છે. સંસારમાં આ ત્રણ (રાગ,
 દ્વેષ, ને મોહ) દોષજ છે, તે સિવાય બીજો કોઈ દોષ નથી. તે ત્રણ દોષથી જ આ સંસાર
 ચારિત્રિયાં સર્વ પ્રાણીંડુ સમ્યા કરે છે. જીવ સ્વત્રાત્રે સ્ફાટિકમણિ જેવો નિર્મલ છે
 પણ તે ત્રણ દોષની ઉપાધિથી તદુત્પણે જણાય છે. અહ્હા! આ આહું ત્રિશ્ચ રાજા ત્રગ-
 મ્તું છે કે જેથી તેમાં રહેલા પ્રાણીંડું જ્ઞાન સર્વસ્વ અને સ્વરૂપ તે હુંટારાઈ જોતાં જોતાં
 હુંટી લે છે. જે પ્રાણીંડુ નિગોદમાં છે અને જેનું નજદીકમાં મુક્તિ જવાલા છે તે સર્વની
 ઉપર તેમની નિર્દય સેના ધારીને પડે છે. હું તેમને મુક્તિ સાથે ધેર છે કે મુમુક્ષુ સાથે
 ધેર છે. કે જેથી તે બંનેનો યતો યોગ તે અટકાવે છે?

उत्तम मुनि बने लोकमां अपकार करनारा ए त्राण दोषथी जेवा जय पामे ठे तेवा
 वयाघ्र, सर्प, जल अने अग्निथी जय पामता नथी, आवो आ महा संकटवाळो मार्ग
 मज्ञा योगीनुए आश्रित करेलो ठे के जेनी बज्ञे वाजु राग द्वेषरूप वयाघ्र अने सिंह उजा
 ठे. निर्वाणपदनी इछा करनारा प्रमादरहित पुरुषोए समजावने अंगीकार करीने ए
 राग द्वेष शत्रुनो जय करवो.

श्री मद्धिनाथजीनी देशना.

आ संसार स्वतः अपार वतां पूर्णिमाना दिवसवडे समुद्रनी जेम रागादिकधी
 विशेष वृद्धि पामे ठे. जे प्राणीनु अमंद आनंदने उत्पन्न करनार समतारूप जळमां खान
 करे ठे तेउना राग द्वेषरूप मल तत्काळ थोवाइ जाय ठे. कोटी जन्म सुधी तीव्र तपने
 आचरनावडे प्राणी जे कर्मने हणी शक्तो नथी ते कर्मने समताना आनंदवचथी अर्ध
 क्षणमां इणी नाँवे ते. कर्म अने जीव जे साथे मळी गयेजा ठे तेने ज्ञानवडे आत्म नि-
 श्रय करनार साधुपुरुष सामायिकरूप शलाकाथी बुझा करी देठे. योगीपुरुषो सामा-
 यिकना किरणवडे रागादिक अंधकारनो नाश करो पोतामां परमात्म स्वरूपने जोवे ठे,

स्वार्थ साटे नित्य वैर धरनारा प्राणीते पण समतावाळा साधुजनना प्रजावशी परस्पर
 छेद भरे ते, इष्ट अनिष्टपणे रहेला चेतन अने अचेतन पदार्थोंवेडे जेजुं जग जोड पातुं
 नशी ने पुढासांज समता कहेवाय ठे, वाहु उपर गोशीर्ष चंडनचो लोभ करे अथवा स-
 क्षत्री जेजो वंड करे तो पण जेती मनोवृत्ति जेदाय नहि-समान वत्तें तेजां अहुताम
 समता ठे एम समजतुं, स्तुति करनार तथा प्रीति राखनार अने कोंथांच तथा गाजो
 आपनार उपर जेजुं चिन समान वत्तें ठे ते पुरुषज समतानुं अवागाहन करे ठे, जेसां कांइ
 होम, जप के दान करतुं पडे नहि तेम ठतां मात्र समतार्थीज परम निवृत्ति (मोक्ष) प्राप्त
 वाय, अद्वा ! ते केवी अमूढा खरीदी ! प्रयत्नशी खेचेला अने क्लेशदायक रागादिकनी उपा-
 सना शा साटे करवी ? प्रयत्न वगर मेळवी शक्य तेजुं अने मनोहर सुखकारो समता-
 पाणुंन धारण करतुं, परोक्ष होवाने लीने स्वर्ग अने मोक्ष तो गुप्त ठे पण समतानुं सुख
 नां समवेध होवाशी प्रत्यक्ष ठे नेो कोइ ढांकी शकतुं नशी. कविडना कहेवाशी रुढ
 एवा अमृतपर शा साटे मोहित यतुं? जेनो रस पोताना अनुभवमां आवे ठे एवा सम-
 नारूप अमृतनुं निरंतर पान करतुं, खाद्य, लेश, तुष्य, अने पेय-ए चारे प्रकारना रसशी

त्रिमुख एवा सुनिष्ठ पण हमेशां स्वेच्छाए समतारूप अमृतरसने वारंवार पीधा करे ठे. जेना कंठमां सर्प नांखे के मंदार पुष्पनी माळा पहेरावे, तथापि जेने प्रीति के अप्रीति थती नथी ते खरेखरो समतानो पति ठे. जे गुढ नथी, अवार्य नथी अने बीजी कोइ रीते जेनी प्राप्ति मुश्केल नथी एवी एक समताज अज्ञाने के बुद्धिमानने आ संसाररूप पीडानुं औषध ठे. अति शांत एवा योगीठमां पण एक क्रूरकर्म रहेलुं ठे के जे समतारूप शस्त्रथी रागादिकना कुळने हणी नाखे ठे. समतानो परम प्रज्ञाव प्रथम तो एज ठे के जेथी एक अड्डं दणमां पापी जनो पण शाश्वतपदने पासी जाय ठे. जेना होवाथी ज्ञान, दर्शन अने चारित्र ए त्रणं रत्न सफल थाय ठे, अने जे न होवाथी ते त्रण रत्न निष्फल थाय ठे एवा महा पराक्रमी समतागुणथी सदा कढ्याण ठे. ज्यारे उपसर्गों आवी पड्या होय अथवा मृत्यु प्राप्त थयेल होय त्यारे तत्काल करवा योग्य अने श्रेष्ठ उपाय समताना जेवो बीजो कोइ नथी. राग द्वेषनो जय करवाने इच्छता एवा पुरुषे मोक्षरूप वृक्षनुं एक बीज अने अति अद्भूत सुखने आपनारुं समतापणुं सदा धारण करवुं.”

श्री मुनिबुद्धतस्यामीनी देशना.

कार सद्युद्धमांथी खनी जेम आ असार संसारमांथी उचम साररूप धर्मने ग्रहण करवो. ते धर्म संगम, सत्त्वचन, पवित्रता, ब्रह्मचर्य, निष्कंचनपणुं, तप, दामा, मृडना, सरलता, अने पुक्ति ए दस प्रकारे ठे. पोताना देहमां पण इवारहित. पोतानाउमां पण ममताए वजित, ननस्कार करनार अने अपकार करनार प्राणी उपर निरंतर समदृष्टि राखनार, निले उगसर्ग तथा परीसद्दने सहन करवाने समर्थ, नित्य मे-ध्यादिक चावनायुक्त हृदयवाळो, दामावान, विनयी, इंद्रियोने दमनार, गुरु शासनमां श्रद्धालु अने जाति विंगेरे गुणोथी संपन्न वचो प्राणी यतिधर्मने साटे योग्यतावाळो ठे. मगकित मूल पांच अणुवत, त्रण गुणवत अने चार शिक्षावत एम वार प्रकारे ग्रहस्थनो धर्म ठे.

१ न्यायथी इव्योपागर्जन करनार, २ शिष्टाचारनी प्रशंसा करनार, ३ सरत्ता कुळशीलवान अने वीजा गोत्रवाळानी साथे निवाहसंबंध जोडनार, ४ पापथी व्हीनार, ५ प्रमिळ देशाचार धारनार, ६ कर्हीपण अचर्णवाद नहि बोळनार, तेमां पण राजा-

दिहना तो विशेषे करी अर्घर्णवाद नहि बोलनार, ७ अति प्रकाश के अति गुप्त नहि
 तेवा, सारा पाडोशवाळा, अने अनेक निकळवाना मार्ग वगरना घरमां निवास करी
 रहेनार, ८ सदाचारी पुरुषोनी साथे संग राखनार, ९ माता पितानी पूजा करनार, १०
 उपद्रववाळा स्थाननो त्याग करनार, ११ निंदितकार्यमां नहि प्रवर्तनार, १२ आवकना
 प्रमाणमां खर्च करनार, १३ द्रव्यनी स्थिति प्रमाणे वेपराखनार, १४ आठ प्रकारना बुद्धिना
 गुणे युक्त, १५ हमेशां धर्म सांजळनार; १६ अजीर्णमां चोजननो त्याग करनार, १७ पा-
 चनशक्ति प्रमाणे बखतसर चोजन करनार, १८ एक बीजाने बाध न करे तेवी रीते त्रण
 वर्ग (धर्म, अर्थ, काम) ने साधनार, १९ अतिधिनो, साधुनो अने दीन पुरुषनो यथाशो-
 म्य सत्कार करनार, २० कदीपण डुराग्रह नहि करनार, २१ गुण उपर पक्षपात राख-
 नार, २२ देशकाळने अनुचित आचरण तजी देनार, २३ खपरना बळाबळने जाणनार,
 २४ सदाचारी अने ज्ञानवृद्धनी पूजा करनार, २५ पोष्यवर्गनुं पोषण करनार, २६ दीर्घ
 दर्शी, २७ विशेष जाणनार, २८ कृतज्ञ, २९ लोकप्रिय, ३० लज्जावान, ३१ दयाळु, ३२
 सौम्य ३३ परोपकार करवामां तत्पर, ३४ अंतरंग ठ शत्रुडना वर्गनो परिहार करनार,

૩૫ ઇંદ્રિયોને વગ્ન ગણનાર પૃથો પુરુષ યુદ્ધસ્થયર્મને યોગ્ય છે. (અર્થાત આ માર્ગાનુસારીના ૩૫ ગુણને ધારણ કરનાર પ્રાણી યુદ્ધીધર્મ-સમક્રિત મૂલ વારે વ્રત ગ્રહણ કરવાયોગ્ય છે. આ સંસારમાં મનુષ્યજન્મની સાફલ્યતાને ઇહનારો પુરુષ જો યતિધર્મ લેવાને અશક્ત હોય તો તેણે સદા શ્રાવકધર્મ આચરવો.

શ્રી નમિનાથજીની દેશના.

આ સંસાર અભાર છે, ધન નહીતા તરંગ જેવું ચંચલ છે, અને શરીર વિજલ્હીના વિલાસ જેવું નાગવંન છે, તેથી ચતુરજને તે વ્રણેમાં સર્વથા અનાસ્થા રાણી મુલુહુ બદ્ધ મોહમાર્ગરૂપ યતિધર્મને વિષે પ્રયત્ન કરવો. જો તેમ કરવાને અશક્ત હોય તો તેની આકાંક્ષા રાણી સમહિનચુલ્લ વાર પ્રકારના શ્રાવક ધર્મને માટે તત્પર થવું. શ્રાવકે પ્રમાદ, ઘોડી મન, વચન, કાયાળ કરી ધર્મ સંવંધી ચેટાવડેજ અદ્વૈરાત્રી નિર્ગમન કરવાં. શ્રાવકે વ્રાહ્મ મુદ્ગર્મમાં ઝઠી પરમેષ્ટિમંત્રનું સ્મરણ કરીને વિચારવું કે મારો શો ધર્મ છે? હું કેવા કુળનો તું? અને મારે ગું વ્રત છે? પઠો પવિત્ર થવું પુણ્ય નૈવેદ્ય અને સ્તોત્રવડે યુદ્ધ-કૌરવમાં દેવગ્ન જા કરી. વયાગ્નિક્તિ પચન્કાણ કરીને પઠી મોટા દેરાસરે જવું. ત્યાં નિધિ

વહે પ્રવેશ કરી પ્રચુને ત્રણ પ્રદક્ષિણા કરવી, અને પુષ્પાદિકવહે પ્રચુને પૂજીને ઉત્તમ સ્તો-
 ત્રવહે સ્તુતિ કરવી. પઠી ગુમ્ની પાસે જઈ વંદનાપૂર્વક વિશુદ્ધાત્માવાલા પ્રાણીએ પચ્ચ-
 સ્કાણને પ્રકાશિત કરહું (પચ્ચસ્કાણ લેહું). ગુરુનાં દર્શન થતાંજ હના થહું, તેમના આ-
 ગમનને વલ્લે સાહું જહું, મસ્તકપર અંજલી જોડવી, પોતે આસન નાંચી દેહું અને ગુરુ
 આસનપર વેસે ઇટલે જ્ઞતિપૂર્વક પર્યુપાસના કરવી; તેમજ હ્યારે ગુરુ જાય ત્યારે પાઠલ
 જહું. આ પ્રમાણે કરવાથી ગુરુ મહારાજની પ્રતિપત્તિ થાય છે. પઠી ગુરુ પાસેથી પાઠા
 ફરીને પોતાને ઘેર જહું, અને પઠી સદ્ગુહ્તિપૂર્વક ધર્મના અવિરોધપણે અર્થ ચિંતન (બ્યા-
 પાર હયોગ) કરહું. પઠી મધ્યાન્હકાલે ફરી જિનપૂજા કરીને ષોજન કરહું.
 ત્યારવાદ શાસ્ત્રવેત્તાહની સાથે શાસ્ત્રોહું રહસ્ય વિચારહું. પઠી સંધ્યા વલ્લે ફરી-
 ત્તાર દેવાર્ચન કરી, આવશ્યક કર્મ (પ્રતિક્રમણ) આચરહું અને પઠી હત્તમ પ્ર-
 કારે સ્વાધ્યાયધ્યાન કરહું. રાત્રે યોગ્યસમયે દેવગુરુના સ્મરણથી પવિત્ર થઈ અ-
 દ્વપ નિદ્રા કરવી, અને પ્રાયઃ અબ્રહ્મપણને વર્જહું. વચમાં જો નિદ્રાનો હેદ થાય (નિદ્રા
 હડી જાય) તો સ્ત્રીના અંગ ત્રિષે ચિંતનન કરહું, અને મહાત્મા સુનિહંએ જે તેનાથી નિ-

वृत्ति करी ठे तेनो विचार करवो. स्त्रीनुं शरार, ग्रंथीउ, विद्या, सूत्र, मज, श्रेष्ठ, मजा अने
 अस्थिथी नरपुर ठे, तेमज स्नायुथी सीवेदी चर्मनी कोशलीरूप ठे. जो स्त्रीना शरीरनुं
 अंदरना अने बद्दरना जागनुं विपर्ययपणुं करवामा आवे, अर्थात् अंदरना जागने बद्दर
 लाववामां आवे तो दरक कामी पुरुषे गीध अने शियाळथकी तेना शरीरनुं रक्षण करबुं पडे.
 जो कालदेव स्त्रीरूप शस्त्रथी आ जगतने जीतवाने इहतो होय तो ते मूढ बुद्धिवाळो ह-
 लका पीठानुं शस्त्र शा माटे लेतो नथी? अहो संकल्पमांथी उत्पन्न थनारा कामदेवे
 आ विश्वने विडंबित कर्युं ठे. पण ते दुःखनुं मूळ संकल्पज ठे' एबुं चिंतवन करबुं. जे
 जे बाधककारी दोष होय, तेनो प्रतिकार चिंतववो, अने तेवा दोषथी मुक्त एवा सुनि-
 उने विपे दर्प पामवो. सर्व जीवोने विषे रहेली महादुःखकारक ब्रवस्थितिने विषे वि-
 चार करी खतावथीज सुलदायक एवा मोक्षमार्गनो शोध करवो. जेमां जिनेश्वर देव,
 दयाधर्म अने सुनिड गुरु ठे एवा श्रावकपणानी कथो अमूढ (पंडीत) जन श्लाघा न
 करे? बळी उत्तम प्राणीए ते समये आवा मनोरथ करावा के 'हुं जिनधर्मरहित चक्र-
 वर्ती भवाने पण इहतो नथी, परंतु जैनधर्मवासित किंकर के दरिद्री भवाने इहुं ठे.

बळी सर्व संग ठोडी दड, जीर्ण वस्त्र पहरी, मळीन शरीर राखी अने माधुकरीवृत्ति
 अंगीकार करी हुं मुनिचर्याने क्यारे आचरीत? दुःशील जनोनो संसर्ग ठोडी, गुरुना
 चरण रजनो स्पर्श करी, योगनो अभ्यास करतो हुं आ संसार ठेदवाने क्यारे स-
 मर्थ अइश? अर्ध रात्रे नगरनी बहार कायोत्सर्ग करीने स्तंभवत् थयेला मारा शरीर
 साथे दृपजो क्यारे पोताना स्कंधने घस्या करशे? वनमां पश्चासन करी अने झुगना व-
 ज्ञाने उत्संगमां राखीने रहेला एवा मारा मुखने वृद्ध मृगो क्यारे आवीने सुंघशे? शत्रु
 अने मित्रमां, तृण अने स्त्रीमां, सुवर्ण अने पाषाणमां, मणि अने मृत्तिकासां, तेमज
 मोक्ष अने संसारमां सारी समानबुद्धि क्यारे अशे? आ प्रमाणे मुक्तिगृहनी निसरणी
 रूप गुणश्रेणी उपर चडवाने माटे परम आनंदरूप लताना मूलभूत मनोरथो हमेशां
 कर्वा करवा." आवी रीते अहोरात्रिनी चर्या प्रमादरहितपणे आचरतो अने यथार्थरीते
 कहेला वृत्ताने त्रिपे स्थिति रहेतो श्रावक गृहस्थपणामां विशुद्ध प्राय ठे.

श्री अरिष्टनेमिनाथजीनी देशना.

सर्व प्राणीजने लक्ष्मी विद्युतना विलास जेवी चपळ ठे, संयोग ठेवटे वियोग-

नेत्र प्रातः करान्नारा अने चक्षुषा अर्थ जेवा ठे. चौथेन सेवनी ठाया जेवुं
 नाजयंत ठे, अंत प्राणीजंतुं शरीर जळना परयोटा जेवुं ठे; तेथी आ असार संसारमां
 वीजुं कांड पण सार नयी. मात्र ज्ञान, दर्शन अने चारित्र्येणुं पाळवुं एज सार ठे. तेमां त-
 स्व उतर जे श्रुता, ते मध्यगुं दर्शन कहेवाय ठे, यथार्थतत्त्वतो बोध ते ज्ञान कहेवाय
 ठे अने सावय योगनी विरति ते मुक्तिनुं कारण चारित्र्य कहेवाय ठे. ते चारित्र्य मुनि-
 त्वेने सर्वात्मियेण अने शुद्धश्चोने देशथी होय ठे. श्रावक श्रावजीवित देशचरित्रमां
 तत्पार, सर्व साधुत्वेना उपासक अने संसारना स्वरूपतो जाणनार होय ठे. श्रावके १
 मदिरा, २ सांस, ३ माखण, ४ मधु, ५-९ पांच प्रकागना उदंत्रादि वृक्षनां फळ, १०
 अनंचकाय (कंदमूळ) ११ अज्ञात (अजाण्यां) फळ, १२ रात्रिजोजन, १३ काचां गोरस
 (दुध. दही, ठामनी) साथे मळेजुं छिदल, १४ पुष्पित जान, वे दिवस व्यतीत थयेजुं
 दही अने कोही गंथेजुं अन्न-ए सर्व अन्नदयनो त्याग करवो.

जेम पुरुष चतुर होय ते ठतां दुर्भाग्यना उदयथी स्त्री तेनाथी डुर रंहे ठे-इच्छती
 नथी. तेम मदिरापान करवाथी बुद्धि नष्ट थाय ठे. मदिराना पानथी जेमनां चित्त पर-

वश श्रेयसां ठे एवा पापी पुरुषो माताने प्रिया माने ठे अने प्रियाने माता माने ठे. तेउ
 चित्र चक्षित थवाथी पोताने के परने अथवा पोताना के पारका पदार्थने जाणता नश्री.
 पोते रांक ठतां स्वामी थइ बेसे ठे अने पोताना स्वामीने किंकर समान गणे ठे. शवनी
 जेम चौटासां आलोटता मद्यपानीना मुलसां श्वान विवरनी शंकाथी झूत्रे ठे, अद्यपा-
 नना रसमा मद्य थयेलो माणस नद्य थइने चौटासां सुवे ठे अने लीलाबडे पोतानो सुल
 अजिघ्राय पण प्रकाश करी दे ठे. जेम विचित्र चित्रनी रचना काजळ झूसवाथी नष्ट
 थइ जाय ठे, तेम मदिरानां पानथी कांति, कीर्ति, मति, अने लक्ष्मी चाळ्या जाय ठे. म-
 दिरापानी चूत वळगुं होय तेम नाचे ठे, शोकसहित होय तेम पोकारे ठे, अने दाह-
 ज्वर आव्यो होय तेम पृथ्वीपर आळोटे ठे. मदिरा हलाहल विषनी जेम अंगने शि-
 थिल करे ठे, इंद्रियोने ग्लानि आपे ठे, अने सहान् मूर्खो पमाडे ठे. अग्निना एक तण-
 णथी तृणनी मोटी गंजी बळी जाय ठे तेम मद्यगानथी विवेक, संयम, ज्ञान, सत्य,
 शौच, दया अने दामा ए सर्व विलीन थइ जाय ठे. मदिराना रससां घणा जंतुउ उद्-
 नने ठे, तेथी हिंसाना पापथी जरीरु एवा पुरुषे कदापि मदिरापान करुं नहीं. मदिरा-

પાની આપ્યું હોય તેને ન આપ્યું કહે છે, લીધું હોય તે ન લીધું કહે છે, કર્યું હોય તેને નહીં કર્યું કહે છે અને રાજ્ય વિગેરેને સિધ્યા અપવાદ આપી સ્વેચ્છાએ ઘકે છે. મૂઢ બુદ્ધિવાળો મધુપાની ત્રય વંધનાદિકનો ત્રય ઠોડી દર્શને ઘેર વાહેર કે માર્ગે-જ્યાં મઠેલાં પરદ્રવ્યને યુવચી લે છે. સઘપાન કરવાત્રી થયેલા બન્નાદવાળો પુરુષ બાલિકા, યુવતિ, યુવા, ત્રાહ્મણી કે ચાંડાલો-સર્વ જાતિની પરછીને પણ બન્મત્ત થઈને: જોગત્રે છે. મધુપાની પુરુષ રટતો, ગાતો, લોટતો, દોહતો, કોપ કરતો, તુષ્ટ થતો, રોતો, હસતો, સ્તબ્ધ રહેતો, નમતો, જમતો, અને બજો રહેતો, ઇમ અનેક ક્રિયા કરતો નટની જેમ ત્રટકયા કરે છે. હમેશાં જંતુર્જના સમુહનો ગ્રાસ કરતાં ઠતાં ચમરાજ જેમ તુષ્ટ થતો નથી તેમ મધુપાની ચારંચાર મધુપાન કરતાં ઠતાં પણ ધરાતો નથી. સર્વ લોપોનું કારણ મથ છે, અને સર્વ પ્રકારનો આપત્તિનું કારણ પણ મથ છે, તેથી અપથ્યને રોગીની જેમ મનુષ્યે તેનો ત્યાગ કરવો.

જે પ્રાણીર્જના પ્રાણનો અપહાર કરી માંસને ઇછે છે, તે ધર્મરૂપ વૃદ્ધના દયા નામના મૂલને બન્મૂલન કરે છે. જે મનુષ્ય હમેશાં માંસનું જોજન કરતો ઠતો દયા પાલ્લવાને

ફરે છે, તે પ્રજ્વલિત અગ્નિમાં વેલડીનું આરોપણ કરવાને ફરે છે. માંસ જરૂણ કરવામાં હુબ્ધ માણસની બુદ્ધિ હુબ્ધિવાળી ઠાકણની જેમ પ્રત્યેક પ્રાણીને હુણવામાં પ્રવર્તે છે. જેનું દિવ્ય યોજન તતાં પણ માંસનું યોજન કરે છે, તેણે અમૃતરસને ઓડીને હલાહલ ત્રિપને લાય છે. જે નરકરૂપ અગ્નિમાં ઇંધણ જેવા પોતાના માંસને વીજાના માંસથી પોષવાને ફરે છે, તેના જેવો વીજો કોઈ નિર્દય નથી. શુક્ર ઘટ્ટે શોષિતથી હરપદ્મ થ-યેલું, અને ત્રિપ્તારસથી વધેલું એવું લોહીવડે ઠરી ગયેલું માંસ કે જે નરકના ફલરૂપ છે તેને કોણ બુદ્ધિમાન જરૂણ કરે! અંતર્મુહૂર્ત પઠી જેમાં અનેક અતિ સૂક્ષ્મ જંતુઓ હરપદ્મ થાય છે, એવું માંસાણ ત્રિવેક્રી પુરુષોષ કદિપણ લાવું નહીં. એક જીવની હિંસામાં કેટલું વધું પાપ છે, તો પઠી અનેક જંતુમય માંસાણને કોણ સેવે?

જે અનેક જંતુ સમુહની હિંસાથી જ હરપદ્મ થયેલું છે અને જે લાલની જેમ જુગુપ્સા કરવાયોગ્ય છે, એવા મધને કોણ ચાખે? એક એક પુષ્પમાંથી રસ લઈને મદિકાનુષ્ઠ વમન કરેલા મધને ધાર્મિક પુરુષો કદિપણ લાતા નથી.

હંબરડો, વડ, પીંપર, કાક, હંબર, અને પીંપલાનાં ફલ ઘણા જંતુઓથી આક્રમ

व्याकुल होय ठे, तेथी ते पांचे घृहनां फळ कदीपण खावां नहीं. वीजुं जइय मळ्युं न होय अने कुशात्री शरीर काम (दुर्वळ) थइ गहुं होय तोपण पुण्यात्मा प्राणी उंबरडा-दिक पांच घृहनां फळ खाता नत्री.

सर्व जातिनां आर्द्र कंड, सर्व जातनी कुंपळो, सर्व जातिना घोर, लवण घृहनी लवा, कुसारी (कुंवार), गिरिकर्णिका, शतावरी, विरुड, गडुची, कोमल झांबली, पद्यंक, अमृतवेद, सूकरजातिना वाळ, अने ते शिवाय वीजा सूत्रमां कहेला अंनंतकाय पदार्थां के जे मिथ्यादृष्टिनी अज्ञात ठे, ते प्रयत्नथी वर्जवा.

गत्रीं निरंकुश यइने संचरता प्रेत पिशाच विंगेरे अन्नने उष्टिष्ट करे ठे, तेथी शत्रिने वस्यते कोइ पण प्रकारुं अन्न जमहुं नहीं. घोर अंधकारथी जेनां नेत्रो रुंधाइ जाय ठे, एदा अनेक जंतुं अन्नमां पडतां ततां जीवामां आवता नथी, तेना रात्रिना समयमां कोण जोजन करे? आ प्रमाणे जोजनमां विवेकनु झिवाळो होवाथी सर्व अन्न-दोनं तजनारी आवक अनुक्रमे संसारथी मुक्त थइ जाय ठे.”

શ્રી પાર્શ્વનાથજીની દેશના.

અહીં જન્મ્ય પ્રાણીંદ્ર! જરા, રોગ અને મૃત્યુશ્રી જરેલા આ સંસારરૂપ મોટા અર્-
 ઘ્યમાં ધર્મ વિના બીજો કોઈ ત્રાતા નથી, માટે હમેશાં તેજ સેવવા યોગ્ય છે. તે ધર્મ
 સર્વવિરતિ અને દેશવિરતિ, એમ બે પ્રકારનો છે. તેમાં અનગારી સાધુર્જનો પહેલો સર્વવિ-
 રતિ ધર્મ છે, તે સંયમ્નાદિ દશ પ્રકારનો છે. અને અગારી-ગ્રહસ્થનો બીજો દેશવિરતિ
 ધર્મ છે, તે પાંચ અણુવ્રત, ત્રણ ગુણવ્રત અને ચાર શિક્ષાવ્રત એમ બાર પ્રકારનો છે. જો તે
 વ્રત અતિચારત્રાકાં હોય છે તો સુકૃતને આપતાં નથી તેથી તે એક એક વ્રતના પાંચ
 પાંચ અતિચાર છે, તે સ્વજવા યોગ્ય છે. પેહેલું વ્રત જે અહિંસા, તેમાં ક્રોધત્રંડે બંધ ઉચિ-
 હેદ, અધિકજારનું આરોપણ, પ્રહાર, અને અન્નાદિકનો રોધ-એ પાંચ અતિચાર છે.
 વીજું વ્રત સત્યવ્રત, તેના મિથ્યાઉપદેશ, સહસા અન્યાખ્યાન, ગુહ્ય જાપણ, વિશ્વા-
 સીએ કહેલા રહસ્યનો જ્ઞેદ અને કૂટલેલ-એ પાંચ અતિચાર છે. ત્રીજું વ્રત અસ્તેય,
 (ચોરી ન કરવી) તેના ચોરને અનુજ્ઞા આપવી, ચોરેલ વસ્તુનું ગ્રહણ કરવું, શત્રુ રાજ્યનું
 લંઘન કરવું, પ્રતિરૂપ વસ્તુનો જેલસંજેલ કરવો, અને માન માપ તોલ લોદાં રાલવાં,

ए पांच अतिचार ठे. चोशुं व्रत ब्रह्मचर्य-लेना अपरिग्रहिता गमन, इत्वर परिग्रहिता गमन, परविवाह करण, तीत्र कामजोगानुराग, अने अनंगक्रीडा-ए पांच अतिचार. ठे. पांचमुं व्रत अपरिग्रह (परिग्रहनुं प्रमाण). तेसां धन धान्य प्रमाणातिक्रम, तांचा पी-तळ विंगेरे धातुनुं प्रमाणानिक्रम, ह्मीपद चतुष्पद प्रमाणानिक्रम, क्षेत्र वस्तु प्रमाणा-निक्रम अने रुप्य सुवर्ण प्रमाणानिक्रम-ए पांच अतिचार ठे. ते अतिचार अनाजना नाना मोटा माप करवाथी, ताम्रादिकनां जाजनो नानां मोटां करवाथी, ह्मीपद चतु-ष्पदना गर्भ धारणथी अथेल वृद्धिथी, घर के क्षेत्र वज्जेनी भोंत के वाडकाडी नांखीने एकत्र करी देवाथी, अने रुप्य सुवर्ण कोइने आपी देवाथी लागे ठे. पण ते व्रत ग्रहण करना-रने लगाडवा योग्य नथी. स्मृति न रहेथी, उपर नीचे अने तिरठा जागे जवाना करेला प्रमाणनुं उलंघन करतुं अने क्षेत्रनी वृद्धि हानी करथी-ए पांच ठछा दिग्विरति व्रतना अतिचार ठे. सचिच नक्षत्र, सचिचतना संबंधवाळा पदार्थनुं नक्षत्र, तुष्ट औषधीनुं नक्षत्र तथा अपक्षत्र अने दुग्पक्षत्र वस्तुनो आहार-ए पांच अतिचार जोगोपजोग प्र-माण नामना सातमा व्रतना ठे. ए अतिचार जोजन आथी त्याग करवाना ठे अने

ધોજા પંદર કર્મથી રચવાના છે, તેમાં સ્વર કર્મનો ત્યાગ કરવો. ૯ સ્વર કર્મ પંદર પ્રકારના કર્માદાનરૂપ છે, તે આ પ્રમાણે.—અંગારજી વિકા, વનજી વિકા, શંકટજી વિકા, જાટકજી વિકા, સ્ફોટજી વિકા, દંતવાણિજ્ય, લાલવાણિજ્ય, રસત્રાણિજ્ય, કેશવાણિજ્ય, વિપત્રાણિજ્ય, યંત્ર પીડા, નિર્લાભન, અસતીપોષણ, દવદાન અને સર: શોષ—૯ પન્ન પ્રકારના કર્માદાન કહેવાય છે. અંગારાની ત્રી કરવી, કુંચાર, હુહાર તથા સુવર્ણકારપણું કરવું અને ચુનો તથા ઇંટો પકવવી. ૯ કામો કરીને જે આજીવિકા કરવી તે અંગારજી વિકા કહેવાય છે. ઠેઢેલા ને વગર ઠેઢેલા વનના પત્ર, પુષ્પ અને ફળને લાવીને વેચવા, અને અનાજ દહવું, શાંડવું—૯ કામ કરીને જે આજીવિકા કરવી તે વનજીવિકા કહેવાય છે. શકટ તે ગાડાં અને તેના પૈ, ધરી વિગેરે અંગને ઘડવા, શેલવા અને વેચવા, ૯થી જે આજીવિકા કરવી તે શકટજીવિકા કહેવાય છે. ગાડાં બઢદ, પાડા, ડંટ, સ્વર સ્વચ્ચર અને ઘોડાર્હને ત્રાડે આપી ત્રાર વહન કરાવીને તેનાવડે જે આજીવિકા કરવી, તે ત્રાટકજીવિકા કહેવાય છે. સરોત્ર તથા કુવા વિગેરે લોદવા અને શિલા પાષાણને ઘડવા, ૯મ પૃથ્વી સંબંધી જે કાંઈ આરંજ કરવા અને તે વડે આજીવિકા કરવી

તે સ્પોટ્‌જીવિકા કહેવાય છે. પશુઉત્પાદાંત, કેશ, નસ, અસ્થિ, ત્વચા, અને રુંવાડાં
 વિગેરે તેના નુસ્પનિ સ્થાનેશ્રી ગ્રહ્ણ કરીને તે ત્રસ અંગોનો જે વ્યાપાર કરવો, તે ઢંતવા-
 ણિજ્ય કહેવાય છે. લાલ, સનશીલ, ગઠ્ઠી ધાવડી અને ટંકણલાર વીગેરે વસ્તુનો જે
 વ્યાપાર કરવો તે પાપના ગ્રહ્ણરૂપ દાલવાણિજ્ય કહેવાય છે. માંદણ, ત્રરવી, મધ અને
 મદિગનો વ્યાપાર કરવો તે રસવાણિજ્ય કહેવાય છે. અને કે પગવાળા મનુષ્યાદિ અને
 ત્રાર પગવાળા પશુ આદિનો જે વ્યાપાર કરવો તે કેશવાણિજ્ય કહેવાય છે. કોઈ પણ
 જાનનું જે, કોઈ પણ જાનનું શલ્લ, હૃલ, યંત્ર, લોહ અને હરિતાલ વિગેરે જીવિતનો
 નાશ કરનારી વસ્તુઉત્પાદનો જે વ્યાપાર કરવો તે 'વિપવાણિજ્ય' કહેવાય છે. તિલ, શેરડી,
 સર્પવ અને ઇંડ વિગેરે જલ યંત્રાદિક અંત્રોત્રી જે પાવના તથા પત્રમાંથી તેજ-અત્તર
 કાઢીને તેનો જે વ્યાપાર કરવો તે યંત્રપીડા કહેવાય છે. પશુઉત્પાદાંત નાક વીંધવા, હામ દે-
 દને આંકવા, સુન્કચેદ (લાસી કરવા) પૃષ્ઠ જાગને ગાઠવા અને ક્ષાન વિગેરે અંગ વીં-
 ધવા, તે નિર્લાઠનકર્મ કહેવાય છે. દ્રવ્યને સાટે મેના, પોપટ, માર્જાઈ, કુકડા અને મોર
 વિગેરે પત્નીને પાલવા પોપવા અને દાસીઉત્પાદનો પોપણ કરવું, તે 'અત્તતીપોપણ' કહેવાય છે.

व्यसनथी अथवा पुण्यबुद्धिथी एम वे प्रकारे दावानळनुं आपनुं ते दवदान कहेवाय ठे. अने सरोवर, नदी तथा द्रहो विंगेरेना जळने शोषी लेवाना उपाय करवा, ते सरःशोप कहेवाय ठे. आ प्रमाणे पंदर कर्मादान समजवां अने तेनो त्याग करवो. संयुक्त अधि-करणता, उपजोग अतिरिक्तता, अति वाचालता, कौकुची अने कंदर्पचेष्टा—ए पांच अ-नर्थदंड विरमण नामना आठमा व्रतना अतिचार ठे. मन, वचन अने कायाथी दुष्ट प्रणिधान, अनादर, अने स्मृतिनुं अनुपस्थापन ए पांच सामाधिकव्रतना अतिचार ठे. प्रेप्य प्रयोग, आनयन प्रयोग, पुद्गलनो प्रक्षेप, शब्दानुपात अने रुपानुपात—ए पांच देशावकाशिक व्रतना अतिचार ठे. संधारादिक बराबर जोशा विना के प्रमाज्यां विना मुकबुं ने लेबुं—प्रमाद, अनादर अने स्मृतिनुं अनुपस्थापन—ए पांच पौषधव्रतना अति-चार ठे. सचित्तनी उपर मुकी देबुं, तेनावडे ढांकबुं, काळनुं उद्धंघन करी आमंत्रण क-रवा जबुं, मत्सर राखवो अने व्यपदेश करवो—ए पांच चोशा अतिथि संविजाग नामना शिक्ताव्रतना अतिचार ठे. आ प्रमाणेना अतिचारोए रहित एवा व्रतने पालनारो श्रावक पण शुद्धात्मा थइ अनुक्रमे जवबंधनथी मुक्त थइ जाय ठे.

श्री महावीरजिन देशना.

“अहो! आ संसार समुद्रना जेवो दारुण ठे, अने तेनुं कारण वृद्धना बीजनी जेम कर्मज ठे. पोतानाज करेला कर्मथी विवेकरहित अयेलो प्राणी कुवो खोइतारनी जेम अधोगतिने पामे ठे अने शुद्ध हृदयवाळो पुरुष पोताना कर्मथी मेहेल बांधनारनी जेम उर्द्धगतिने पामे ठे. कर्मना बांधनुं कारण एवी प्राणीनी हिंसा कदीपण करवी नहीं. हमेशां पोताना प्राणनी जेम बीजाना प्राणनी रक्षामां तत्पर रहेबुं. आत्म पीडानी जेम परजीवनी पीडाने परहरवाने इच्छता प्राणीए असत्य नहीं बोलतां सत्यज बोलबुं. माणसना वृद्धिःप्राण लेवा जेबुं अदत्त द्रव्य कदिपण लेबुं नहीं, कारण के तेनुं द्रव्य हरवाथी तेनो वय करेलोज कहेवाय ठे. बणा जीवोनुं उपमर्दन करनारं मैशुन कदिपण सेवबुं नहीं, प्राज्ञ पुरुषे परब्रह्म (मोक्ष) ने आपनारं ब्रह्मचर्यज धारण करबुं, परिग्रह धारण करवो नहीं. घणा परिग्रहने लीधे अधिककारथी बळदनी जेम प्राणी विधुर अइने अधोगनिमां पडे ठे. आ प्राणातिपात-विगरेना वे चेद ठे तेमांथी सूक्ष्मने जो ठोडी शकाय नहीं तो पत्री सूक्ष्मना त्यागमां अनुरागी अइने वादरनो त्याग तो जरूर करवो.”

पापनां फल तथा हितोपदेश लपर देशना.

हे मुनि! तुं जन्मना अने जराना दुःख जो. तने जेम सुख प्रिय हे तेम सर्व जीवोने सुख प्रिय हे. एम विचार करी जाणतो था. माटे तत्त्वदर्शी उत्तम विद्वाने मोक्षने जाणतां थकां पापकर्म नहीं करवुं.

मुनिए गृहस्थो साधे रूहे के लटपट करवानी देव नहीं करवी. कारण के गृहस्थ थारंजधी आजीविका करे हे. तथा हजु आ अने परलोक वनेनां सुखने चाह्या करे हे. अने जेउ कासजोगमां आसक्त थइ कर्मने बधारे हे तेउ ते कर्मोथी चराता थकां वारं-वार संसारमां जटक्या करशे.

वळी कामासक्त पुरुष हास्थविनोदमां जीवोने सारीने पण रमत गमत माने हे. माटे एवा बाळ जीवो साधे सोबत नहीं करवी कारण के तेम कर्माथी अंते आपणी खराबी बधवानी.

माटे खरा विद्वान पुरुषो मोक्षने जाणी करीने तथा नरकादिक दुःखोने देखतां थकां पाप नथी करता.

माटे हे धीरमुनि तुं मूळकर्म तथा अग्रकर्मने जीवथी जुदा पाड, कारण के क-
सोनि तोडवाथीज सर्वे पोताना पवित्र आत्मरूपना जोनार थाय ठे.

अने एवा मुनिउज मरणना जयथी मुक्त थाय ठे. एवा मुनिउ संसारनां दुःखोथी
थीहीना थका लोकमां रहेला मोक्षस्थळने जोडने रागद्वेषरहितपणे वर्तता थका शांत,
सन्निवृत्त, ज्ञानवंत अने यत्नवंत अशने कालकृते कर्मदाय करता थका वर्ते ठे.

जो "पापकर्म बहु करेलां ठे" एम जणाय तो, सत्यमां हिम्मतवान थान एसां
तरार रहेला बुद्धिमान पुरुषो सर्वे दुष्ट कर्मोनी नाश करे ठे.

आ संतारी जीव अनेक कामोमां चितने दोडावे ठे. ते चालथी के दरीआ जेवा
लोचने जरपूर करवा मथे ठे. तेथी ते वीजाडने सारावा, हेरान करवा, कवजे राखवा,
देशने बुजानवा, देशने हेरान करवा, अने देशने कवजे करवा तैयार थाय ठे.

तेम करीने पण केटलाएक अंते संयममां उजमाळ थाया. माटे हे मुनिउ तमारे
दीशा लक्ष पत्री चोगनी वांग राखी वीजुं मृषावाढरूप पाप नही सेव्हुं. अने विषयोने
निःसार गणवा.

हे मुनि जन्म अने मरण सर्वने ठे. एम जाणी संयममां अर्थी कर.
माटे मुनिए जाते हिंसा न करवी, बीजावती न कराववी तथा तेना करनारने
रुडुं नहि मानवुं.

स्त्रीउमां आसक्त नहीं यतां कामथी यतां सुखने धिक्कारुं, अने ज्ञानादि उत्तम
वस्तुने धरीने पापकर्मथी दूर रहेवुं.

पराकामी मुनिए, क्रोध अने तेनुं कारण, जे गर्व तेने ज्ञांजी नांखवुं अने लोचनथी
महोटा दुःखथी जरेली नरकगतिए जत्राय ठे एम जोवुं. माटे तेना मोक्ष जवा तत्पर
थएला मुनिए हिंसाथी दूर रही शोकसंताप न करवा.

परिश्रहने अहित करता जाणी आज्ञेज तेने बांडवुं. तथा (विषय वांठारूप) प्रवा-
इने पण अहित करता जाणी इन्द्रियो वश करी वसवुं. आ मनुष्यजवमां उंचे आवेला
अइने प्राणीउनी हिंसा कदापि करवी नहीं.

॥ चतुर्विंशति जिन स्तुति देशना संग्रहना

पा. १. लं. पा. २. लं.

त्रैलोक्यना-त्रण लो-
 कनां. तृपम-वच्छद
 अयं कृत कर्म ले-ओ-
 भाञ्च्यं ले समीतिने-सम्पद्-चे-
 निगमनी-भंगारली द्राने
 नमार्थी-महात्म्यथी भंष्टति-रुचये राखुं
 परिहार-स्वाग गोपयं
 परित्याग-समसपणे चेष्टाओथी-व्यापार-
 लोडुं थी
 नीलाड-यं यण्ठा, निष्टनयण्ठा-याळा
 पंथी-गुमातर, ये- हडेळा
 पाणुं रत्नाकर-समुद्र

नष्टयण्ठ-नाश पा-
 मेल
 पुनः-फरीथी
 मद्रात्म्यनो-मोटाइनो
 अवाधि-सीमा, हड
 निवारण-दूर करुं
 निवास-रहेटाण
 लेश-जरा, अंश
 श्रमने-महेनतने
 अक्षय-नाश न पांमे
 तेवी
 विधने-दुनिआने
 पयाकरने-सरोवरने

कनक-निर्मळीनां व्री
 आरुढयायछे-चेहे
 छे, मां वेसे छे
 लोकाग्र-मोक्ष
 निष्कारण-वगर का-
 रणे
 उद्वेषित-हंशगमांथी
 छूडा
 उपद्रव-हरकत, अड-
 चण
 संग्राम-लडाइ
 हस्ती-हाथी

करने-सुंदने
 आकर्षण-खेंचुं
 कंडुयन-खजवाळुं
 माहिप-पाडो
 मार्जन-चाडुं
 आघ्राण-मुंवेछे
 तरुण-जुवान
 मार्जार-त्रिलाडो
 मूक-उंदर
 आलिंगन-भेडुं
 भुजंग-नाग, साप
 नकुल-नोळीओ
 निर्भर-येरविनाना

अथरा शब्दोना अर्थ ॥

दरिद्र-गरीब

शेफाली-शाहनुं नाम

पा. ४ थुं.

चिकित्सा-परीक्षा,

पारख

सदृश-सरला

संपत्ति-प्राप्ति, मेळ-

वबुं ते

शब्दानुशासन-शब्द

शास्त्र

व्यापीरहेला-प्रसरी

रहेला

संज्ञासूत्र-नामरूप सूत्र

उत्पाद-उत्पन्न थुंते

व्यय-नाश यवो ते

श्रौव्यमय-अखंड र-

हेतुं ते

त्रिपदी-त्रण पद

निरंजुश-अंकुश वि-

नानो

दीपक-दीवो

संपर्कथी-स्पर्शथी,

अडकवाथी

वादो-दीवेदो

आश्रित-आशरे र-

हेला

हस्तीद्वीने-मोटा हा-

थीओने

निर्मद-मदरहित

घातीकर्मने-अडचण

करनारी कर्मने

उपेक्षा-वेतमा, वेद-

रकारी

उल्लंघन-ओळगावुं,

पार पामीजवुं

लग्न-लीन

उल्लसित-प्रफुल्लित

दोहद-दोहलो

सर्शथी-अडकवाथी

विदारण-नाश

मृदु-नरम, शीतळ-

चंद्रिका-चांदणी

विहार-विचखुं

अनुग्रह-मेहरवानी,

कृपा

पा. ५ थुं.

चिरकाळ-लांवा व-

खत सुथी

अधिष्ठित-मुख्यकरी

स्थापि वेसाडेळुं, न-

की करेळुं

मर्त्य-मनुष्य

रूपस्य-केवळी अव-

स्थायुं ध्यान

मार्तंड-सूर्य

मरुस्थळमां-पारवा-

डमां

विश्वोद्धरण- विश्वनो

उद्धार करवामां

अपुनर्जन्मा-फरीथी

नहि अवतार लेनारा

प्लावित-भिजाएली

अहर्निश-रात दहाडो

तरंग- लहेर

श्रेय-कल्याण

सद्भूतार्थ-खरा, सत्य

स्तोता-स्तुति करनार

दीर्घ -लांवा

पा. ६ ठुं.

निवारे-रोके

आतप-ताप

शून्य-रहित

चैत्य-मंदीर

उत्कृष्ट-श्रेष्ठ

छेदना-कापवुं

शकाय तेवुं
 पिंडाकारे-गोळाकारे
 साम्राज्यतो-वैभवतो
 संचय-युक्तुं यवुं
 उन्मुलन-मूळ काढवुं
 समभिहार-वधारो,
 वारंवार
 आमोद-प्रसन्नता
 उपेसा-भूली जवुं
 योगात्माने-योगवा-
 ला आत्माने, योगीने
 कल्पंत काल-वधी
 वस्तुनो नाश थाय
 तेनो काल

वत्सल-मददगार, उ-
 पकारक
 मनोरथने-मननी इ-
 च्छाओने
 उपताप-उपद्रव, सं-
 ताप
 अष्टि-चरसाढ नहीं
 यवो ते
 क्षुद्र-नीचा
 उपद्रवो-दुःखो
 सत्वर-जल्दीथी
 जंगम-चालता (एक
 ठेकाणेथी वीजे ठेका-
 णे जती)
 दुरालोक-नहीं जोइ

अभिमुख्यपणे-सन्तु-
 ख रद्देवापणे
 पा. ७ मुं.
 उर्ध्वो-मोजां, व्हेरो
 विहारश्रुति-विहारक-
 रवानी जगो
 लय-नाश
 मूर्धक-उंदरो
 दुर्धिस-दुकाळ
 इतिथो-उपद्रवो जेवा
 के अतिवृष्टि आदि
 अगिनो-अकल्याण-
 नो, दुःखनो
 उच्छेद-नाश
 पड-उंदरो

धेन-योळं
 विलक्षण-नवाइ जेवुं
 अविभक्त-विगाड वि
 नावुं; मुंडं नदि तेवुं
 शुभ्र-साळं
 निःचासनी-नीचाथा
 सनी
 अनुमरेडे-पाळळ पा-
 लळ जाय छे
 स्थिति-हान्त
 निहार-थंडील जवुं,
 आठे फरवुं
 नर्पनक्षुगोचर-चाम-
 दानी आंखे जोइ ग-
 काय तेंवा

आच्छादन-शंकरुण
 प्रसादन-योत्रुं ने
 प्राक्षेप-उपको
 विन्डेपन-चोपडवुं
 मंदारनी-कल्पवृक्षनी
 भ्रमरपगाने-भ्रमराप-
 गाने
 दिल्य-मुंदर
 सपुत्रो-दोनं
 प्रयोग करी-येथी
 नक्षत्रा-गणटीणां
 पमीना-परंगेनो
 रित्रीनपगानी-भी-
 नाग पगानो
 कधीर-खोरी,

पा. ८ मुं.

इन्द्रध्वज--एकसौ आठ

धजावाळो ध्वज

मिपथी--बहानाथी

तर्जनी--अंगुठाना जो

डेनी आंगळी

धुर अगुरो-देव अने

दानवो

अधोमुखी--नीचा मों

बोली

अंधकार--अंधारं

सन्मुख--सामुं

केश-वाळ

रोम--रुंवाठी

अवस्थित--स्थिर छे

तेवा

ताकिंक-तर्कवितर्क

करनारा

दिव्य पुण्यो-देवताइ

फूलो

विभ्रुखट्टिवाळा--उ-

लटा चालनार

प्रतिकूलताने-अवळा

पणाने

दौःशील्य-खरावचाल

महात्म्यथी-प्रभावथी

चमत्कार--ताजुवी,अ-

जायवी

कृतार्थ--सफल

कोटी--क्रोड

लभ्य धगुला-पामेला

उदासपणे--वैराग्य-

पणे

विश्वना--दुनियाताना

प्रतिपालन-रक्षण

समृद्धिओअे--उत्तम

ऋद्धिओवेडे

विलक्षण-विविचित्र

स्फुटरती-प्रगटपणे,

पा. ९ मुं.

प्रशंसा--बख्वाण

निष्फलक--फलक-

विनाना

स्वादथी--चाखवाथी

संतुष्ट-तृप्त

अमृतभोजी-अमृत-

ना भोजन करनारा

जीर्ण-जुनां

लय-लीनपणुं, मग

पणुं

अधीश-परमेश्वर

सहायकारी-मदद-

गार

प्रार्थना-विनंति

अभ्यंग-तेल चोळवुं

सिनग्व-चीकणुं

मळापकर्षण-मेल

काढी दुर करवो

प्रक्षालन--स्नान,

धोवुं

निर्मळ-मेलविनाना

वीरव्रतवाळा-गडादुर

कुटील-यांका

असंत-घणा

अभव-भयराहित

महेश-शीव, महादेव

अगद--रोगराहित

अराजस--रजोगुण

विना

ब्रह्मरूप--ब्रह्मनजेवा

संकल्प-विचार

द्रव्यादि--पैसाविगेरे

संग--सोवत

ममताए--भारापणा-

बडे, रागबडे

पा. ११ सुं.
 ध्याता-ध्यान करनार
 ध्यान-चित्तनी ए-
 काग्रता
 ध्येय-ध्यान करवा
 योग्य पदार्थ
 त्रिपुटी-ए त्रण वस्तु
 एकात्माने-एक प-
 णाने
 श्रद्धा-विश्वास
 दृष्टिओ-आंखो, नेत्रो,
 नजर
 जिननाय-तीर्थकर
 स्नात्र-म्हवरायवुं
 अर्चन-पूजा

मास थाय-मेलवें
 निराग-वैराग्य
 अदृष्ट-नहि देखाय
 तेवा
 अलौकिक-असाधारण
 अपकार-अनिष्ट, अ
 वगुण
 हिंसक-हिंसा कर-
 नारा, मारनारा
 आश्रित-शरणे रहेला
 अनुसरी-पाळळ चा-
 ली वतवुं
 समाधिमां-मुखमां

गंजुर
 चेष्टा-ह्यावचुं
 चलावचुं
 संहार-नाश
 शिथिलपणायी-ठी-
 लापणायी
 शयने-सालने
 उच्छृंखल-उछांछळो
 सम्यक्-वरावर
 प्रतिपादन-मक्की क-
 रीने
 मपंच-युक्ति
 आरंभीने-शरू करीने
 सारस्वताने-आत्म-
 सत्ताने

आमक्त-सारी
 वर्गाशुनी-हरखनां
 आंशुनी
 रोमांचो-हंवाच ना
 छेड आओ
 भिख्यादर्शन-न मरा-
 नेलोडुं माग नार
 वासनाने-इच्छा नि
 विलास-मुल
 उपासना-सेवा
 देवाधिदेव-देव वा
 पण देव
 कुंड-अटकीपडेते हुं
 उरकंडा-इच्छा
 स्वीकार-जडुल्यु

वर्जित-सुदहन
 चिन्ह-सप्रग
 किंकर-चाकर
 गोपेला-संताडिला
 निधि-भंडार
 ममाद्-मेरेवानी
 पा. १० सुं
 सनाय-धर्मीवाळुं
 ऋग-ऋणीयो
 परपाणु-रजकण
 दीर्घकाळ मुधी-व-
 णाकाळ मुधी
 चरणरज-पगनीरेती
 पादपीठमां-पग मू-
 क्ताना चामोड उपर

धिरसाळना-घणा वखतना	विश्वनी-जगतनी द्वारने-बारणाने	दिव्य ध्वनी-देवता- इ अवाज	जिन्न आप्त-हितकारी	अनिमेषता-आखंडुं नहि पिंचांडुं
मासाद-महेल	देशना-उपदेश	मृगलाओ-हरणांओ ग्रीवां-डोक	क्रम-पगलां	सिंचन-छांडुं
जगन्नाथ-जगतना धणी	भुवनेश्वर-त्रणभुन- नना धणी	पंक्ति-लाइन, हार, श्रेणी	प्रौढ-घणां उंचा	दृढिपमाडोछो-मोडु करो छो
सांप्रतकाले-इमणां	दर्पण-आरिसो, चा- टळु	सिंहासन-वैसत्रांडुं	चमत्कारी-आश्चर्य- कारी	सिद्ध थएळुं-नकी थएळुं
पात्र-लायक	प्रतिविंब-पडछायो	आसन	मरुदेशमां-मारवाडमां	पद्म-कमळ
शुक्तिना-मोक्षना	मूर्ति-विंब	विराजो-वेशीने	संचार-चालंडुं, सु-	युक्त-सहित
निबंधन-कारण	गुंजारवयी-गणग- णता अवाजयी	पा. १२ सुं	परव-पाणी पावानी	गृह-घर
स्वयंभू रमण समुद्र- नाः-मोटांमां मोटा	रक्त-रागी, लाल	क्रांतिओथी-तेजथी	जग्या	दुस्तर-दुःखे तरवा योग्य
समृद्धना	मालव कौशीकीः-मा- लवकौशी, रागवाळो	व्याप्त-व्यापी रहेल	परव-पाणी पावानी	दुस्तर-दुःखे तरवा योग्य
मंडप-मांडवो	ग्राम-रागनो भेद	ज्योत्सना-चंद्रप्रकाश	अनुपम-उपमा रहित	जानुप्रमाण-ढींचण प्रमाण
स्तंभ-थांभलो		ध्वनी-अवाज	अश्रांत पणे-थाक्या	करणांतर-नवप्रवेय
उद्योत-प्रकाश		दुंडुभि-देवताइ वा	वगर	

अत्युक्तिवाला-अनि शायोक्तिवाला
 प्रवृत्त-तैयार
 हास्यना-महकरीना
 स्थानरूप-जग्या रूप
 व्यापक-पसरी जाय
 तेवी
 व्यापी-पसरी
 पाशने-फांसाने
 अभ्युदय-चढती
 अपूर्व-नवाइ जेवा
 शेफालीका-एक
 जातनुं झाड
 हरी ल्योछो-लइल्यो
 छो

निषिद्धछे-वारेछुंछे
 भक्ति-पूजा
 निरंतर-हम्मेशां
 सर्वशुवन कोपरूप-
 त्रणे भूवनमा कोठार
 रूप
 पा. १४ सुं
 तीर्थपरात्रचनर्थी-ती-
 र्थना वडलात्रायी
 त्रिष्व-दुनियां
 परावृत-वदलायेछुं
 निर्वाणरूप-मोक्षरूप
 चैताहयगिरिनुं-चैता-
 हय पर्वतनुं
 द्वार-वारणुं

आदित्य-सूर्य
 कपिए-बांदराए
 चंद्रकान्तमणी-एक
 जातनुं मणी
 झरेछे-द्रवेछे
 अरुणोदय-सूर्योदय
 यथा पहेलानीलालाग
 संपर्कथी-स्पर्शथी
 आकृतिवाञ्छा-रूप-
 वाळा
 प्रतिकुल-विरुद्ध
 वर्चनार-चालनार
 प्रमाद-आळस
 समय-वसत
 नियानु-निदान

त्रिगिषाः-जीतवानी
 इच्छा
 पा. ११ सुं.
 प्रशुपणुं छे-स्वामी-
 पणुंछे.
 मुकृत-पुन्य
 संपादनमां-मेळव-
 वामां
 गोचरः-गम्य
 मिथ्या-फोगट
 सभासदो-सभ्यजनो
 प्रमाणरूप-माक्षीरूप
 अविनेय-नादि जाणवा
 लायक
 आग्रह-खेच

अने पांच अजुनार
 विमान
 निचाम-वसनुं, रेहनुं
 परिसहो-संस्तो
 मेनाने-वडकरने
 हगना-नाग करता
 असर्गोने-कोइए क-
 रेला दुखोने
 विदारता-चरता
 जपता-ज्ञानि
 विदगा-विदानपणुं
 अद्वैतो-द्वेष रहिन
 दुर्कष-दुते मेळवाय
 पणुं
 गरिमा-पोडाड

स्वाभाविक-प्रकृतिप
 प्रसर्ग-फेलायु
 समर्थ-वलयान
 चातीकर्म-केवलज्ञान
 रोकनारा कर्म
 उपदेशी-वोधथी,
 व्याख्यानथी
 आराधन-पूजा, सेवा
 तृप्ति-संतोष
 कुतूहलरूपी-अन्यती-
 थीरूपी
 व्याघ्रथी-वाघथी
 त्रास-भय
 वृषभ-वलद
 स्वेच्छाथी-घेतानी

छद्मस्थपणे-केवलज्ञा-
 न रहित अवस्थाए
 निर्भय-भय विना
 अदीप्त-अप्रकाशीत
 भुजाओ-हाथ
 स्थापन कर्मी-मूर्क्यां
 संपादन-मेल, प्राप्ति
 अमंद-अखंड
 पा. १७ मुं.
 वहन-धारण करवुं,
 लेनारो
 पराभव-हारवुं
 लोचन-आंखो
 दिग्गुह-दिशा शून्य
 प्रवर्तते-चालेछे

पा. १६ सु
 समूह-अर्थो
 अतिशायी-अतिशय
 वाळा
 स्पृहा-इच्छा
 लीन-प्रसन्न
 वासयुहमां-रहेवाना
 स्थानकर्मां
 कुटिलताने-वांकाशने
 कुटिल-वांका
 गोप-गोवाळ, रक्षक
 निःसंग-सोवत वि-
 नाना, निःस्नेहि
 ममता-हेत, राग, प्रेम
 द्वेष-अरुचीभाव

दारिद्र्य-गरीबाह
 वृष्टिकारक-वसरसानार
 तंगश-ओछाश
 पूर्णचंद्र-पुनपनो चं-
 द्रमा
 कुबोध-मिथ्यात्व
 अनुमोदना-मगंसा
 यावज्जीवित-ज्यां सु
 धी जीवुं त्यां सुधी
 जगदीश-जगतनाइश्वर
 द्रवरूप-झरणारूप
 चरणना-पगना
 भ्रांतिमां-बहेमयां
 निःशंकपणे-निःसंदे-
 पणे, खचीत

उन्मत्त-मदंध
 मग्नेद्र-हाथी
 मुक्ताहारादि-मोती-
 नाहार विगेरे
 याळ-बहारना
 आभूषण-चरेणां
 पा. १५ मुं
 विजय-फतेह
 शासन-आज्ञा, शास्त्र
 अधुना-हमणां
 दिनपरदिन-दररोज
 अधिका अधिक-वध-
 ता वधता
 कल्पवृक्ष-वांछितप, ल
 आपनारं श १६

परजी मुजव	उयोनिपियोना पति=	कदली=कैल	दुर्वार=दुंखे करी नि	मयोत्सव-ओच्छव
मंशीर्या-वर्या	चंद्र	वाडा=वाडा	वारण करी शकाय तेलुं	कोप-गुस्सो
पा. १८ मुं.	स्फाटिक=गुरुजाननु	उग्रानोथी=वगीचा-	प्रचंड=आकरो	जटाधारी-जटावाळा
गिर-पस्तक	रत्न	ओथी	आवर्त्त=धमरी	निगाचरोथी-वेरोथी
मगत्रना=तुगी आ-	संतापदे=दुखेने	परिताप=अकळाभण	उग्र=आकरा	सर्वस्वने-वधी वस्तु-
नेद		पीडा	वडवानळ=अग्नि	ओने
उन्ननि=वदनी	चक्र=डांतावाळुं गोल	पा. १९ मुं	आर्त्त=पाटुं ध्यान	चार्त्तारुथी-नास्तीक
मोयर्मा=पेटलुं देवळोरु	पइइं	कवायो=उकाला	रौद्रध्यान=माटुं ध्यान	मत
परं पय=गोमिगी	त्रिगुट=वणफळवाळु	प्रयोगोथी=उपायोथी	वेववल्ली=नेतरनी वेल	तस्करोथी-चेरोथी
आय्मागपी=आत्म-	हथीआर	प्रलयने=नाशने	सखलना=भूल	निपुणा-आधा
पां ग्यगतग्नार	वज्र=इंद्रमुं हथीआर	असाध्य=न वनी	नक्रोना=मगरमच्छोना	मंडळी-टोळी
रसंया-स्तायि	अत्ये=तवाइ जेवा	अके एनुं	दाहण-भयंकर	कोलाचार्य-भोडे
नना	हथीआरो	साध्य=मनी अके नेनुं	उद्धार=वचन	शियाळ
हर हर्ष हर=आडां	पेअथी=भरनीगी	दुर्दिन=वाटळार्थी जे	पुष्प-फुल	नाहरोथी-वाचोथी
आचरण	लेपनथी=चोपडवायी	राण्ण दिवस	वैभव-सागवी	पासंडो-धुनारा

लुप्त-छोप

सद्यूत-खरा

समय-बखत

पा. २० मुं.

उद्युंघन करी-ओळंग्री

सेतुने-पूलने

निश्रिणी-नीसरणी

लोकाग्र-मोक्ष

ग्रीष्मऋतु-उनाळो

वटेमार्गु-मुसाफर

सांसारिक-संसार

संघधी

दुष्कर्मधी-खराव का

मधी

अभाव-गेरहाजरी

उच्छ्वास-श्वास का

ढनो ते

अवस्य-जरुर

गंडूप-धुंढो

मग्न-आनंदी

स्वस्थ-शांत

गोशीर्षचंदन-गोरुचंदन

अंगराग-शरीर उपर

विलेपन

देवदूष्य-देवताए आ-

पेला

शंका-वेहेम

पुष्पमालाफूलनीमाला

भ्रुजलताओ-हायरुषी

वलीओ

पा. २१ मुं.

चारु-मुंद्रर

नृत्यादिक चेष्टा-नाच

विगेरे कृत्य

पेरावतःइंद्रनो हाथी

स्कंधः-खभो

नेपथ्य-वेश

अधिकार-सत्ता,

अधीश्वर-राजा

अमृतांजीवनथी-अमृ-

तना आंजवा वडे

अज्ञ-अजाण

निःस्पृहाथी-इच्छार-

हितपणु

उपासना-सेवा

आश्चर्य-नवाइ

सरिताना-नदीना

मथाह-फांटा, वहेळा

द्वीप-वेट

मध्यस्थपणामां-सम

द्रष्टिपणामां

उत्सुक-तत्पर

अजीत नजीतायतेवा

परम-उत्कृष्ट

दानव-राक्षस

महत्ता-घोटाइ

पा. २२ मुं

भरताई-अर्द्धभरत

पूर्ण-पूरपूरो

अनंत-असंख्य

अचळ-नाश न पामे

तेवुं

निर्गमन-विविती जवुं

बाध करनारा-हर-

कत करनारा

प्लावित-भिनीयएलो

तरुाळ-तरतज

निःस्पंद-फरकवुं

विरुद्धताथी-उलटा-

पणायी

समृद्धिवाळा-आत्ति-

क सुखवाळा

पूर्वसंचित-पूर्वजन्म-

मां एकठां करेलां

ऋद्धिवाळा-दोलत-

सीमादाना-सरहदना
 असंभक्ति-न चने
 निधि-भंडार
 अनुग्रहीत-महेरवानी
 साक्षात्-नजरोनजर
 पा. २६ श्लु.
 कुकर्मो-भाठां काम
 प्रसव्यांज-इत्पन्न क-
 र्यांज
 दुर्ध्यान-माहुं ध्यान
 तंतुयी-तंतुणाथी (क-
 र्म बंधनरूप)
 दुष्ट-खराव

पा. २५ श्लु
 दीपकने-दीवाने
 द्वितीय-वरफयी
 पीडित-पीडा पापमेलो
 विधुर-वियोगी
 वात्सल्यभाव-परोप-
 कार बुद्धि
 ज्योत्स्ना-चंद्रशुं तेज
 आवासन-दिलासो
 निष्कारण-वगरका-
 रणे
 अंधकारमय-अंधारा-
 वाळु
 प्रकाशमय-तेजवाळुं

हित
 समृद्धिने-दोलत
 अर्हून-अरिंहत
 विधु-प्रधु
 अचिंत्य-चींतवी न
 शकाय तेहुं.
 प्रवृत्ति-प्रवेश
 मनोहर-मनने हरण
 करे एहुं
 तस्करो-चोरो
 सत्वर-जलदीधी
 श्रौत यइ गण्ळा-शा-
 केला
 तुल्यातुरी-तरण्या

शुद्ध-नाना
 मलयत्रलनो-मलय
 गिरि
 अर्थ-ठकुराइ
 पा. २४ श्लु
 द्वितीय-प्रतिमाथी
 अलंकृत-गोपायमान
 प्रासादनी-जिनमंदिर
 निःसंगपणाथी-असं-
 गपणाथी
 निर्दोष-स्वच्छ; निर्मळ
 सुवर्णना-सोमना
 श्याता-ध्यानकरनारा
 चितराग-रागरहित
 श्रौंरुत्तन-परिग्रह र-

वाळा
 महामत्त्ववान्-महा
 यत्त्वान
 पा. २३ श्लु
 परिपूर्ण-संपूर्ण
 उपासन-मेळवचुं
 निःस्वार्थ-स्वार्थनीना
 परोपकारीपणुं-पार-
 मत्रुं भळ करवापणुं
 भारु-स्वाण
 निर्गमन-नीरुळुं
 त्रळाशयानां-पार्णीने
 ग्रेतानां डेरुणां
 पद्म-रुमळ
 दूरो-यान

विपचिने-दुःखने उच्छेद-नाश स्तोत्रयी-स्तुतियी, स्तत्रयी पा. २७ मुं.	भवान्तरमां-बीजा भ- वोमां वत्सने-वचाने प्रसव-जन्म अन्य-बीजा त्याग-छोडुं रक्षामंत्रयी-रक्षण क रनार मंत्रयी संवर्धित-सहीसलामत पिशाच-व्यंतर विद्यमान-ह्यात साश्वत-जायु, हम्मेश रहेनार वहिरंग-बहारना विरामी-शांत पामी	स्मृति-यादी वाञ्छित-इच्छित मनोरथने-इच्छितवस्तु कामयेनु-कामदूया गाय पा. २८ मुं. प्रहार-घा, मार कुमत्तने-कुबुद्धि, माठी बुद्धि प्रवर्त्तवनार-फेलाव- नार तिरस्कार-धिकार अविकारी-विकार र- हित अतिशय-घणी	नियुक्त करनार-पाछा वळनार प्रतिष्ठा-स्थापना परमेष्टि-उत्कृष्ट ऐ- श्वर्यवान अनुसरनारी-पळी ज नारी उपासना-सेवा, भक्ति नागपास-नागनावंघ दृढ-सखत, कठण कर्मपास-कर्मना फांसा चैनैः चैनैः-धीमे धीमे द्रष्टिगोचर-नजर आ	गळ कुक्षिरूपी-कुलरूपी शुक्तिमा-सीपतुं जोड मुक्तामणी-मोती पा. २९ मुं. निधानरूप-भंडाररूप समस्त-वधा चरम-छेदला अद्वितीय-जोडा वि- नाना आश्रय-रक्षण विध्वंस-नाश मुक्ताफल-मोती त्राता-तारनार निमित्त-कारण
--	--	---	---	--

भर्ता-नाथ, यगी

धोरि-समस्तिन

निरंतर-इम्पेना

मानगने-मनने

चरिनाथ-गरुड

केरट-रुक्त [कने

यदुक्ते-जादयदु-

योडय-पंड्य

ललनाथोना-थीओना

अचिन-मनोर

अभेय-न भेदाय ते

निपंथ-नरार

पधानार पन्नाते

दुगथी-वैडा भा-

प्रद करनारा

स्त्रान्तिन-धूल्या

अस्त्रान्तिन-अणरो-

क्रापण्डु

पा. ३० मुं.

प्रियंगु-रायण

प्रियना-भलाना

दुस्तर-दुःखे करी त-

री शकाय एवा

सेनु-पूळ

सोप-भंडार

विक्रान्त-खीलेन्द्र

सोनिगाला-रुपवाला

स्यळ-कन्या

ननिन-पासरो

श्रेष्ठ-उत्तम

विमुक्त-विपेश मुक्ता-

एला

मोक्षगामी-मोक्षजनारा

निर्यापक-ब्रह्मण च-

लावनार, नाखुदा

निवृत्त-पाळु हठुं

विवेकद्रष्टि-समजशक्ति

चतुष्टय-चार चीजो

दुरात्मा-दुष्टात्मा

आपत्ति-दुःख

निवारनार-रोकनार

पा. ३? मुं.

स्वयंभुद्र-पौते पोता-

नी मेळे चौथ पांमेला

विधाता-ज्ञानादि उ-

त्यन्न करनार

आडिकार-शरुआत

करनार

प्रदीप-दीवो

प्रद्योत-प्रकाश

अधीश-प्रभु

मदगंधी-मद्गरता

गंजिन्द्ररूप-हाथीजेवा

दायक-आपनार

देशक-देखाडनार

सारथी-रथ हांकरनार

नेता-देरनार

उज्ञास्थपणाने-आ-

वरशपणाने

निवृत्त-दूर

जिन-रागद्वेष जित-

नार

जापक-रागारि शत्रु-

ओथी जीतावनार

पात्र-स्थानक

ज्येष्ठ-वडील; मोटा

विश्वने-दुनियाने

अनुत्तर-श्रेष्ठ

उत्तर-वधना

प्रक्षालन करनार-थो

नार

योगाचार्य-योगना

आचार्य

अग्र-गुरुय

वाचस्पति-ब्रह्मस्पति
उदित-उदय पामेला
अभूर्भूवःस्वः-स्यर्ग,
मृत्युने पाताळने पूज-
वा योग्य एवुं पंच प-
रमेष्टि पद
आप्त-हितकारी
पारंगत-पारपामेला-
दक्षिणीय-दाक्षिण्य शु
णवाला [हित
निर्विकार-विकार र
वक्रऋषभनाराच-वे
पासां मर्कट वंध उपर
पाटो ते उपर खीली
वाला

अैर्धर्म-ठकुराइ
परमेष्टि-मोटा इधर
महेश-मोटा प्रभु
ज्योतिस्तत्त्वरूप-प्र-
काशना तत्त्वरूप
अमृतांजनरूप-अमृत-
ना अंजन समान
पा. ३२ सुं.
विरक्त-विरागी
विपक्षी-सामा पक्ष-
वाला
अंगीकार करीए-क-
बुल करीए
उपासना-ध्यान; स्म-
रण

त्राता-रक्षक
उत्पत्ति-उपजबुं ते
स्थिति-हयाती
लय-विनाश
बंध्या-वांझणी
उदरपूर्ति-पेट भरबुं
निन्हव-निंदक
पुष्पवत् फूल जेवा
निवारण-दूर करबुं
उच्छेदन-निर्धूलन
मध्यस्थ-तटस्थ
दृथा-फोऊट
स्थीर-हाले चाले
नहीं तेबुं.

अद्वितिय-जेना जेवो
बीजो कोइ नहि तेवो
सर्वैतकर्षे-सर्वथा उं-
ची स्थितिए; चढतीए
प्रफुल्लित-खीलेला
पा. ३३ सुं.
कुक्षीरूप-कुखरूप
गर्व-अहंकार
विलास-रमत
कमलाकर-सरोवर
आस्तिक्य-श्रद्धालु
देदीप्यमान-शोभावंत
अग्रेसर-आगळ ज-
नार
अमर-देवता

समूह-दोळं
चरणार्चिद-चरण क
मळ
मत्सर-अदेखाइ
जहाझ-वहाण
बधु-बहु
अजर-जरा रहित
अचळ-स्थिर
अडर-वीक रहित
अपर-परभाव रहित
शुगादि-शुगनी आ-
दिना करनार
त्रैलोक्य-त्रण लोकना
जगत्रयाधार-त्रण ज-
गतने आधार

मष्टिपानिधान-महि- याना भंडार	निरुपाधी-उपाधी र- हित	अनागिन-अकल्याण रहित	जरा-यडपण लेश-जरा	तररावाळां-उतावाळां स्वादिष्ट-मीठां
ज्ञानि-जागलार	निर्विकारी-विकार रहित	स्वभावसमणी-स्वभा- वर्षां रमण करनारा	प्रमाद-आळस उळंयन-ओळंगवुं	परमाधारिणको-नार- कीना, जीवोने दुःख
विधान-क्रिया; विधि	पा. ३४ मुं	मुहुटमुद्रा-मुकुटनी आ कृति	मरुदेश-मारवाड आवर्च-फरी फरीने	देनारा
सम्य-यथा [समूद्र भयसिंधु-संसार	अमलायी-जोडीया रहित	प्रातिहार्यनी-शोभानी संपदा-वैभव	अटन-भ्रमण, धमवुं शट-लुञ्जा	शीत-शट वान-वायु
निवपुरमार-मोक्ष	अंठमी-लेट्या रहित	अपायापगमातिशय- कष्टने दूर करनार	दाहण-भयंकर संयोग-मेळाप	आतप-ताप वध-मारवुं, कापवुं
नगरना गाथी	अनचगाही-अवगा- हना रहित	अतिशय गंधर्व-देवताइ गवैया पा. ३५ मुं.	वियोग-जुदा पडवुं परस्पर-अन्योन्य	बंधन-वांधवुं श्रुया-भूल
शुभानंयपी-अमृत	अव्यापी-परमं न व्या- पो गया	आधि-मननी पीडा व्याधि-शरीरनी पीडा	अर्थ-उर्गा, सरसाइ चौवन-जुवानी	विविध-जुदा जुदा आश्रित-परस्पर
जेरा संतपथारी	अस्यचीन-म्यळना रहित, भुळ रहित			अर्पा-क्रोध, रीस
निर्मम-भगिष्ट रहित	अविरोध-अंष्टम रहित			
निगंधी-भाळंयन				
गिनाना				
निरामी-होद्यण म-				
कारनी प्राणा रहित				

निवास-रहेठाण
 कुंभि-नरकायास
 आकर्षण-खंचाण
 प्रसन्न-जन्म
 पा. ३६ मुं.
 प्रसन्नवेदना-जन्मती
 वखतनुं दुःख
 शलय-साल
 अग्रदूती-आगळ आ-
 वी खवर आपनार
 पराधीनपणाने-पर-
 तंत्रताने
 भ्रमण-भटकवुं
 अद्वैत-जेना जेवुं वी-
 जुं कोइ नहि

अव्यय-अविनाशी
 ज्योति-तेज
 यथार्थ-जेवुं जोइए
 तेवुं
 अवबोध-ज्ञान
 अन्वय-संबंध
 अवग्रहादिक-अवग्रह
 विगेरे
 अतिद्विय-इंद्रियो सि-
 वाय
 प्रकीर्णकसूत्रो-प्रकरणो
 स्यात्-स्याद्वाद, अ-
 पेक्षा पूर्वक
 लांछित-लक्षणवाळुं
 क्षय-नाश

उपशम-शांती
 आश्रि-ना, ने लगता
 विशुद्धि-विशेषे शु-
 द्धपणुं
 अप्रतिपात-आवेळो
 पाळो न जाय तेवो
 गुण
 विश्वलोचन-दुनीआ-
 ने जोवाने चक्षु
 शास्त्रोक्त-शास्त्रां क-
 हेला
 रुची-जाणवानी इच्छा
 श्रद्धा-विश्वास
 आवर्चमां-चक्रमां
 कोटातुंकोटी-कोडा-

कोडी
 सागरोपम-दशकोडा
 कोडी पल्योपम
 न्यायवत्-द्रष्टांत मा-
 फक
 पा. ३७ मुं.
 यथाप्रवृत्तिकरण-आ-
 युक्तर्म वजंने वाकीना
 साते कर्मनी एकप-
 ल्योपमना असंख्या-
 तमां भागे न्युन एक
 कोडाकोडी सागरोप-
 मनी स्थिति राखे ए-
 वो जे वैराग्यरूप उ-
 दासि परिणामते

ग्रंथीदेशने-रागद्वेषनी
 गांठनी समीपे
 काष्ठनी-लाकडानी
 दुरुच्छेद्य-दुःखे क-
 रीने हेदी शकाम तेवी
 द्रष्ट-सखत
 वायुभोरित-पवनर्था
 हंकाराएळुं
 सरिता-नदी
 विरामपामे-अटकें
 भद्र-कल्याण
 अपूर्वकरण-एक को-
 डाकोडी सागरोप-
 मनी स्थितिमांथी
 एक मूहुर्त्त अने अ-

नाटि मिथ्याच्च ने
 अनंतांशुं वंधीयानी
 चोफडी स्वपाचयानि
 अज्ञानेन छांड्युं अ-
 ने ज्ञानेन आदम्युं
 ए वांगारूप अर्चुं
 परिणाम ने
 पाप=रस्ते जनारा
 अनिष्टनिर्करण=मू-
 हर्षरूप शिंयानि स्व-
 पारिनि निर्मल भुव
 समक्ति पापे पि-
 भ्यानभो उदय प-
 टे नेपारे जीव उर-
 त्वप समक्ति पापे

एयो ने परिणाम ते
 अनंरररण= अर्चुं
 करण अने अनिष्टति
 करण वञ्चनो काळ
 विरर इ=जुन, कोडरु
 अंतां हुंते=वेवडीन्युन
 आह वंतथी=आधा-
 रथी
 अधि गमथी=उपदे-
 गथी
 भेदप मेली=छुटेली,
 भेदाएली
 वेदनि =गरीरनि
 उररुप थी=उररुष्टथी,
 व गरेमां वपारे

ज्ञान्यर्थी=ओछामां
 ओछी
 क्षपक=क्षयकरवाना
 अंशने=भागने
 क्षीण=नाश, ओछी
 पा. ३८ मुं.
 असारता=साररहित
 पणुं
 काराष्टह=बंधीखानुं
 आर्द्रता=कोमळता
 निवारण=दूरकरुं
 आर्हत्-अरिहंतना
 कहेळा
 प्रतिपत्ति=विश्वास
 परामभव=नाश

सावय=पापसाहित
 आर्हिसा=इया
 अचौर्य=चोरी न क-
 रवी ते
 अपरिग्रह=परिग्रह
 रहितपणुं
 प्रीय=व्हाळुं
 मुद्रत-सत्य
 पा. ३९ मुं
 अच्छती=ह्यातीमान्हि
 विच्छत्र=दोडादोड
 अनुरक्त=रागी
 पंगु=पांगळा
 कुण्टि=सोडीआ
 कुणिल्ल=मुंघापणुं

मन्धनपणुं=गुगणाश
 काह्लपणुं=आजारी
 पणुं
 दुर्भाग्य=रुमनगीव
 कासीडुं=खेप
 दरिद्रता=गरीवाड
 निर्णयकरेली=नही
 करेली
 भोग=एरुवार भोग-
 वाय ते
 उपभोग=वारंवार
 लोमवाग ते
 कुव्यापार=खराव
 व्यापार
 चतुर्विध=चार महा-

रत्ना

पात्र-पातरां

अतिथि संविभाग-

मुनिने दान

उपासना--सेवा

पा. ४० मुं

सुगंध-धोला

वेद्वर्य--एक जातं

मणी

आज्ञा-दुकुप एटले

वितरगनी आज्ञा

साची माने

अपाय-दुपण एटले

जीवमां अशुद्धपणे

कर्मयोगे संसारीअ-

वस्त्राणां अनेक दु-

पण छे एम विचा-

रवुं ते

विपाक--अनंतगुणम-

यी जीव छे तो पण

कर्मवशे दुःखी छे

एवो कर्मनो विपाक

चित्तत्रयो ते

संस्थान-चौदराज

लोकतुं स्वरूप विचा-

रवुं ते

आप्त-ज्ञानी, पंडित

प्रतिपादन-जाहेर

संवाद-वादविवाद

आरब्ध-आरंभेछं,

शरकरेछं, जे कर्मतुं

तत्काल फळ मळेते

प्रमाण-कडुल

पूर्वापर-आगळ पा-

छळ

विरोध-उलटुं आ-

ववुं ते

वळिष्ट--बळवान

शासनोथी--आज्ञा-

ओथी

अप्रतिक्षिप्त=नहीं ह-

ठात्राएलुं

गणिपिटक-द्वादशां-

गी रूप पेठी

नित्यानित्य-नित्य

अने अनित्य

स्थिर-कायम

प्रतिती-विश्वास

आगामी-आवता,

भविष्यना

विज्ञो-अडचणो

बोधी-समाकित

चेष्टाओथी-क्रिया-

ओथी

पा. ४१ मुं

प्रज्वलित-सळगाविलो

स्वाधिन-पोतानेकवजे

परिभ्रमण-भमवुं

सामग्री-तैयारी

विचित्ररूपे-नवनवा

आकारमां

खाद्य-खाद्ययोग्य

रौद्रपणुं--कठोरपरि-

णामतुं चितवन

कुमनुष्यपणामां--ख-

राव माणसपणामां

पा. ४२ मुं

प्रतिहार-पोलीओ,

दरवान

निरोध-रोकामण

लिप्त-खरेडेली

आस्वाद-चाखवुं

माज्ञ-विशेष जाणनार

मदिरापान-दारुपीवो

कृत्याकृत्य-करवा

योग्य नदि करवा योग्य	वेवासन-नेतरतुं आ- सन	हेला आडरुचक्रप्रदेश अपेक्षायी-धारणायी	चिन्हवाळा=नीशानी वाळा	निश्चल-हाले चाले नहीं एवो
सन्निध्य-भटचण, हरकृत	आळरनी=पीतळना घंट जेवी	स्तनने-भ्रांचळने पा. ४१ मुं	घट=घडो लांछनवाळा=चिन्ह-	परिवार=समुदाय, स- मुह
विचित्रता=नमाड	मृदंग=पलान	न्यून-ओळा	वाळा	पा. ४६ मुं.
विचकार=चिनारो	व्याप्त-नमराणलुं	निवासी-रेंडेठाण	वट्टक्षनां-वडडाडना	ट्टयभो-वळदो
साधित थपळी=रो-	घनांभोधि-घनोदधि	घनाब्धि-घनोदधि	खट्वांग=मोघरी	अधो-घोडा
कापळी, दोरीत य- एली	अथोलोक-पाताळ	मांत भाग=उडानो भाग	नागडुट्टक्ष=एकजाततुं	आभियोगिक-सेवक
द्विपति=रेखापणुं	विर्यगळोरु=निर्झा- वासी	वळयाकारे-गोळाकारे	झाड	अंतरित-अंतरवाळा
उत्पत्ति=रेदा यतुं	ओरुमां रेंडेनार	परिधि=चेरावो	तुंवळ्टक्ष=एकजाततुं	परिवारित-चेराएळा
उत्पत्ति=ज्ञान पापतुं	उर्ध्वलोक=स्वर्ग	मान=नमाण	झाड	अवधि-इद, मर्यादा
आकृती=स्वरूप, भा- कार	विभाग-भाग	पा. ४४ मुं	पा. ४५ मुं	कांडयी-भागयी
कृती=केंद	रुचत प्रदेश=गायना	यातना=अत्यंत दुःख	तळ=सपाटी	विभक्त-भाग पडेला
	आंचळनी माफक रं-	पंक्ति=हार, ओळ	धुव=स्थीर रहेनारो	पा. ४७ मुं.
			तारो	सुवर्ण-सोतुं

शिलामय-पत्थरनो
 तुलिका-शिलर
 मेखला-तळेडी
 द्र-वहेलीयुं
 विकस्वर-खिलेला
 पा. ४८ मुं.
 पर्यदा-सभा
 आत्मरसको-देह र-
 क्षण करनारा
 परवरेली-चेराएली
 स्पर्श कर्मा-अडक्या
 विक्रम-पहेळाइ
 तट-किनारो, कांडो
 पा. ४९ मुं.
 रमणिक-शोर्भट्ट

संचार-जवा आत्रवा
 श्रेणीओ-हारो
 राष्ट्र-देश
 कूट-शिलर
 वज्रमय-वज्रना
 जगति-चेरावा आ-
 गळ रहेलो ओटलो
 पा. ५० मुं.
 क्रीडास्थान-रमवानां
 ठेकाणां
 वेदीका-चोतरो
 पा. ५१ मुं.
 रौप्य-रुपांतुं
 प्रासादो-महेलो, दे-
 वलो

पा. ५२ मुं.
 चादराशि-देखाय ते-
 वो अग्नि
 संहरण-हरण करुं
 संज्ञामेदे-नामना भे-
 द्यी
 शीलप-हुन्नर, कला
 पा. ५३ मुं.
 नापित-हजाम
 पा. ५४ मुं.
 विदिवाओ-खुणा
 शुर्कालकर्ण-द्विपतुं नाम
 आदर्शमुख-आरिसा-
 ना जेवा मुखवाळा
 अंतरद्विपतुं नाम

मेपमुख-वेदाना जेवा
 मुखवाळा
 हयमुख-घोडाना जेवा
 मुखवाळा
 पा. ५५ मुं.
 वळय विष्कंभ-गोळ
 आकारनो व्यास
 अंजन-मेश
 देवचुंडक-आराम
 लेवानो मंडप
 पर्यकआसने-पलांडी
 वाळीने
 घूपघटी-घूपघाणुं
 वाळुका-रेती
 देवायतन-देवल, दे-

हेरुं
 स्तूप-शुभ, चोतरो
 दिव्य-देवताइ
 वापिकाओ-वावो
 पा. ५६ मुं.
 उद्यानो-गमीचाओ
 झळरी-झालर
 विशूपित-शणगारेला
 अष्टान्हिकउत्सव-अ-
 ष्टाइ ओळव
 पा. ५७ मुं.
 कर्मशुमि-असि, मसि
 ने कसीना व्यवहार-
 वाळां क्षेत्र
 मिश्रित-मळेळुं

इधुम्म-शेयडीनो रम
मंहीर्ग-भेयन्त्र

रपीटि-साचवा वि-
नेरे

चयन्-ओजागंओछे
उरुपंथी-चथारेषां

चथारे
नून-ओछे, रूप

पंथे-भांसे
पा. ३८ मुं.

भांनभाणं-नेटा भा-
गभां

अथमिद-रोचेल गाना
पुगेटि-गजगेर; गुरु

पागप-गमाना
नोरु-गानभासोभास

पकीर्ग-देवताइ मजावर्ग
अपियोग्य-सेवक स-

रया देव
पा. ५१ मुं.

आय-पहेल्यं
दिचरिप-छेहा ने

स्थिति-आयुष्य
प्रभाय-यट्टिमा; परा-

क्रम
विश्रुति-निर्मळना

पूर्पूर्थी-पेदेयथी,
आगल्यथी

उगर उचर-पत्तीना;
पाठळना

नोरु-गानभासोभास

पृथक-वेथी नव
सदेदना-सातावेदनी

असेदेदना-अगाता
वेदनी

गमनागमन-जवुं आ
ववुं

चरक-खाखी वावाओ
परिवाजको- संन्या-

सीओ
सद्व्रतवाळा-सारां

व्रत पाळनार
पा. ६० मुं.

संक्रिट-गाढा
अनुराण-स्नेह; राग

प्रविचार-उंडो विचार

समग्र-समस्त
त्रसनाडी-चौदराज-

लोकभां जेष्टळा भा-
गभां त्रसजीवो. रहेळा

छे तेष्टळी जगा
पर्यंते-छेडे

प्रतिष्ठित-प्रतिष्ठा पा-
मेल्लो; प्ररुथात

स्वथंसिद्ध-पोतानी
मेळें, नकी थणळो

निराधार-आधार वि-
नानो

स्वसंवेद्य-पोतेज जा-
णो अके एवुं

अतींद्रिय-इंद्रिओथी

समजाय नहीं तेवुं
सौभाग्ययुक्त-भाग्य-

शाली
गरदकुरु-आसो अ-

ने कारतक मास
विगिट-चथारे; अति-

जय
कामानिरूप-कामनी

पीडारूप
उवर-ताव

पा. ६१ मुं
अवसाने-छेडे, अंते

अखंडित-परिपूर्ण
विरामपाषो-पात्रा ह-

ठी, विरक्त थद

आपत्ति-दुःख
 सपडाचे-फसाने
 तंत्र-देवप्रयोग
 चिकित्सा-रोगनी प-
 रोक्षा
 वयमां-उम्भरयां
 त्वरा-शुडप
 ग्रास-कोळीओ
 विलय-नाश
 संहार-नाश
 दाक्षिण्यता-पक्षपात
 दावानळ-अग्नि
 निरपाय-रोग रहित
 पा. ६२ सुं.
 वंचना करवी-उगळुं

ग्रीधीळ-नरम, नवळा
 कामीनीओ-सीओ
 न्यासकरो-मुक्ती
 अपकार-काइने लु-
 कशान करखुं
 समागम-मेळाप
 सचराचर-जड अने
 चेतन
 उपेंद्रादि-इंद्रना हाथ
 नीचेना देवो विगेरे
 शरणेच्छु-शरणने इ-
 च्छतारा
 विक्राळ-भयंकर
 पा. ६३ सुं.
 अष्टांग-आठ अंगवा-

ला (यम, नियम,
 आसन, प्राणायाम,
 प्रत्याहार, धारणा,
 ध्यान, अने समाधी)
 संजीवनी-जीवाडनारी
 मृत्युंजयादिक-मोतने
 जीतनारा विगेरे
 चतुरंग-चारप्रकार-
 नी (१ हाथी उपर २
 घोडा उपर ३ रथमां
 वेसी लडनार ४
 पायदळ)
 निष्कंटक-दुष्पन र-
 हित
 शुकुदीधी-भमरवडे

नायक-सरदार
 प्रव्रज्या-द्रिशा
 कर्तव्य-करवायोग्य
 सत्क्रिया-शुभक्रिया
 परकार्य-पुद्गळभा-
 ववाळां काम
 स्वकार्य-आत्मार्थ
 संचित-एकठुं
 अरण्यमां-जगलमां
 पा. ६४ सुं
 अनुत्तर-जेना जेवुं
 वीजुं न होय ते; श्रेष्ठ
 विरह-वियोग, छुटा
 पडवुं
 स्वस्थ-शांत

घोर=बिहामणो; भ-
 थंकर
 श्रोत्रीय=वेदोक्त क-
 र्म पाळनारो, ब्राह्मण
 कृमी=कीडो
 वालाप्र=वालनाअप्र
 भाग जेटली
 मायः=वशुं करीने
 वाधित=दुःखी
 उष्ण-तापनी; गरमीनी
 अनुसारे-प्रमाणे
 वेरणशीर्ण=छुटाछुटा
 पा. ६५ सुं
 घटीयंत्रो-काचनीअ-
 डधी घडी जेवुं यंत्र

क्यादारथी- नानामो- देयी	नी कडाइपां तळ्युं कुंभियाक-नीभाडा	अर्वाचिन-नत्रा वर्षणा-घसाडु	ग्रास-भक्षण विडंबना-नडतर
श्राऊंगकरे-वंचेचे रनको-पेथी	मांचामण पकववानी पेटे नारकी ओने प-	अवस्था-हालत भोज्य-खावायोग्य	निबंधन-कारण दग्ध-हेरान
चमूंक- वचूनी कांडो पृष्ठ- सपाठी	कवचाडुं स्थान रत्राचीत- भीना	परंपरानो-सततिनो चूर्णयायळे-भूकोथा-	संपत्ति-दोळन उत्कर्ष-चढती
दाग्या-विकाळ, भ- चंकर	व्यथा-दुःख पा. ३६ मुं	यक्रे जळोका-जळो	अपकर्ष-ओछाग, प- डती
शिदिरे-नेदरे	मृचिका-माटी पुट-ळेप	निष्कर्ष-रीचोववी गंडुपद-गंडोळा	दीन-गरीब कडर्थना-दुःख
नाचिस-वरगारना जेपां पांदांताळीं	वनीभूत-नकर स्याळी-वासण;याळी	जठर-होजरी मपार्जनधी-याळवायी	निवास-रहेठाण जरा-घडपण
आंझगन-भेटुं ओट्टापणुं-आळतुं	दग-चळेळा धीनोप्य-ठंडा उंता	अद्रप्य-न देखायतेवा नाडनोथी-मारथी	रोमेरोमे-हंकेके चाल्यवय-वचपण
भाटु-नपांरेत्रांकेळ- पणुं	पार्चीन-जुना	विराथायळे-नासापा- कपोन-कडुतर	मोवनवय-जुवानी

पेळे

गार

ळनारा

रनिविलास-काम भोग

बृहन्नस्या-वडपण

पा. ६८ सुं.

शीशुवय-वचपण

मातृमुली-माना में

सामुं जोइने रहेनारो

अंतर्मुख-अंतर द्रष्टिए

जोनारो

विब्हल-वावरो, आ-

कळो

कृष्टि-खेती

पशुपाल-जानवर पा-

ळनार

द्युत-जुगार

जारपणुं-लंपटपणुं

मोह-अज्ञान

अंध-आंधळा

पात्र-वासण

शमिलायुग-शमिल

अने धुंसहं

मांडमांड-पराणे

प्राप्त थएळुं-मेळवेळुं

मानुपत्व-भनुप्यपणुं

परोक्ष-नजरें न पडे

तेळुं

अमर्ष-क्रोध, रीस

साम्राज्य-शोभा

प्रवर्तिरेहेळुं-फेलाइग-

एळुं

अल्प-थोडुं

सुकृत-पुन्य

संपादन करनारा-मे-

ळवनारा

प्रतिकार-उपाय

शल्य-साल

कचवाया-खीजवाया;

दुःखी थया

उतरोत्तर-मोटा मोटा

पाठुं. ६९ सुं.

उपवन-वगीचो, वांग

यावज्जीवित-जीवे

त्यां सुधी

ज्वलित-बळती

उर्मिओ-ज्वाळा

बळिष्ट-बळवान

सर्वस्व-वधी चीजो

दीनदृष्टिए-गरीवाइथी

गदगद स्वरे-गळग-

ळा कंठे

स्वस्थपणुं-शांतपणुं

देवसुवन-विमान

च्यवळुं-छोडी नीक-

ळळुं

चिन्ह-नीशानी

ग्लानि पाये-करसाइ

जाय

अकंप्य-न हाले एवां

संधिवंध-सांधानो

वांधो

शीथिल-हीलो, नरम

कंपायमान-हालतो

अकस्मात-एकाएक

घाटा-भारे

कुपथ्य-नठि खावा

योग्य चीज

वाथ-अडचण

अपटु-मूर्ख

प्रकंप-धूजारो

पुर्वोक्त-उपर कहेलां

आलिंगन-भेटळुं

विलाप-शोच

पाठुं ७० सुं

हतभाग्य-कमनसीव

वियोग पायेलां-जुदां

पडेलां

मंडप-मंडोला
 स्वादिष्ट-मीठुं
 क्षीर-दूध
 इशु-शेल्डी
 वृतादि-ची विगेरे
 पा. ७२ मुं.
 बलेपन करेलो-बोप-
 डेलो
 यशकर्म-कपु, अ-
 गर, कस्तुरी केसर
 अने सुखडतुं निलेपन
 तांबुल-तंबोळ
 आस्नादन-चावडुं
 सुगुप्ता-डुगंछा
 स्वतः-पोतानी मेळे

प्र जगया
 क्षणिक-क्षणमां नाग
 याय तेतुं
 अस्थि-हाडका
 मज्जा-हाडमां रहेलो
 चीरुणो पदार्थ
 शुचिपणुं-पवित्रपणुं
 निस्सरणुं-झरी झरी
 एकटुं; थडुं
 संकल्प-विचार
 विलास-मोत्र
 रुधिर-लोही
 जरायु-ओर
 पान करी-पी
 कृषि-नीडा

पा. ७१ मुं.
 प्रतिपादन करेलो-स-
 मजावेलो
 अत्र-अजाण
 अनात्मियपणुं-आ-
 त्याथी रहितपणुं
 अधिक-वयारे
 प्रिय-वहालुं
 अन्यत्व-सुदापणुं
 तुंचोळा-तुंवडी
 निवारी-दूर करी
 तरंग-मोजा
 निरंछापणे-निच्छो-
 कर्मा
 प्रशुचिस्थान-अपवि-

अण मळतुं
 शुकु-पडा जेवा आ-
 कारनो नहर पदार्थ
 निरक्षयपणुं-
 साक्षातपणे-मल्लक्षपणे
 श्राव-ग्रहण करवा
 योग्य
 गोचर-जगाय तेचो
 अनन्यपणुं-एरुत्व
 शंका-शरु, बहेप
 प्रहार-या
 समाधान-निर्णय
 भेदबुद्धि-सुदापणानी
 बुद्धि

संता-सी
 पदार्थकिप-
 युक्त-महिन
 श्रेणीबंध-शारंख्य
 पूर्ण-परंन्धी
 वारिष्ठा-वाव्य
 पारिजान-एरु जा-
 नतुं कल्पवृक्ष
 प्रशुचि-अपवित्र
 आस्नादन-चान्वां
 नरुशी-शपथी
 गनि-सामकोश
 भीम्य-भुंजी. दुंगेय-
 गळी
 पिसहन-अगसरणुं,

मनेली-बोलीने घो-
पलो
कलाल-दारुवालो
मृत्तिका-माटी
गतानुगतिक-गएला-
नी पुंटे जनार
फलोत्पादक-फल उ-
त्पन्न करनार
उद्धार-मोक्ष; मुक्ति
उत्पत्तिस्थान-उत्पन्न
थवानुं ठेकाणुं
आश्रव-जे थकी कर्म
आवे ते
जंतुओने-जीवोने
योग-जोग

आश्रवे-उत्पन्न करे
वासित-भायित
आक्रांत-जीताएलं,
पकडाएलं
आश्रित-आधीन; वश
उपार्जन-उत्पन्न
हेतुभूत-कारणभूत
गोपवेलं-रक्षण करेलं
असत्-खराब; माठा
आरंभी-हिंसक
विघ्न-अडचण
निन्हव-असत् वात
स्थापनार
पिशुनता-चाडी
घात-नाश

पा. ७३ मुं.
अकाम-मोक्षनी इच्छा
विनानी
सद्वैद्य-शाता वेदनी
आक्रंदन-रडंठुं
विलाप-शोच
पथाताप-पस्तावो
अवर्णवाद-निंदा
उन्मार्गे-खोटे मार्गे
अनर्थ-उंधोअर्थ; जु-
लम
आग्रह-हठ
असंयमी-चारित्र
भ्रष्ट
अवज्ञा-अपमान; आ-

शातना
उदयथी-उठवाथी
तीव्र-गरम; आकरा
उक्ति-वाणी
उत्कंठा-इच्छा; होश
आकर्षण-खेंचणुं
असूया-अदेखाइ
प्रकृति-स्वभाव
अकुशल-माठुं, खराब
त्रास-कंटाळो, जुलम
शोच-अफसोस
खदन-रोठुं
आसक्ति-अति स्नेह,
लीनता
चतुर्विध-चार प्रका-

रना
तिरस्कार-धिकार
इर्ष्या-अदेखाइ
लोलुपता-लालचुपणुं
अतिवक्रता-घणीवां-
काश
अनीज्याळु-अदेखाइ
न करवानो
मंद-ओछो
अवक्राचार-सरळ री-
तभात
स्पर्श-अडकणुं
चुंवनादि-बची कर-
वी विगेरे
अनंगसेवा-कामक्रीडा

इय-आकरो	पा. ७३ मं.	अप्रगट	दपद्यान-दुक्कगान,	समाधि-शांति
नीत्र-आरुगी	अनुश्ल-कृषा. सहाय	प्रयोग-अजमाएश	नाश	आश्रयो=स्थानको
कानेन्जा-निरयवांग	सदास्थिर-इमेगां का	प्रतिच्छेद-नकल,	रामण करवुं-वजकरवुं	(वीगस्थानक)
रिन्न-अंतगय. अ-	यम	वनावट	दांधिकपणुं-कपटीपणुं	सर्गला=आचरेया
गपु-मद	अवशणुं-दुटाणुं	संपादन करवुं-पेळ-	उन्मागीं-सोटे रस्ने	अवज्ञा-अपमान
प्रमगा-रनाग	देवना-उपदेय	वयं	जनार	गर्व=अहंकार
अरासिनपणे-नीमं-	वित्तमुं-द्वयमुं	पंजरनी=पांजरुं	कौतक-नवाइ, अ-	शगिक-योडा वल.
गणणे	अन्य-भोइ	आत्मप्रसंभा-पोतानी	जायवी	तपां नाग पापे तेवा
भार्यान-रुगन	पूर्वाचाप-प्रथम वान	स्तुति	मिप-वहानुं	संचर=भावनां कर्मने
नोत्पायने-रुगने	चीन	अद्रमचर्य-कृशील	धिनाग-नाग	रोरुवुं
नरुचागी(शस्वयटरुने	मियाळाप-नी संयं-	कनिष्ट-खराच, अ-	पावु ७५ मं	निरोप-अटकाव
एग रंर)	धी चानचीन	मभ्य	भीरुना=वीरुणपणुं	योत्रयो-जोडवो
इरीग्या-उरुंरगा,	परिचय-नभागप	आक्रोग-गुस्सो	अर्पण=दान, आपनु	उचित=चष्टित, लायक
उरुंगीने उभा कररा	भारापना-पूजना	सौभाग्य-भाग-	क्षांति-समा	पावुं ७६ मं
	अव्यक्त-अजागपणे,	वाळीपणुं	संभ्रम-मान, आकार	साध्य-वश, नाथे

साधनी-कवने करवी	च्छा सहित	कायकेलेश=कोषान	क्षय धाय एधां	प्रहराहितपणुं
स्थिरतायी=डरेली	अकामा=मोक्षनी इ-	कष्ट आपहुं	आष्टन-चार तरफधी	मृदुता-कोमलता, पा-
बालत	च्छा रहित	संलानता=अंग सं-	बंध करेलो	ननो त्याग
स्नेह-चीकाश	पानु ७७ सुं	कोचहुं	प्रचंड-आकरा	पा. ७८ सुं.
बद्ध=बंधाप्ली, चो-	परिपम्यता-पुरेपुहं	वाह्यतप-उपलो,	आवाच्छिन्न; अटक्या	वारत्सल्यने-वत्कळा
डेली	पाकी जवुं	द्रव्ययी	वगरना	आश्वासन-सुख
गर्नाळां=पाणीनां वारां	स्वयमेव=पोतानीमेळे	प्रायश्चित=करेला अ-	उपार्जन-उत्पन्न	अचित्य-अणधार्यो
छिद्रो-काणां	प्रदीप्त=सळगेला	पराधनी शुद्धि	शारिरीक-शरीरसं-	विश्वत्सल-दुनिया.
रंजन=रोकवुं	अनशन=आहारनो	वैयावच	वधी	हुं भलुं करनार
प्रवेश=पेसवुं	त्याग	स्वाध्याय-सझायध्यान	प्रतिक्षण-दरेक क्षणे	तात्वीकपणे--तत्वधी
पारंगतोमां-पारपामेला	उनोदरी-थोडुं ओळुं	व्युत्सर्ग=काउसग	समर्थपणे-जोरबंध	तत्त्वार्थ-तत्वसंबंधी
स्वेदविंदु=परसेवानुं	त्वावुं	शुभध्यान=सांख्यध्यान	उत्कर्ष पांमे छे-व-	मतलब
डीपुं	दृत्तिसंक्षेप=आजीवि	अभ्यंतर-अंदरनो,	धता जाय छे	पराधीन-परवश
निर्जरणा-खरववुं	कानी ओडाश	भावथी	परायण-तत्पर	गोमंथ-गायहोमवानो
सकामा=मोक्षनी इ-	रस्त्याग=विगयत्याग	दुर्जर-दुखे करीने	निष्पत्तिग्रहता-परि-	यज्ञ

विडम्बना-डोंग, दुःख
 भस्मबहे-राखबहे
 अंगराग-अरीरे लेप
 कोपीन-लंगोडी
 भक्ष्य-खावायोग्य
 अभक्ष्य-नहीं खावा
 योग्य
 पेय-पीवायोग्य
 अपेय-नहींपीवायोग्य
 गम्य-जवाय, जणाय
 समजाय एवा
 अगम्य-न जणाय
 समजाय एवा
 पा. ८० मुं
 भ.पीन-हहेला

नो वर रोगी होवा-
 थी अथवा मरी ग-
 एथी पोताना द्विय-
 रनो संग करी अ-
 यवा सासरीयांनी
 रजाथी धणीना गो-
 वी कोइ पुरुषनो
 संग करी दीकरो
 जणे ते
 सौत्रामणि-एकजा-
 तनो यज्ञ
 सप्ततंतु-डोप
 हव्य=होपवा योग्य
 पदार्थ
 रिष्ट-याय, उपद्रव

आपणु
 कटुपित-हेग पापेलां
 याग-वळी देवने अ-
 पण करवुं ते.
 होम-अग्निने वळीदान
 आपवुं ते
 वापी-वाव
 कूप-कुवो
 पितृओ=वापदादाओ
 वृत्त=संतोप
 घृतयोनि=धीनीयोनी
 आपत्तिओ=आफतो
 पुनर्ऋ-कराथी पर-
 णवुं
 क्षेत्रज=जे मी पोता-

सर्वस्व-यथी वस्तु
 अन्यमात्र-जरापण
 अपराध-गुनो
 नाप-श्राप
 पा. ७९ मुं
 आश्रप-जईदिगीनी
 मजल
 घोथो आश्रप-संन्यास
 दंभ-रुपट
 पालंड-खोटां वना-
 वटी
 निर्दोषता-दोषरहित
 पणुं
 सिद्ध-साधीन
 असत्सवादी पणुं-दु-

नरपेय-मनूष्य होम-
 वानो यज्ञ
 अशपेय-योडो हो-
 मवानो यज्ञ
 माणीवान-वाणीओ-
 नो नाग करनार
 याद्रिक-यज्ञ करनारा
 विरोधी-उच्छेदी
 म्यागोदिक-गीवांभी
 स्रुक्ताळ-नः पावनो
 वयन
 व्यतिक्रम-उडान
 गणदःपा-गर्भने पा-
 रयो
 यज्ञमान-मेरक

आरापनयी-आच-
रवायी; सेवयायी
कृपि-खेती
लाघयता-इलकाश;
पाटन-सुख, परिपू-
र्णता
दीर्घ-लांगु
कयंचित्=कोइकवार
धर्मकथक-धर्म कहेनार
जोगवाइ=भेळाप, अ-
नुकुळ आवे तेवो
चोक्स वलत
श्रवण-सांभळवुं
बोधिरत्न=समांकित
भात्र-वनाव

परिश्रमण=रखडळुं;
भटकळुं
पुद्गळ परावर्तन-अ-
नंताकाल चक्र
सीमाडा=सरदद
सीदाइने=दुःखे

पा. ८१ सुं

अरण्य=जंगल
व्याप्त-भरेला
पर्याप्ता=यथायोग्य
पर्याप्तिसूरी करे ते
आलाप=वातचीत
संज्ञी=मनवाळा
द्वीक्रिय=वेइंद्रियवाळा

पा. ८२ सुं.

चतुरेंद्रिय=चारइंद्रि-
वाळा
आकाशचारी-आका-
शमां उडनार
उपपातपणे-अकस्मात
जरायु=ओर

सच्चित्त-सजीव

अचित्त=जीवविनांनुं
सच्चित्ताचित्त=सजीव
ने अजीव
संघृतासंघृत=विंटाएळें
ने वगर विंटाएळें
शीतोष्ण=टाढीजनी

पा. ८३ सुं

मिथ्यादर्शननो=मि-
थ्यात्वनो
भद्रकृपणुं=भोळपण
अपेक्षाए=धारणाए
अनुदयभावमां=उदय
नहीं आवेलो तेवी

स्थीतिमां

परावृत्ति=पाळाफरळुं
वदलळुं
स्थितिघात=कालमा-
ननो नाश
क्रीद्वीरुप=पीखीने की
दी करे ते

पा. ८४ सुं

पट्टव्य=छट्टव्य
प्रदेश=खंडनी साथे
संबंधवालो सूक्ष्म नि
विभाज्य भाग
समूह=जथ्यो
अचेतन=जड

अकर्त्ता=क्रियानक-
रनारा

उत्पाद्=उत्पन्न यंत्रे

व्यय=नाश

ध्रौव्य=स्थिरभाव

अणु=परमाणुं, रजकण

स्कंध=खंड

अवद्ध=छुटो

मृत्यु-यारीरु, श्रीशुं
सृष्ट-योत्रो

उज्जीन-तेज, प्रकाश
उपग्रह-संचय, मेळाप
प्रमूर्त्त-अरुणी

निष्क्रिय-क्रियारहित
मत्स्य-माळुं

गति-जं

सहायकारी-पद्दगार
अभिन्नपणे-साये र-

हेलं

काकवेत्ताओ-काळने

जाणनारा

नीर्णरुपथी-जुनार-

पथी

चेष्टित-क्रियावाळं
पा. ८५ मुं.

रोध-अटकावडुं

सरुपायीपणुं-कपाय
सहितपणुं

परतंत्रता-पराधिनता

स्थिति-काळमान

अनुभाग-रस

कल्पना-धारणा

अभाव-अच्छतापणुं

तरीओ-तरनारो

चतुर्वर्ग-चार वर्गमां

अग्रणी-मुख्य

सावधयोग-पापव्या

पार

तदात्मरूपणे-ते रूपे
पा. ८६ मुं.

जनित-उसन्न यतां

दग्ध-वळीगएलां

निरंजन-तेजोमय

पक्ष-पखवाडीयुं

हणेछे-नाश करेछे.

भोगळरूप-चारणानी-

आडी, सुंगळ

उन-ओछुं

पर्यंत-सुधी

दहन-वाळुं

संभार-समूह

पय-दूध

असेव्य-न सेववा-

योग्य
आगामीकाळे-भवि-

प्यकाळमां, आवता

वखतमां

समिध-होमवाना ला-

कडां

जन्मांतरे-बीजा ज-

न्मोमां

सहोदर-भाइ

सत्वर-जलदी

पा. ८७ मुं.

अपकार-भुंडं, खोडं

सत्त्व-आत्मवळ

आशय-धारणा

श्वान-कुतरो

उपेक्षा-चंद्रकारी
प्रयासे-मेहेनते

प्रलय-नाश. [णकर

अंगीकारकर-धार-

क्रोधांध-क्रोधे करी

आंधळा

महर्षि-मोदालवि

मर्मपीडक-मर्मभेदक

उन्मत्त-ताता मिजा-

जनो; मगरर

विस्मय-आश्चर्य

पा. ८८ मुं

ग्लानि-दुःख

जांशुली-झेर उतार-

नार

सुशील-सारा आचार
वाळो
हानीष्टि-वधयट
पा. ८९ मुं.
निर्माण-नकी
निरुपाधिक-उपाधी
रहित
प्रतिकार-उपाय
निरास-काढी नांलवुं
अविद्यानी-अज्ञाननी
कुटिलपणामां-रुपट
उळ भेदमां
पड्गुण-छ गुण
नास्तिको-मिथ्यात्वी-
ओ

बळकळ-झाडनी छाल
पा. ९० मुं
कटास-आंखोना म-
चकारा
शूतकारो-जुगारीओ
सुहृद-मित्र
वंदि-भांड
धीवर-माळी
प्रवीण-हुंशीआर
स्थळचारी-जमीनपर
चालनारां
ग्रास-आहार; कोळी-
ओ
द्रोह-नुकसान
अवार्थ-वेहद

अवशेष-चाकी रहेलो
उद्वेग-भय; शोक
अकृत्रिम-स्वाभाविक
कौटिल्यता-रुपट
अज्ञ-अणसमजु
पा. ९१ मुं
आसक्त-अचुरक्त
माय:-घणुं करीने
वक्रोक्ति-वाहुं वोलवुं
सुवर्ण-सोनुं
पार-छेडो
आलोचना-विचार;
उग्र-आकरी
वाध-अडचण
सहस्र-हजार

लक्ष-लाख
कोडी-क्रोड
निश्चि-पा. ७४ हठवुं;
तृप्ति
चक्र-पैडुं
राज्यक्षमा-क्षयरोग
निधानस्थान-द्रव्यना
भंडार
लीन-आसक्त
निधि-निधान, द्रव्यनो
भंडार
अधिष्ठायक-रक्षक
पा. ९२ मुं
विजय-जीत
पतित-पडेला

लव-भाग, थोडुक
सुख-लडाइ
ग्राम्यजन-नागमदाना
माणसो
सौहार्दभाव-मित्रा-
चारी
हास्य-हांसी, मस्करी
सर्वस्व-वधी वात
उद्वेल-कांठा भोळंगी
जता
निवृत्त करवुं=गाळा
हठवुं
शब्दद्वैतज-एकधारी
अवाज
विरक्ति=त्याग

पा. ९.३ मं

म नीति-ओकखाण

कृपि-त्वेनी

पशुपाकृष्टि-दोर

पाळीने आनीविका

चळवची

मयाम-मंहेनत

नभर-नांगपामेनेवी

आयामराहित-मंहेनत

चिनांनुं

अईतमुन-एरुज

सुल

जाइय-यनपणुं

भटांन-नहि दपेला,

नहि करुजे रुंगेला

खंडिन-नोडेळो

कृळयात-इळ्ळो नाश

पात-पडती

पा. ९.४ मं

चेष्टिनज-चाला अ-

यवा कार्य

चरम-छेष्टा

मयागसि-ळडवाना

इथियारे इथियारवेडे

दुरंत-अपार, दुर छे

छेडो जेनो

पूर्ववेसा-पूर्वना जा-

णनारा

अलाय-नहि याना

योन्य

अपेय-नहि पीवायोग्य

अगम्य-नहि जवा

योग्य, नहि आचरवा

योग्य

प्रष्टति-पेसारो

जाग्रत=जागती

विलास-चेष्टा, चाला

आस्वादन-अनुभव

प्रसारतो-फेळवतो

कळेगमां-दुःखमां

अगाथ-अपार

मीन-पाळळुं

गळगत-गळामां ग-

येला

डीपर-पाळी

मत-मदवाळो, वेळो

मातंगना-हाथीना

कर्णताल-काननो

फफडाट

आघात-वागंतुं

दीप-दीवो

सहसा-एकाएक

वेध्य-वीथवा योग्य

पंचत्व-परण

पा. ९.५ मं.

ग्रामने-समूहने

सर्वथा-येथे प्रकारे

निहित-मुकैला अय-

वा चोलेला

अहितकारी-विन फा-

यदावाळी

कटु-कडवां

श्राव्य-सांभळवा योग्य

दुःश्राव्य-दुःखे क-

री सांभळवा योग्य

रति-सुखमां आनंद

स्वस्थपणाने-ज्ञानप-

णाने

रुचिकर-गमतो

जळभमरीओ-गणी

नी चकरी

नात्रिका-होडी, वडाण

पा. ९.६ मं.

उर्मिओ-योजां

निरंकुग-दुडो

निःशंकरपणे- शंकार-
द्विपणे
निशाचर-राक्षस अ-
थवा चोर
रोध-कवजो
उपहास्य-मञ्जरी
परित्रमण-समस्तपणे
भयभुं
मलिनता-मेलनाश
आत्माधीन-आत्माने
वश
पराधीन-परतंत्र
तिमिरिणी-अंधाराथी
पा. ९७ मुं.
विस्मय-आश्चर्य

मुमुक्षु-मोक्षिणी इच्छा-
वाला
योग-मेलप
ठयात्र-वाय
निर्वाणपद-मोक्षपद
स्वतः-पोतानी मेळे
पूर्णिमाना-पूनमना
अमंड-अखंड
तीव्र-आकरा
शलाका-शली
पा. ९८ मुं.
मनोद्विचि-मनना भा-
व; परिणाम
समान-सरखा
क्रोधांध-गुस्साथी

अन्नगाहन-भोग, अ-
भ्यास
परम निद्विचि-मोक्ष;
समस्तपणे कर्मथी मु-
कावुं
उपासना-सेवा
गुप्त-छांनां, संताएळां
स्वसंवेद्य-पोतानी मे-
ळे जाणी यकाय एवुं
खाद्य-खावा योग्य
लेह्य-चाटवा योग्य
बुल्य-जुसवा योग्य
पेय-पीवा योग्य
भंदार-कल्पदृक्ष
माला-हार
पति-स्वामि
गुह-गुप्त; संताएळुं
अवार्य-वारी शकाय
नहीं एवुं
शाश्वतपद-मोक्ष; हमे-
शां टके एवुं स्थानक
उपसर्गो-आफतो; उ
पद्रवो
अद्भूत-आश्चर्यकारी
पा. ९९ मुं.
क्षार-खारा
निष्कंचनपणुं-परिग्रह
रहितपणुं
परीसह-समस्त प्रकारे
(दुःख) सहन करवुं ते

ग्रामन-आणाःआज्ञा
 योग्यतावाळो-अय-
 भागवाळो
 संपन्न-पापेळोःसक्षीत
 दृश्योपार्जन-पैसो पै-
 दा करवो
 निश्चिन्तार-महा पुन-
 पोनी मद्र ल्यवहार
 देनाचार-देवनीरी-
 नभान
 अर्पणवाद-निंदा
 निराय-रागःरहेडाण
 निंदित-निंदनावायक
 स्थिति-शक्य
 भ्रिगिनो-परोगानो

यथायोग्य-जेवो जो-
 इण तेवो
 सत्कार-आदरमान
 दुराग्रह-खोडी हठ
 अनुचित्त-अयोग्य
 न्यपर-पोताना अने
 पारका
 चक्रवळ-जोर अने
 नवकाइ
 ज्ञानवृद्ध-ज्ञाने करी
 वृद्धः अधिक ज्ञानी
 पोय-पोषण करवा
 योग्य
 दीर्घर्षी-ज्वी नगर
 पेंचाडे एवो

कृतज्ञ-करेळा गुणनो
 जाण
 सौम्य-मुंदर आकृति
 चान
 परिहार-त्याग
 पा. १०० मुं.
 विचार-चमकारा
 अनास्था अधिवास
 आकांक्षा-इच्छा
 चेष्टावडे-आचरणवडे
 अहोरात्री-रात दहाडो
 निर्गमन करवां-गाळवा
 वाद्य-रातनुं हेळा
 प्होरेनुं हरकोइ मुहुर्त्त
 स्मरण करीने-याद

करीने
 स्तोत्र-स्तवना
 यथाशक्ति-शक्ति प्र-
 माणे
 प्रवेश करी-पेजी
 विशुद्धात्मावाळा-नि-
 मळ आत्मावाळा
 प्रकाशित करतुं-बोळतुं
 आगमने-आवचाने
 पयुपासना-समस्त प्र-
 कारे सेवा
 प्रतिपत्ति-बहुमान
 सद्बुद्धिपूर्वक-सारी
 अहळ वापरीने
 अनिरोधपणे-उल्लङ्घं

न आवे तेम
 अर्थवितन-द्रव्य क-
 मावचानो विचार
 मध्यान्हकाले-वपोरे
 शास्त्रवेत्ताओनी-शा-
 यनाणकारनी
 रहस्य-तत्त्व
 देवार्चन-देवपूजा
 आवश्यक-अवश्य
 करवा योग्य
 स्वाध्याय ध्यान=स-
 ज्ञाय ध्यान
 मायः-यणुं करीने
 अत्रसपणाने-कुडी-
 लपणाने

द्वेद-भंग; नाश
 पा. १०१ सुं
 निवृत्ति-दूर रहेतुं
 ग्रंथीआ-गांठो
 मर्जा-हाड कामांना
 मांसनुं सत्व
 अस्थि-हाडकां.
 स्नायु-मांसना तंतु
 चर्मनी-चामडानी
 विपर्ययपणुं-वदलतुं;
 वदलो
 बाधकारी-हरकतक-
 रनारा; दुःखदायी
 प्रतिकार-उपाय
 भवस्थितिने-भवोर-

खडवानो काळ
 अमूढ=पंडित
 श्लाघा-बख्वाण
 वासित-वासनावाळो
 श्रद्धावाळो
 भिंकर-चाकर
 मायुकरीवृत्ति-भमरा
 जेवी आजीविका
 मुनिचर्या=मुनिनुं भि
 क्षाए फरतुं
 दुःशील-खराब आ-
 चारवाळा
 स्तंभवत्-थांभलाजेवो
 वृषभो-बळदो
 स्कंध-खांध; खभो

पद्मासन-चने पग पग
 उपर पग चढात्री
 तळीयां साथळपर
 राखी वेसवानुं आसन
 उत्संगमां=खोळांमां
 तृण-घास
 मुक्तिग्रहनी=मोक्षरूपी
 घरनी
 चर्या=आचरण; क्रिया
 विद्युतना=विजळीना
 संयोग=षेळाप
 वियोग=जुदापडतुं
 पा. १०१ सुं
 सावद्य-पापव्यापार
 विरति=त्याग

सर्वात्ययणे-सर्वांशे;
 सर्वया
 यावज्जीवित-जीवे
 त्यां सुधी
 उपासक=पुजनार;
 भक्त
 अज्ञात=अजाण्यां
 द्विदल-कडोळ, वे दा-
 ल्वाळुं
 पुष्पित-फुलथीत्रासीत
 व्यतीत-थइ गप्ला
 नष्ट थायळे=नाश
 पामेळे
 प्रिया=ह्नी
 रांक-गरीत्र

स्वामी-भयणी
 शव=मडतुं
 श्वान-रुतरं
 विवर-पोलाण; दर
 विचित्र-नवाइ जेवा
 दाहज्वर-शरीरे वळ-
 वा थाय तेवो ताव
 हलाहल-सखत; धणुं
 कडतुं
 शिथिल-नरम
 रलानि-दुःख; रोग
 फिकाश
 गंजी-ढगलो
 मद्यपान-दारुपीवो
 शौच-पवित्रता

तिथीन-नाश पापं
 इदमेति-उपन्न या-
 गले
 पा. १०३ मुं
 पित्या-नीदी
 अरवाह-निदा
 नेत्राण-पगनीमुन्न
 दानि-दान भी
 इमन-नीदी
 नान-शिर
 आपनि-दुग्ध
 पानने-अरण-
 दामिनि
 पदार-नाग
 इमून्न हरेति-उत्ते-

नवा अंकुर
 त्वचा-छाल
 गिरिकर्णिका-विलां-
 डीना दोष
 चिह्न-रुबीओ
 गडुची-गळो
 पल्यंरु-पाल्लु,पालो
 मुर-लील
 असात-अजाण्या
 निरंकुगयइने-स्वतं-
 त्रपणे
 उच्छिष्ट-घोडेडं, व-
 गडेडं
 संथाइ-मींनार
 त्राता-रक्षगकरनार

अनगारी-घरवार
 विनाना
 अगारी-घरवारी
 मुक्तने-पुण्यने
 छिच्छेद-नाकरान
 आदि अंग छेदवां
 आरोपण-मुक्तं
 प्रहार-मार
 रोध-अटकाव
 पिथ्याउपदेग-लोडो
 बोध
 सहमा-रगर विचार
 प्ररुद्रम
 अभ्याख्यान-मुटं
 आळ देतुं

गुण-छात्रुं
 रहस्य-छान्निवान
 कूटछेख-मुठंखन के
 दस्तानेन
 अस्नेय-चोरीन करवी
 अनुजा-रजा
 लंघन-घोकंगतुं
 मनिता-सरखी, म-
 कती
 पा. १०५ मुं
 अपरिग्रहिता गमन-
 अणपरनेली के कुं-
 वारी साथे कामभोग
 इतर-पीडा काळ

माटे राखेली
 तीव्र-आकरी
 अनुराग-रुच्छा
 अनंगक्रीडा=कामभोग
 प्रमाणातिक्रम-प्रमाण
 ओळंगी जडुं
 द्वीपद-वे पगवाळां
 चतुष्पद-चोपगां
 रूप्य-रूप
 ताम्रादि=तांबा वि-
 गेरे धातुनां
 भाजन=वासण
 एकत्र--एकठा
 स्थिति=यादी

तिच्छे-मध्य; वचला
 उलंघन करडुं-ओळं-
 गडुं
 हानी-ओछाश
 तुच्छ-हलकी
 औपधी-घनस्पति
 अपक्व-काची
 दुष्पक्व-काची पक्की;
 कांइक शेकेळुं कांइ-
 क अण शेकेळुं
 खर-सुकशानकारक;
 पापवाळां
 कर्मादानरूप-कर्मग्रह-
 ण करवारुप
 शकट-गाडुं

भाटक-भाडुं
 स्फोट-खोंद काम,
 निर्लीछन-खासी क-
 रवी
 सरःशोप-तळाव सु-
 कचवां
 सुवर्णकार-सोनी
 शिला-पथथर
 पाडुं १०६
 त्वचा-चामडी
 हरिताळ-हडताळ
 सुष्कछेद-खासीकरवा
 पृष्ट-पाळला
 निर्लीछन-अंगविंध-
 वां ते

मार्जार-विलाडो
 व्यसन-देव
 दावानळ-अग्नि
 द्रह-तळाव
 संयुक्त अधिकरणता-
 अधिकरणोने जोडी
 तैयार करी आपवां ते
 अधिकरण-पापव्या-
 पारना सायनो
 अतिरिक्ता-अति आ
 सक्तपणुं
 वाचाळता-वाचाल-
 पणुं
 कौडुची-स्तनमर्दन
 कंदर्पचेष्टा-काम उत्प

त्र थाय एवी निशा-
 नीओ
 दुष्टप्रणिधान-माडुं-
 ध्यान
 अनादर-आदरमान
 न आपडुं
 अनुपस्थापन-विस्म-
 रण, भूलीजडुं
 प्रेप्य-मोकळवा योग्य
 प्रयोग-पेरडुं
 अनायन-अणावधाने
 प्रक्षेप-नांखडुं, मुकडुं
 शब्दानुपात-खोंखा-
 रो करवो

स्यान्नुवाच-न्य देवा-
 न्ये
 प्रपा-र्षी-पुंश्या
 न्यपदेन-वप्रांशुं
 सा. ११७
 शरग-वपंशर, पि-
 काल
 'रोगनि-नीचीगति

इङ्गति-इंच गति
 परहरवा-त्वजवा
 नहिःप्राग-वाहरना
 प्राण
 उपमर्दन-नाग
 प्रात-जानी; पंडिन
 नियुर-दुःखी

अनुरागी-रागवाला
 द्विनापदेन-हायदा-
 करी वेष
 तत्त्वदर्शी-तत्वज्ञो ज्ञा-
 णनार के देसाडनार
 आमक्त-श्रीन
 कामासप्त-भोग्याः
 श्रीन

हास्यविनोदमां-हस-
 तां सप्तमां
 पा. १०८
 नीर-धैर्यवान
 अग्र-आगळ पडना
 समितिवंत-सम्यक् चै-
 द्रावंत

काळक्रमे-चयन गा-
 कथायां
 मयेच्छे-मेहेनत करेछे
 हेरान-दुःखी
 उजमाल-तरार
 निःसार-असार
 अहिन-अरुल्याग

चतुर्विंशति जिन स्तुति देशना

संग्रह समाप्त.

